

అర్థ ఆధారిత వర్గీకరణ విభాగము

Semantic Category Section

Semantic Category Index – అర్థ ఆధారిత వర్గీకరణ సూచిక

1 Universe, creation –

జగత్తు, విశ్వం, సృష్టి

- 1.1 Sky – ఆకాశం
- 1.2 World – ప్రపంచం
- 1.3 Water – నీరు, నీళ్లు
- 1.4 Living things – ప్రాణులు
- 1.5 Plant – చెట్టు, నాటు, పాతిపెట్టు, మొక్క
- 1.6 Animal – జంతువు
- 1.7 Nature, environment –
ప్రకృతి, పరిసరం, పర్యావరణం

2 Person – మనిషి, వ్యక్తి

- 2.1 Body – శరీరం
- 2.2 Body functions – శరీరపు విధులు
- 2.3 Sense, perceive –
ఇంద్రియం, భావ-జ్ఞానం, వాచ్యం, గ్రహించు
- 2.4 Body condition – శరీర పరిస్థితి
- 2.5 Healthy – ఆరోగ్యకరమైన
- 2.6 Life – జీవం, జీవితం, ప్రాణం

3 Language and thought –

భాష, ఆలోచన

- 3.1 Soul, spirit – ఆత్మ, జీవాత్మ
- 3.2 Think – ఆలోచించు
- 3.3 Want – కోరడం
- 3.4 Emotion – ఆవేశం, ఉద్వేగం, ఉద్వేగం, భావం
- 3.5 Communication – సందేశం
- 3.6 Teach – బోధించు

4 Social behavior – సాంఘిక ప్రవర్తన

- 4.1 Relationships – సంబంధాలు
- 4.2 Social activity – సాంఘిక కార్యకలాపం
- 4.3 Behavior – ప్రవర్తన
- 4.4 Prosperity, trouble –
ఐశ్వర్యం, శ్రేయస్సు, ఇబ్బంది, కష్టం, బాధ, శ్రమ
- 4.5 Authority – అధికారం, అధికారి
- 4.6 Government – ప్రభుత్వం
- 4.7 Law – చట్టం, న్యాయం
- 4.8 Conflict – విభేదం
- 4.9 Religion – మతం

5 Daily life – నిత్య జీవితం

- 5.1 Household equipment – గృహ పరికరాలు
- 5.2 Food – ఆహారం, భోజనం
- 5.3 Clothing – బట్టలు ధరించడం
- 5.4 Adornment – అలంకారం
- 5.5 Fire – అగ్ని, అగ్ని, నిప్పు

- 5.6 Cleaning – పరిశుద్ధం

- 5.7 Sleep – నిద్ర, నిద్రపో

- 5.8 Manage a house – గృహ నిర్వహణ

- 5.9 Live, stay – జీవించు, ప్రాణములతో ఉండే,
సజీవ, ఆపు, ఉండడం, నిలుపు, మకాం

6 Work and occupation –

పని, కర్తవ్యం

- 6.1 Work – పని, పని చెయ్యి
- 6.2 Agriculture – వ్యవసాయం
- 6.3 Animal husbandry – పశు సంవర్ధక శాఖ
- 6.4 Hunt and fish –
వేటాడటం, చేపలు పట్టడం
- 6.5 Working with buildings –
భవనాలతో పని చేయడం
- 6.6 Occupation – పని, వృత్తి, వ్యాపారం
- 6.7 Tool – ఆయుధం, పనిముట్టు, పరికరం, సాధనం
- 6.8 Finance – ద్రవ్యం, మూలధనం, విత్తం
- 6.9 Business organization – వ్యాపార సంస్థ

7 Physical actions – భౌతిక క్రియలు

- 7.1 Posture – భంగిమ
- 7.2 Move – కదలు, కదిలించు, కదుల్చు, జరుగు
- 7.3 Move something – కదిలించడం
- 7.4 Have, be with – ఉండు, కలిగి ఉండు
- 7.5 Arrange – ఏర్పాటు చెయ్యి, క్రమపరుపు, సర్దు
- 7.6 Hide – దాగు, దాచు
- 7.7 Physical impact – భౌతిక ప్రభావం
- 7.8 Divide into pieces – ముక్కలుగా విభజించడం
- 7.9 Break, wear out – తెంపు, పగలకొట్టు, విరుగు

8 States – స్థితులు

- 8.1 Quantity – పరిమాణం, బరువు, మానం
- 8.2 Big – పెద్ద
- 8.3 Quality – గుణం, లక్షణం
- 8.4 Time – కాలం, వేళ, సమయం
- 8.5 Location – స్థానం
- 8.6 Parts of things – వస్తువుల భాగాలు

9 Grammar – వ్యాకరణం

- 9.1 General words – సామాన్య పదాలు
- 9.2 Part of speech – వ్యాకరణ భాగాలు
- 9.3 Very – చాలా, చాలాసార్లు
- 9.4 Semantic constituents related to verbs –
క్రియలకు సంబంధించిన అర్థవంత భాగాలు
- 9.5 Case – కారకం, విభక్తి, సందర్భం, స్థితి
- 9.6 Connected with, related – సంబంధించిన
- 9.7 Name – పేరు, పేరు ఇవ్వడం

1. జగత్తు, విశ్వం, సృష్టి

1.1. ఆకాశం

1.1.1. ఎండ, పొద్దు, సూర్యుడు

ఖాన్ దొప్పెర్ మిట్ట పగటి పూట
జోత్ కాంతి
ఝుళ్ ఝుళ్ ఝూంకేర్ తళతళ
మెరవడం
ఝూంచ్ కిరణాలు
తడ్కె ఎండగా
తాతో వేడి; వేడిగా
తావ్వేమా బారరేరో ఎండలో బయట
ఉండటం
దాడో తద్దినం; పొద్దు; రోజు;
సమయం; సూర్యుడు
దాడో నిక్కేరో సూర్యోదయం
దాడో నిక్కో .. ఉదయించడం; పొద్దు
పొడుచు
వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
వెలుతురు
సవారోవేరో తెల్లారుతుంది
సవారోవేతు తెల్లవారు జామున

1.1.1.1. చందమామ, చంద్రుడు

ఆదో చాంద్ . అర్ధ చంద్రాకృతి; సగం
చంద్రుడు
చాంద్ చందమామ; చంద్రుడు
చాంద్ డూబ్లో చంద్రాస్తమయం
చాంద్ నానిక్కవేగో చంద్రుడు
చిన్నగా అగుట
చాంద్ నిసర్లో చంద్రోదయం
చాంద్ మొటోవేగో చంద్రుడు పెద్దగా
అగుట
చాంద్లేమా చంద్రోదయం నందు
చాంద్ నిక్కో చంద్రుడు వచ్చాడు
చాంద్ణో పార్లమి; వెన్నెల
చాందే సరికొ ముండో చంద్రుడి
వంటి ముఖం

చాందేపర్ మనిక్యా

..... చంద్రమండలంపై వ్యక్తి
చాందేర్ జోత్ వెన్నెల వెలుగు
నవ్వో చాంద్ కొత్త చంద్రుడు
భర్ పూర్ చాంద్ ... పూర్ణ చంద్రుడు

1.1.1.2. చుక్క, నక్షత్రం

చమ్ చమ్ మిణుకు మిణుకు
ఝూంక్ వెలుగు
తారా చుక్క
తారార్ వజాళో చుక్కల వెలుతురు

1.1.1.3. గ్రహం

టూటన్ పడోజకొ తారా బూమిపై
పడే చుక్క
దాడేర్ చుట్టు ఫరేర్ సూర్యుని
చుట్టు తిరగడాన్ని

1.1.2. గాలి

ఆచ్ వాళ్ .. మంచి గాలి; స్వచ్ఛమైన
గాలి
ఖరాప్ వాళ్ కలుషిత గాలి; చెడు
గాలి
తాత్ వాళ్ వేడి గాలి
దమ్ నఁ ఫరజ ఊపిరాడని
దం ఫరేదేని ఊపిరాడనివ్వని
దం ఫరేని ఊపిరాడని
వాళ్ ఆయ్ జాయేర్ . గాలి రాబోయే
వాళ్ ఫేని గాలి లేని
వాళ్ లాగజ గాలి ఆడే
వాళ్ మాయి ఆయేనఁ గాలి లోపలికి
రావడానికి

1.1.2.1. గాలి ఊదడం

ఫుంకార్ ... ఊదడం; ఊదు; పుకారు
ఫూకారేరో ఊదడము
వాళ్ ఫేనిజ గాలి లేకుండా
వాళ్ నఁ దర్నజా ... గాలి చొరబడని
వాళ్ నఁ ఆవఁజ గాలి రాకుండా
వాళ్ ఫరేని గాలి తిరగని

వాళ్ ఫూంకారేర్ గాలి ఊదడం
వాళ్ మారఁ గాలి వీచు
వాళేతి భరన్ గాలితో నిండినా
వాళేతి భర్ గాలితో నింపు;
వాయువుతో నింపు
వాళేర్ జోర్ గాలి ఒత్తిడి; గాలి తాకిడి

1.1.3. వాతావరణం

ఆచ్పొదాడో మంచి రోజు
జోత్ కాంతి
వాతావరణం వాతావరణం
శిళ్ చలి

1.1.3.1. గాలి

ఆచ్ వాళ్ .. మంచి గాలి; స్వచ్ఛమైన
గాలి
ఊంపరేర్ వాళ్ పై గాలి
భోడాసెక్ వాళ్ చిరుగాలి
దన్నేక్ వాళ్ చిరు గాలి
పాణీర్ వాళ్ వర్షపు గాలులు
మోట్ వాళ్ పెద్ద గాలి
లాజ్ సిగ్గు
వజన్ వాళ్ బరువైన గాలి
వాళ్ మార్ గాలి కొట్టు
వాళేతి పూడ్లి గాలి దెబ్బ
వాళేమా మార్లేన్ జాయేర్ .. గాలిచే
కొట్టుకొని పోయిన
వాళేర్ కరెంట్ గాలి విద్యుత్తు
సందరేర్ వాళ్ సముద్రపు గాలి
సింటి ఈల
సుంగేర్ వాళ్ పీల్చే గాలి
హుళి వాళ్ తేలిక గాలి
హేటేర్ వాళ్ క్రింది గాలి

1.1.3.2. మేఘం

వర్నాళో వాన కాలం
వాజిళ్ మబ్బు

1.1.3.3. వర్షం, వాన

ఫత్రి గొడుగు

ఛాంట్ చినుకు; జల్లు; బొట్టు
 ఝడిర్ పాణి జడివాన కురువు
 పక్కొపాణి కుండ పోత వర్షం
 పాణిపకడ్ నీళ్ళు పట్టు
 పాణి చిమ్మజన నీరు చిమ్మినప్పుడు
 పాణి థమగో వర్షం ఆగడం

1.1.3.4. పొగ మంచు, మంచు గడ్డ

ధూయేర్ వన్ పొగమంచు
 బరపేర్ మంచు
 భరవ్ పొగ మంచు; మంచు
 వనెవాళో పాణి మంచు తుఫాను

1.1.3.5. గాలివాన, తుఫాను

అంగోళో .దుమ్ము మబ్బు; సుడిగాలి
 ఆంది అంగోళో గాలి దుమారం
 ఝడి తుఫాను
 వాళేర్ పాణి .. గాలి వర్షం; గాలి వాన

1.1.3.6. మెరుపు, ఉరమడం, గర్జన

గరజ్జేరో ఉరమడం; ఉరుము
 పిజేఖవేర్ మెరుపు

1.1.3.7. ప్రవాహం, వరద

పాణిర్ రేల్ జల ప్రవాహం

1.1.3.8. కరువు

కాళ పడో కరువు
 పాణి ఛేని వానలు లేవు

1.2. ప్రపంచం

ఖండ ఖండం
 జగత్ .. జగత్తు; ప్రపంచం; ప్రపంచం,
 సృష్టి
 జగ్నే ప్రపంచం
 జమ్మితిభళన్ బూ సంబంధం
 సారి జగత్ పూర్తి ప్రపంచం

1.2.1. భూమి, స్థలం

జమ్మి చోటు; నేల; భూమి
 జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
 భీన్ జాగ్ తడిసినా నేల
 మాళేర్ జమ్మి నల్ల రేగడి

మైదాన్ మైదానం
 రాతడ్ జమ్మి ఎర్ర భూమి

1.2.1.1. కొండ, పర్వతం

గట్లా కొండ, గుట్ట
 గట్లా టూటన్ పడగో

..... కొండవరియలు విరిగిపడు

గట్లాన్ వడేర్ కొండను ఎక్కు
 గట్లార్ కొన గుట్ట శిఖరం
 గట్లార్ పాక్ తీ గుట్ట ప్రక్కల
 గట్లార్ మాయితి జాయేరో

..... పర్వతాల గూండా ప్రయాగ

గట్లార్ హేట, కొండ కింద; గుట్ట
 క్రింద భాగం

గట్టి గుట్టలు
 పహాడ్ పర్వతం
 రప్పట్టో గట్లా జారుడు గుట్ట
 సారి జమ్మిపర్ మోటో గట్లా

..... భూమి అంత పర్వతాలు

సూదోసట్ గట్లా ... నిటారు గుట్టలు

1.2.1.2. అగ్ని పర్వతం

అంగారేర్ పహాడ్ పూటచకో?

కొనికో అగ్ని పర్వతం

పగులుతుందో? లేదో?

అంగారేరో పహాడ్ అగ్ని
 పర్వతాలు

గట్లా పూటో పర్వతం పేలడం
 పుటేర్ పగిలిన; పేలడం; పేలు;
 బద్దలవ్వు

1.2.1.3. బయిలు, పీఠభూమి,

సమస్థలం

ఖేత్ చెలక; చేను; పెరడు
 జంగలేర్ పోడ్ అడవి పోళ్ళు
 జంగలేర్ మొల్కా ... అడవి మొక్క

1.2.1.4. లోయ

ఊండో లోతు; లోతైన
 ఖోబొ కుహరం; బోలుగా ఉండే;

లోయ

సార్కా లోయ

1.2.1.5. భూగర్భం

జమ్మి మాయి బూ ఉదరంలో
 జమ్మిమాయిర్ నంది భూగర్భ నది
 మోటో సార్కా సారంగం
 వేజ్ కన్నం; తొర్ర; బెజ్జం; బొక్క

1.2.1.6. అడివి, గడ్డిభూమి, ఎడారి

ఝాడేర్ ఉమర్ వృక్ష జీవితం
 నాన్కాఝాడ్ చిన్న చెట్లు
 బరవ్ ఎడారి మంచు ఎడారి

1.2.1.7. భూకంపం

జాగ్ చిరారి నేల పగుళ్ళు
 జాగ్ హొల్లి నేల కదులుట
 ఫాటేరో చీలక; చీలు

1.2.2. పదార్థం, వస్తువు, విషయం, సంగతి

1.2.2.1. నేల, మురికి, బురద

కీన్స్ బురద
 గర్రి చెత్త; దుమ్ము
 దుమ్ము దుమ్ము
 మ్యాల్ మురికి; మురికైన
 రాబొ రొచ్చు
 వోత్తే అక్కడికి

1.2.2.2. రాయి, శిల

కంకర కంకర
 కట్టో తంట్ గట్టి; గట్టియైన
 చున్నేర్ భాట సున్నపు రాయి
 ధాళో భాట తెల్ల రాయి; పాల
 రాయి

పాత్కా భాట సన్నని రాయి
 భాట బండ; రాయి

1.2.2.3. లోహం

పిత్తో ఇత్తడి
 లోయో ఇనుము; లోహం,

1.2.2.4. ఖనిజం, ధాతు

కోల్యా బొగ్గు; బొగ్గులు
 ఖనిజం ఖనిజం

1.2.2.5. నగ, మణి, రత్నం

రూంక్రో ప్రకాశమైన; మెరుసు
తళక్ తళక్ తళతళ
దాంత్ దంతం

1.2.3. ఘన, ద్రవ, ద్రవం, వాయువు

పరగాళేజకొ విస్త్రా కరిగించిన
లోహం
సుకాగొ . ఎండి పోయింది; చిక్కిపో;
వాడిపో

1.2.3.1. ద్రవ, ద్రవం

చిక్కో .. చిక్కని; జిగట; జిగురు; జిడ్డు
ధార్ ధార; పదును; సమర్పించు
పాత్యో సన్నని
భింజోడ్ తడుపు
రనేవాళ్ రసంగల

1.2.3.2. చమురు, నూనె

గాస్తేల్ కిరసనాయిల్; కిరోసిన్
పిట్రోల్ పెట్రోలు
మ్యాజ్ మైనం
సూరీర్ గూద్ ఘాల్ .. పందికొప్పు
వెయ్యి

1.2.3.3. వాయువు

బంచేర్ వాళ్ ప్రాణ వాయువు
వన్భరన్ ఫజకొ వాళ్ చెడు
వాయువు
వాళ్ పింట్లీది గాలి చుట్టుకొనుట
వాళేన్ బజాయేర్ వాయువు
తయారు చేయుట

1.3. నీరు, నీళ్లు

పాణి .. జలజ; ద్రవం; ద్రావకం; నీరు;
పానీయం; వర్షం
పాణి జాయెనిజకణొ నీరు చొరలేని
పాణి ధర్సెనిజకొ నీరు పోని
పాణి పడ్తో వాన
పాణిసరిక్ జల సంబంధ
భింజన్ ఫజకణొ తడిగావున్న
రాట్టొ రొమ్మ
నేడ్ జలధార

1.3.1. నీటి భాగాలు

నందీతీ భళన్ ఫజకణొ నది
సంబంధిత
పాణిర్ హంసొ నీటి భాగం
మహా సమ్దరేతీ భళన్ ఫజకణొ
..... మహా సముద్ర అనే

1.3.1.1. మహాసముద్రం, సరస్సు

ఊండో లోతు; లోతైన
కించేర్ పాణిర్ ఖాడ్ ... బురద నీటి
గుంట
కూండ్ జలాశయం; సరస్సు
పాణిర్ డబ్రా నీటి మడుగు
పాణిర్ బంట నీటి మడుగు
బంట మడుగు
మహాసముద్ర శాస్త్రం .. మహాసముద్ర
శాస్త్రం
మోటొతళావొ పెద్ద చెరువు; సరస్సు
మోటొసమ్దర్ మహా సముద్రం

1.3.1.2. చిత్తడినేల, బురదనేల

కిచల్లిజాగ్ చిత్తడినేల
కిచల్తో బురద
కించేవాళ్ జమ్మి బురద నేల
బాడవా బడవా నేల

1.3.1.3. నది

గట్టార్ పర్తిహేట, ఆవజకణొ
పాణి జలపాతం
చూయో స్రవించు; స్రావం
ఫేబ్రి ఏరు
జోర్తివ్యారో వేగ ప్రవాహం
రుగ్గో అల
తడ అల
తడా ఊటన్ పడ, ఉవ్వెత్తున
ఎగిసిపడు
నంది నది
నందీర్ ఫోబొ నదీలోయ
నందీర్ చూట్-పాటేర్ జాగ్ ... నది
పరివాహక ప్రాంతం
నాక్కాఖాళ్యా చిన్న ఏరు
నాణ్ణి నంది చిన్ననది
రూంగ్గి సెలయేరు

రేల్కి జలపాతం
వ్యాగే కొట్టుకు పోవడం
వ్యారీచ వ్యాపించు
వ్యారోజేర్ నమ్మక్ ప్రవాహానికి
ఎదురుగా
వ్యవ్తో పాణి నీటి ప్రవాహం
సుడిఖాన్ వ్యారో వడిగల ప్రవాహం

1.3.1.4. చెలమ, వసంతం, వసంత

ఋతువు, నుయ్యి, బావి

ఉంపరేర్ థాబ్ పైకి ఉన్న బావి
ఊట ఊట
కూయో నుయ్యి
థాబ్ నుయ్యి; బావి
పాణి పార్తొ నీరు ప్రవహించుట
బార, ఉంఫేర్ బయటకు పొంగు
వేరి చెలమ; చెలిమ; సెలయేరు

1.3.1.5. దీవి, ద్వీపం, తీరం

కొనొరా . అంచు; కొన; తీరం; మూల
దరి ఒడ్డు
సమ్దరేర్ కెనార్ సముద్ర తీరం

1.3.2. నీటి కదలిక

ఫణక్ చల్లడం; చల్లు; జల్లుకొట్టు;
వెదజల్లు

1.3.2.1. ప్రవాహం, స్రావం

కూట్లేగొ కొట్టుకుపోయింది
చూయో స్రవించు; స్రావం
చూరో కారడం; చూర్ణం; పొట్టు;
స్రవించు
బొట్టు బొట్టు పడరో . బొట్టుగా పడు
రడరో కారడం

1.3.2.2. పొయ్యి

ఒలా ఆర్పు; చల్లార్పు

1.3.2.3. కారు, బొట్టుబొట్టు

చువ, కారుట
జమ్మిపర్ పడ్ బూమిపై పడు

1.3.2.4. అల, తరంగం, విద్యుత్

ప్రసారం

పాణీర్ వాంగ్ల సునామి

1.3.2.5. నిశ్శబ్ద, ప్రశాంత, గరుకైన,

ముతకగా ఉన్న

గచ్చవ్ చప్పుడు లేకుండా

థీవ్ . ఆలస్యం; చిన్నగా; జాగ్రత్తగా;

నిదానంగా; నెమ్మది; మెల్లగా;

మెల్లని

థీవ్ కన్ ఖ్యాం చేరో మెల్లగా లాగడం

1.3.3. చెమ్మ, తడి

కించేర్ జ బురదలాగా

గూందేర్ నై బంకగా ఉన్న

ర్పర్ ర్పర్ పాణి .. చిటపట చినుకు

పాణిన, మంచేర్ నీటిని పీల్చేది

భీంజన్ ఛజికో తడిసినా

భీంజన్ ముద్ద వేగో ... తడిసి ముద్దైన

భీనారేర్ తేమగా వుండే

1.3.3.1. ఆరిన, ఎండిన

ఖ్యాం చ్ నాక్ లాగివేయుట

ఖించాగో ఇంకి పో; కుంచించుకు

పోయిన

సుకాయెజకణో ఎండబెట్టిన

సూకో ఎండిన

హడ్కార్ నయి సుకాయెజకణో

..... ఎముకలాగ ఎండిన

1.3.4. నీటిలో ఉండుట

డుబాడేర్ ముంచేది

డొబళ్ ముంచు

తర్రో తేలుట

తర్రోజా తేలియాడుతూ

పాణిమ రేర్ నీటిలో ఉండుట

1.3.5. నీటి ద్రవాలు

గళ్ళిజికో కరిగిన

గళ్ళో కరిగినది; మెత్తబడు

పాణి భేళ్ నీటిని కలుపు

పాణిమా గళ్ళిజకణో నీటిలో

కరిగినది

1.3.6. నీటి పవిత్రత/స్వచ్ఛత

ఆవో పాణి మంచి నీరు

పీయేర్ పాణి త్రాగే నీరు

1.4. ప్రాణులు

కంట్రా జల్లచేప; జెల్లలు

కొశారి కీటకం; చీడ; పురుగు;

బొద్దింక

ఘోడా గుర్రం; మగ గుర్రం

జనావర్ ... ఆడ పులి; పులి; పెద్ద పులి

థోక్కాయార్ పిల్ల మొట్ట పిల్లలు

పూలెర్ రూడ్ పువ్వు మొక్క;

పూల చెట్టు

పూలెర్ వాడి .. ఉద్యాన వనం; పూల

తోట

బక్రా మేకపోతు

భడత్ పర్క

భ్యాసా దున్నపోతు

భేడియా తోడేలు

మకోడ గండు చీమ

మాల్దా బొమ్మ చేప

మోటో డ్వాళా పెద్ద కొమ్మ

రీంచ్ గుడ్డలు, ఎలుగు బంటి

వాంద్రి ఆడ కోతి; కోతి

వామ్ పాపెర

సక్రా డేగ

సమేళి గ్రద్ద

సర్లా కంకి

సాప్ సర్పం, పాము

సాళ్యా గుంట నక్క; నక్క; మగ

నక్క

హబుత్ కొండముచ్చు

హత్తి ఏనుగు

1.4.1. నిర్జీవాలు

ఏక్ భాట ఒక రాయి

గర్రి కుళ్ళిపోయిన; కుళ్ళిన

చేడ్గో పాడు

పిన్గా మృత దేహం

ఫరాగత్ ఆనందంగా; నిర్మూలమైన;

పూర్తిస్వేచ్ఛ

బూడ్గో నష్టం; పతనం

భాటార్ మురత్ శిలాజం

భూతేర్ దయ్యానిది

మరన్ మృత

మర్జొ చనిపో; చావు

మూయే నిర్జీవాలు

మూయోమాణన్ మృతుడు

1.5. చెట్టు, నాటు, పాతిపెట్టు, మొక్క

అనారేర్ రూడ్ దానిమ్మ చెట్టు

అమ్మిర్ రూడ్ చింత చెట్టు

అంబార్ రూడ్ మామిడి చెట్టు

కర్లార్ వేల్ కాకర తీగ

కేశార్ రూడ్ అరటి చెట్టు

గాడ్ నాటు; పాతు; విత్తు

గాడ్ దీనో నాటేసిన

ఛాండి నీడ; ప్రతిబింబం; ప్రతిమ;

ప్రతిరూపం

జడ్ వేరు

జంగలెమార్ రూడ్ అడవిలోని

చెట్టు

జమాళీర్ రూడ్ జమాయిల్ చెట్టు

జాంబూర్ రూడ్ నేరెడు చెట్టు

రూడ్ పాళ్ చెట్టు పెంచు

రూడెతి ఫాయదో ఛా చెట్టుతో

లాభం వుంది

రూడేన్ పాళ్ళో ... చెట్టును పెంచడం

రూడేర్ దమ్ వృక్ష జీవనం

దూస్తో రూడ్ వేరే చెట్టు

నాక్కా రూడ్ చిన్న చెట్టు

నారంగీర్ రూడ్ జామచెట్టు

నారళేర్ రూడ్ కొబ్బరి చెట్టు

పాళేజకణో రూడ్ ... పెంచుకున్న

చెట్టు

పూల్ పువ్వు

భిండార్ రూడ్ .. బెండ చెట్టు; బెండ

జాతి మొక్క

మొల్కా మొక్క

మోటో రూడ్ పెద్ద చెట్టు

లింబేర్ రూడ్ వేపచెట్టు

వాలోశీర్ వేల్ చిక్కుడు తీగ

వేలేర్ రూడ్ తీగల చెట్టు

సాగునా టేకు చెట్టు

1.5.1. చెట్టు, వృక్షం

అమ్మి చింత పండు

ఆప్లర్ పాన్ చింత ఆకు
 ఆంబార్ పూల్ మామిడి పూలు
 కేశార్ పూల్ అరటి పూలు
 ఖజూరీర్ రూడ్ ఈత చెట్టు
 జాంబు నేరేడు పండు
 జాంబూర్ పూల్ నేరేడు పువ్వు
 ఝుడె రాలు
 డ్వాళా కొమ్మలు
 తాడెర్ రూడ్ తాటి చెట్టు
 తూరీర్ రూడ్ కంది చెట్టు
 నారంగీర్ పూల్ జామ పువ్వు
 ఫళేర్ రూడ్ పళ్ళ చెట్టు
 భలామార్ రూడ్ జిడి చెట్టు
 మ్యాది పిటిర్ రూడ్ ..గోరింటాకు
 చెట్టు
 మల్లే పూల్ మల్లె పూల్
 రూయేర్ రూడ్ పత్తి చెట్టు
 సణ్ జనుము
 నేపు నేపు

1.5.2. పొద, గుబురు

గొలాల్ పూలేర్ బొచ్చా ... గులాబీ
 పాద
 బొచ్చా పాద

1.5.3. గడ్డి, పచ్చిక, బెషద మొక్కలు, ద్రాక్షతీగ

కలవ్ కలుపు మొక్కలు
 కాటేవాళోఖడ్ రక్కసిగడ్డి
 ఖడ్ గడ్డి
 ఖాటోభన్ పుల్లని
 రూడ్ చెట్టు; మందు
 తర్బాజ పుచ్చ కాాయ
 తుండ్లి సార కాాయ
 తొళ్ళి తులసి
 పొద్దు తిరుగుడేర్ పూల్ పొద్దు
 తిరుగుడు పూలు
 పూలేర్ మొల్క పూల మొక్క
 బొమ్మోళీర్ రూడ్ ... తుమ్మ చెట్టు
 బోర్ రెగ్గాయ
 బోరేర్ రూడ్ రేగు చెట్టు
 మక్కా కంకి; మొక్కజొన్న
 మరాచ్చ మిరప కాాయ; మిరిచ్చ

మాటేర్ భాజీ ఆకుకూర; తోటకూర
 మూంగ్ పెసరు
 మెత్తి మెంతులు
 రాఁయి ఆవాలు
 లటకరిజకొ పూలేర్ వేట్ ... వేలాడే
 పూల తీగ
 లస్సణ్ ఎల్లి పాయ; వెల్లుల్లి
 లింబూర్ రూడ్ నిమ్మ చెట్టు
 వాటొళి చిక్కుడు కాాయ
 సాళ్ వరి
 హళద్ పసుపు

1.5.4. ఒక విధమైన పాచి, నాచు,

శిలీంధ్రాలు

కాంజి నాచు
 కొడియా సాలె పురుగు
 గాజే పుట్ట గొడుగు
 మ్యాల్ మురికి; మురికైన

1.5.5. మొక్క భాగాలు

కాటికటే పాన్ . కత్తిరించిన ఆకులు
 కాంబో ముల్లు
 ఖర్బా కొయ్య
 ఫోల్ చెక్కు; వాలుచు
 రూడేర్ మొదల్ చెట్టు మొదలు
 టేకన్ చాలేర్ లక్టీ ఊత కర్ర
 డ్వాళి కొమ్మ
 తూరీర్ ఫళి కందికాయ
 నాళి వేరు
 ఫాటేరో చీలిక; చీలు
 బొల్లి తవుడు
 బిండా కట్ట
 మొల్కార్ తీర్ మొక్క
 అవయవాలు
 ల్వాళా కండ; సత్తువ
 సింక్కి పుల్ల
 సుకె పాన్ ఎండుటాకులు
 హుగ్యామో మొలిచినది

1.5.6. మొక్కల పెంపకం

చిగురు చిగురు
 పచాయేరో పండించడం
 పానేవున్ ఆకులను
 పోటో పుచ్చు; వదులు

పూల్ పువ్వు
 పూలో ఉబ్బు
 మొల్కా మొక్కలు

1.5.7. మొక్కల తెగులు

ఆప్లీర్ రూడేర్ జడ్ ... చింత చెట్టు
 వేరు
 ఆంబార్ రూడేర్ జడ్ మామిడి
 చెట్టు వేరు
 రూడేవుర్ జడే చెట్ల వేర్లు
 ఫళ్ పాకరో ఫలం పండుట
 లింబేర్ రూడేర్ జడ్ వేపచెట్టు వేరు
 సాగునా టేకు చెట్టు

1.6. జంతువు

కొల్తా కుక్క
 గాడ్లి ఆవు
 ఘోడో గుర్రం; మగ గుర్రం
 చితిలి జింక; లేడి
 బళద్ ఎద్దు
 బిస్సి ఆడ పిల్లి; పిల్లి
 భ్యాసి బర్రె
 ముంగేస ముంగీస
 రీంవ్ గుడ్డెలు, ఎలుగు బంటి
 సస్యా కుందేలు
 సావ్ సర్పం, పాము
 సూరి ఆడపంది
 హుంటడి ఒంటె

1.6.1. జంతువుల రకాలు

ఖడ్ ఖాయేర్ గడ్డి తినేటి
 గావడిగోద జంతువులు
 చాలేవాళో జివరాన్ నడిచే
 జంతువులు
 తిరేతిరేర్ జివరాన్ జంతువులా
 రకాలు
 పాణిమాయీర్ జివరాన్ ..నీటిలోని
 జంతువులు
 వడేర్ జివరాన్ ... ఎగిరే జంతువులు
 నెల్లి ముళ్ళ పంది

1.6.1.1. క్షీరదం

దూద్ దేర్ జివరాన్ క్షీరదం
 బిస్సి ఆడ పిల్లి; పిల్లి

వాంద్రి ఆడ కోతి; కోతి

1.6.1.1.1. ఆదిమ జాతి మనిషి

చింపాంజి చింపాంజీ
రణీఆద్మి అడవి వ్యక్తి

1.6.1.1.2. మాంసాహారి యగు

జంతువు

ఏక్ తిరేర్ బిస్సి ఒక రకమైన పిల్లి
కొత్తా కుక్క
చిత్తొ ఆడ చిరుత పులి
జంగలేర్ బిస్సి అడవి పిల్లి; జంగ
పిల్లి
జంగలేర్ సింకోన్ అడవి సింహం
జనావర్ .. ఆడ పులి; పులి; పెద్ద పులి
తగెవాళో సాశ్యా జిత్తులమారి నక్క
ధ్యాళో బిస్సి తెల్లని పిల్లి
బోటి ఖాయెవాళో జీవరాస్

..... మాంసాహారి జంతువు

మోబో ముంగిస పెద్ద ముంగిస
రీంచ్ గుడ్డలు, ఎలుగు బంటి
సాశ్యా గుంట నక్క; నక్క; మగ
నక్క

1.6.1.1.3. డెక్కలు లేదా గిట్టలు ఉన్న

జంతువులు

చితల మగ లేడి; మగజింక
జంగలేర్ భ్యాసా అడవిదున్న
బక్రా మేకపోతు
సికార్ కొత్తా వేటకుక్క

1.6.1.1.4. బలమైన కత్తిర పండ్లు

గలిగిన జంతువు

సెల్డి ముళ్ళ పంది

1.6.1.1.7. సముద్ర క్షీరదం

తిమింగళము తిమింగళము
మంగర్ మొసలి

1.6.1.1.8. గబ్బిలం

వాగళ గబ్బిళం

1.6.1.2. పక్షి

కబుతర్ పావురం

కాక్ కాకి
కాళో పిట్టి నల్లని పిట్టి
కుక్కిర్ పిల్ల కోడి పిల్ల
కుక్కిరా కోళ్ళ యొక్క
కూదన్ ఎగిరి
కోబల్ కోకిల
చిబ్రి గుడ్లగూబ
చిల్క చిలుక; రామ చిలుక
జంగలేర్ బతక్ అడవి బాతు
టంచేర వల్లంకి పిట్ట
బోలియా పూరేడు పిట్ట
పిట్ట పిట్టె
బతకేర్ పిల్ల బాతు పిల్ల
రామ్ చిలక చిలుక
సోనేర్ పిట్టి బంగారు పిట్ట

1.6.1.3. సరీసృపం

సర్కేరో చలనం; ప్రాకేటిడి

1.6.1.3.1. పాము, సర్పం

డిండు సాప్ నీటి పాము
నాగ్ సాప్ తామ పాము, నాగు
పాము
బందెవాళో సాప్ కట్ట పాము
మోబో సాప్ పెద్దపాము
సమ్దరేర్ సాప్ ... సముద్రపు పాము
సాప్ సర్పం, పాము
సారి జీవ వన్ రజకో సాప్ ... నిండా
విషం గల పాము

1.6.1.3.3. తాబేలు

కాబ్జొ తాబేలు
పాణిమాయేర్ కాబ్జో నీటి తాబేలు

1.6.1.3.4. మొసలి

మంగర్ మొసలి

1.6.1.4. ఉభయచరం

కాంటాళి మిటికి ముళ్ళ కప్ప
రూడేపర్ బంచేర్ మిటికి . చెట్టుపై
నివసించే కప్ప
పాణిమాయీర్ మిటికి నీటి కప్ప
పుంబ్దివాళో మిటికి తోక కప్ప
మిటికి కప్ప

1.6.1.5. చేప

ఏక్ మాల్లి నామ్ ఒక చేప పేరు
కాళో మాల్లి నల్ల చేప
ఛరిసీక్ మాల్లి కత్తిలాంటి చేప
తిరెతిరేర్ మాల్లి చేప రకాలు
ధ్యాళో మాల్లి తెల్ల చేప
నాణ్కిమాల్లి చిన్న చేప
మాల్లి చేప
మోబ్ మాల్లి పెద్ద చేప
సమ్దరేర్ మాల్లి సముద్రపు చేప
సోనేర్ మాల్లి బంగారు చేప
హడక ఎముక
హడకార్ మాల్లి ఎముక చేప

1.6.1.6. ఏలొం చేప, సొర్ర చేప, టింకి

చేప

అద్మినఁ గలఁజుకొమోబ్ మాల్లి
..... వ్యక్తులను మ్రింగే పెద్ద చేప

1.6.1.7. కీటకం

కీడా పురుగు
కీడి చీమ
కొశారి కీటకం; చీడ; పురుగు;
బొద్దింక
గోబరేమాయేర్ కీడా పెండలో ఉండే
పురుగు
జూఁ పేను
టాటియ కందిరీగ
తీడ్కా మిడత
నల్లి నల్లి
ఘాండా తుమ్మెద
మంగాళేర్ మాక్కి తేనెటీగ
మాక్కి ఈగ
మాఘ్ఫర్ దోమ

1.6.1.8. సాలీడు

కొడియార్ మాళొ సాలెగూడు
వింతు తేలు

1.6.1.9. చిన్న జంతువులు

క్యాంక్టొ పీత
ఘోళోసాణ్ కీడా . గుండ్రని పురుగు
చాలేవాళో సాప్ నడిచే పాము

జోగ్ జలగ
 డోక్రిజాతేర్ కీడా .నత్తజాతి పురుగు
 సావసోపీళియా ఎర్రలు, వానపాము
 సోటాంగెవాళ్ కాన్ కొత్తా వంద
 కళ్ళ జెర్రి
 సోమూండివాళో సావ్ వంద తలల
 గల సర్పం

1.6.2. జంతువు యొక్క భాగాలు

కొళ్ళో కాలేయం
 గర్దణ్ మెడ
 చ్వాకేర్ హడ్కా వెన్నుముక
 ఛాత్తి రొమ్ము
 జాడేర్ దాంత్ దవడ పన్ను
 పిట్టార్ నోక్ పిట్టె గోరు
 పుంబ్డి తోక
 పేట్ . ఉదరం; కడుపు; గర్భం; పొట్ట
 పూలియాయో ఉబ్బెత్తు
 ముండి తల
 మోట్ దాంత్ కోర పన్ను
 లారేర్ ధవ్ వెనుక పాదం
 లార, అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
 వెంబడి; వెనకాలతో; వెనక్కు;
 వెనుక
 సాందో మెడ
 సూరీర్ నాక్ పందిముక్కు

1.6.2.1. పక్షి భాగాలు

పంకోడార్ లట్టా ఈక
 పిట్టారోపేట్ ... పిట్టె యొక్క కడుపు
 పొంకోడ రెక్క
 పొంకోడా రెక్క
 పొంకోడా ఈకలు
 మోటో పొంకోడా పెద్ద ఈక
 హేట, క్రింద

1.6.2.3. చేప భాగాలు

జాబ్బో దవడ; మొప్ప
 మాల్లి చేప
 మాల్లిర్ పొట్టు పొలుసు

1.6.2.4. క్రిమి భాగాలు

పేట్ . ఉదరం; కడుపు; గర్భం; పొట్ట

వాంకో కొండి
 సింగ్ కొమ్ము

1.6.3. జంతువు యొక్క జీవిత చరిత్ర

ధర్ అగ్గీయార్ ... మొదలుపెట్టే దశ
 పెటేమా పిండం గర్భస్థ పిండం

1.6.3.1. గుడ్డు

ఇండా గుడ్డు
 పిట్టార్ ఇండా పిట్టె గుడ్డు
 సాపేర్ ఇండా పాము గుడ్డు
 సేవేన్ బెసారేర్ పొడిగేయడం

1.6.4. జంతువుల చర్యలు

మనేమాయిర్ థంగ్ ... లోపలి బుద్ధి

1.6.4.1. జంతువుల కదలిక

ఫోడో రుడిమారన్ దాసఁచఁ
 గుర్రం బలం కొద్ది పరుగెత్తు
 దామ్ విలువ; వెల
 ధానేరో పరుగెత్తు
 పూంచడినఁ తోకను
 ఫంకాన్ ధానేరో వేసుకుంటూ
 పరుగెత్తు

1.6.4.2. జంతువుల ఆహారపు

అలవాట్లు, తినడం

ఫోరాకి లాయేరో ... ఆహారం తెచ్చు
 గలేరో మ్రింగుట
 చరేర్ మేయుట
 టాంచేరో పొడుచు
 సూంతలఁ పీల్చుతుంది

1.6.4.3. జంతువుల శబ్దాలు

కికాటి కూత
 కుక్టో కోడి పుంజు
 గీద్ .. గేయం, పాట; చరణం; పద్యం;
 పాట; సంగీతం
 గోర్లార్ పిల్ల బరకారో గొర్రె పిల్ల
 అరుస్తున్నది
 ఫూగ్ కాడన్ రోయేరో . రాగం తీసి
 పడుచు
 డర్కాయేరో గర్జించు

బిస్సిర్ బరకాబ్బి పిల్లి అరుపు
 మాళావేన్ బరకాయేరో గుమికూడి
 అరుచుట
 రోయేరో ఏడవడం

1.6.5. జంతువుల నివాస స్థలం

ఘర్ ఇల్లు, నివాసం; గృహం;
 నిలయం
 దల్దా కన్నం

1.6.6. జంతువుల సమూహం

కొత్తార్ ఝూండ్ కుక్కలా
 సముదాయం
 ఖాడు మంద
 మాల్లిర్ ఝూంట్ చేపల
 సముదాయం

1.6.7. మగ మరియు ఆడ

జంతువులు

టాండేర్ . మగ, మగాడు; మగవారు;
 మునుపటి మొగడు; మొనగాడు
 మొటియార్ చ్యారి పడుచు
 అమ్మాయి
 మోటో హొత్తి పెద్ద ఏనుగు
 సాండియా ఆంబోతు; గిత్త

1.7. ప్రకృతి, పరిసరం, పర్యావరణం

ఆన్ పాన్ ... చుట్టు పక్కల; పరిసరం
 ఆన్ పాసెమా పరిసరం
 జగత్ .. జగత్తు; ప్రపంచం; ప్రపంచం,
 సృష్టి
 పర్యావరణ్ పర్యావరణం
 హరో ఆకు పచ్చ

1.7.1. ప్రకృతిసిద్ధ, సహజ, స్వాభావిక

ఓర్ జీవేతి ఊజ్ అతని అంతట
 అతను; సహజ
 జంగల్ అడవి
 లోయో ఇనుము; లోహం,
 వోర్ ఊజ్ సహజ
 సత్తేరో ప్రకృతి సిద్ధ, సహజ

2. మనిషి, వ్యక్తి

ఆద్యీ వ్యక్తి
 కూణ్క ఎవరో
 కూణ్కో ఏక్ ఎవరో ఒక్కరు
 జన్ జనం; జనాభా; జనులు; ప్రజలు,
 జనం; లోకులు
 జేర్ జేనఁ వ్యక్తిగత
 జేర్ జకణో వ్యక్తిగతమైన
 టాండేర్ .మగ,మగాడు; మగవారు;
 మునుపటి మొగడు; మొనగాడు
 బంచ్ బ్రతుకు
 మనిక్యా వ్యక్తి
 మనిక్యార్ చప్రా .మానవ లక్షణాలు
 మనిక్యార్ జాత్ వ్యక్తి జాతి

2.1. శరీరం

జీవేన్ మాలం కరజకొ శాస్త్రం దేహ
 నిర్మాణ శాస్త్రం
 జీవేర్ ఆంగ్ దేహ అవయవాలు
 జీవేర్ భాగ్ దేహ అవయవం
 జీవేరో శారీరకంగా

2.1.1. తల

ఆంకి కన్ను
 కాందా ఉల్లి గడ్డ; గొంతు
 గర్దణ్ మెడ
 జాడ్ ఆంకిర్ భవ్రా దళసరి
 కనుబొమ్మలు
 జాబ్దో దవడ; మొప్ప
 తపాళో నుదురు
 పాతళో మూండో సన్నని ముఖం
 భేజొ మెదడు
 మాత్తేర్ తల
 మాత్తేర్ ఖాల్లి పుర్రెమీది చర్మం
 ముండి తల
 మోటే భంవ్రా పొడవైన కన్ను
 రెప్పలు
 సాందేర్ ఖాల్లి మెడ చర్మం
 హాస్తో ముండో హాస్య ముఖం

2.1.1.1. కన్ను

ఆంకి కన్ను
 ఆంకి మార్ కన్ను గొట్టు;
 కన్ను కొట్టు
 ఆంకియార్ కాళో డళో . కంటి నల్ల
 గుడ్డు
 ఆంకిర్ భవ్రా కన్ను బొమ్మ
 ఆంకితి ఇశార కర్ .. కనుపైగ చేయి
 టమ్కార్ కళ్ళు మిటకరించు
 తార్ ఆంకి బూర్ .. నీ కళ్ళు ముయ్
 నీతొరంగ్ ఆంకి నీలి కళ్ళు
 బాడో మెల్ల చూపు
 భవ్ర రెప్ప
 లోయితిభరి ఆంకి నెత్తుటి కళ్ళు
 హాసు కన్నీరు; కన్నీళ్ళు

2.1.1.2. చెవి

కాన్ చెవి
 కానేమా చెవిలో
 కానేర్ వేజ్ చెవి కన్నం
 తార్ కాన్ కాడ్ ... నీ చెవిని తీయుట
 మళాయి జివిలి
 మాయిర్ కాన్ లోపలి చెవి
 సామళేన్ వినడానికి
 సామళేర్ నన్ వినే నాడి

2.1.1.3. ముక్కు

గందారొ వాసనకొట్టు
 నాక్ ముక్కు; విత్తడం
 నాకెన్ రుల్ ముక్కును పట్టుకో
 నాకెమా పుల్లి ఘాలేర్ ... ముక్కుకు
 ముక్కెర తొడగుట
 నాకేర్ వేజ్ ముక్కు కన్నం
 సూంగ్ ముక్కుతో పీల్చు

2.1.1.4. నోరు

కాగ్ లా కొండ నాలుక
 చాబ్ కొరకటం; కొరుకు; నమలడం

తార్ జిబ్ బార్ దికాళ్ నీ నాలుక
 బయట చూపించు
 ఫుంకార్ ... ఊదడం; ఊదు; పుకారు

2.1.1.5. దంతం, పన్ను

చాబ్ కొరకటం; కొరుకు; నమలడం
 దాంత దంతం
 దూదేర్ దాంత పాల పన్ను
 నాన్కా చిచాపరేర్ దాంత చిన్న
 పిల్లల పళ్ళు
 పీళే దాంత పసుపు పచ్చని పళ్ళు
 ముణాగేర్ దాంత .. ముందరి పళ్ళు
 లారేర్ దాంత వెనుక పళ్ళు

2.1.2. కబందం, మొండెం

ఆప్రజు కర్ ఉబ్బేటట్టు చెయ్యి
 గూలేర్ హడక తుంటి ఎముక
 వచ్చేర్ భాగ్ మద్య భాగం
 వచ్చు నడమ; నడుమగా; నడుమలో;
 మద్య; సందు
 సుంటి బొడ్డు

2.1.3. చెయ్యి, రెక్క

హాత్ చెయ్యి

2.1.3.1. చెయ్యి, బాహువు, భుజం

కాందో బాహువు
 కాంకో చంక
 ఖవొ బాహువు
 ఖూణి మోచేయి
 జమణో హాత్ కుడి చెయ్యి
 డావో హాత్ ఎడమ చెయ్యి
 ముక్కి పిడికిలి
 హతెనఁ వాళొ జనా చేతిని
 వంచినప్పుడు
 హాత్ బరన్ చేతినిండా
 హాత్తి అరచేయి

2.1.3.2. కాలు

ఏడి మడమ

గోడమోకాలు
 జాంగ్గా తొడ
 టాంగ్ కాలు; పాదం
 డాక్టీమోకాలి చిప్ప
 థప్ అడుగు; పాదం; పాదముద్ర

2.1.3.3. వేలు, కాలిబొటనవేలు

ఆంగ్లి వేలు; వేళ్ళు
 ఆంగ్లి, ఆంగూట వేలు, బొటనవేలు
 చటికి ఆంగ్లి చిటికెన వేలు
 టాంగేర్ ఆంగూట కాళి బొటన వేలు
 టాంగేర్ నొక్ కాలిగోరు
 టాంగేర్ వచ్చెర్ ఆంగ్లి కాలి
 నడుమ వేలు
 టాంగేర్ నాణ్కి ఆంగ్లి .. కాలి చిన్న
 వేలు
 తగరాయేర్ ఆంగ్లి . చూపుడువేలు
 నొక్ గోరు
 పేరి వెలికణువు
 వచ్చెర్ ఆంగ్లి నడుమ వేలు

2.1.4. తోలు, చర్మం

ఉంపరేర్ ఖాల్లి పై చర్మం
 ఖాల్లి చర్మం; తోలు
 ఖాల్లి కాడ్ తోలు ఒలుచు
 ఖాల్లో చర్మం
 జిహ్వానఁ కాళో కర్నాక్ దేహాన్ని
 నల్లబరుచు
 ఢిలోభన్ నీరసంగా
 ధ్వాళోధప్ తెల్లగా
 మడత ముడత
 హోద్ ఫళేరా వేడిపొక్కులు

2.1.5. జుట్టు, వెంట్రుక

జివేర్ లట్టా దేహ వెంట్రుకలు
 డ్వాడి గడ్డం
 మాత్తేర్ లట్టా తల వెంట్రుకలు
 మూచే మీసాలు
 లట్టా జుట్టు, వెంట్రుక
 సువాత్ జాగేపర్ లట్ట
 మర్కావయవాల వద్ద ఉన్న
 వెంట్రుకలు

2.1.6. అస్థి, ఎముక, బొమిక, కీలు

ఖీల్ కీలు; మొటిమ
 గోడేర్ ఖీల్ మోకాలి కీలు
 చ్వావేర్ హడ్కా వెన్నముక
 జాంగ్గార్ హడక తొడ ఎముక
 పాక్ తీర్ హడక ... పక్కటి ఎముక
 మింజి మూలగ
 సాందేర్ హడక ... బాహువు ఎముక
 హడ్కా ఎముక

2.1.8. లోపలి అవయవాలు

ఆంతర్ పేగు
 కాందా ఉల్లిగడ్డ; గొంతు
 కొళ్లో కాయం
 గుబ్లి కర్ణభేరి
 జివేమార్ ఆంగ్ లోపలి
 అవయవాలు
 నన్ నరము
 పిత్తా క్లోమం
 పేట్ .. ఉదరం; కడుపు; గర్భం; పొట్ట
 ఫ్యాంప్రా ఊపిరితిత్తులు
 భేజొ మెదడు
 భోల్ ఆంతర్ పెద్దపేగు

2.1.8.1. గుండె

జోర్తి దల్ మారెర్ ... వేగంగా గుండె
 కొట్టుకొనుట
 దిల్ గుండె
 దిల్ ఢిలొ మార్తా గుండె మెల్లగా
 కొట్టుకొనుట
 దిల్ థమ్ గొ గుండె ఆగి పోవడం
 దిల్ మార్లేరా .. గుండె కొట్టుకోవడం

2.1.8.2. కడుపు, పొట్ట, ఉదరం

ఖొరాకి గళేరో ... ఆహారం అరగడం
 గళేరో జీర్ణం
 పేట్ .. ఉదరం; కడుపు; గర్భం; పొట్ట
 పేడు పొత్తి కడుపు

2.2. శరీరపు విధులు

జివేర్ కామ్ దేహం యొక్క పనులు

2.2.1. ఊపిరి, శ్వాస

ఖ్యాంచేర్ ఆకట్టుకో; పీల్చడం;
 లాగడం
 ఘోర్తా గురకపెట్టు
 జోర్తి వాళ్ ఖ్యాంచ్ గట్టిగా గాలి
 పీల్చు
 నల్లి దాబన్ మార్నాకో గొంతు
 పిసికి చంపడం
 నల్లిదాబ్ గొంతు నలపడం
 బార్ ఫోడ్ బయట వదులు;
 బయటికి విడుపు
 వాళ్ ఖ్యాంచేనిజ కర్ గాలి
 పీల్చకుండా చెయ్యి
 వాళ్ ఖించరో గాలి పీల్చడం
 వాళ్ ఖించలఁ గాలి పీల్చుకో
 వాళ్ ఖించెనిజ ... గాలి పీల్చకుండా
 వాళ్ చేనిజ గాలి తేకుండా
 వాళ్ ఫోడ్ గాలి వదులు
 వాళ్ ఫరన్ ఖించ్ గాలి తిరిగి పీల్చు
 వాళ్ ఖ్యాంచ్ గాలి పీల్చుకో
 వాన్ దేకేర్ వానన చూడడం
 సమాగోజకొ మరణించిన

2.2.2. దగ్గు, తుమ్ము

ఖాని దగ్గు

2.2.3. ఉమ్మి వెయ్యి, జొట్టు, సొట్టు

థూంక్ ఉమ్మి
 థూంక్ దఁ ఉమ్మి వేయు
 ముండ్వా పాణి నోటిలో నీరు
 ముండెమా పాణి సాంగళ్రొ
 నోటిలో నీరు ఊరడం

2.2.4. కఫం, చీమిడి, శ్లేష్మం

చూరిజకొ నాక్ కారే ముక్కు
 నాక్ భింజోడ్ ముక్కును తడవటం
 పాక్డి రుమాలు
 రింటాళో చీమిడి ముక్కు

2.2.5. రక్తంప్రపంచం, నెత్తురు, రక్తం

చువఁ కారుట
 నాక్ చూరి ముక్కు కారడం
 బార్ ఆయేర్ వెలువడు

రాద్ చీము
 లొయి రడేరో రక్తం కారుతుంది
 లొయి నెత్తురు; రక్తం
 లొయి దేక్ రక్తం చూడు
 లొయి దేరో రక్తం ఇవ్వడం
 లొయి రడేరో .. నెత్తురు కారుతుంది;
 రక్తం కారడం
 లొయిర్ డబ్రా రక్తపు మడుగు
 లొయిర్ బొట్టు రక్తం చుక్కలు
 లొయిర్ మరక రక్తపు మచ్చలు

2.2.6. చెమట

గందారో వాసన రావడం
 పరిసిన చెమట
 పరిసిన చూరో చెమట కారడం

2.2.7. మూత్రవిసర్జన చెయ్యి, మూత్రం

మూత్ మూత్రం పొయ్యి,
 మూతేన్ జో మూత్రానికి వెళ్ళు

2.2.8. మలం

ఒకొల్లి వెంట కుప్ప
 గూ మలం
 గోబర్ పేడ
 హంగొళిర్ అర్రా స్నానాల గది

2.3. ఇంద్రియం, భావ-జ్ఞానం, వాచ్యం, గ్రహించు

అంకి కన్ను
 కణదోరి మొలతాడు
 దికా కనపడు
 దూకేర్ మాలం నొప్పి తెలిసే
 దెక్రో చూస్తున్న
 భేజొ మెదడు

2.3.1. చూడు

అంకి మింవ్ కన్ను ముయ్యి
 అంకిర్ నజర్ కంటి చూపు
 అందొ గుడ్డివాడు; గ్రుడ్డి
 ఓపర్ నజర్ లా దానిపై చూపు
 తెచ్చుకో
 నజర్ దృష్టి
 నజర్ రకాడ్ చూపు నిలుపు
 మరక మచ్చపడు

2.3.1.1. చూపు

ఆడిఅంకితి దేక్రో ఓర చూపు
 చూస్తున్నాడు
 అంకి ఫరజ కళ్ళు తిరిగేటట్టు
 అంకిర్ డశో కంటి పార; కను గుడ్డు
 కాబో దెకేర్ ... తీక్షణంగా చూడటం
 దెకేరో పరికించి చూడు
 నవన్ దేక్ తొంగి చూడటం;
 తొంగిచూడు
 ఫోరియాన్ దేక్ తీక్షణంగా
 చూడటం

2.3.1.2. పరిశీలనలో ఉంచు

అట్కశేతి జాగ్రత్త
 కావలి జాగ్రత్త
 జత్తనేతి రఁ జాగ్రత్తగా ఉండు
 దేక్రో రఁ చూస్తుండు
 సిల్మా దేక్ సనిమా చూడు

2.3.1.3. పరీక్షించు, శోధించు

మాలం కర్లఁ అధ్యయనం చేసేది;
 ఆరాతియ్యి; కనుక్కో; గ్రహించు;
 తెలుసుకో

2.3.1.4. చూపు, ప్రదర్శన, ప్రదర్శించు

ఖ్యాల్ ఆలోచన; గుర్తు
 దీనో ఇచ్చాడు; ఇచ్చాను
 దెనాకేర్ సమర్పణ
 బార్పాడేర్ బహిరంగం చెయ్యి
 మస్కా సైగ
 వతా చూపెట్టు, ప్రదర్శించు;
 చూపండి; చూపు; సూచించు

2.3.1.5. కనిపించే, దృశ్యమైన

జత్న్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచిపెట్టడం;
 దాచిన; దాచిపెట్టు; దాచు; నిలవ
 చేయి; భద్రమైన
 దికావజకో కనిపించే
 దెకెనిజ చూడలేక
 మాలంఛెనిజ రహస్యంగా
 వోర్ ముజాంగ్ దాని ముందు

2.3.1.5.1. అగుబడు, కనిపించు

నంజర్ చూపు; దిప్పి; దృశ్యం
 నఁ దికావజ వలగొ మరుగై పో
 రీంట్ చీమిడి

2.3.1.6. పారదర్శక

ఆవ్ ఉత్తమ; మంచి; మంచిది;
 విశేషమైన
 మస్కా కాంతిహీనమైన
 వాజిళ్ ఫేని మబ్బు లేని

2.3.1.7. పరివర్తించు, అద్దం

ఆర్పి అద్దం; కటకం; గాజు పలక
 ఆర్పిమా దికావజకో అద్దంలో
 కనిపించే ప్రతిబింబం

2.3.1.8. కనబడడం

దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;
 చెల్లించు

2.3.1.8.1. అందమైన

ఆవ్ ఉత్తమ; మంచి; మంచిది;
 విశేషమైన
 జీవతోడారో ఆకట్టుకునే
 సాదార్ . అలంకరణ; అలంకరించు;
 తయారు చెయ్యి; ముస్తాబవు; సరిచెయ్యి; సర్దు

2.3.1.8.2. అందహీనమైన,

కురూపమైన, వికారమైన

దేకెన్ కాఁయి చేయి ... చూడటానికి
 ఏమి లేదు
 ఫాయిదా ఫేని లాభం లేదు
 బనా సూరత్ అంద హీనమైన;
 ఆకట్టుకునేలా లేని
 బిగడాయేర్ . ఆటంక పరువు; కలత
 కలిగించు; చెడగొట్టు; చెరుపు
 వెయ్యి; పాడుచెయ్యి; వికారము
 చెయ్యి

2.3.1.9. చూడటానికి ఉపయోగించేది

ఆర్పి అద్దం; కటకం; గాజు పలక

2.3.2. విను

2.3.2.1. విను

ధ్యాన్ లఁ ఆసక్తి తీసుకో
మార్ వాతెన్ హర్దే రకాడ్ నా
మాటలను గుర్తుపెట్టు
సామళ్ విను

2.3.2.2. ధ్వని, శబ్దం

అటాయేని వినబడని
గడ్ బడ్ అలజడి; అల్లరి;
గందరగోళం; చప్పుడు; ధ్వని;
మోత

పూంబ్లి చేరినది
హను అట్లా; ఇలా
హంక్ మార్ కూత పెట్టు; పిలుపు

2.3.2.3. ధ్వనుల రకాలు

కల్థోనాక్ పుక్కిలించు
కికాటి కూత
జోర్తి ఫుంకార్ బాగా ఊదు
టప్ టప్ కర్ టపటప మను
డపడా దండోరా
తిరెతిరేర్ వాజా ..చప్పుడుల రకాలు
తుకారి అరుపు
ఫోణాక్ పగలగొట్టు; పేల్చివేయి
బందుకేర్ చోట్ తుపాకి పేలుడు
వాజా చప్పుడు
విర్బియ పిడుగు
హంక్ మార్ కూత పెట్టు; పిలుపు

2.3.2.4. పెద్ద, చిగ్గరగా

గడ్ బడ్ అలజడి; అల్లరి;
గందరగోళం; చప్పుడు; ధ్వని;
మోత
బోల్ చెప్పు; పలకరించు; పాడు;
మాట్లాడించు; మాట్లాడు;
మోగించు
సారి అవాజ్ పూర్తి ధ్వని
హబో అటాయేర్ ప్రతి చప్పుడు
అయే

2.3.2.5. నిశ్శబ్దమైన, నెమ్మది,

ప్రాశాంతమైన

అవాజ్ కర్మత్ చప్పుడు చేయకు
ఎక్కిన్ బొలేనిజా కర్ ఒకరిని
మాట్లాడకుండా చేయి
చువ్ చప్పుడు లేని

2.3.3. రుచి

కుడి చేదు; వగరు
ఖాటో పులుపు
చాట్ నాకడం
సవాద్ ఫేని రుచిలేని

2.3.4. వాసన, వాసన చూడు

ఆవ్చ గందాయేరో చక్కటి వాసన
నఁ గందావజు కర్ వాసన రాకుండా
చెయ్యి
వాన్ ఊపిరి; వాసన

2.3.5. స్పర్శ గుణం

ఫీచ్ తాకు

2.3.5.1. సుఖంగా

హాయిగా ఆనందంగా

2.4. శరీర పరిస్థితి

కేన్ వతయేరో వ్యక్తికరించు
జీవేర్ హాల్ దేహ పరిస్థితి
వణ్యా ఆకారం

2.4.1. బలీయం

అస్మాన్ తాకత్ చాలా శక్తి
కల్థో గట్టి
కల్థో తంట్ గట్టి; గట్టియైన
ఫల నడుపు
జాడో దొడ్డు; ధృఢమైన; బలంగా
వుండే; బలీయమైన; లావాటి
జీవేతి ఆరోగ్యంగా; సజీవంగా
జోర్ ఉత్సాహం; నేర్పు; బలం, శక్తి;
బలుపు
జోర్ బారేతి బలవంతంగా
తాకత్ దేర్ బలాన్నిచ్చే
తాకతేరో బలమైన

బల్వాన్ బలవంతుడు
మాన్ కండరాలు; కండలు
మాన్ భరో కండరాలు గల
ల్వాళా కండ; సత్తువ
సత్త సత్తువ
హీమతేతి జీవంతో; సాహసం

2.4.2. బలహీనమైన

కమ్ జోర్ బలహీనం
దస్సేక్ అల్పమైన; కాస్త; కొంచెం
నేపు; కొద్ది; కొన్ని; తక్కువ;
స్వల్ప
బనా తాక్తేరో బలహీనమైన;
బలహీనుడు

భుళి స్పృహ
వంగ్దేనిజుకో అసమర్థత; సోమరియైన
సుకాగో ..ఎండి పోయింది; చిక్కిపో;
వాడిపో

హార్గో అలసి పోయిన; ఓడు
హోళీతి తెలికగా

2.4.3. శక్తి వంతమైన

జ్ఞానెవాళో చైతన్యవంతమైన
తాకత్ శక్తి
తాకత్ భరన్ బలీయమైన
తేజేతి ఉల్లాసంగల
హుళార్ ...ఆనందంతో; ఉత్సాహం;
సంబరం
హుషార్ గా చురుకుదనంగల

2.4.4. అలసిన

ఆద్ నిందేమా ఫఁ జకో సగం నిద్రతో
పున్న
వంగ్దేనిజుకో అసమర్థత; సోమరియైన
వాళో హాత్ వంకర చెయ్యి
సుకాయేరో ఆరవేయడం
హార్గో మఁ అలసిపోయాను

2.4.5. విశ్రాంతి

ఘట్టి నెలపు
ఘాటి లేలఁ నెలపులు తీసుకో
సింద్ నిద్ర
పాచ్చఁ బ్యాన్ వెనక కూర్చో

ఫరాగత్ రేర్ ఫుర్ నేడ తీసుకునే
గది
వేల లమత్ ... ఇబ్బందిగా తీసుకోకు
సోజో నిద్రపో; పడుకో
హెబ్ సోజో కింద పడుకో

2.5. ఆరోగ్యకరమైన

ఆచ్చో వేగో .. తేటపడు; మంచి అగు
ఆచ్చోకరేర్ నయంచేసే; మంచి
చేయడం
ఆచ్చోవేన్ హబాడగర్ గా
..... ఆరోగ్యంగా తిరిగి పోవడం
ఊ ర్భూడ్ ఆచ్చో ఆ చెట్టు మంచిది
కల్దొ కఠిన; గట్టి
కూబ్ ఆచ్ చక్కని; సమతలం;
సరిగా; సామరస్యంగా; స్పష్టంగా
తమ్ ఆచ్చో ధాన్ ఖావో మీరు
మంచి ఆహారం తినండి
తమ్ దాడి పాణిన, తాతొ కరన్
పియో ... మీరు రోజు నీళ్ళు వేడి
చేసి తాగండి
తారొ జీవ్డా వారుఫఁ ... నీ ఆరోగ్యం
బాగుంది
తూఁ అచ్చోఫన్ నీవు మంచిగా
ఉన్నావు

2.5.1. అనారోగ్యంగా ఉండడం

తంక్రొ అనారోగ్యంగా ఉండడం
దొక్ జబ్బు; రోగం; రోగగ్రస్త
దొక్ ఆయొజు కేలేర్ అనారోగ్య
అనుభూతి పొందడము
దొక్ ఆయోచఁ రోగం వచ్చింది
దొకేతి అనారోగ్యం
నవన్ గొ తగ్గు
నారాజ్ కు నచ్చినట్టు లేని
బనా తాకత్ బలహీనంగా
బిమారి అస్వస్థపడు; రోగము
బిమారితి ఫఁ . అనారోగ్యంగా ఉన్న
రందితీ నొప్పితో
రోగాళో జబ్బు వ్యక్తి; రోగి; రోగి,
రోగే వాళో రోగి
రోగేతి రంది కరేర్ రోగంతో
ఇబ్బంది పడడం

వంగైని అనారోగ్యం; చాతకాని; బలం
లేని తనం; వల్లకాని
వోడెగొ పతనమగు, విఫలం

2.5.1.1. అస్వస్థత నుండి కోలుకోవడం

ఆచ్చో ఇలాజు లఁ మంచి వైద్యం
పొందు
ఉంచఁ ఆరోచఁ అభివృద్ధి చేయి
తాకత్ లఁ బలాన్ని పొందు
సారి ఆచ్చో వేగో పూర్తిగా కోలు
కోవడం
సాదరాగొ ఆరోగ్యవంతులవు;
కోలుకో; మంచిగా అగు

2.5.2. వ్యాధి

అణాయి చెమట పొక్కులు
ఆంకీర్ దోక్ కంటి రోగం
కంతి కణతి
కొత్త కాటజన్న ఆవజకో దొక్
.... కుక్క కరిచినప్పుడు రాబోయే
రోగం
కోబ్లి గవడ బిళ్ళలు
కోళేజో సూజేర్ ధోక్ కాయం
వాపు రోగం
ఖలే సుజ్ గి కీళ్ళ వాపు
చ్చాక్కార్ ధోక్ . వెన్నుముక రోగం
డగ్గి తొలిగింది
దికాయేని జకో కీడా అతి చిన్న
జీవులు
దిల్ ధడకన్ గుండె పోటు
దొక్ జబ్బు; రోగం; రోగగ్రస్త
పిళియ కామెర్లు
పేట్ చాలేర్ జిగట విరేచనాలు;
విరేచనాలు
బివి జాప్పాచఁ అధికమైన రక్తపు
పోటు
బిమారి అస్వస్థపడు; రోగము
మధుమేహం మధుమేహం
మోస ఉబ్బసం
రంది . ఇబ్బంది పడ్డ; చింత; దిగులు;
విచార పడుట; విచారించు;
విషాదం; వ్యధ
రాతడి ఆంకి ఎర్రని కళ్ళు

రోగ్ అనారోగ్యం; జబ్బు, రోగం;
తెగులు; రోగం
రోగ్ లగాడ్ రోగం అంటించు
లాగేర్ దోక్ సుఖవ్యాధి
లోయి జస్సెయి రక్తం గడ్డకట్టింది
వనేరో పాణి విషపు నీరు
సూజ్గో వాచింది; వాచిన

2.5.2.1. పోషకాహారలోపం,

ఆకలితో అలమడించటం,

ఆకలితో మాడటం, పన్ను

కమ్లోయి రక్తం లోపం
భూకేతి అల్దాయేర్ ఆకలితో
అలమడించు
భూకేతి మరేర్ ఆకలితో చావు

2.5.2.2. చర్మ వ్యాధి

కుష్టి కుష్టు రోగం
ఖాజ్ గజ్జి
ఖీలే మొటిమలు
గడ్డ గడ్డ
ధ్వాళే, కాళే లట్టా తెల్ల, నల్ల
వెంట్రుకలు
ఫాడా పడే దద్దులు రావడం
లాగేర్ రోగ్ అంటు రోగం

2.5.2.3. కడుపులో అస్వస్థత

అజిర్తి అజీర్ణం
డాకణ్ణి కక్కు
డాకర్ దీనో వాంతులు రావడం
దోక్ నొప్పి
పాణి ఫేరేర్ నీళ్ళ విరోచనాలు
హంగణి ఆయేని మల బద్ధకం

2.5.2.4. పళ్ళు పుచ్చిపోవడం

గర్గి కుళ్ళిపోయిన; కుళ్ళిన
దాంత గరగె . పండ్లు పుచ్చి పోవడం
దాంత దుక్రొ పంటి నొప్పి
దాంత పుకడ్ గో .. పన్ను పోవడం
దాంతేర్ పడాయీర్ శాస్త్రం దంత
వైద్య శాస్త్రం

2.5.3. గాయపరుపు

కరెంట్ లాగన్ మర్గోవిద్యుత్
ద్వారా చావు
గాలేపర్ లగాచెంపకాయ
గుమ్మి గాయం; పుండు
ఘావ్ ఖాగోదెబ్బతిన్న
లగాకొట్టు; గుద్దు; దంచు;
మోగించు; మోత
హోట్ ఫలేరో వేడిపొక్కులు

2.5.3.2. విషం

కీడా మారేర్ రూడ్ క్రిమి సంహారక
మందు
ఖోరాకిమా వన్ భేళేర్ .. ఆహారంను
విషపూరితం చేయడం
వన్ విషం
వన్ బార్ ఫీంచేరోచెడు గాలిని
బయటకు పీల్చడం
వింఛర్ కాట్తేలు కుట్టు
సాపేర్ కాట్ పాము కాటు

2.5.4. అంగవైకల్యంగల

ఖోడా కుంటు
ఖోడాన్ థాన్సేరో .. కుంటి పరుగు
గిర్రావాళ్ కుర్చిచక్రాల కుర్చీ
ర్యులన్ చాలేర్ లక్తినడవటానికి
పట్టుకునే కర్త
టాంగ్ చెనిజకణో కాలు లేని
టాంగ్ హాత్ కామ్ కరేని జకో
..... కాళ్ళు చేతులు పనికి రాని
డుండో హాత్ మొండిచెయ్యి
దోయి టాంగె పగ్గి రెండు కాళ్ళు పని
చేయక పోవడం
పైశ్చవాతంపక్షవాతం
ఫాంకావాళ్ లక్తిపంగ కర్త
లూతో అంగవైకల్యం

2.5.4.1. అంధ, గుడ్డివాడు, నేత్రహీన

అంది గాలి తుఫాను; గుడ్డి
అంకి మిచ కన్నుగప్పు
అంకి ఫేనిజకో గుడ్డివాడైన
అందో గుడ్డి వాడు; గ్రుడ్డి
అందో వేగో గుడ్డిగా అగు

అందో మనిక్యాగుడ్డి వ్యక్తి
కాణో గుడ్డి
కాళ్ కాజళ్నల్ల కళ్ళజోడు
కాళి కాజళ్ నల్లని కళ్ళజోడు

2.5.4.2. క్షీణించిన కంటి చూపు

ఆదో ఆందో సగం గుడ్డి
అంకి దికాయేని గుడ్డితనం
అంకి మాయేరో పూతో పొరలు
అంకిర్ నజర్ కమ్ తగ్గిన కంటి
చూపు
అంకిర్ పరిచ కంటి పరీక్ష
ఖరావ్ నజర్ చెడు చూపు
థాయి నజర్ దికాయేని దగ్గర
చూపు లోపం

2.5.4.3. చెవిటివాడు, బధిరుడు

బ్యారో .. చెవిటితనం; చెవుడు, చెవిటి
బ్యారో మనిక్యా చెవిటివాడు
బ్యారో వేగో చెవిటి అగు
సాందేర్ భుజం
సామ్మేర్ విస్త్రా వినటానికి
అవసరమైన వస్తువులు
సారిజ్ బ్యారో పూర్తిగా చెవిటి

2.5.4.4. మూగ, మౌనంగావుండే

గూంగో మాటరాని; మూగ
నఁ బోలఁజు మౌనంగా ఉండే
ముండో బుర్లేన్ రజకో మనిక్యా
.... నోరు మూసుకొని వుండేవాడు
యాండో మనిక్యా మూగ వ్యక్తి
వాతే కరేని మాట్లాడ లేని;
మాట్లాడలేని; మాట్లాడించలేని

2.5.4.5. పుట్టుకతో లోపం

గ్యాణోహయో .. పుట్టుకతో లోపం
ఫేటి ఫేటి అవధి; ఎడం; దూరం
దూరం; దూరంగా;
దూరందూరంగా; విడి విడి
నాణకా హాత్ చిన్న చేయి

2.5.5. వ్యాధి కారకం

మంబేరో అంటుకొనే
దొక్ ఫ్యాల్ గో రోగం వ్యాపించు

దోకెతికర్ అనారోగ్య పరుచు
బీమారి ఘాఁయి మాలంకరేర్
..... రోగ నిర్ధారణ చేయడం
లాగేరో అంటుకునే; సంక్రమణ; సోకే
లాగేరో థోక్ అంటు రోగం

2.5.6. వ్యాధి లక్షణం

ఫేరి ఫరేర్ చుట్టు తిరుగుట
నిసార్ మత్తు
మాత్తొ ఫర్రో తల తిరిగే; తల
తిరుగుట
వంగ్గెరో కోని నీరసించు
వ్యాండో వేగో తెలివి తప్పి

2.5.6.1. నొప్పి

ఆధో మాత్తొ దుకరో సగం
తలనొప్పి
కాన్ దూక్రో చెవి నొప్పి
చోట్ లాగ్గి దెబ్బ తగిలింది
ఛ్యాక్ దుక్కిరి వెన్ను నొప్పి
నల్లి దుకరి గొంతు నొప్పి
ఫక్ ఫకాన్ హాన్సేరో పగలబడి
నవ్వు
భూంజ్ కాల్పు
మంగాలో తేనె
మాత్తొర్ దోక్ తలనొప్పి
రంది . ఇబ్బంది పడ్డ; చింత; దిగులు;
విచార పడుట; విచారించు;
విషాదం; వ్యధ
రంది పాడేర్ ఇబ్బంది పెట్టు

2.5.6.2. జ్వరం

ఖ్యాళేరో తెరవడం
తాతో వేడి; వేడిగా

2.5.6.3. ఉబ్బు, వాచు

ఆపర్ గొజకొ పేట్ .. ఉబ్బిన కడుపు
ఆప్రేరో కంవేగో ... ఉబ్బడం తక్కువ
అయింది
డావ్డో బుడ్డ

2.5.6.4. స్పృహను కోల్పోవడం

గ్యారి నిండ్ గాఢనిద్ర
గ్యారోనిండ్ దీర్ఘ నిద్ర

ఘేరి ఆయెర్చక్కర రావడం
భూలేర్ మతిమరుపు;
మర్చిపోవడం; విస్మృతి; స్థిమితం
లేని
భూళిఖాన్ పడ్తోస్పృహ
కోల్పోవడం
మూయేర్లు వేగోచనిపోయినట్లు
అగు

2.5.6.5. మ్రాన్పడజేయుట,

తబ్బిల్జైన

రాన్ ఆచొకాపాడే; మంచి
హుస్సారి ఫేనిచురుకుగా లేని

2.5.6.6. దృష్టి, మతి భ్రమ

దవాయిమందులు

2.5.7. వ్యాధి నిర్ధారణ చేసే వైద్యం

చేయడం

ఆచ్ వేగినయమగు; మాను
ఆసుపత్రిమా రోగాళేన
పరీచ్చకరేరోఆసుపత్రిలో
రోగిని పరీక్షించడం

ఇలాజ్చికిత్స
ఎక్కిర్ నాడినఁ దేక్ ... ఒకరి నాడిని
చూడడం

గుష్టిర్ కట్టుగాయపు కట్టు
టికాల్ మార్టీకాలు వెయ్యి
డఁయికిదొఆధరించు
పాట్టాకట్టు
పాటో భాందేర్కట్టు కట్టడం
మత్తర్ రూడ్ దఁమత్తు మందు
ఇవ్వడం

మసాల ఛఁజకో ..మసాలా కలిగినది
రోగ్ మాలం కరన్ ఆచొకరేర్
రోగం ఏంటో తెలుసుకుని వైద్యం
చేయడం

రోగాళేన పరీచ్ కరేర్రోగిని
పరీక్షించడం

సూయితి కరేర్ ఇలాజా ...సూదుల
చికిత్స

2.5.7.1. వైద్యుడు, ఉపచారిక, దాది

చోర్ డాక్టర్దొంగ వైద్యుడు
జీవరానేర్ డాక్సర్ జంతు వైద్యుడు
డాక్టరే డైయి జావో వైద్యుని వద్దకు
వెళ్ళండి
డాక్టరేన్ దేక్వైద్యుణ్ని చూడు
నర్సునర్సు
భళ్ళెకలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
సంపర్కం; సంప్రదించు

వైద్దుడువైద్యుడు
సేవ కర్సేవ చేయి

2.5.7.2. వైద్యం, వైద్యవిద్య

డాక్టర్ పడాయివైద్యవిద్య
డాక్టరేర్ పడాయివైద్య విద్య
దవా ...ఎరువు; చెట్టు; మందు; విషం
దవాయిమందులు
దవాయి చిల్కుమందుల చిట్టి
దవాయి దెమెలెవాళోమందుల
పంపిణీ చేసేవాడు
లోయి చడాయేర్ రక్తం ఎక్కించడం
లోయి బదలాయేర్ ..రక్తమార్పిడి
సుయిర్ రూడ్మందు నీళ్ళు

2.5.7.3. ఔషధ మొక్కలు

ఆచొకరేర్నయంచేసే; మంచి
చేయడం
కాళో రూడేర్ మొల్కా నల్లమందు
మొక్క
రోగేన్ కమ్ కరజకొ రూడ్
.....మందుకు మొక్కలు

2.5.7.4. ఆసుపత్రి, చికిత్సాలయం,

వైద్యశాల

దవాఖానాఆసుపత్రి
దవాఖానా వాళోఆసుపత్రివాడు
దవాఖానామ ఛఁఆసుపత్రిలో
ఉండడం
దవాఖానామ జో . ఆసుపత్రికి వెళ్ళు
దవాయిఘర్మందుల కొట్టు
మార్చురిపీనుగుల గది

యాండేర్ దవాఖానాపిచ్చి
ఆసుపత్రి

2.5.7.5. పురాతన వైద్యం

ప్యానార్ వైద్యం ...పురాతన వైద్యం
పీయేర్ రూడ్తాగేమందు

2.5.8. పిచ్చి రోగం

నన్ మార్కికోని ..నాడి కొట్టుకోవడం
లేదు

భేజేనఁ చోట్ లాగ్గి .మెదడుకు దెబ్బ
తగలడం

మనాజాయేర్మానసిక రోగం
వ్యాండిపిచ్చి
వ్యాండి లాగ్గిజకోపిచ్చి పట్టిన
వ్యాండో రోగ్పిచ్చి రోగం
హడ్కోవెర్రి

2.6. జీవం, జీవితం, ప్రాణం

ఉమర్జీవితం; వయసు
ఉమర్ భరోజీవిత కాలం
ఉమర్ బరోజీవితాంతం
గరీబ్ జీవిబీద జీవితం
జాప్పా ఉమర్ఎక్కువ వయసు
జాప్పాదాడ్ జీవే ..ఎక్కువ రోజులు
బ్రతికారు

జీవణిబతుకు
జీవన్ రజేతాణుబ్రతికి ఉన్నంత
వరకు

జీవ్దాదేహం
తార్ ఉమర్ భరో ..నీ జీవితం అంత
దమ్ ఫూలేర్ప్రాణం పోయడం
దమ్ దేరోఊపిరి ఇవ్వడం
దమేతిప్రాణముతో ఉండేవి
ఫరన్ జణాయేర్ ...మళ్ళీ పుట్టించు
ఫరన్ బంచాడేర్తిరిగి బ్రతికించు
ఫరన్ బంచేర్ పునరుజ్జీవింపచెయ్యి
బంచజఁ కరేర్జీవించేట్టు
చేయడం

బంచన్జీవించి; బ్రతికి
బంచన్ ఛజకోబ్రతికి ఉండు
బంచ్బ్రతుకు
బంచాడేర్ జీవింప చెయ్యి; బ్రతికించు
బంచేర్ తరికా జీవన తీరు; జీవన రీతి

బల్లా కామ్నేరము
వేలార్ జిప్టికఠిన జీవితం
సారి ఉమర్జీవిత చక్రం
సాలత్సౌకర్యం
హుషారేతి జీవేర్సంతసమైన
జీవితం

2.6.1. పెళ్లి, వివాహం

ఎక్కజ్ గ్యాజ్టి వాళో . ఏకపత్నిత్వ
ఎక్కినజ్ వాయా కరేర్ఒకరిని
వివాహం చేసుకొనుట
ఏక్ కర్ఏకం చేయి
ఏక్ వేర్ఏకమవడం
ఓతినఁ వాయా వఁ వారితో వివాహం
ఓనఁ వాయా కర్ . దాన్ని పెండ్లాడు
గ్వార్ గ్యాజ్టిఆలుమగలు;
దంపతులు
గ్వార్ గ్యాజ్టి భళన్ జీవేరో
.....దాంపత్యం
ఘరేవాళోకాపురస్థుడు; పెనిమిటి
లేదా మొగడు; మొగుడు;
యజమాని
జోడిఇద్దరి; జంట, జత; జోడు
దీ గ్యాజ్టినఁ వాయాకిదోజకో
ఇద్దరినీ వివాహం చేసుకున్నాడు
దుసర్ జాతేవాళేతి వాయా
.....కులాంతర వివాహం
నవ్వేరిపెండ్లి కూతురు
నసేట్వివాహిత స్త్రీ
భళన్ జీవేవాళ్సహవాసి
భేళేర్ ఐక్యం చేసేది/కలుపు; కలుపు;
పిచికారీ
భోజాయినఁ వాయా కరేర్ వదినను
వివాహం చేసుకొనుట
రకాడ్మేజకో టాండ్రి వుంపుడు గత్తె
లేదా వుంచుకొన్న స్త్రీ
రకాడ్లఁఉంచుకో; ఉంచుకోవడం
వాయాపెండ్లి; వివాహం
వాయా కరికరాయ్వివాహిత
వాయా కిదోజకో .. పెండ్లాడిన లేదా
వివాహమైన
వాయా వేగోజకోవివాహమైన
స్వాకేర్సవతి తల్లి
సోబత్ కరేర్సహచర్యం

హళ్లిఅలవాటు పడింది
హాసాదార్వాటాదారు

2.6.1.1. వివాహం కుదర్చడం

ఎకీనఁ ఖాతర్ కరేర్ఒకరిని
నచ్చినట్టు
ఓప్లేర్ ఉమర్యోగ్యమైన
వయస్సు
కరార్ఒప్పందము
కెలెరోఅనుకోవడం
ఛ్వారి ఛ్వారార్ గోళ్ ఖాదె
.....నిశ్చితార్థం జరిగిన
ఝూంట్గుంపు
మనాయేర్నచ్చజెప్పు
మనఁ వాయాకర్లకన్ పూంచ్
నన్ను వివాహం ఆడమని అడుగు
యాడి బాప్ కరావజకో వాయా
.....పెద్దలు చేసిన పెళ్లి
లాడ్ కరాలాలించు
లేళ్లి దెళ్లికట్న కానుకలు
వాత్ దెలఁవాగ్దానం
వాత్ దఁమాట ఇవ్వు
వాయాపెండ్లి; వివాహం
వాయా నాతో ఇర్తివివాహ
నియమనిబంధనలు
వాయాకర్లఁపెళ్లి చేసుకో
వాయార్ నాతో ...పెళ్లి సంబంధం;
వివాహ సంబంధం
సోప్తల్స్నేహితురాలు

2.6.1.2. పెళ్లి, వివాహ మహూత్సవం

ఆచ్ తయార్ వఁచక్కగా
తయారవు
ఓప్లేర్ ఉమర్యోగ్యమైన
వయస్సు
ఘరేవాళో ... కాపురస్థుడు; పెనిమిటి
లేదా మొగడు; మొగుడు;
యజమాని
ఛ్వారీన్ దేర్పిల్లను ఇవ్వడం
జలూన్ఊరేగింపు
ఝూంట్గుంపు
జేళో .. వివాహ మహోత్సవం; వేడుక
నవ్వేరి సామేర్పడుసు అనే

నవ్వేరిర్ పూలేర్ హార్పెండ్లి
కూతురి పూల గుత్తి
నవ్వెగ్వార్ గ్యాజ్టినూతన
దంపతులు

పర్దాతెర
పామల్చుట్టరికం
బామ్మల్అయ్యగారు
లాడ్ కరాలాలించు
వ్యాతుడు పెళ్లి కొడుకు లేదా వరుడు
వాయాపెండ్లి; వివాహం
వాయా కర్నాకఁవివాహం
చేయడం
వాయార్ దాడో కర్లేర్ వివాహ దినం
జరుపుకొనుట
వాయార్ బాటిపెండ్లి రొట్టె
వాయార్ మోటోపెళ్లి పెద్ద
వాయార్ రాత్వివాహ రాత్రి
వాయార్ వింటిపెండ్లి ఉంగరం
వాయార్ వేన్ ...వివాహ దుస్తువులు
స్వాగత్స్వాగతం

2.6.1.3. అవివాహకులు

ఏక్ఒక; ఒకటి
కుఁవారిఅవివాహిత
కుఁవారోఅవివాహితుడు
మలాజేతిఅణుకువ గల
వాయా హుయోకొని ...పెండ్లాడని

2.6.1.4. విడాకులు

అగ్గిర్ ఘరేవాళో మునుపటి మొగడు
అగ్గిర్ టాండ్రిమునుపటి పెండ్లం
ఖాతర్ఆసక్తి
ఘాట్ జోవిడిపో
ఛాడాయేర్ తప్పార్ జాగ్
.....విడాకుల న్యాయాలయం
టాండేర్ . మగ, మగాడు; మగవారు;
మునుపటి మొగడు; మొనగాడు
టూట్టిజకో విడాకులు పొందినది
నాళి కర్ విడతయ్యి; విడదయ్యి;
విడదీయు; వేరు చెయ్యి; వేరు
చేయడం
నాళి బంచేర్ వేరుగా జీవించడం
నాళి హూయోవేరు పడ్డాడు
బార్ చలాబయటకు నడుపు

మామై విడాకులు
 మామై తోడే లీదో విడాకులు
 తీసుకున్న
 మామై తోడే విడాకుల పత్రం
 మామైతోడేరో విడాకులు
 మామలొ తోడేరో విడాకులు
 మామలొ లేల్తోజుకొ విడాకులు
 పొందిన వాడు
 మార్ ఆంగఁ నా మునుపటి
 రద్ రద్దు
 రుజుకర్లఁ .. నిర్ధారణ చేసుకుంటారు

2.6.3. జన్మం, పుట్టుక

ఆరో రాక
 ఛుచాపర్ వేర్ పిల్లలు కావడం
 ఛుచాపరునఁ లూయేర్ .. పిల్లలను
 తుడవడం
 జగతిమా ఆయో ప్రపంచంలోకి
 రావడం
 జణ్ ప్రసవం
 జణేర్ దుకణ్ ప్రసవ వేదన
 జనమ్ జన్మం
 పిడే .. పురిటి నొప్పులు; ప్రసవ నొప్పి
 పెదావేర్ పుట్టుక
 ఫరన్ పెదాకర్ మళ్ళీ కలుగ జెయ్యు
 భళ్ళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
 చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
 సంపర్కం; సంప్రదించు
 యాడి వఁ తల్లిగా యగు
 లతోక్డామా పింట్లఁ . బట్టతో చుట్టడం
 నేవ పొదగడం; సహాయం
 హువఁ జన్మించుట

2.6.3.7. బహు జన్మలు

అస్మాన్ జలమ్ బహు జన్మలు
 ఎక్కిర్ జల్మ ఒకరి జన్మ
 తిసీర్ జల్మా ముగ్గురి జన్మ
 పాంచీర్ ఐదుగురి

2.6.3.9. పుట్టిన రోజు వేడుక

నామ్ పాడేరో నామకరణం
 చేయడం
 హుయోజుకొ జాగ్ జన్మ స్థానం
 హుయోజుకొ దాడో పుట్టిన రోజు

2.6.4. జీవిత దశ

ఉమర్ భరో జీవిత కాలం
 వేలా అవస్థ; ఇబ్బంది; ఇబ్బందిపడు;
 ఇబ్బందులు

2.6.4.1. బిడ్డ

ఉందొపడేర్ బోర్లా పడడం
 గొడియాం చాలేర్ పాకుట
 జన్నాజ్ హుయోజుకొ అప్పడే
 పుట్టిన
 నాణ్కా ఛుచాపర్ చిన్న పిల్లలు
 నాణ్కొ ఛ్చారి చిన్న బిడ్డ
 బ్యాన్ ఆననం; కూర్చో;
 కూర్చోవడం
 బాళక్ పసికందు
 మీటి వాతే ముద్దు మాటలు
 లాళే చువావఁ చొంగ కార్చు
 హాత్ చాబేవాళ్ ఛ్చారి చేతులు
 కొరికే పిల్ల

2.6.4.1.1. పాప పరిరక్షణ

అట్కళేతి జాగ్రత్త
 కవోటి గోచి
 కాన్చి కాపలా; కావలి
 కాన్చిరఁ . కాపలా వహించు; కాపాడు
 కాన్చిలి జాగ్రత్త
 ఫఉటాజాయేర్ ఉపశమింప చేయు
 ఛుచాపర్ ధకలేర్ బండి చిన్న
 పిల్లల తోపుడు బండి
 జాదాపీ అతిగాతాగు
 ఝొళి ఉయ్యాల
 నాన్కొ ఛిచాపరేర్ కొచోటి చిన్న
 పిల్లల గోచి
 నాన్కొ ఛుచాపర్ పాడేర్ చిన్న
 పిల్లలను ఎత్తడం
 పాడేర్ ఎత్తడం; మోయడం; మోసేది
 పుటే వెన్ను
 పూటెపర్ పాడ్ వీపు మీద మొయ్యి
 బచ్చిర్ చన్ను
 బచ్చిర్ దూద్ పరావఁ చన్ను పాలు
 పట్టడం
 బదలాయేర్ .. మారడం; మార్చడం
 మేత ఘూల్ మేతపెట్టు

యాడిర్ దూద్ ఫోడాదఁ తల్లిపాలు

మాన్పించు
 లొటిమా పకడ్ బుడ్లలోకి పట్టు
 సిసి గాజు; సీసా
 నేవా నేవ
 హతెమ రుల్మెల్ చేతిలో పట్టుకొను

2.6.4.2. పాప

ఉమర్ కమ్ వయసు తక్కువ
 ఖరాప్ బేటా పాడు బిడ్డ
 నవజవాని యువతి
 నవేజవాన్ యువకుడు; యువత
 పిల్ల పిల్ల
 పీకి చిన్న బాలిక
 బేటి కుమార్తె; కూతురు; బిడ్డ,
 వచ్చాళో ఛ్చారా .. అల్లరి పిల్లవాడు

2.6.4.2.1. పిల్లను పెంచడం

అచ్చొ పోసేర్ మంచిగా పెంచు
 కామ్వాళి ఆయా
 గోద్ లేరో దత్తత చేస్కొ
 చోరీర్ మాల్ దోపిడి సొత్తు
 ఛుచాపరేన్ పాళేర్ పిల్లను పెంచడం
 జత్తనేతి దేకేర్ .. జాగ్రత్తగా చూడడం
 జాదకర్ పెంచు
 జాప్పాకర్ పెంచు
 పడాయి కఁ చదువు చెప్పు
 పాళ్ ఒడ్డు; కట్ట; పెంచు; పెంపకం
 పాళో పెంచు
 ఫాయిదా ప్రయోజనం
 బడా పొడిగించు
 బేటీర్ బాప్ వఁ పిల్లకు తండ్రిగా
 అవడం
 బేటీర్ యాడి వఁ పిల్లకు తల్లి
 కావడం
 వాతెమా రకాడ్ అదుపులో ఉంచడం;
 మాటల్లో ఉంచు
 నేవా నేవ

2.6.4.3. యువత

ఉమర్ జీవితం; వయసు
 జనూమా భళిభళాయి ... పెద్ద వ్యక్తి
 అయిన పిల్ల

తార్ మొట్టార్ ఉన్నమా నీ
యవ్వనంతో
భోళ్ళి ఉమర్ బాల్య దశ
మొట్టార్ ఉమర్ యవ్వన వయసు
మొట్టార్ పీకోనిజకో పెద్ద వ్యక్తి
కానిది

2.6.4.4. వయోజనులు

జణేర్ ఉమర్ కనే దశ
పేట్ వేనిజకో గర్భవతి కాలేని
మొట్టార్ మరథ్ వయోజనులు
వద్దీ జోకో పెరిగిన స్త్రీ
వద్దోజకో పెరిగినవాడు

2.6.4.5. వృద్ధ వ్యక్తి

జాప్పా ఉమ్మర్ వాళో వయసు
మాలిన
జూనో పాత వాడు; పాతది;
పాతబడిన; పురాతన
డోక్రాపూన, పాళేపాసేర్ వృద్ధుల
బాగోగులు
ధడి పడిగి మడతలు పడిన
ఫోకటేర్ బాఁయి ఉపకార వేతన
బుడో ముసలి; ముసలివాడు
బుడో వేజా ముసలి యగు
బూడి ఉమర్ ముసలి వయసు
బూడే ముసలివారు
బూడేపూర్ ఫుర్ ముసలివారి
గృహము
భలాఆద్మీ ... ముసలి వ్యక్తి; వయసు
వచ్చిన వ్యక్తి
రోగ్ కమ్ వేజా ... అనారోగ్యం తగ్గు

2.6.4.6. ఎదుగు, పెరుగు, పెద్దగా అగు

మోటో వేజా పెద్దగా అగు

2.6.4.7. పుట్టించు

ఆవఁజకో రానున్న; వస్తున్న

2.6.4.8. సమ కాలీనులు

బరాబర్ ఉమ్మరేర్ సమ
వయస్కులు
బరాబర్ వేజా సమానం ఆగు

భళన్ కామ్ కరైజకో కలిసి పని
చేస్తున్న
సోప్తి దార్ తోటివాడు; సమ
కాలీనులు

2.6.5. పురుష, స్త్రీ

2.6.5.1. పురుషుడు

అనాడి మాణన్ మొరటు వ్యక్తి
ఛోడిఛాడో ... విడాకులు తీసుకున్న
వ్యక్తి
టాండ్రీమర్గోజకో పెండ్లం
చనిపోయిన వ్యక్తి
పడాయి చదువు
బాప్ అయ్య; తండ్రి
బాయలా కొజ్జ; నపుంసకత్వం
బాయేల ఆడంగిగా ఉండే
భోళ్ళ పసి
మరేర్ నాతో ... మగవారి సంబంధం
రళేటువేన్ ఫరేర్ . పోకిరిగా తిరుగు
వట్కూర్య జిత్తులమారి
సోప్తి నేస్తం; మిత్రుడు
సోప్తి దార్ తోటివాడు; సమ
కాలీనులు

2.6.5.2. మహిళ, స్త్రీ, ఆడ వ్యక్తి

కూఁఆరి అవివాహితురాలు
ఖూబ్ సురత్ అందగత్తె
మూరత్ ... ఆకారం; ఆకృతి; చిత్తం;
నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
రూపం; విగ్రహం

2.6.6. చనిపోవడం

జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వేళ్లు
మూయో చనిపోయిన; నిర్జీవ;
పీనుగు

2.6.6.1. చంపు

ఇస్సమే వాళో విషపూరితమైన
కరంఠేతి మారేరో .. విద్యుత్ ద్వారా
చంపడం
ఖటిక్ కటికోడు; కసాయివాడు

ఖూనిఖోర్ చంపిన వాడు;
హంతకుడు
ఛరిర్ చోట్ కత్తిపోట్లు
ముండి కాటన్ మార్ తల నరికి
చంపు
ముండి కాట్ తల నరకు

2.6.6.2. శవం

ఖామాని జకో బోటి తినరాని
మాంసం
పడావ్ పడ్డి శిథిలావస్థ
హడ్గా ఎముక

2.6.6.3. అంత్యక్రియలు, కర్మ కాండ

అంగడి సంత
ఖాట్ పాడే
ఖాడేమా ఫూలేర్ బొందపెట్టడం
గత్మాటి అంత్యక్రియ
ఘంటా మార్ గంట కొట్టడం
దాడో కరేర్ కర్మ జరుపు
మర్గోజకో చచ్చిన; చనిపోయిన

2.6.6.4. ఏడ్పు, శోకించు

ఖాట్ భాందేర్ వేన్ ... అంత్యక్రియల
దుస్తులు
మాతేపర రాక్ మేల్ తలపై బూడిద
పెట్టడం
ముండి కాటేర్ తల నరకడం
రోయే వాళ్ ఏడ్చే వాళ్ళు
రోవణి ఏడ్పు; శోకు
రోవఁ ఏడ్పు
హికేన్ మారేర్ . రొమ్మును కొట్టడం
హుప్పీ ఎక్కి ఎక్కి

2.6.6.5. పాతిపెట్టు, పూడ్పు, సమాధిచెయ్యి

ఖాడ్ ఖోదేవాళో బొంద తవ్వే వాడు
ఖోదన్ ఫూల్ పాతిపెట్టు
గత్ఖాంత సమాధి చెయ్యి
జమ్మీమా బూర్ బొందపెట్టడం
చేయి
బూర్లఁ కప్పుకో; మూసుకో
మసాణ్ చితి; బొందల గడ్డ; సమాధి
మసాణేర్ రాక్ చితాభస్మం

ముయ్యేనఁ హోంగోళి కరావఁ

.... పీనుగు స్నానం చేయించడం

ముయ్యేర్ ఘర్ పీనుగుల గది

మూయేనఁ లేజో పీనుగును

తీసుకెళ్ళు

వగాడో దేహాన్ని బయట పెట్టడం

2.6.6.6. సమాధి

ఖోదేర్ తవ్వటం

గోరి గోరి; సమాధి

చింతాణి జ్ఞాపకార్థంగా ఉండేది;

జ్ఞాపకాలు

మసాణ్ చితి; బొందల గడ్డ; సమాధి

2.6.6.7. వారసత్వంగా పొందు,

సంక్రమించు

ఆవజకో రాబోయే; సంక్రమించు

ఆస్తిలక్ జాయే వాళో .. వీలునామా

చేసేవాడు

జీవేర్ హక్ జన్మ హక్కు

యాడిబాపేతి ఆవజకో ఆస్తి

..... వారసత్వంగా పొందు

2.6.6.8. మరణాంతర జీవితం

ఎక్కినఁ మ్మాత్ నఁ రజు కరేర్

.... ఒకరిని చావు లేకుండా చేయు

దానా రాక్షసుడు; సైతాన్

మ్మాత్ చేనిజుకో చావు లేనిది

మరజాజేర్ పచ్చు జీవేర్

..... మరణాంతర జీవితం

మర్జాజేర్ పచ్చు మరణాంతరం

మర్జాజేర్ పచ్చు పూజకరేర్

... మరణాంతరం పూజ చేయడం

సమియా కాలం

3. భాష, ఆలోచన

అపణ్ శాస్త్రం మనశ్శాస్త్రం

ఖబర్ విషయం; సమాచారం

మన్ జ్ఞానేర్ శాస్త్రం మనోవిజ్ఞాన

శాస్త్రం

మనిక్యార్ జీష్టి వ్యక్తి జీవితం

3.1. ఆత్మ, జీవాత్మ

గొణ్ గుణం; తీరు; ప్రవర్తన;

లక్షణాలు; శీలం

జ్ఞాన్ బుద్ధి, తెలివి, వివేకం

దేవేపర్ భక్తి ఆధ్యాత్మిక

నిశాన్ ఆనవాలు

పట్టుపకడన్ పట్టుదల

మనేర్ మానసికమైన

మానవత్ మానవతా

మానిక్యార్ గొణ్ మానవ

లక్షణాలు; వ్యక్తిత్వం

మాయి . అంతరం; లో; లోన; లోపల;

లోపలి

మార్ మర్జితి నా నచ్చడంతో

సోయిచేని స్పృహ లేని

3.1.1. వ్యక్తిత్వం

ఆచ్ ఛఁ సరి యైన, మంచి యైన

ఆచ్చ ఛఁ కన్ కేర్ సమర్థించు

చేలా అనుచరుడు; స్నేహసీల

డర్ భయం

భళన్ రేణో కలుపు గోలు

భేళ్ భాళ్ కలగలుపడం; తారుమారు

మనేన్ ఖుల్ల రకాడెవాళో అందరిలో

కలిసిపోయేవాడు

మస్కరి ఎగతాళి, అపహాస్యం;

పరిహాసం; సరసతగల

మస్కరి కర్రో జకణో సరసువైన

రాందీమా ఛఁ విషాదభరితమైన

రీసేతి అలిగిన;

ఆవేశపూరిత, ఉద్వేగపూరిత;

కోపంతో కూడిన

వాతెవాళో మాటకారి;

మాటకారి, మాటకారి యైన

సిళోపాడ్ నిర్మల; శాంత పరువు;

సాంతి చెయ్యి

హుషారితి ఛఁ ఉల్లాసంగల

3.1.2. మన: దశ

జాగ్ రోఛఁ స్పృహలో ఉన్న దశ

మన్ గతి మన: దశ; మన: స్థితి

3.1.2.1. అప్రమత్తంగా ఉన్న,

జాగరూకతగల, హెచ్చరిక

అదోడ్ దో జవాబు ఇవ్వు

చమ్మాన్ బెదిరి; బెదిరించి;

బెదిరించే; హెచ్చరించు;

హెచ్చరిక చేయి

జత్తన్ రఁ జాగ్రత్తగా ఉండు

జవాబ్ దేర్ జవాబిచ్చే

జాగన్ అప్రమత్తంగా; మెలుకువ

దేకన్ రో కనిపెట్టి ఉండే

దేకూ కర్ పరిశీలించు

ధ్యానేతి ఆసక్తిగల

బణా .. ఏర్పరచు; కార్యాలయాన్ని

కట్టు; తయారు చెయ్యి;

తయారు చేయు; తయారుచేయి

మాలంకర్లొ తెలుసుకోండి;

ప్రకటన, తెలియ చేయడం

మాలం ఎరిగిన, తెలిపిన; తెలిసి;

పరిచయం

మాలం చేయి ... ఎరుగని, తెలియని

మిజారఁ మంచిగా ఉండు

3.1.2.2. గమనిక, ప్రకటన, సూచన

ఊంపరేతి దేక్ పై నుంచి చూడు

ఏక్ వాత్ ఒక అంశం; గమనిక

కేరో ఆజ్ఞ; చెప్పతున్నాడు;

వెల్లడించు

బల్లా చెడు; తప్పు

మాలంకర్లొ తెలుసుకోండి;

ప్రకటన, తెలియ చేయడం

రార్పూరి డేగ

లిదోకోని జా పొంద లేకపో

సమెళిర్ ఆంకీజా . గద్ద నేత్రాలు గల

3.1.2.3. ద్యాస, శ్రద్ధ

ఉంపర్ నజర్ కరో పై చూపు
పొందడం
ఏ కానేతి సామ్యన్ వో కానేతి ఘోడ్
. ఒక్క చెవి నుండి విని ఇంకో చెవి
నుండి వదిలివెయ్యటం
కమ్ ధ్యాన్ రకాడ్రో .. తక్కువ ఆసక్తి
ఉంచడం
కాక్యోతి కిదో కలవర పడ్డ
తమార్ ధ్యానేన్ దికాళో మీ ఆసక్తిని
చూపండి
తార్ మన్ ఫర్రోచ నీ మనస్సు
తిరుగుతుంది
తార్ మనేన్ ఓపర్ రకాడ్ నీ
మనసును దానిపై ఉంచు
తార్ సామ్ ధ్యాన్ కర్ నీ వైపు ఆసక్తి
తింపుకో
ద్యాస ఫరో మనసు నిమగ్నం
మళ్ళిన
ధ్యాన్ ఆసక్తి; ధ్యాస
ధ్యాన్ కర్రోకొని ఆసక్తి వహించక
పోవడం
ధ్యాన్ పక్కొ కర్ ఆసక్తి ఎక్కువ
వహించడం
ధ్యాన్ రకాడ్ ఆసక్తిని నిలుపు;
ఏకాగ్రతను వహించడం
ధ్యాన్ లాయేర్ ఆసక్తి తెచ్చుకోవడం
మన్ కత్తికొఫ మనస్సు ఎక్కడో
ఉంది
మాయి డూబన్ ఫ లోపల మునిగి
ఉన్న
హాటో ఫరన్ జాయేర్ తిరిగి
పోవడం

3.1.2.4. నిర్లక్ష్యం

ఉందేన్ ఘోడ్ ద వాళ్ళను
వదిలిపెట్టు
ఎక్కినఁ మర్జాజేతాణు కాట్ ఒకరిని
చచ్చేట్టు కోయడం
ఓమాన్ దేకేర్ దాని గూండా
చూడడం
టాళా ఖారో సోమరి

మన్, ఓనఁ, ఉందూనఁ .. నన్ను లేదా
ఆమెను లేదా వాళ్ళను
ముకిడి నడ్డి
లెక్కొకర్ మత్ లెక్క చేయకపో

3.2. ఆలోచించు

ఏన్ లావో దీనిని ప్రవేశ పెట్టడం
తార్ భేజేమా ఆయేర్ నీ
మెదడులోకి రావడం
తార్ మనేమా ఆయేర్ . నీ మనసుకి
రావడం
బొమ్మ చిత్రం; దృశ్యం; విగ్రహం
మాలం ఫఁజికో ఆచూకి వున్న;
పరిచయాత్మక; మూర్త భావన;
సుపరిచితుడు
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.2.1. మనసు

అకల్ బుద్ధి
జ్ఞాని తెలివి; తెలివైన

3.2.1.1. గురించి ఆలోచించండి

ఓ సోంచ్ గురించి ఆలోచించండి
కళాయేరో అధ్యయనం చేయి
గ్యాని ఆలోచనాపరుడు
చమక్ కలత చెందు; భయం
ఘోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడుపు; విరమించు
జ్ఞాని అన్ని తెలిసినవాడు
దస్సేక్ సమాళ్ కొంచెం ఆలోచించు
దీ వజా సాంచ్ రెండు సార్లు
ఆలోచించు

నిర్ణయ్ నిర్ణయించు
ఫరన్ దల్ దఁ ... పునరాలోచించుకో
ఫాట్ పడో తేటపడు
భూల్ జావజ కరేర్

. మరచిపోవడానికి ప్రయత్నించు
మన్ బదలా మనస్సు మార్చుకో
యాద్ కర్ల తలచుకో
హాళిఫూల్ తేలిక

3.2.1.2. ఊహించు, భావించు

జాణన్ ... అవాస్తవికం; ఊరకే; పద్దెన
బొమ్మ కాడ్ చిత్రం గీయి
రేర్ ... ఉండడం; మనసులో ఉండటం
విస్తాన్ దేకేర్ వస్తువులను చూడటం
సప్నా లిదొజికో కలగన్నవాడు
సాసీ కర్ వాస్తవాలను చెయ్యి
సాంచన్ కేర్ కల్పితమైన
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.2.1.3. తెలివైన

అకల్ బుద్ధి
అక్కుశేతి జాగ్రత్త
గ్యాన్ దార్ మేధావి
చలాకి చలాకీ యైన
జ్ఞాని తెలివి; తెలివైన
పడ్మేలిజికో బాయిలోగ్

..... చదువుకొన్నస్త్రీ
పడ్మేలో జికో చదువుకొన్న
మాలంవేర్ తెలియడం; స్పర్శ
వాతెవాళో మాటకారి;
మాటకారి, మాటకారి యైన

3.2.1.4. మూర్ఖుడు

కమ్ బుద్ధి మంద బుద్ధి
కాణోకర్ గుడ్డిగా చెయ్యి
ఖరాప్ మనిక్యా చెడ్డవాడు
ఖోడ్ ఫఁ జికో వైకల్యం ఉన్న
రాలో .. ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి
బనాకపటి కపటం లేని
హేటఁ ఉంపర్ కరెవాళో బోల్తా
కొట్టించు

3.2.1.5. తర్క-, తర్కబద్ధ, తర్కశాస్త్ర
సంబంధమైన, తార్కిక, తార్కిక-

ఇరాద చెందిన
బోల్ చెప్పు; పలకరించు; పాడు;
మాట్లాడించు; మాట్లాడు;
మోగించు

3.2.1.6. సహజగుణం, సహజ ప్రవృత్తి

ఓర్ ఊ ఆవజ్ఞకో సహజం
దేకతేకం మాలంకర్లేర్ .. చూడగానే
తెలుసుకోవడము

3.2.2. నేర్పుకో

జితేరో గెలవడం; జయించు
థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపి పెట్టు;
నిలుపు; వారించు
దన్నేక్ దన్నేక్ గొళాకర్ కొద్ది
కొద్దిగా నేకరించు
పడాయి ఛేని చదువు లేదు
సికాయాళో నేర్పేవాడు
నే భేళ్ భాళ్ మిశ్రమం

3.2.2.1. అధ్యయనం, చదువు

రూడేర్ గురించి మాలంకరెవాళో
..... వృక్ష శాస్త్రజ్ఞుడు
ధూండ్ వెతుకు
పడాయిపర్ హూన్ చదువు పై
ఆసక్తి గల
పరక్ పకడ్ పరిశీలించు

3.2.2.2. తనిఖీ, పరిశీలన, శోధన

ఖావలే తనిఖీ
తార్ తూదేక్ నీది నీవే చూడు
దీ వణా తనికి కిదే రెండు సార్లు
తనిఖీ చేయడం
ధూండేర్ తనిఖీ; వెతకడం
ఫరన్ దేక్ సరిచూడు
సాని ఫురోపాడ్ నిజంగా
నిరూపించు

3.2.2.3. అంచనావెయ్యి, విలువకట్టు,
పరిక్ష, పరీక్షించు

అందాజో దేక్ అంచనా చూసి
కమ్ కరేర్ మినహాయింపు
గణ్ణి ఎంచు
గుమాన్ ఛజకణ్ణో అనుమానం
ఉండడం
దామ్ విలువ; వెల
నాళిదేక్ వేరుగా చూడు

భావ్ భాంద్ వెల కట్టు
మావేర్ కొలత; తూకం
రకం పన్ను
సుదొసట్ హుబ్రో . వరసగా నిలుపు
సేజ్ మొత్తం
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు
హర్దేలియా మదింపు చేయి

3.2.2.4. ఊహించు

అందాజో ఫూల్ ... అంచనా వెయ్యి
ఛజ దేకేరో సహజ చూపు
దేక్తెకమ్ మాలంకర్లేర్ ... చూడగానే
తెలుసుకోవడం
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.2.2.5. పరిష్కరించు

తప్పా తీర్పు; ముగింపు
ఫేడ్ తీర్పు
వదోడ్ దఁ జవాబివ్వు

3.2.2.6. (ఆశను, ఆలోచనను)

వాస్తవం చేయు

లగా కొట్టు; గుద్దు; దంచు;
మోగించు; మోత

3.2.2.7. నేర్పుకోడానికి ఇష్టపడడం

కపట్ ఛేనిజకో కల్మషం లేని
సీకేన్ నేర్పుకోవడానికి
సీకేన్; ఖాతర్ పడరోకోని
.. నేర్పుకోవడానికి కు నచ్చినట్టు
లేని

3.2.3. తెలియు

కాయ మాలం తెలిసిందేమిటి
దన్నేక్ మాలం కొంచెం తెలిసిన
మాలంఛజకో ఎరుగు; తెలిసిన;
వాస్తవిక
మాలంవేగి ఎరుక
సమోర్ మాలంకర్ మంచిగా
తెలుసుకోవడం

3.2.3.1. తెలిసిన, తెలియని

అదోడ్పజికో . అవగతమైన; తెలిసిన
ఆచో మాలంఛజకో
..... సుపరిచితమైన
కళజకో తెలిసిన
కళజకో అవగతమైన
ఖరాప్ వేయిచాలో .. అపకీర్తిపాలైన
దేక్ లిది చూసినది
పక్కో మాలం బాగా తెలుసు
మాలం ఛేనిజ .. తెలియక; తెలియని
విచార్ విషాదం

3.2.3.2. జ్ఞాన ప్రదేశం

జాగ్ . చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం

3.2.3.3. రహస్యం

మాలంఛజకో ఎరుగు; తెలిసిన;
వాస్తవిక

3.2.4. అర్థంచేసుకో

3.2.4.1. అపార్థంచేసుకో

సమజ్ లేనిజ . అపార్థం చేసుకోవడం

3.2.4.2. అర్థంచేసుకోగల, అర్థమయ్యే

ఛణ్ గొ తేటగా; తేటపడు
ఛజూజ్ ... పారదర్శక; సహజంగా
పూర్వజత్తా చాలినంత; తగిన
మాలం కర్లేర్ కనిపెట్టు;
తెలుసుకోవడం
వాతేకరేవాళో వ్యక్త

3.2.4.3. అద్భుతావహమైన

ఆచోవాత్ ఛేనిజకో మంచి పదాలు
లేని
మాలం వేనిజకో తెలుసుకో లేని

3.2.5. అభిప్రాయం

బొమ్మ చిత్రం; దృశ్యం; విగ్రహం
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.2.5.1. నమ్ము, విశ్వసించు

అబాదిరేర్ ఆధారపడటం
 ఆందేర్ నయి మానేర్ గుడ్డిగా
 నమ్మడం
 గరబ్ అహంకారం; గర్వం
 ధోకపడగొ మోసపోయిన
 బేటిర్ జూ బిడ్డ వలే
 భరోస కర్ నమ్ము
 నపనో కల; కల్పనా
 సాసి కేథో నిజం అనుకోవడము

3.2.5.1.1. వ్యక్తి లేదా వస్తువు యొక్క
నిజాయితీ

గుమాన్ ... అనుమానం; సందేహం;
 సందేహము
 గుమానేతి ఎక్కిన్ దెకేర్
 .. సందేహంతో ఒకరిని చూడటం

3.2.5.2. అపనమ్మకం

గుమాన్ కర్ సందేహ పడు
 వేనిజకొ అసంభావితమైన;
 వీలవుతుంది కాని; వీలవుతుంది
 కానిది
 వేళా ఫేని వీలు లేని

3.2.5.3. సందేహం

గుమాన్ ... అనుమానం; సందేహం;
 సందేహము
 గుమానేర్ గోణేవాళో సందేహించు
 గుణం కలవాడు

3.2.5.4. ఎవరితోనైనా ఒప్పుకోవడం

ఏకవేర్ ఏకమవడం
 కరార్ ఒప్పుదము
 కేతివతోయి ఎవరితోనైనా
 పాచేరో పండు
 భళన్ ఆయేర్ కలసి రావడం
 భళ్ళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
 చేరిక; చేరు; పొల్లొను; విలీనత;
 సంపర్కం; సంప్రదించు
 మాన్లేర్ ఆమోదించు
 స్వీకార్ స్వీకారం

3.2.5.4.2. అభ్యంతరం

కాయ ఏమి
 చాయెనికేర్ నిరసన
 జన్ హటాయేరో ప్రజల అడ్డు
 నాయం కేర్ .. న్యాయము చెప్పడం
 పురోపాడేవాళో ... నిరూపించేవాడు

3.2.5.5. జిజ్ఞాస

ఖాతర్ ఆసక్తి
 జ్ఞానేవాళో తెలివైన వాడు

3.2.5.6. ఆకృతి వైఖరి

కణ్ణి బుద్ధి; రీతి
 నవేరో భంగిమ

3.2.5.7. అత్యంత నమ్మకం

అస్మాన్ అత్యంతమైన; ఎక్కువ;
 చాలా; బాగా; విరివిగా
 ఆఖర్ కడపటి; పూర్తి
 డావళో కొసానఁ ఎడమ చివర
 రీసేవాళో ఉద్దేశి
 లారఁ రేర్ కడపటి; చివర; మరుసటి;
 మిగత; వెనక ఉండటము

3.2.5.8. నీ మనసు మార్చుకో

బోణికిర్ ప్రారంభించు
 హాటొ సోంచేర్ పునరాలోచించడము

3.2.5.9. ఏమైనా గుణనిరూపకమగు

సాక్ష్యమిచ్చు

ఆచ్చొ నమ్మజకణో గొప్పగా
 నమ్మేవాడు
 ఆచ్చొవకత్ అనుకూలం
 కుణ్ నివతోయి గుణమేర్ గవాయి
 రజకో ఏమైనా
 గుణనిరూపకమగు జవాబు
 ఇవ్వు
 నాకి ఘటాయేర్ గౌరవభంగం
 కలిగించు
 పాచ్చమాంట్ వెనుక తట్టు
 సరాపే దేరో తిట్లు పెట్టు
 నేర్ వాసురేర్ అన్నింటి కొరకు
 ఉండడం

3.2.6. జ్ఞాపకముంచుకొను

ఫరన్ బలా తిరిగి పిలవడం
 హర్దెలాయేర్ కాగద్ . స్మరణ పత్రం

3.2.6.1. మరచిపో

ఫోడ్ దే ఉపేక్షించు
 థైకర్మత్ అనాధరించు
 భుల్జాయేర్ స్మృతిలోపం

3.2.6.3. మనస్సులో నిల్పి

యుంచుకొను

దలేమా రకాడ్లఁ మనసులో ఉంచుకో

3.2.6.4. గుర్తుచెయ్యి, జ్ఞాపకం చెయ్యి

అంకి ముణాంగ్ ఫర్రి . కళ్ళ ముందు
 కదలాడు
 ఉంపర్ లాయేర్ ప్రేరేపించు
 హర్దె జ్ఞాపకం

3.2.7. ఆశించు

ఆంగఁ దేక్ . ఎదురు చూడు; ముందు
 చూపు
 ఆంగఁ మాలంకర్లేర్ ముందుగా
 గ్రహించు
 మాంగేర్ కోరడం; కోరు
 ముణాంగ్ దేకేర్ ఎదురు చూపు
 లాలచ్ కర్త్రో ఆశపడు
 వేజాజకో వీలు

3.2.7.1. ఆశ

ఇచ్చొ కోరిక
 సప్పేమా దేక్ కలలో చూడు

3.2.7.2. ఆశారహిత

కొత్తార్ గోణేసరికొ కుక్క బుద్ధి గల
 లాలచ్ ఫేని ఆశ లేదు

3.2.7.3. భవిష్యత్తును సూచించు

ఆవజకో దాడేన్ దికాశేర్ రాబోయే
 కాలమును సూచించు
 ఆవజేన్ ముణాంగ్ కఁ రాబోయే
 దాన్ని ముందుగా చెప్పు

సోంప్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.2.8. మొగ్గు

ఆంగఁ చాల్ ముందు నడువు;
ముందుకు సాగు
నవేర్ మొగ్గు

3.3. కోరడం

కేలేర్ అనుకోవడం; నిర్ణయం
చావణుకన్ దెకేర్ కోరు;
పరితపించు
చావోణో కన్ కేల్తో
..... కావాలనుకున్నాను
జరూర్ అక్కర
ధ్యాన్ ఫఁ ఆసక్తి ఉన్న
న్వార కర్లఁ బతిమాలుకో;
విన్నవించుకో

భూకేతి ఆకలి గొను
యాండి పిచ్చి
రాన్ హూన్ తీవ్రకోరిక
లగా కొట్టు; గుద్దు; దంచు;
మోగించు; మోత
లాలచ్ మోజు
వాట్ జో ఎదురుచూపులు
సపనో కల; కల్పనా
సోంప్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

హాటో దేక్ ఎదురు చూడటం
హూన్ కోరిక
హూన్ కరజుకో కోరుకో

3.3.1. నిర్ణయించు, ఆలోచించు

మాలంకర్ లిదో కనుగొను;
కనుగొన్నాను
సోంప్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.3.1.1. ఉద్దేశం, ప్రయోజనం,

యత్నం, లక్ష్యం, గురి

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
బడ్గో ఎత్తుకు ఎదుగు; మించు;
మిగలడం

విస్తా ... పరికరము; వస్తువు; సరుకు;
సామగ్రి
సూటి గురి
సూటి దెకేర్ గురి పెట్టడము
హర్దో గుర్తు

3.3.1.2. ఎంచుకో

ఓట్ ఎన్నిక; ఓటు
కిదెజుకో ఏర్పరచిన
ఖూబ్ ఆచ్ అత్యున్నత;
ఉత్తమమైనది
టాఫ్ లఁ ఎంచుకో, కోరుకో
టాఫేర్ ఎన్నిక; ఏరడం
వాటేర్ వచ్చఁ మార్గాంతరము
సోంప్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

3.3.1.3. జూదమాడడం

ఈ భగవానేర్ ఖాతర్ ... ఇది దేవుని
కోరిక
కూణ్ ఆంగఁ ఎవరు ముందు
దేవేర్ హూన్ దేవుని కోరిక
ధర్ అగడి జితగే .. మొదట గెలిచింది
పత్త ఫేలేర్ జూదం ఆడడం
రన్ సూంతేర్ గొట్టం పానీయం తాగే
గొట్టాలు తీయండి
హూన్ కోరిక

3.3.1.4. సంకల్పించు

కేలేర్ అనుకోవడం; నిర్ణయం
చావణుకన్ దెకేర్ కోరు;
పరితపించు

చావ్టోకన్ ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా
తరిక తీరు; ధోరణి; రీతి; రూపం; స్థితి
తీర్మానం తీర్మానం
ఫాయదేపర్ ప్రయోజనంపై
ఫాయేదో లాభం
మన్ చావణో జన్న .. నాకు కావాలి
కాబట్టి
సోంచేతి ఆలోచనాపూర్వకమైన

3.3.1.5. బుద్ధిపూర్వకంగా

కళన్ తెలిసి
కూవతోయి ఉన్నట్లుగా

గ్యానేతి బుద్ధిపూర్వకంగా
చవణుకన్ ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా
చావ్టోకన్ ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా
దేకన్ కరేర్ చూసి చేయడం;
తోతుగా
బగర్ అట్కశేతి అజాగ్రత్తగా
భుల్ మక్ అనాలోచితంగా
మాలం ఫేనిజు .. తెలియక; తెలియని
సోంచేర్ వాసు ఆలోచన
పూర్వకంగా

3.3.1.6. నిశ్చయించిన, నిశ్చితమైన

ఆడం ఫేని తిరుగు లేని
గెట్టుకరార్ కరేర్ హద్దులు
నిర్ణయించడం
మాంట్ జాయేరో జిగట వలే
పట్టుకొనే
ఫోడెనిజుకో పట్టు వదలని
బనా రంది ఏ దిగులు లేని
బండి చడన్ హుస్సారే జాయేర్
.. బండి ఎక్కి విహారంగా పోవడం
సర్ కేని జుకో స్థిర
హార్ తాక్ వేగో అలసి పోయిన

3.3.1.7. మూర్ఖపు పట్టుదల

అనాడి మొరటైన
గరబేతి అహంకారమైన; తల పొగరు
సామళజేనఁ మత్ కేర్ .. వినడానికి
తిరస్కరించడం
హట్ పట్టుదల

3.3.2. కోరు, ప్రార్థన, మనవి, వినతి

తూ కాఁయి కేలోరోచి నీవు ఏమి
అనుకుంటున్నావు
తోనఁ కాఁయి నఁ లాగతో నీకు ఏమి
అనిపించక పోతే
సవాల్ ఫూంచేర్ అడగడం; అడుగు;
అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;
విచారణ

3.3.2.1. ఏమైనా చేయడానికి

ఒప్పుకోవడం

ఇజాజత్ లేర్ అంగీకరించడం;
అనుమతి

కరేనఁ వాత్ దేర్ చెయ్యడానికి

ఒప్పుకోవడం

ఖరా ఖండి కచ్చితంగా

తమార్ వాత్ దో ..మీ ఒప్పందాన్ని

ఇవ్వండి

తోనఁ తూ ఆస్రో వేజో నీకు నీవు

సహాయ పడుకో

నఁ తపఁజు తప్పకుండా

మార్ పామణేర్ జూ ఆజొ నా

అతిథిగా రండి

హవఁ తూ కర్ సకన్ .. అవును నీవు

చేయగలవు

హవఁ కఁ అవును అనండి

3.3.2.2. ఏమైనా చేయడానికి

తిరస్కరించడం

నవన్ వంపులు

నాశణం వేగో పతనమగు

నఁ కేలజూ అనుకోకుండా

హటా ఎదిరించు; ఎదుర్కోవడం;

తిరగ బడిన; తిరస్కరించడం

3.3.2.3. మధ్యవర్తిత్వం చేయడం

వచ్చెవళో మధ్యవర్తిత్వం

వచ్చేల దౌత్యం, రాయబారి;

మధ్యవర్తి; మాధ్యమిక

వచ్చేలా కర్ . మధ్యవర్తిత్వం నేర్పు

వచ్చుఁ అవఁజికో . నడుమలో వచ్చిన

3.3.2.4. ఇచ్చగల, ఇష్టపడు

కామ్ కరెవాళో కర్త; కార్మికుడు;

పనిచేసే వాడు; పనివాడు;

సేవకుడు

ఫాకట్ ఉచితం; విడు

రమ్మి ఆట; క్రీడలు

సమ్మత్ కోరికగల; నచ్చినట్టు

సేవా కరెవాళో . స్వచ్ఛంద సేవకుడు

సార్ చిత్తం

3.3.3. ప్రభావం, ప్రాబల్యం

ఆజ్జ ఆజ్జ

లాగో తాకడం

లాగఁ తాకడం

వజన్ పాడేర్ బరువు మోయడం

3.3.3.1. సూచించడం

ఆపణ్ సదా మనం కూడ

ఖోజ్ వతా జాడచూపు

తూ హర్ వకత్ నీవు ఎల్లప్పుడూ

పుంచాయేర్ అందజేయడం

మఁ సీక్ దినొజకో నేను సలహా

ఇచ్చినది

లంగ్ జో దాటిపో; లొంగిపో

3.3.3.2. సలహా ఇవ్వ

అకల్ కఁ బుద్ధి చెప్పు

ఆచ్చి వాతే బుద్ధి చెప్పు; సులోచనాలు

ఆచ్చొకామేనఁ మద్దత్ దేర్

..... సమర్థనం

ఇనామ్ దఁ కానుకీవ్వు

ఎక్కిర్ సీక్ పూంచ్ ... ఒకరి సలహా

అడుగు

ఏకిర్ సీకేమ చాలణు ఒకరి

సలహాప్రకారం నడుచుకో

ఫవి సికాయర్ శిక్షణ

తారిఫ్ కొనియాడు; మెచ్చుకో

తూ వతో అచ్చోజ్ .. నీవైతే మంచిదే

పూంగి కొన; కొన

బక్వాడి వాదించి

మజ్ తూఁ వతో ... నేనే నీవు అయితే

మదత్ దినో సహాయ పడే

మాన్లఁ ఒప్పుకో

మార్థఁయితి లేలొ నా నుండి

తీసుకోండి

మఁ సీక్ లేలొ . నా సలహా తీసుకోండి

వచ్చుఁ దన్నేరొ .. నడుమలో పోవును

వాట్ దికాళ్ దారిచూపు

వాట్ దికాళెవాళో దారి చూపేవాడు

సీక్వాణి దఁ సలహా ఇవ్వు

సీక్ దేవాళో సలహాదారుడు

3.3.3.3. ఒప్పించు, నచ్చజెప్పు

ఏకిర్ నజరేమా పడేర్ ఒకరి

చూపుకు రావడం

పురా ఒప్పించు

వకిల్ న్యాయవాది

విశ్వాన్ నమ్ము

3.3.3.4. పట్టు బట్టుట

ఫఁలా నడుపు

దాబన్ కఁ నొక్కి చెప్పు

3.3.3.5. నిర్బంధించు, బలవంతపెట్టు

జల్లి ఇప్పుడే; తొందర; త్వరపెట్టు;

త్వరితంగా; వెంటనే;

వేగవంతమైన

3.3.3.6. ఆజ్ఞ, స్వాధీనత

ఎక్కిర్ హుక్ మతేమ రేర్ ఒకరి

ఆజ్ఞలో ఉండడం

మాన్ పాన్ దయా దాక్షిణ్యం

హవాలో సొంత

3.3.3.7. మందలించు, హెచ్చరించు

చమ్మాన్ బెదిరి; బెదిరించి;

బెదిరించే; హెచ్చరించు;

హెచ్చరిక చేయి

జాగన్ అప్రమత్తంగా; మెలుకువ

వకత్ పూట

3.3.3.8. బెదిరించు, భయపెట్టు

హడకారె వాళో గర్జించేవాడు

3.3.4. చేయుటకు అనుమతి అడగడం

కరుఁ కాఁయి కన్ పూంచేర్

.. చేయుటకు అనుమతి అడగడం

తోన్ కాఁయి వతో నీకేమైనా అయితే

మఁ కరుతో నేను చేస్తే

మఁ కరెవాసుకఁ .. నేను చేయవచ్చు

3.3.4.1. అనుమతి ఇవ్వడం

ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;

వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి

పెట్టు; విడువు; విరమించు

దీనో ఇచ్చాడు; ఇచ్చాను

లబారి కఁ .. పద్దాడు, అసత్యం; పద్దు

చెప్పు; సాకులు చెప్పు

హరోకచ్చన్ వజాళో . ఆకు పచ్చని

కాంతి

హుబ్రనజూ నిలబడలేకపోవడం

3.3.4.2. అనుమతి తిరస్కరించడం

థమాడ్ దేర్ ఆపండి
 ఫేర్ల మళ్ళించు
 మత్ కన్ కేర్ వద్దని చెప్పు

3.3.4.3. మన్నించు, మినహాయించిన

అదోడ్ కేనిజకో జవాబు చెప్పలేనిది
 సమాళ్ ల ఓర్పుకోను; మానించు

3.3.4.4. ఆటంకం చెయ్యి, ఆపు,

నిరోధించు

థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
 ఆపండి; ఆపు; నిలిపి పెట్టు;
 నిలుపు; వారించు
 థామ్ ఆపు; నిలుపు
 హుబాడేర్ నిలపడం

3.3.4.5. నువ్వు కోరేది చేయవచ్చును

ఖుల్లంఖుల్ల బహిరంగంగా
 తూకేత్ దోజకో కరేవాను .. నువ్వు
 కోరేది చేయవచ్చును
 దినోజోకో మత్ ఇచ్చింది
 నిరాకరించడం
 నాయకీ దేర్ ... అధికారం ఇవ్వడం;
 పట్టం గట్టు
 సరుకర్ ప్రారంభించు

3.3.5. సమర్పణ

ఎక్కినఁ దన్నేక దేర్ ఒకరికి కొంచెం
 అందజెయ్యడం
 ఫోడేర్ విడుదల చేయడం;
 సమర్పణ
 దినోజకో కాఁయి ... ఇచ్చింది ఏమిటి
 దుక్ నొప్పి
 దేవాను ఇవ్వ వచ్చు

3.3.5.1. అంగీకరించు, ఆమోదించు,

ఒప్పుకో

మాన్ ల అంగీకరించు; ఒప్పుకో

3.3.5.2. తిరస్కరించు, నిరాకరించు

చాయనికన్ కఁ అక్కరలేదని చెప్పు
 చాయేని అక్కర లేదు

ధకేల్దీనే తోసివేసినది
 నికాళ్ దేర్ . తిరస్కరించు; వెళ్లగొట్టు

3.4. ఆవేశం, ఉద్వేగం, ఉద్వేగం, భావం

ఓ మ్వాజే అనుభూతులు
 కణ్ణి బుద్ధి; రీతి
 కళెంకి జగడాలమారి
 చూంటేర్ అంటుకోవడం; స్పర్శ
 తరిక తీరు; ధోరణి; రీతి; రూపం; స్థితి
 దలేతి అభిమానించి; స్పందన
 పక్కో రీన్ గట్టి తొందర
 పాపి క్రూరమైన; పాపి
 బగర్ కపటేర్ నిశ్చక్షరహిత
 మ్వాజెకర్ అనుభవించు; ఫలం
 అనుభవించు
 మాయి దెకేర్ అంతర్ చూపు
 మాయిర్ గోణ్ లోపలి బుద్ధి
 మాలంవేర్ తెలియడం; స్పర్శ
 రొవణెమా విచారముతో
 వారుజ్ మంచి
 సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
 ఊహించు
 హుషార్ కర్ ప్రేరేపించు
 హూషార్ దినో ప్రోత్సహించే
 హెటాల్ ఏటవాలు; పల్లం; వంపు

3.4.1. మంచిగా భావించుట

ఆచ్చొ కెలఁ మంచిగా తలుచుట
 ఆచ్చొ దల్ మంచి తలంపు
 బడో గొప్ప; చాలా మంచిగా
 హుశార్ ... ఆనందంతో; ఉత్సాహం;
 సంబరం
 హోడ్ పోటీ

3.4.1.1. ఇష్టం, ప్రేమ

ఆచ్చొ దికా వజికో సుందరమైన
 ఖ్యాంచేర్ ఆకట్టుకో; పీల్చడం;
 లాగడం
 జాదా మస్కరి అతి సరసమైన
 జాప్పా రీనేతి తీవ్ర ఉద్వేగం
 జీవతోడారో ఆకట్టుకునే
 దల్ ఖుషి మంత్ర ముగ్ధమైన
 పక్కో రిసాళో తీవ్ర ఉద్వేగం
 పూజ పూజ

సమ్మత్ కోరికగల; నచ్చినట్టు
 సళ్కో కరేర్ జిగేలుమనడం

3.4.1.1.1. ఏదయినా చేయడంలో

సంతోషించడం

ఆచ్చొ ఘడియా .. మంచి సమయం
 ఆచ్చొ సోబత్ రేన్ మంచి తోడు
 ఉండడం
 ఆచ్చొ హఁసణితి ... మంచి నవ్వుతో
 ఆపవనా అత్యాశగల
 ఓర్ ఊజ్ ఖుష్ కర్ లఁ తనకు
 తాను సంతోషించడం
 చావ్ జోకేలేర్ కావాలనుకొనుట
 ఫరన్ బజా తిరిగి సృష్టించడం
 మస్తీ పొగరు గల; బలుపు;
 వ్యామోహం
 వంగ్గఁ జుత్రా చేయగలిగేటట్టు
 వాతోకర్ కోరుకో
 హిమ్మత్ దఁ ధైర్యం ఇవ్వు

3.4.1.1.2. పరువు, గౌరవం

ఇజ్జత్ పరువు
 గరబ్ అహంకారం; గర్వం

3.4.1.1.3. ప్రాధాన్యమివ్వు

వల్చవనం ఒక వైపు
 సమ్మే కరేరో తొందర చేయండి

3.4.1.1.4. ప్రజాదరణగల,

ప్రాచుర్యంగల

జన్ ఆచ్చొ కేలేజో ప్రజాదరణ
 పక్కొ ఖాయిన్ పడో చాలా ఇష్ట
 పడ్డ
 మోటో రజికో పెద్దగా ఉండడం

3.4.1.1.5. ముస్తాబైన, నాగరికమైన

ఘడ్ రాజ భవనం
 బార్ జామా బయటికి వెళదాం
 బారఁ పన్నెండు; బయట; బయటికి;
 బహిరంగ; బాహ్య
 మాయి అంతరం; లో; లోన; లోపల;
 లోపలి
 మాయి ఆయేర్ ... లోపలికి రావడం

మాయి బలాయేర్లోపలికి
పిలవడం

వ్యాండిపిచ్చి
సాదరేరోముస్తాబు

3.4.1.1.6. తృప్తి, సమ్మతం

పూర్ పాడేని జకోఅసంతృప్తి
హుశారి ఛేనిజకోఆనందం లేని
హుశారితితృప్తిగా

3.4.1.1.7. కొరకు సంతోషం

ఓర్ వాసు ఖుష్ రఁచఁకొరకు
ఆనందంగా ఉండటం
తారిఫ్కొనియాడు; మెచ్చుకో

3.4.1.1.8. తో ఇష్టం

ఖాతర్ఆసక్తి

3.4.1.2. ఆనందం, సంతోషం

కుశాలేతిఆనందకరమైన
ఖాయిన్ఇష్టం
దల్ ఫూలన్ రజకోగర్వంతో
కూడిన

మ్యాజెకర్అనుభవించు; ఫలం
అనుభవించు

హత్ మారేర్చప్పట్లు కొట్టడం
హాన్చిరునవ్వు; నవ్వు
హుశారికర్ఆనందపెట్టు
హుషారేతి భళన్ఉత్సాహంతో
కూడిన

3.4.1.2.1. సడలిన

కాణాకేతీసివేసిన; సడలిన
ఛూట్ వేళాతీరిక
పోలో కరేరోవదులు చేయడం
బడగొజకోమిగిలి ఉండు
రికామ్విరామం; సేద
వాళ్ ఛేనిగాలి లేని
సిళోపాడ్ నిర్మల; శాంత పరువు;
సాంతి చెయ్యి
సిళోచల్లని
హొళియాంతో లేర్తేలికగా
తీసుకోవడం

3.4.1.2.2. నిశ్చల్ల, ప్రశాంత

ఊఘ్రేర్ హోత్ కాత్ రకాడ్పై
పెదవి గట్టిగా ఉంచు
కవి కవి; రచయిత; లేఖకుడు; లేఖరి;
వ్రాసేవాడు
గచ్చబ్ రఁ చప్పడు లేకుండా ఉండు
సిళో కర్చల్లార్పు
నే జాగ్ తూలక్అంతట నీవు
రాయడం

3.4.1.3. అద్భుతం, ఆశ్చర్యం,

ఆశ్చర్యపరుపు, విస్మయం

అద్భుత్అద్భుతం
జంజ్రాగొఉలికిపడ్డ
జలమ్వంత
హటాదేర్అదరగొట్టు

3.4.1.4. ఆసక్తి ఉన్న

భరినిండిన
రమ్మజేన్ సీకేర్ఆటను
అనుకరించు

3.4.1.4.1. ఉత్తేజంచెందిన,

ప్రేరేపించబడ్డ

అవార్మూర్ఖ
ఆజాదివిచ్చల విడిగా; స్వతంత్ర
ఖరావ్చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
ఖుశాల్ఆనందం; వినోదం
పచార్ పలకరించు; ప్రసంగించు;
మాట్లాడు
వుంచేర్ఎత్తైన
హుషార్ ఆవ్ గిఉత్తేజం చెందిన
హుషారి కిదోప్రేరేపించబడ్డ
హుసేతిఆనందంగా; ఉల్లాసం

3.4.1.4.2. ఉత్సాహంగల, ఔత్సాహిక

మాయి రేర్లోన ఉండడం
రాన్ జాదాతీవ్రమైన
రిసేతిఅలిగిన;
ఆవేశపూరిత, ఉద్వేగపూరిత;
కోపంతో కూడిన
హుషార్ ఛేనిఆనందం లేని

హుషారి ఫఁ జకో ... ఉత్సాహం గల

3.4.1.4.3. నిరంతర ద్వేషం

నే కానేమారేర్ అన్ని చెవులలో
ఉండటం

3.4.1.4.4. ఆకర్షించు

లాలచ్ ఘాల్ఆశపెట్టు
హూన్ ఘాల్ఆశపెట్టు

3.4.1.4.5. విభిన్నమైన

కాయ కేలుని ఏమి అనుకోను
ఖాతర్ నఁ కఁరజి ఆసక్తి చూపక
పోవడం
తీరేతీరేర్ రజకోవేర్వేరు
మనఁసే బరాబర్ ... నాకు అందరూ
సమానమే
మార్ తక్లిబ్ కోని .నా సమస్య కాదు
మఁ ఖాతర్ కరూనినేను
పట్టించుకోను
మఁ ఖాతర్ నఁ కరూతోనేను
పట్టించుకోకుంటే
వాటేర్ వచ్చరేర్ మార్గం నడుమలో
ఉండటం
వాడేపర్ రేర్కంచెపై ఉండటం

3.4.1.4.6. ఆసక్తిలేని, శ్రద్ధలేని,

విసుగు చెందిన

అంకిమా హాంసు ఆన్
కటాళోఖాగొకన్నీళ్ళతో
విసుగు చెందడం
ఎక్కినఁ ఘోడ్ నాకో .. ఒకరిని వదిలి
పెట్టడం
కటాళోచికాకు; విసుగు
కన్నాయితి కాఁయి వేని ..ఎప్పటికీ
ఏమి కానీ
ధ్యాన్ ఛేనిజకో .. ఆసక్తి లేకపోవడం
బక్వాడి కరామత్చిరాకు
పుట్టించకు
మర్గోజకోచచ్చిన; చనిపోయిన
మార్ దలేమా ఛేనినా
హృదయంతో లేనిది
వాంద్రీర్ ముండోకోతి ముఖం
హార్ గోనీరసించి పోయిన

హార్ జాయేర్ అలసట కలిగించే
హుషారి ఛేని ఆసక్తి లేని

3.4.1.5. నమ్మకంగల

ఎక్కిర్ భరోసానఁ బడాయేర్ ఒకరి
నమ్మకాన్ని ఎక్కువ చేయడం
భరోసా నమ్మకం గల
హుకుం దఁ ఆజ్ఞాపించు;
ప్రోత్సహించడం

3.4.2. చెడు భావన

ఎక్కినఁ హేటఁకరన్ దేకేర్ . ఒకరిని
కింది చూపు చూడటం
ఖరావరేర్ చెడుగా ఉండడం
గలత్ సాంచెరో చెడు ఆలోచించడం

3.4.2.1. విచార

కామ్దేనిజకో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగ; పనికి
రాని; వాడుకలేని
ఘరేపర్ రంది ఇంటిపై దిగులు
నాన్ని జాత్ నిమ్మ
బనాగతేరో దిక్కు మాలిన;
దొర్భాగ్యుడు; నీచుడు
మాఫికర్ .. షమాపణ; షమించండి;
షమించు
ముండా పాక్తీన్ ఫేరెర్ ముఖం
తిప్పుకోవడం
రంది . ఇబ్బంది పడ్డ; చింత; దిగులు;
విచార పడుట; విచారించు;
విషాదం; వ్యధ
విచారించేర్ విచారించడం
విచారేతి విచారకరంగా
సరాపే తిట్టు
సీశో ఖళ్ అతి చల్లని

3.4.2.1.1. అయిష్టం, అసమ్మతి,

అసహించు

కటాళో చికాకు; విసుగు
బనా ఖాతర్ . అయిష్టత; ఉపేక్షించు;
పట్టింపులేదు
మస్కరి ఎగతాళి, అపహాస్యం;
పరిహాసం; సరసతగల

రీన్ కోపం; పగ
రీన్ ఆవజు కరేర్ ఆగ్రహం పుట్టించు
లారఁ ధకల్ వెనుకకు తొయ్యి
హేటఁ ఉంపర్ కర్ తలక్రిందులు
చెయ్యి

3.4.2.1.3. ఏవగింపు

హటా ఎదిరించు; ఎదుర్కోవడం;
తిరగ బడిన; తిరస్కరించడం

3.4.2.1.4. ఆశాభంగం కలిగించు

ఆశ ఆశ
కులా కూల్పు; చెరుపు; చేర్పు;
తుడుపు
మస్సాన్ నలిగిన

3.4.2.1.5. ఒంటరి

ఎక్కిర్ వాసు హాయి నాక్లిదొ
... ఒకరి కోసం బెంగపెట్టుకోవడం
ఏక్లో జీడ్డా ఒంటరి తనం

3.4.2.1.6. స్వైర్యమును చెడగొట్టుట

దల్ లేల్లొజ హృదయాన్ని
తీసుకున్నట్టు
పేట్ .. ఉదరం; కడుపు; గర్భం; పొట్ట
బక్వాన్ వాగు
హైబత్ కరేర్ కలవర పడు

3.4.2.1.7. హఠాత్తుగ కలుగు భయం

గర్గి కుళ్లిపోయిన; కుళ్ళిన
గూంగొ మాటరాని; మూగ
ఘంకార్ ... ఊదడం; ఊదు; పుకారు

3.4.2.1.8. అసూయ

ఓచ్ రేణో కన్ సాంచేర్ తనకే
ఉండాలి అన్న భావన

3.4.2.1.9. అసంతృప్తి

ఖాతర్ ఛేనిజకో .. అసంతృప్తి; ఆసక్తి
లేకపోవడం; కు నచ్చినట్టు లేక
హల్ చల్ తొందర

3.4.2.2. విచార పడుట

ఖోగొ తప్పిపోవడం

డాండ్ అపరాధం; జరిమానా;
పరిహారం

మఁ కనేనఁ వోకోని నేనెందుకు
కాకపోవడం

మఁ కాఁయికేన్ నేనెందుకు
రంది . ఇబ్బంది పడ్డ; చింత; దిగులు;
విచార పడుట; విచారించు;
విషాదం; వ్యధ

3.4.2.2.1. సిగ్గుపడిన

బోలి భాండేర్ తిట్టడం
మాత్తెనఁ లట్కాయేర్ తలను
వేలాడదీయడం
లాజేతిరేర్ సిగ్గుతో ఉండటం

3.4.2.2.2. కలవర పడిన

చమ్మేర్ కలవర పడిన
తార్ సారి ఉమరేమ
ఘబ్రాయోకోని నీ పూర్తి
జీవితంలో తడబడ లేదు
మఁ మర్జాతో . నేను చనిపోయేవాడిని
మఁ మర్జాయేర్ జత్త కామ్ వేగో
..... నేను చనిపోయే అంత పన్నెంది

3.4.2.3. కోపం

అంగారేపరఁ తాత్తొకిదెజికో
ఖోరాకి నిప్పు పైన వేడి చేసిన
ఆహారం
జోర్ బారేతి కర్ బలవంతం చెయ్యి;
బలాత్కారం చెయ్యి
బల్దాయేర్ గగ్గోలు
భళన్ మార్లేర్ .. కలిసి కొట్టుకోవడం
మూద్దినో ఉచ్చపోసిన
రీన్ కోపం; పగ
వాత్ జార్ గో తొందరపడ్డ
సిజ్ గో జికో ఉడికిన
సీజ్గొ ఉడికింది
నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

3.4.2.3.1. చికాకు పడడం

ఉచ్చాయేర్ రెచ్చగొట్టు
బారిమాన్ ఆయేర్ యేట వచ్చే

రీన్ ఆవజ్జ కర్ . ఆగ్రహం పుట్టిటట్టు
చేయి
సమ్మే డగర్ జో వెంటనే వెళ్ళి పో
హాళీన, కమ్ కర్ మంటలను
తగ్గించడం

3.4.2.4. బెదిరిన, భయపడు

చమ్మాన్ బెదిరి; బెదిరించి;
బెదిరించే; హెచ్చరించు;
హెచ్చరిక చేయి
ధమ్మి హెచ్చరిక
ధుజ్జీ వణుకు
భాట వేగో జకో రాయి అయి
పోయిన
మ్వాతేర్ చమక్ చావు భయం
సర్కేర్ పాకే
హత్ పడ్తో చేయి పడిపోవడం

3.4.2.4.1. బాధ పడ్డ, విచార పడ్డ

టోడేర్ విరచడం
రంది . ఇబ్బంది పడ్డ; చింత; దిగులు;
విచార పడుట; విచారించు;
విషాదం; వ్యధ
సాంగ్గేర్ ఊరటం

3.4.2.4.2. చికాకు పడడం

ఎక్కిన్ లార్ రకాడ్ ఒకరిని
చివరలో ఉంచడం
చిర్ల కరేర్ చికాకు పడడం
నోక్ చాబేర్ గోళ్ళు కొరకడం

3.4.2.5. తబ్బిట్టైన

అడొఆయేర్ అడ్డుపడడం
ఎక్కిన్ భళేర్ ఒకరిని కలవడం
విస్త్రా భళన్ రజ వస్తువులు కలిసి
ఉన్నట్లు
సూరత్ .. అందం; అందమైన; పోలిక

3.5. సందేశం

ఆచ్చొ ఖబర్ మంచి వార్త
ఖోజ్ అడుగు జాడ; సమాచారం
పచార్ పలకరించు; ప్రసంగించు;
మాట్లాడు

వర్ ఫర్ పూణచాడేర్ పంపకం
చెయ్యి
వాత్ మాట

3.5.1. చెప్పు

బోత్ చెప్పు; పలకరించు; పాడు;
మాట్లాడించు; మాట్లాడు;
మోగించు
భాషణో ఉపన్యాసం
సాక్కి కథ; సామెత
హాటోకేర్ తిరిగి చెప్పడం;
బదులివ్వ

3.5.1.1. కంఠస్వరం

ఘోగ్ గొంతు; స్వరం
ఘోగ్ పడ్గి గొంతు బొంగురు
పోయిన
లీంబు నిమ్మ; నిమ్మకాయ
సాళ్ కూటేర్ వరి దంచుడు

3.5.1.1.1. అరుచు

ఘోగ్ కాడన్ గొంతుతో
జోర్తి బిగ్గరగా; వేగం
జోర్తి వాతే కర్ గట్టిగా మాట్లాడు
తుకారి అరుపు
బార్ బలాయేర్ బయటకు
పిలువడం

3.5.1.1.2. నెమ్మదిగా మాట్లాడడం

కాన్ చాబైర్ చెవి కొరుక్కోవడం
గున్ గున్ కరేర్ గొణుగు
ఘూన్ ఘూన్ కర్ . గుసగుసలాడు
ఘూన్ ఘూన్ గుసగుస
ఘోగ్ కమ్ కర్ స్వరం తగ్గించు
థీలొ వాతేకర్ ... చిన్నగా మాట్లాడు
ముండొ భరన్ వాతే నోటి నిండ
మాటలు

3.5.1.1.3. అధికంగా మాట్లాడడం

జాదవాతే అధిక మాటలు
వాతేవాళో మాటకారి;
మాటకారి, మాటకారి యైన

3.5.1.1.4. కొద్దిగా మాట్లాడడం

కమ్ వాతేకరోవాళో తక్కువ
మాటకారి
తార్ జిబ్ రుల్ . నీ నాలుక పట్టుకో
వాతే కరేని మాట్లాడ లేని;
మాట్లాడలేని; మాట్లాడించలేని

3.5.1.1.5. ఏమీ మాట్లాడకు

బోల్మత్ మాట్లాడకు
ముండొబురా నోరు మూయించు
వాతే కరేని మాట్లాడ లేని;
మాట్లాడలేని; మాట్లాడించలేని

3.5.1.1.6. సంభాషణ శైలి

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
వాతేకరేర్ తరికా మాట్లాడడం తీరు
సానిజ్ నిజంగానే; వాస్తవం

3.5.1.1.7. మంచిగా మాట్లాడడం

ఆచ్చొ వాతేకర్ మంచిగా మాట్లాడు
ఆచ్చొ వాతే కరోవాళో మంచిగా
మాట్లాడే వాడు
బక్వాడి కరోవాళో ఎక్కువగా
మాట్లాడే వాడు

3.5.1.1.8. స్పష్టంగా మాట్లాడకపోవడం

కన్నాయి వాతే కరేని ఎప్పుడు
మాట్లాడని
కు(వజు) ఎలా పడితే అలా
జిబ్ భాంద్ నాలుక కట్టిన
తడబడ్ తడబడు
తోతలొ స్పష్టంగా మాట్లాడకపోవడం
తోత్తి నత్తి
మాలం కరేని ... అవగతం చేసుకోరు
మ(తోన) సమజ్లేరోకొని నేను
నిన్ను అవగతం చేసుకో లేక
పోతున్నాను
వాతేవాళో కోని మాటకారి కాదు
వాతే కరేనకేని మాట్లాడ లేక పోవడం

3.5.1.2. ఒక అంశం పై చర్చించడం

ఏక వాతేపర్ ఇసారేర్ ఒక అంశం పై
చర్చించడం

కజికో చెప్పేది
కజికో చెప్పేది
పూంచ్ అడుగు
మఁ కత్తరేవాళో నేను ఎక్కడ
ఉండేవాడిని

వాత్ బార్ ఆయేరో అంశం
బయటకు రావడం

3.5.1.2.1. ప్రకటించు

కెరా చాటించు; చెప్పించు
దనియానఁ మాలంకరేర్ . జనాలకి
తెలియజేయడం

3.5.1.2.2. వర్ణించు

ఒర్ బారేరి వాతే దానిగురించి
మాట్లాడం
ఖోళన్ కఁ వర్ణించు; వివరంగా చెప్పు
సాక్కి కథ; సామెత

3.5.1.2.3. వివరించు

ఎలాన్కర్ ప్రకటించు
బార్ మేల్ .. బయటికి పంపివేయుట
మన్ హాబో లకేదే నన్ను తిరిగి
రాయనివ్వండి

వొదోడ్ కఁ అర్థంచెప్పు
వొదోడ్ దఁ వివరించు
హను అట్లా; ఇలా

3.5.1.2.4. ప్రస్తావన, ప్రస్తావించు

మజి కఁ క్లుప్తంగా చెప్పండి
వాతేకేర్ ప్రస్తావన,

3.5.1.2.5. పరిచయం-చెయ్యి

మాలం ఛఁజికో ఆచూకి వున్న;
పరిచయాత్మక; మూర్త భావన;
సుపరిచితుడు

3.5.1.2.6. పునశ్చరణ చేయు

ఫరన్ ప్యాదాకరేర్ పునః
ప్రారంభించు; పునరుత్పత్తి
చెయ్యి

ఫరన్ ఫరన్ కఁ ఇంకా ఇంకా
చెప్పండి
హడదేలాయేర్ పునశ్చరణ చేయు

3.5.1.2.7. సంగ్రహించు

ఒదోడ్ సారం
నే మాలంకర్ విషయ సంగ్రహం

3.5.1.2.8. నొక్కి వక్కాణించుటకు

దాబన్ బోల్ నొక్కి పలుకు
దాబన్ మాలంకరేర్ నొక్కి
వక్కాణించుటకు

3.5.1.3. నిజమైన, వాస్తవమైన

అన్యాయ అన్యాయం
లబ్బారి వాస్తవం కాని
సాసి వాస్తవం

3.5.1.3.1. నిజం చెప్పండి

గవాయి సాక్షి
మోబో ఆద్మీ పెద్ద వ్యక్తి; మూల
మగవాడు

రమ్ ఆడు
సాసి కో నిజం చెప్పండి
సాసిజ్ నిజంగానే; వాస్తవం
సూదో ... చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;
వరసగా; సూటిగా

3.5.1.3.2. అబద్ధం చెప్పండి

అన్యాయ అన్యాయం
ఎలాన్ తెలియ చెయ్యి; ప్రచారం
లబ్బారికర్ పద్ధాడు

3.5.1.3.3. పూర్వ పక్షం చేయు,
కాదను, ఖండించు, నిరాకరించు,
విభేదించు

కోని కఁ కాదను

3.5.1.3.4. అబద్ధాన్ని రూడి పరచడం

లబ్బారి కిదేజేనఁ బలా . పద్ధు చెప్పిన
వారిని పిలవండి
వజాళో కర్ వెలుతురు చెయ్యి

3.5.1.3.5. నిజ, యధార్థ, వాస్తవం

భళన్ ఛఁజికో చేరి ఉన్న;
సంయుక్తమైన
మాలంఛఁజికో ఎరుగు; తెలిసిన;
వాస్తవిక
వేగో జిక్తో కామ్ జరిగిన పని

3.5.1.3.6. గోరంతలను కొండంతలుగా

చేసి అతిశయోక్తులతో చెప్పడం

ఎక్కజ్ వాత్ ఒకే మాట
నాస్కినేనఁ మోబ్ కరన్ కేర్
గోరంతలను కొండంతలుగా చేసి
అతిశయోక్తులతో చెప్పడం

3.5.1.4. ఇతరులతో మాట్లాడండి

దుస్తేతి వాతేకరో ఇతరులతో
మాట్లాడండి
పచార్ పలకరించు; ప్రసంగించు;
మాట్లాడు
వాతే కర్లర్ ముచ్చటించు

3.5.1.4.1. పిలువడం

బలా పిలుపు

3.5.1.4.2. పరిచయం

భళే కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
సంపర్కం; సంప్రదించు
మాలం ఎరిగిన, తెలిపిన; తెలిసి;
పరిచయం
వాతేకర్లజిక్తో మాట్లాడడం
వోన్ దాన్ని

3.5.1.4.3. ఒకరికి నమస్కరించు

నమస్కార్ నమస్కారం

3.5.1.4.4. ఎడబాటు సమయంలోని

శుభాశంసనాన్ని చెప్పడం

ఫేటి వేగెజన్న ఎడబాటు
సమయంలోని
జాన్ అవుఁమఁ వెళ్ళొస్తాను

3.5.1.4.5. ఒక్కొక్కటిగా మాట్లాడడం

బాత్ చిత్ ఒక్కొక్కటిగా
మాట్లాడటం; చర్చ;
చర్చించడం; మాట్లాడడం
చేయడం

భళన్ పడేరో కలసి చదవడం

3.5.1.5. అడుగడం

సవాల్ పూంచేర్ అడగడం; అడుగు;
అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;
విచారణ

3.5.1.5.1. సమాధానం,

సమాధానమివ్వు

ఒదోడ్ ఫేని జవాబు లేదు
ఒదోడ్ జవాబు
కాయీ కేణుకొ మాలంఫేని ... ఏమి
చెప్పాలో తెలియదు
జవాబ్ జవాబు
ఫరన్ దఁ . తిరిగి ఇవ్వు; మళ్ళీ ఇవ్వు
హలరో కదిలిక

3.5.1.5.2. వెల్లడించు

ఖ్యాళన్ రజకో . తెరిచి ఉండే; తెరిచి
ఉన్న
పర్దా కాడ్ తెర తియ్యి
బాల్ కేర్ వెల్లడించు

3.5.1.5.3. నీ ఆలోచనలను దాచండి

కఁమత్ చెప్పకు
ఫేదొ రహస్యం; రహస్యంగా
చున్నోమార్ సున్నం కొట్టు
జతన్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచిపెట్టడం;
దాచిన; దాచిపెట్టు; దాచు; నిలవ
చేయి; భద్రమైన
తార్ సోంచేనఁ గోక్లఁ నీ
ఆలోచనలను దాచండి
ఫేర్ .. తిప్పడం; పొర్లించు; మళ్లించు;
మార్పు

3.5.1.6. చర్చ, వాదించు, వివాదం

బాత్ చిత్ ఒక్కొక్కటిగా
మాట్లాడటం; చర్చ;
చర్చించడం; మాట్లాడడం
చేయడం

వ్యార్ మారేర్ గోత్ వైరం చేసే
గుణం

3.5.1.6.1. ప్రదర్శించు

పురోపాడ్ నిరూపించు

3.5.1.6.2. కొట్టాడు, జగడం,
జగడమాడు

కూట్లీదే. కొట్టుకున్నారు

3.5.1.7. కొనియాడు, పొగడు,

ప్రశంసించు, స్తుతించు

థీరా కంప

3.5.1.7.1. ఉపకార స్వీకారం చెయ్యి,

కృతజ్ఞత

మోటో వఁ ఎదుగు; పెరుగు

3.5.1.7.3. బడాయి మాటలు చెప్పుట

ఆచ్చొ కెలేర్ గొప్పలు చెప్పడం
ఒర్ బారేమా ఊ కేర్ .. వాని గురించి
వాడు చెప్పడం

కేరో ఆజ్ఞ; చెప్పుతున్నాడు;
వెల్లడించు

బడాయార్ వాతే కేర్ బడాయి
మాటలు చెప్పుట

మోట్ మూండి పెద్దతల

3.5.1.8. విమర్శ

నసాబ్ తీర్పు
భావ్ కర్ వెల చెయ్యి
మారేన్ ఆయేర్ కొట్టడానికి రావడం
సూదో ... చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;
వరసగా; సూటిగా
హొటో కేర్ ప్రతివాదం; విమర్శ

3.5.1.8.1. దూషించు, నింద,

నిందారోపణచెయ్యి

తార్ తూజ్ భాండేరో ... నిన్ను నీవు
నిందించుకోవడం

నింద్యా పాడేర్ నిందారోపణ చెయ్యి

3.5.1.8.2. అవమానం

హంక్ మార్ కూత పెట్టు; పిలుపు

3.5.1.8.3. తిరస్కార పూర్వక

పరిహాసం

రోవాడ్ ఏడ్చించు

హఁస్సాడ్ నవ్వించు

3.5.1.8.4. పుకారు, వ్యధామాటలాడు,

వ్యర్థ ప్రసంగం

కేవాళో చెప్పేవాడు

తాలి వాత్ గాలి వార్త

నఁకామేరివాతే .. వృథా మాట్లాడటం

ఘంకార్ ... ఊదడం; ఊదు; పుకారు

లారఁ పొసాడ్ వెనుక పొడుపు

సాకికేర్ ది చెప్పడం

3.5.1.8.5. ఫిర్యాదులు చెయ్యి

పకారేర్ ఫిర్యాదు; మొర;
వల్లించడం, చెప్పడం;

వ్యాఖ్యానం

ఫిర్యాద్ కర్ ఫిర్యాదు చెయ్యి

3.5.1.9. వాగ్దానం

మాన్లఁ అంగీకరించు; ఒప్పుకో
వాత్ దఁ మాట ఇవ్వు

3.5.2. సంభాషణ చేయడం

పచార్ పలకరించు; ప్రసంగించు;
మాట్లాడు

బాత్ చిత్ ఒక్కొక్కటిగా
మాట్లాడటం; చర్చ;
చర్చించడం; మాట్లాడడం
చేయడం

3.5.2.1. నివేదన, నివేదించు, నివేదిక,

ఫిర్యాదుచెయ్యి

పీసభాండ్ దావా వెయ్యి

ఫిర్యాద్ నివేదిక

3.5.2.2. వార్త, సమాచారం, సందేశం,

సూచన

బాకి అప్ప

3.5.2.3. ఉపమానముగల,

అలంకారిక

రంగేతి భరిజకో వాతే రంగులతో

నిండినా భాష

సూరత్ .. అందం; అందమైన; పోలిక

సాదిరి సాదరామో అలంకారిక

3.5.2.4. అనుమతించు

ఇజాజత్ దేర్ అనుమతించు

3.5.3. భాష

జీబ్ నాలుక

బస్త్రా మొరుగుతుంది

నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;

పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;

సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

3.5.3.1. పదం

బోల్ చెప్పు; పలకరించు; పాడు;

మాట్లాడించు; మాట్లాడు;

మోగించు

3.5.3.2. వార్త, సమాచారం

ఖబర్ విషయం; సమాచారం

ఖోజ్ అడుగు జాడ; సమాచారం

3.5.4. కథ

సాక్కి కేవాళో ది చెప్పేవాడు

సాక్కి కఁ ది చెప్పు

3.5.4.1. కల్పితకథ, నీతికథ,

పుక్కిటిపురాణం, కాల্পనికం,

పౌరాణికం

తాలివాతే అవగతం లేని మాటలు;

కట్టుకథ

ప్యానార్ . పురాణం; పురాతనమైన;

ప్రాచీన; వెనకటి

పెనార్ పురాణం

3.5.4.2. లోకోక్తి, సామెత

నామ్ పడ్ గో పేరు బడ్డ

వ్యాండి వాతే పిచ్చి మాట

సాక్కి కథ; సామెత

3.5.4.3. పొడుపు కథ, చిక్కుపుళ్ళు

గుంతాగి చిక్కు ముడిగా వుండు

దర్శేనిజకొ సాక్కి అంతు పట్టని ది

సాక్కి కథ; సామెత

3.5.4.4. కవిత్వం, పద్యభాగం

కవి కవి; రచయిత; లేఖకుడు; లేఖరి;

వ్రాసేవాడు

పద్యభాగం పద్యభాగం

హవాల్ కర్ అప్పజెప్పు

3.5.4.5. చరిత్ర

చరిత చరిత్ర

3.5.4.6. పదాల ఆచారం

వాతేర్ ఇడ్డి పదాల ఆచారం

3.5.5. మూర్ఖపు మాటలు

పచార్ పలకరించు; ప్రసంగించు;

మాట్లాడు

భడ్ భడియా వదురుబోతు

లాడేర్ వాతే ముద్దు మాటలు

హడ్కో వెర్రి

3.5.6. సంకేతం, గుర్తు, చిహ్నం, ప్రతీక

మచ్చ గుర్తు; మచ్చ; మరక

మోర్ అచ్చు; ముద్ర

3.5.6.1. హావభావం,

హావభావాలు-ప్రదర్శించు

ఆంకి మార్ కన్ను గొట్టు;

కన్నుకొట్టు

ఆంకిర్ మస్కి కన్నునైగ

ఛఁ జేతి జాదా దికాశేర్

..... హావభావాలు ప్రదర్శించు

ఢీటొ కన్ లాగేరో ... చిన్నగా తట్టడం

3.5.6.2. సూచించు

వతా చూపెట్టు, ప్రదర్శించు;

చూపండి; చూపు; సూచించు

3.5.6.3. ముఖ కవళిక

ముఖాంగ్ ఆయేర్ ఎదురుగా

వచ్చు

ముండేర్ సూరత్ ముఖ కవళిక;

ముఖం యొక్క ఆకారము

ముండొ ఫాడన్ దేక్ నోరు

తెరుచుకొని చూడు

ముండొ ఫాడ్ నోరు తెరువు

హాటో కఁ ఎదురించు; బదులివ్వు

హాన్ చిరునవ్వు; నవ్వు

3.5.6.4. నవ్వు

హాన్ లా నవ్వుకుందాం

3.5.6.5. ఏడుపు, అశ్రువులు,

కన్నీరు, చింపి, చీల్చు

తార్ ఆంకిన్ పాజీతి భర్ నీ కళ్ళను

నీటితో నింపు

ఫాడ్ గీ చినిగి పోయిన

రో ఏడ్వడం

హాసు కన్నీరు; కన్నీళ్ళు

3.5.7. చదవడం, రాయడం

సిక్ మేలెకొని చదువుకో లేదు

3.5.7.1. రాయి, లిఖించు

ఏక్ కజూ లకేరో ఒక్కరు చెప్పినట్టు

రాయడం

పొంటి కలం

హేటఁ లక్ కింద రాయడం

3.5.7.2. లిఖిత సామగ్రి

బొలెనిజ మానంగా
లకన్ ఛజకో విస్తా .. లిఖిత సామగ్రి

3.5.7.3. చదువు

జోర్తి బిగ్గరగా; వేగం
బొలెనిజ మానంగా
సదు చదువు

3.5.7.4. ప్రచురించు

గొళాకర్ కూడబెట్టు; వసూలు
చెయ్యి; నేకరించు
బారఁపడ్ బయటపడు

3.5.7.5. నమోదు చెయ్యి, లేఖ్యం,

ప్రాసిపెట్టు

లక్ మేల్ ప్రాసిపెట్టు

3.5.7.6. జాబితా, పట్టిక, సూచి

కామేర్ పట్టి కార్యక్రమ పట్టిక
జాబితా జాబితా
పట్టిక తయారీకర్ పట్టిక తయారు
చెయ్యి
ఫేర్ .. తిప్పడం; పొర్లించు; మళ్లించు;
మార్పు
మాలంకరేర్ తెలుసుకొనుట
శరిక్ చేరిక; నమోదు చెయ్యి

3.5.7.7. ఉత్తరం, జాబు, లేఖ

కార్బ్ ఉత్తరం
చిలుకు కాగితం; డబ్బుల పట్టి;
పత్రం; పత్రము
టప్పఘర్ దేమ్లేవాళో ఉత్తరం
ఇంటికి అందజేసేవాడు
టప్పార్ ఆపిస్ తపాలా
కార్యాలయము
లక్ల రాసుకో

3.5.8. (నిగూఢాలైన పదాలు,

రచనలు, కలలు మొ.వాని) అర్థాన్ని

వ్యాఖ్యానించుట, సమాచారాన్ని

అనువదించడం

రచన రచనలు

సపనో కల; కల్పనా

3.5.8.1. అర్థం

అదోడ్ అర్థం
అదోడ్ ఛఁ అవగతం కలిగి ఉండడం
పకారేర్ ఫిర్యాదు; మొర;
వల్లించడం, చెప్పడం;
వ్యాఖ్యానం

3.5.8.2. అర్థహీన, అర్థంలేని

కామ్మేనిజకో వాతే పనికి మాలిన
మాటలు
నఁకేనిజన్ అవ్యక్తమైన
బే మత్తబ్ అర్థంలేని
సూనోభబ్ ఏమీ లేనిదైన

3.5.8.3. తెలివి లేని, అర్థంకాని

కళేనిజకో అవగతం కాని

3.5.8.4. చూపు, ప్రదర్శించు, తెలుపు,
సూచించు

దకాళే చూపించు
మత్తర్ మంత్రం

3.5.9. ప్రసారం చేయడం, వార్తాపత్రిక

రేడియా రేడియో

3.5.9.1. రేడియో, టెలివిజన్

రేడియా రేడియో

3.5.9.2. దూరశ్రవణ యంత్రం

భళే కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
సంపర్కం; సంప్రదించు
లట్కదేర్ వేలాడదీయడం

3.5.9.3. వార్తాపత్రిక

ఖబరేర్ పత్తర్ వార్తాపత్రిక
చిలుకు కాగితం; డబ్బుల పట్టి;
పత్రం; పత్రము

3.5.9.5. భద్రపరిచిన సంగీతం

గోక్మేలేజకో గీద్ ... జాగ్రత్తపరిచిన
సంగీతం

లక్ దఁ రాసిపెట్టు

3.5.9.6. వార్తా ప్రసార పరికరాలు

ఖబర్ దేర్ విస్తా వార్తాప్రసార
పరికరాలు
ఫేటితి సమశాయేర్ .. దూరం నుండి
సంకేతం
ఫోన్ టెలిఫోన్

3.6. బోధించు

ఉపన్యాస్ దేర్ ఉపన్యాసం, ప్రసంగం
ఎక్కిపర్ కేర్ ఒకరి మీద చెప్పు
ఎలాన్ తెలియ చెయి; ప్రచారం
కళా తెలుసుకో
కామ్ కేరో ఆదేశించు
కేరో ఆజ్ఞ; చెప్పుతున్నాడు;
వెల్లడించు
గరు గురువు; వాడు
పడాయి కెరారో విద్యాభ్యాసం
చేయించుట
పడాయి కేరో చదువు చెప్పడం;
చెప్పు
పడాయి కేవాళో గురువు, గురువు,
వాడు
మాలంకర్ తెలియ చెప్పు;
తెలియచేయి; తెలుసుకో
విద్యార్థి పిల్లవాడి
సరీక్
సీఖ్ నేర్చుకో; శిక్షణ ఇవ్వు

3.6.1. చూపు, ప్రదర్శించు, అర్థంచెప్పు,
వివరించు, విశదపర్చు

అదోడ్ కఁ .. అర్థం చెప్పు; జవాబివ్వు
చ్యాడో విస్తృత
వతా చూపెట్టు, ప్రదర్శించు;
చూపండి; చూపు; సూచించు

నేకఁ అన్ని చెప్పు
సాదార్ లిదిజకో సింగారించుకున్న

3.6.2. బడి, పాఠశాల

జినేర్ బడి ప్రజా బడి
పడేర్ వై పాఠ్య పుస్తకము
బడి బడి
బడిన్ బడికి

బడిమా శరిక్ బడిలో ప్రవేశం
బడిర్ వేన్ బడి దుస్తువులు
బల్ పమ్ సుద్ద
బార, కాడ్ దఁ వెళ్ళగొట్టు
మోట్ బడి ఉన్నత బడి
మోలేర్ బడి ప్రైవేటు బడి
లకేరో బల్లా రాతబల్ల
విశ్వ విద్యాలయం విశ్వ
విద్యాలయం
నర్ కారేర్ బడి స్కూల్ బడి
హాజర్ వేణో హాజరవు

3.6.3. బోధనాంశం

కార్యం కార్యక్రమం
సికేర్ వాతె బోధనాంశాలు
సేమా మోటో అన్నింటిలో పెద్ద

3.6.4. గణం, తరగతి, వర్గం, శ్రేణి,
స్థాయి, గుణపాఠం, పాఠం

గణ్ గణం; లెక్కించు
తరగత్ తరగతి

3.6.5. దిద్దు, శుద్ధమైన

ఖయాల్ రకాడ్ గుర్తుపెట్టుకో
సాయాకర్ దిద్దు

3.6.6. సామాన్య శాస్త్రం

జ్ఞాన్ డేర్ శాస్త్రం విజ్ఞాన శాస్త్రం
జమ్మిరో శాస్త్రం భూగర్భ శాస్త్రం
జీవరానేర్ వై జీవ శాస్త్రం
జీవేర్ వై సామాన్య శాస్త్రం
తారారో శాస్త్రం నక్షత్ర శాస్త్రం

రాన్ తెలివి ఛఁ జకణో శాస్త్రజ్ఞుడు
సమ్ దరోర్ వై సముద్ర శాస్త్రం

3.6.7. పరీక్ష, పరీక్షించు

పరిక్ష పరీక్ష,
భులాడి పడ్ గో తప్పి పోవడం
మార్కుల్ ఘూల్ మార్కులు పెట్టు;
మార్కులు వెయ్యి

3.6.8. పరీక్షలో జవాబు

కమా సంపాదించు
ఫాయిదా ఫలితం
వదోడ్ దఁ జవాబివ్వు

4. సాంఘిక ప్రవర్తన

కఁ చెప్పు
చలాయేర్ నడచుకో
జగతి ప్రపంచం; సమాజం
డంగ్ అలవాటు; తీరు; నడవడిక;
ప్రవర్తనా; బుద్ధి
భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
సంఘం సంఘం

4.1. సంబంధాలు

అజాది బోలి స్వతంత్ర భాషలు
ఫోకటేర్ పిసా ఉపకార వేతనం
బరోబరియా సహచరుడు,
బాత్ చిత్ ఒక్కొక్కమడిగా
మాట్లాడటం; చర్చ;
చర్చించడం; మాట్లాడడం
చేయడం
బార, నికళో బయటికి వెళ్ళండి
భళన్ కామ్ కరో కలిసి పని చేయండి

భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
భళ్ళోజకో పాల్గొను వాడు
మాలం కర్లేర్ కనిపెట్టు;
తెలుసుకోవడం

వళ్ళాణి పరిచయం
సంఘం భాందేర్ సంఘాన్ని పెట్టడం
సాత్ ఏడు; తోడు; ప్రధానమైన;
సహవాసం; సహాయంగా
సాతేరా నాకరిదార్ . తోటి ఉద్యోగం
చేసేవాడు

సోప్తిర్ రాజ్యం మిత్ర రాజ్యం
సోబత్ కరేర్ సహచర్యం

4.1.1. స్నేహితుడు

ఎక్కినఁ ఏక్ నఁ ఛోడజరేర్
... ఒక్కరు లేనిది ఒక్కరు ఉండక
పోవడం
జానో సోన్తి పాత మిత్రుడు
ప్యారో చెలికాడు; ప్రియుడు
బార్ జామా బయటికి వెళదాం
బూర్లఁ కప్పుకో; మూసుకో

భళన్ కామ్ కరేర్ కలిసి పని
చేయడం
భళన్ జాయేర్ కలిసి వెళదాం
మరద్ మగ
మాలం ఛఁజకో ఆచూకి వున్న;
పరిచయాత్మక; మూర్త భావన;
సుపరిచితుడు

సోప్తణ్ స్నేహితురాలు
సోప్తి తిరేర్ స్నేహంగా మనులు
సోప్తి బణ్ గో మిత్రులు అగుట
హాత్ రులేర్ . చేతులు పట్టుకోవడం
హాస పాడేర్ పంచుకోవడం;
విడదీయు

4.1.1.1. స్నేహితురాలు, స్నేహితుడు

సోప్తణ్ స్నేహితురాలు

4.1.2. ప్రజల రకాలు

అన్ కల్తా అమాయకులు
అదొ ఏక్ జాతేర్ అజ్జ అదొ అజ్జేక్
జాతేర్ ... సగం ఒక జాతి, ఇంకో
సగం వేరొక జాతి
ఆపణ్ వాళేమా ఏక్ ... మన వారిలో
ఒక్కరు

ఆపణేమ ఏక్ మనలో ఒక్కరు
కామ్ కరఁజుకొ కార్యాలయం

..... పనిచేసే కార్యాలయం

దుశ్ మన్ శత్రువు

ధ్యాళో తెలుపు; తెల్ల; తెల్లని

నవేజవాన్ యువకుడు; యువత

పరదేశేరో పరదేశి

పరిచాఫేని జుకో ఆద్యీ అపరిచితుడు

భలాఆద్యీ ... ముసలి వ్యక్తి; వయసు

వచ్చిన వ్యక్తి

భారత దేశమేర్ ఆద్యీ

..... భారతీయుడు

భీనారంగ్ చామనిచాయ రంగ్;

తేతరంగు

మాయిర్ వాళ్ లోపలి వారు

మోటో బేటా జ్యేష్ఠ పుత్రుడు

రాత్తో రంగ్ ఎరుపు రంగు

లోయితి భరాన్ పూర్ణ రక్తంతో ఉన్న

వోతి తో

హోదా పదవి; హోదా

4.1.2.1. పని చేసే సంబంధం

కామ్ కరేర్ జోడి పనిచేసే సంబంధం

జనమేతి సంఘ తయార్ కరెవాళో

..... సంఘం తయారు చేసేవాడు

దప్తర్ కార్యాలయం

సంఘం సంఘం

సోపత్ కామ్ కరెవాళో సహ

కార్మికుడు

సోబత్ కరేర్ సహచర్యం

హిందోడో ఊయల

హిస్సాదార్ భాగస్వామి

హోదా పదవి; హోదా

4.1.3. ఒకరిని తెలుసుకోండి

ఎక్కిన్ ఏక్ మాలం కరేర్ ఒకరి

కొకరు పరిచయం

ఎక్కిన్ మాలం కర్ లో ఒకరిని

తెలుసుకోవడం

ఎక్కిర్ నామ్ మాలం కర్లా ... ఒకరి

పేరును తెలుసుకోవడం

ఎక్కిర్ పాక్తిమా ఏక్ బంచేర్

ఒకరి పక్కన ఒక్కరు జీవించడం

ఎక్కిర్ బారేమా సామ్మేరో ... ఒకరి

గురించి వివరం

జాదా మాలం ఫేని . బాగా తెలియదు

నామ్ సామళో పేరు వినండి

పాక్తిర్ ఘరే వాళ్ పక్కంటి వారు

మాలంకర్ తెలియ చెప్పు;

తెలియచేయి; తెలుసుకో

4.1.3.1. మొదటి సారి కలవడం

అంగేర్ వేళా భళేర్ ... మొదటి సారి

కలవడం

4.1.4. ఇరుగు పొరుగు

అగల్ బగల్ ఇరుగు పొరుగు; చుట్టు

పక్కల

అగల్ బగలేర్ ఆవ్ . మంచి ఇరుగు

పొరుగు

అగల్ బగల్ ఆవ్ మంచి ఇరుగు

పొరుగు

ఆపణ్ ఆళి మన వీధి

ఆపణ్ జాగ్ మన భూమి

ఏక్కిచ్ ఆళిమ బంచేర్ .. ఒకే వీధిలో

జీవించడం

జన్ జనం; జనాభా; జనులు; ప్రజలు,

జనం; లోకులు

థఁయి బంచేర్ . దగ్గరగా జీవించడం

దేశ్ దేశం

పాక్తి మరేర్ ఇరుగు పొరుగు

ఉండటం

సామ్ ... ఇరుగు పొరుగు; కు; ప్రక్క;

వైపు

4.1.4.1. సాంఘిక వర్గం

కూలి వాళ్ కులీన వర్గం

జాత్ కులము; జాతి; మతం

మోట్ జాత్ అగ్ర వర్గం

సావుకార్ సంపన్నుడు

4.1.5. ఏకత, ఐక్యం

ఎక్కిజ్ మనే వాళ్ ఒకే మనుసు గల

ఏక్ వేర్ ఏకమవడం

భళే కలిసారు; కలుపు; కలుసు;

చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;

సంపర్కం; సంప్రదించు

సే బరొబర్ అంతా సమానమే;

ఐకమత్యం

4.1.6. అనైక్యత

దీవడి కర్నాకెజుకో విడదీయబడ్డ

మానేనిజకణో సమ్మతించక పో

మార్లెరో కొట్టుకోవడం

నేతి నాళి ఫఁజకణో వేర్వేరుగా

ఉండు

హాతేమా చేతులలో

హాస పాడేర్ పంచుకోవడం;

విడదీయు

4.1.6.1. విరుద్ధమైన, విరోధంగల,

స్నేహరహిత

ఆడో పడ్ అడ్డగించు; అడ్డుపడు;

ఆడు పడుట

ఫేటి ఫఁజుకో దూరంగా వున్న

ర్ఘూరేర్ మనసు లాగడం

బల్లా థంగేరో అసహ్యకరమైన

వలాదఁ చల్లార్పు

4.1.6.2. వేరుగా చెయ్యడం

ఏక్తేనఁ ఒక్కరినే

ఫోణాకేర్ విడుదల చెయ్యి

4.1.6.3. కేవలం, మాత్రమే, ఒంటరిగా

ఎక్కిజ్ ఒకే; ఒకేలా; ఒక్కటే;

ఒక్కరు; కేవలం

ఎక్కిన్ ఛావోకన్ కెలజకణో

..... ఒకరిని కొరుక్కోవడం

ఏక్లో కన్ కెలేర్ ఒంటరిగా

అనుకునడం

ఏక్లో జిన్దా ఒంటరి తనం

ఏకిన్ దేక్ ణోకన్ కేలఁజుకో ఒకరిని

చూడాలనుకోవడం

ఛియాంట్ ఒంటరిగా

తార్ తూజ్ నీ అంతట నీవు; నీ

అంతట నువ్వే; నీకు నువ్వు;

స్వంతంగా; స్వయంగా నువ్వు

మాయి అంతరం; లో; లోన; లోపల;

లోపలి

సాత్ ఫేని తోడు లేని

సిర్ఫ కేవలం

4.1.6.4. స్వతంత్ర వ్యక్తి

ఆజాడ్ ఆద్యీ స్వతంత్ర వ్యక్తి
ఓర్ తన; తనదే; దాని; యొక్క

4.1.7. సంబంధాన్ని మొదలుపెట్టడం

జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వేళ్లు

4.1.7.1. సంబంధాన్ని అంతం చేయడం

సవాల్ పూంచేర్ అడగడం; అడుగు;
అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;
విచారణ

4.1.9. జన్యత్వం, బంధుత్వం, రక్త

సంబంధం

ఎక్కితి నాతో ఛఁ జకో ఒకరికి
సంబంధం ఉన్న

ఘర్ బార్ ఇల్లు వాకిలి
ఘర్ బాళేర్ నాతో గృహ సంబంధం
ఛేటీర్ పామణ్ దూరపు చుట్టం
ఛైరో నాతో దగ్గరి సంబంధం
థఁయిర్ నాతో దగ్గర సంబంధం
నాతో సంబంధం
పామణ్ చుట్టరికం
బడొ కట్మాళో ... పెరిగిన కుటుంబం

4.1.9.1. పుట్టుకతో సంబంధం

ఖరాప్ లోయి చెడు రక్తం
మాలిక్ ఇంటి పెద్ద; యజమాని
సూదో కీర్ సరళరేఖ

4.1.9.1.1. తాతయ్య, అమ్మమ్మ,

నాన్నమ్మ

ఘరేర్ మోటో ఇంటి పెద్ద
జాతేర్ మోటో కులపెద్ద
తంత్యా . అనువంశిక; వంతెన, వారధి
దాదా తండ్రి నాన; తాతయ్య
నానా తాతయ్య
నాని అమ్మమ్మ; తాత సోదరి
నాయకణ్ యజమానురాలు
పడ్ దాదా ముత్తాత
ప్యానారో గతంలో; పురాతన;
పూర్వం; పూర్వీకుడు; ప్రాచీన

మోటో ఆద్యీ పెద్ద వ్యక్తి; మూల
మగవాడు

4.1.9.1.2. అయ్య, తండ్రి, నాన్న,

అమ్మ, తల్లి

కాక పినతండ్రి
ఖల్లో ... ఇబ్బంది, ఇబ్బంది; సమస్య
ఛుచాపరేనఁ జణేర్ . పిల్లలు కనడం
డోక్రా ముసలివాడు
దిమో గ్యాణ్ణి రెండవ పెండ్లం
బాప్ అయ్య; తండ్రి
బాపేర్ పితృత్వం
బాపేర్ సామ్ తండ్రి తరుపున
బేటి కుమార్తె; కూతురు; బిడ్డ,
భాయి తమ్ముడు; సోదరుడు
భీయా అన్న
మాసి పిన్ని; సవతి తల్లి
మాసిన్ హుయిజకో భ్యాన్ సవతికి

పుట్టిన చెల్లెలు

మాసిన్ హుయోజకో భాయి

..... సవతికి పుట్టిన సోదరుడు
స్వాకేర్ సవతి తల్లి
సాత్ హుయోజకో తాడ పుట్టినది
హూయేర్ పుట్టడం; పుట్టుక

4.1.9.1.3. సోదరుడు, సోదరి

భ్యాన్ చెల్లె; సోదరి
భాయి తమ్ముడు; సోదరుడు
భీయా అన్న
మార్ బరోబర్ హుయోజకో తాడ
బుట్టినవాడు

స్వాకేర్ హుయిజకో భ్యాన్

..... చవితికి పుట్టిన చెల్లె
స్వాకేర్ హుయోజకో భాయి
..... చవితికి పుట్టిన సోదరుడు

4.1.9.1.4. కొడుకు, కుమార్తె, కూతురు

కట్మాళో కుటుంబం; సంసారం
ఖాన్దాని వారసుడు
ఛుచాపర్ పిల్లలు
బేటి కుమార్తె; కూతురు; బిడ్డ,
స్వాకేర్ సవతి తల్లి

4.1.9.1.5. మనమడు, మనమరాలు

ఆవజకో పిడిమా ... రాబోయే తరం
పోతి మనవరాలు
పోతో మనుమడు

4.1.9.1.6. పినతండ్రి, పెదనాన్న,

మామ, చిన్నమ్మ, పిన్నీ, పెద్దమ్మ,
మేనత్త

కాకి చిన్నమ్మ
నాని అమ్మమ్మ; తాత సోదరి
మామ మామ
మామి మేనత్త
మాసి పిన్ని; సవతి తల్లి
మొటాపు పెద్ద నాన్న
మొట్యాడి పెద్దమ్మ

4.1.9.1.7. పెద్ద తండ్రి, పిన తండ్రి లేదా

మేనత్త మామల సంతతి, జ్ఞాతి

కాకార్ బేటి ... నాన్న సోదరుని బిడ్డ
భ్యానేర్ బేటా సోదరి బిడ్డ
యాడిర్ భ్యానేర్ బేటా అమ్మ
సోదరి బిడ్డ
యాడిర్ భాయిర్ బేటా అమ్మ
సోదరుని బిడ్డ

4.1.9.1.8. సోదరుని బిడ్డలు, సోదరి

బిడ్డలు, కోడలు

భాణ్ జో మేనల్లుడు

4.1.9.1.9. పుట్టుక క్రమం

ఆంగఁ హుయోజకో మొదట
పుట్టిన
ఏక్కో బేటా ఒకే బిడ్డ
థాపేర్ హుయోజకో చివరన పుట్టిన
వచ్చెట్ బేటా మధ్య బిడ్డ
సేతి నాన్ కా అతి చిన్న
సేతి మోటో అతి పెద్ద

4.1.9.2. వివాహంతో సంబంధం

ఎక్కితి జాప్పా టాండ్రిరేర్

... ఒకరికన్నా ఎక్కువ పెండ్లాలు
కలిగి ఉండటం

ఎకీన్ ఏక్ వాయా కర్లేర్

.....ఒకరినొకరు వివాహమాడు
వాయామా నాతో వివాహంతో
సంబంధం

4.1.9.2.1. పెనిమిటి, భర్త, మొగుడు,
పత్ని, పెండ్లాము, పెళ్లాం, భార్య

గ్వాణ్ణి పెండ్లం లేదా పత్ని
ధణి మొగడు

4.1.9.2.2. అత్తగారి ఇంటి సంబంధిత

జమాయి అల్లుడు
దేవర్ మరిది
భనోయి బావ
భోజాయి వదిన
సస్రో మామ
సాసు అత్త
సాసూర్ నాతో . అత్తగారి సంబంధం

4.1.9.3. మొగుడు చచ్చినబిడ్డ,
వితంతువు, విధవ, అపత్నికుడు,
ఆలు చచ్చినవాడు

అగ్గీర్ టాండేర్ మొదటి మొగడు
అంగేర్ టాండ్రీ మొదటి పెండ్లం
ఫరన్ వాయా కర్లా మళ్ళీ పెళ్ళి
చేసుకో
రండాగిజకొ బేటి మొగడు
చనిపోయిన బిడ్డ
రండారో అపత్నికుడు
రాండ్ వితంతువు
సమాగొజకొ పామణ్ చనిపోయిన
చుట్టం

4.1.9.4. అనాథ, తల్లితండ్రి లేని బిడ్డ

బావ్చేని తండ్రిలేని
బే గతెవాళేర్ ఆశ్రమం అనాథాశ్రమం
బేగతేరో అనాథ
యాడి ఛేని తల్లిలేని
యాడి బావ్ ఛేనిజకొ బేటా తల్లి
తండ్రిలేని బిడ్డ

4.1.9.6. దత్తత తీసుకో, దత్తు చేసుకో

గోద్ దత్తత

గోద్ లీదొజకొ బేటా దత్తత
తీసుకున్న బిడ్డ
గోదేన్ లేలఁ దత్తత తీసుకో
పాళీజకో యాడి . దత్తత తీసుకున్న
తల్లి
పాళోజకొ బావ్ ... దత్తత తీసుకున్న
తండ్రి

4.1.9.7. సంబంధంలేని

చాయేని అక్కర లేదు
నాతో సంబంధం

4.1.9.8. కుటుంబం, సంసారం, గోత్రం,
తెగ

కట్మాళేతి చాలేరో కుటుంబంలో
సాగడం
కామ్ కరెవాళో కర్త; కార్మికుడు;
పనిచేసే వాడు; పనివాడు;
నేవకుడు
ఘర్ బార్ ఇల్లు వాకిలి
జాత్ కులము; జాతి; మతం
పాడా గోత్రం; తెగ
బంజార గిరిజన; బంజారా భాష

4.1.9.9. జాతి, వంశం

అస్మాన్ జాతే బహు జాతులు
ఏక్ కరేర్ ఏకీకరించు; కలవడం
జాత్ కులము; జాతి; మతం
జాతేర్ వడి జాతి పరంగా
భీనో రంగ్ . చామని చాయ వర్ణమైన;
తేతరంగు
వలాద్ వంశం
వాళ్ గాలి; వంకర

4.2. సాంఘిక కార్యకలాపం

భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
సమాజమేన్ ఏక్ కరేర్
..... సామాజికరణం
సామాజిక్ కార్యం సమాజ
కార్యక్రమం

4.2.1. కలిసి రావడం, జట్టు తయారు
చేయడం

ఆయేజ దేక్ హాజరు చూడటం
ఏక్ జాగ్ కరేర్ ఏకం చెయ్యి
ఏక్ జాగ్ కరో పోగుచెయ్యి
ఏక్ కరేర్ ఏకీకరించు; కలవడం
గొళాకర్ కూడబెట్టు; వసూలు
చెయ్యి; సేకరించు
గొళాకరేర్ సేకరించు
గొళాయేర్ గుమికూడు
గొళావేన్ గుంపు
వర్చిమా మళావ్ ... వర్చిలో జనుల
జనేర్ మళావ్ జన సమూహం
జమ్మి చోటు; నేల; భూమి
జాంట్ భాండ్ జట్టు కట్టు
భళన్ ఆయేరో కలిసి రావడము
మందార్ మంద గుంపులు గుంపులు
మళావ్ .. కూటమి; గుంపు; గుబురు;
జనుల; మందగూడు; సంఘం;
సమూహం
సభా ఘలేరో సమావేశ పరుచు

4.2.1.1. ఆహ్వానించు, పిలుచు

పకార్ పిలుపు
బడాయేర్ పొడిగించడం;
పొడిగించు; వృద్ధి
బలాయేరో ఆహ్వానించడం;
పిలవడం; స్వాగతం పలుకు

4.2.1.2. ఆకస్మికంగా కలుపు,
ఎదిరించడం, ఎదుర్కో

నకేలజాఁ భళేర్ ఆకస్మికంగా
కలుపు
భళే సరీక్ కలుసుకో తగిన
మాయి దానేర్ . తోనికి పరుగెత్తడం

4.2.1.3. కలిసి కలవడం

దేక్ల ఎంచుకో, ఎంపిక; చూసుకో
భళే కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
సంపర్కం; సంప్రదించు
సర్ కా కదులు; జరుగు; జరుపు

4.2.1.4. దర్శించు, రాక, సందర్శించు

దర్శన్ దర్శనం
 దీటొ చూశాను; వేచి ఉండే
 సారి రాత్ రేర్ ... రాత్రంతా ఉండటం
 సోజాయేరో నిద్ర పోవడం

4.2.1.4.1. ఆహ్వానం, ఆహ్వానించు,
అభినందించు, సన్మానించు,
స్వాగతం పలుకు, తీసుకో, స్వీకరించు

పూలేర్ డాండా ఫూల్ రే
 సన్మానించు
 బలాయేరో ఆహ్వానించడం;
 పిలవడం; స్వాగతం పలుకు
 మాయి ఆవో తోనికి రండి

4.2.1.4.2. ఆతిథ్యం చూపండి

థంగ్/ఇడ్డి ఆచార వ్యవహారం
 థైకరేర్ ఆదరించే
 పామణేనఁ అచ్చాదేకొ .. ఆతిథ్యం
 చూపండి
 మర్గేజేనఁ చచ్చిన వాళ్ళను

4.2.1.5. సమావేశం, గుంపు, సభ

కేంద్రం కేంద్రం
 ర్ముండ గుంపు; సమాహం
 మళావ్ . కూటమి; గుంపు; గుబురు;
 జనుల; మందగూడు; సంఘం;
 సమాహం
 మళావ్ జాగ్ సమావేశ స్థలము
 నేఁ భళన్ కూటమి

4.2.1.6. పాల్గొను

ఫేలా అనుచరుడు; స్నేహసీల
 టాండేర్ . మగ, మగాడు; మగవారు;
 మునుపటి మొగడు; మొనగాడు
 పూర్ కర్ పూర్తి చెయ్
 పూరో పూర్తి
 భళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
 చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
 సంపర్కం; సంప్రదించు
 భళేనఁ కలవడానికి
 లాజ్ కరేర్ మొహమాటం;
 మొహమాటపడు

లార్ పడేవాళో వెంబడించేవాడు
 నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
 పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
 సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా
 హుఁబర్ నిలబడు
 హోడ్ పోటీ

4.2.1.7. గుంపు, గణం, వర్గ,
సమాహం

జట్టి జట్టు

4.2.1.8. వ్యవస్థ, సంఘం, సంస్థ

ఏక్ రూమ్ విభాగం
 ఏక్ వ్యవస్థ వ్యవస్థ
 మళావ్ . కూటమి; గుంపు; గుబురు;
 జనుల; మందగూడు; సంఘం;
 సమాహం

సాద్రన్ మేల్ ఏర్పాటు చెయ్యి

4.2.1.8.1. సంస్థలో చేరడం

మాయిజో ... తోనికి పోవును; తోనికి
 వెళ్ళు
 సంస్థామా సరికివేర్
 కార్యాలయంలో చేరడం

4.2.1.8.2. సంస్థను వీడడం

ఆయేర్ రాబడి; వచ్చు
 ఇజాజత్ లేర్ అంగీకరించడం;
 అనుమతి
 డగర్ జో వెళ్ళి పో
 మాఫికర్ .. డమాపణ; డమించండి;
 డమించు

4.2.1.8.3. సంస్థకు చెందినది

ఎక్కిపర్ రేరో . ఒకదానిపై ఉండటం
 ఏక్ వ్యవ స్తార్ కార్యాలయానికి
 చెందినది
 ఏక్ సంస్థమాయేతి అజ్జేక్ సంస్థమా
 జాయేర్ ఒక కార్యాలయ నుండి
 మరొక కార్యాలయంలోకి
 పోవడం
 రేరో ఉండటం; ఉండేది

4.2.1.9. సాంఘిక సంస్థ

మొటియార్ యుక్త వయసు

4.2.2. సాంఘిక సంఘటన

ఇడ్డి ఆచారం; కట్టుబాటు;
 సాంప్రదాయం
 సంఘటన్ పని

4.2.2.1. సాంప్రదాయక-ఆచారం

ఆంగెతి ఆయిజకో చాల్
 సాంప్రదాయక ఆచారం
 కేర్ ఎవరిది
 ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
 వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
 పెట్టు; విడుపు; విరమించు
 జాగారణ్ జాగారం
 నాచ్ నాట్యం చేయడం
 నామ్ పాడేరో నామకరణం
 చేయడం

రమ్మి రమాడఁజికో రాత్ ఆట జరిగే
 రాత్రి
 నేతి మోటో అతి పెద్ద
 హార్దెకర్లెనఁ జ్ఞాపకార్థము

4.2.2.2. ఉత్సవం, పండగ, సంబరం,
చూపు, ప్రదర్శన, ప్రదర్శించు, వేడుక

కూబ్ ఆచ్ చక్కని; సమతలం;
 సరిగా; సామరస్యంగా; స్పష్టంగా
 తకుల్ ఆచరణ; నటించు;
 నిర్వహించు
 సర్కన్ సర్కస్
 హుళార్ ... ఆనందంతో; ఉత్సాహం;
 సంబరం

4.2.2.3. ఉత్సవం జరుపుకో, కొని
యాడు, వేడుకచేసుకో

ఖయాల్ రకాడ్ గుర్తుపెట్టుకో
 గామ్ గామ్ ఫేరేర్ ఊరూరు
 తిప్పడం
 మార్కుల్ ఫూల్ మార్కులు పెట్టు;
 మార్కులు వెయ్యి
 సర్కాల జరుపుకో

4.2.3. సంగీతం, సంగీతశాస్త్రం

ఎకతో బోలజకణో గీద్ ఒక్కరు
పాడే పాట
గీద్ .గేయం, పాట; చరణం; పద్యం;
పాట; సంగీతం
జునోపాత వాడు; పాతది;
పాతబడిన; పురాతన
లట్ కేసి ధర్ నేర్ లటక్కున దూరుట
వాజావాళేర్ జోడి పాటలు
పడేవారు; సంగీత బృందం
వాజేరో సంగీత అనే

4.2.3.1. సంగీతాన్ని కూర్చడం

కవి కవి; రచయిత; లేఖకుడు; లేఖరి;
వ్రాసేవాడు
కీర్ కాడ్ గీత గీయ్యి
గీద్ లకేరో పాట రచించుట
భేళేవాళో కూర్చేవాడు
సావకర్ చదును చెయ్యి
హర్దేలారో గుర్తు వేసుకోవడం

4.2.3.2. సంగీతాన్ని వాయింబటం

అడ్కాయేర్ ఒరిగించడం
కాన్ చెవి
పాస్సికాడేర్ పూరి తీయడం
సంగీతమేర్ మేజ్ సంగీత బల్ల
సంగీతమేర్ విస్తా . సంగీత పరికరం

4.2.3.3. కొనియాడు, పాడు

ఎక్లో బోలేరో ఒంటరిగా పాడడం
ఎక్లో బోలేవాతో ఒకే గాయకుడు
ఘాగ్ గొంతు; స్వరం
బోల్ చెప్పు; పలకరించు; పాడు;
మాట్లాడించు; మాట్లాడు;
మోగించు
బోలేవాళో గాయకుడు; పాడేవాడు,
బోలేర్ గీద్ పాడే గీతం
బోలేరో ఆలపించు
రోవణీ ఆరి ఏడ్పు వస్తుంది
సింటి ఈల

4.2.3.4. గాయకుడు, పాఠకుడు,

సంగీతవేత్త

ఆచ్చొ కాన్ భజకోణో మంచి చెవి
ఉన్నవాడు
కాన్ కాటే వాళో చెవి కోసే వాడు
కిలాడి టక్కురి
ఖిలాడి ఆటగాడు
ఘాగ్ భేని జకోణో గొంతు లేనివాడు
నాయక్ . అధిపతి; నాయకుడు; పెద్ద
వ్యక్తి
బోలేవాళో గాయకుడు; పాడేవాడు,

4.2.3.5. వాయిద్య పరికరాలు

అంగార్ వేన్ కుదేరో ..మండి పాట
కాణాక్ తీసివెయ్యి
ఖాల్దేర్ బుర్ల తోలుబూరలు
థోల్ మారే వాళో ..డోలు కొట్టేవాడు
నంగారా డోలు, నగారా
పాల్లా ఎత్తుకో
పుంగ్విబొల తుత్తుర ఊడు
వాళేతి చాలేవాళో మోటర్ .. గాలితో
నడిచే పరికరం

వాళేతి పూడి గాలి దెబ్బ
సింగ్ కొమ్ము

4.2.4. నాట్యం

నాచేర్ నాట్యం
నాచేర్ ఘర్ నృత్యశాల
నాచేవాళో నర్తకుడు

4.2.5. నాటకం, రూపకం

ఓర్నయి అలాంటి; మాదిరి;
రూపకం; లాంటి
నాటక్ నాటకం
నాటక్ దార్ నటుడు
మాయిరజకోణో . లోపల ఉండడం
రూప్ ఆకారం; రుబ్బు; రూపం;
రూపం, ఆకారం

4.2.6. వేడుక వినోదం మరియు క్రీడ,

విశ్రాంతి, సెలవు, ఉద్యోగం మొ.

వానిలో వ్యసనుడగు వాని గూర్చి

శ్రమాపనోదనం పొందడం

ఖుశాల్ ఆనందం; వినోదం
ఘాట్ వేళా తీరిక
మజ్జాతి రజకో నాన్కా ఘాడో
..... ముద్దుగా ఉండే చిన్న గుర్రం
వేళాకాడేరో కాలక్షేపం
హాన్ చిరునవ్వు; నవ్వు
హేవా అలవాటు

4.2.6.1. ఆట, క్రీడ

గోళిర్ రమ్మి గోళి ఆట
ఘూన్ ఘూన్ రమ్మి
..... దాగుడుమూతలాట
చెండుర్ రమ్మి బంతి ఆట
పత్తాట పేకాట
రమ్మి ఆట,; క్రీడలు
హాతేమా లేలఁ చేజిక్కించుకో

4.2.6.1.1. అట్ల ముక్కల ఆట

సోనో బంగారం

4.2.6.1.2. చదరంగం ఆట

కుదువ మేల్ తాకట్టు పెట్టు
చదరంగం రమ్మేవాళో ..చదరంగం
ఆడేవాడు
చదరంగమేర్ రమ్మి చదరంగం ఆట

4.2.6.2. క్రీడలు

కన్ రత్ వ్యాయామం
ఘాడేర్ సేర్లు గుర్రపు పందెం
ధానేర్ సేర్లు పరుగు పందెం
పలంగేపర్ రమ్మేర్ మంచంపై
ఆడటం
మూంగాణేర్ ఆదొ ..మొదటి సగం
రమ్మి ఆట,; క్రీడలు
లారేర్ ఆదొ వెనక సగం

4.2.6.2.1. కాలుతో కొట్టి ఆడే బంతి ఆట

కావలి బ్యాన్ కాపలా కాయ
ఖిలాడీర్ గరు క్రీడల గురువు

టాంగేతి లగాన్ రమ్మేర్ చెండూర్
రమ్మి ... కాలుతో కొట్టి ఆడే బంతి
ఆట
పుట్ బాల్ ఫేలెవాళో పుట్ బాల్
ఆటగాడు
బారేవాళో ఊడ్చు వాడు
లార, అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంటడి; వెనకాలలో; వెనక్కు;
వెనుక
లార, ఆదో వెనుక సగం

4.2.6.2.2. బంతిని తట్టలో వేస్తూ ఆడే

ఆట

జమ్మెదారి బాధ్యత గల
నిశాన్ మార్ గుర్తు వెయ్యి
ఫోకట్ ఫ్యాంకేర్ ఉచితంగా
విసరడం
భావ్ రేటు; వెల
రమ్మేర్ మైదాన్ క్రీడ చోటు
రమ్మతిన, కోరలేర్ ఆటను
ఎన్నుకోవడం
లాంబో బల్లా పాడవైన బల్ల
లోయేర్ గిర్ర ఇనుప చక్రం
వచ్చళన్ పడేర్ ఎగిరిపడు
హమ్మదార్ సాహసం

4.2.6.3. అభ్యాసం, వ్యాయామం

శిక్షణ్; శిక్షణ
సీఫ్ నేర్చుకో; శిక్షణ ఇవ్వ

4.2.6.4. జూదం

ఘాడేర్ సేర్దు గుర్రపు పందెం
సేర్దు భాంద్ పందెం కట్టు
సేర్దుర్ పీసా పందెం సామ్మ

4.2.7. ఆట, ఆడు, నాటకం,

వాయిచడం, ఎగతాళిచెయ్యి,

పరిహాసం

ఎక్కిన్ రమ్మాడన్ హుసార్
కరేర్ ఒకరిని ఆడించి
సంతసపెట్టడం
ఖుశాలేతిరేర్ . ఉల్లాసంగా ఉండటం

గాళాపరేన్ కూదజకో రమ్మి . తాడు
పై నుండి దూకే ఆట
గూంత్నాకేర్ అల్లడం
తకుల్ ఆచరణ; నటించు;
నిర్వహించు
మిట్టేర్ జ కూదె .. కుప్పి గంతులు
వేయడం
రమ్మి రమ్ ఆట ఆడు
లగాయేర్ ... వాయిచడం, కొట్టడం

4.2.8. చమత్కారం

చలాకి చలాకీ యైన
చాలేర్ కదలించడం; గమనం
ట్యాళిమారేర్ చమత్కారం
ఫేరన్ మార్ తిప్పి కొట్టు
మస్కరి ఎగతాళి, అపహాస్యం;
పరిహాసం; సరసతగల
మస్కరి కరో ఎగతాళి చెయ్యి
లాగ్రో మంట మండు; మండు
వ్యాండా కరేర్ పోకిరిని చేయడం
సారి దాడో పగలు; రోజు అంత

4.2.8.1. తీవ్రమైన, ముఖ్యమైన

అస్తి అసలు; ఖచ్చితమైన

4.2.9. సెలవు-దినం

ఛటి దాడో సెలవు దినం
ఛూటి లీదో సెలవు తీసుకోవడం
ఫరన్ డగర్గో జకో ... తిరిగి పోయిన
వాడు
ఫరేర్ తిరగడం; తిరుగుడు;
తొడుగు; పర్యటన
ఫోకటేర్ దాడో ఉచిత సమయం
రేగోజకొ దాడో .. మిగిలిన సమయం
వాత్ న, మానేరో వినకుండాపో
హాట్ అంగడి; యాత్ర

4.2.9.1. విరామ సమయం

లాలో వేళా విరామ సమయం
వేళా వేగో సమయం అయిపోయింది

4.3. ప్రవర్తన

ఆచ్చోగోణ్ . మంచి తనం; మర్యాద
క్రమము

ఏక్ చాలేర్ తీర్ ఒకరి నడిచే తీరు
ఖబ్తా ఆక్రమించు
గోణ్ గుణం; తీరు; ప్రవర్తన;
లక్షణాలు; శీలం
చాల్ రో నడుస్తున్నావు
టకన్ నిమగ్నం అగు; నిలకడ;
స్థిరమైన
తకుల్ కర్రో నటించుట
థంగ్/ఇత్తి ఆచార వ్యవహారం
నిశాని . ఆనవాలు; గుర్తు; చిహ్నము;
సంకేతం

బంచన్ జీవించి; బ్రతికి
బంచేర్ తరికా జీవన తీరు; జీవన రీతి
భడ్కాదీనె వెల్లగొట్టారు
యెసామిదార్ వ్యవసాయదారుడు
రూప్ ఆకారం; రుబ్బు; రూపం;
రూపం, ఆకారం
రేన్ ఉండి
వ్యాపర్ కర్ వ్యాపారంచెయ్యి
సర్కాయోర్ జరపడం
సూకాయేర్ ఆరబెట్టు

4.3.1. మంచి, యోగ్య, నైతిక

ఆచ్ కణ్ణి మంచి ప్రవర్తనా
ఆచ్చో ఆదీర్ మంచి వ్యక్తి;
మంచివాడు
ఆచ్చో కరేరో బాగు చెయ్యి
ఆచ్చో కరో మంచి చెయ్యండి
ఆచ్చో థంగేతి ఛాల్ మంచిగా
నడుచుకో
ఆచ్చో రజకోణో యోగ్యమైన
ఆచ్చోగుణ్ మంచి తనం
గలత్ కిడేకొనిజకో ... తప్పు చేయని
గలత్ ఫేని తప్పులేదు
చత్రాయి స్నానం
నియతేతిరేర్ నీతితో ఉండు
పాతోన్ సన్నని

4.3.1.2. ప్రామాణికతను సాధించడం

మానేర్ అంగీకారం
సరె కజకణో . ఆమోదయోగ్యమైన
సారి పూర్తి; మొత్తం; సంపూర్ణం;
సర్వం

4.3.1.2.1. తక్కువ ప్రామాణికం

ఒడద్ నఁ కజా అసమాధానమైన
సాసిజ్ కమ్ రజకో ప్రామాణికంగా
తక్కువగా ఉండటం
హాటో ... ఎదిరించు; తిరిగి; బదులు;
వ్యతిరేకం

4.3.1.3. ప్రవర్తనలో పరిపక్వత

తార్ ఉమరేర్ జూ కర్ నీ వయసుకు
తగ్గట్టు ప్రవర్తించడం
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
మోటేర్ జూ కరేర్ పెద్దవానిలా
ప్రవర్తించడం
వదగో ఎదగడం

4.3.1.3.1. పరిపక్వత లేని ప్రవర్తన

కిడ్ కరేర్ హాని చేసే
గడ్ బడ్ కరెవాళో . అల్లరి చేసేవాడు
గడ్ బడ్ అల్లరి
గ్యాన్ ఫేనిజికో బుద్ధిహీన
చిచారూర్ గోజ్ పిల్లలుగా
ప్రవర్తించడం
నరమా మెత్తని; లేత
నాన్ని ఛావరి పసి పిల్ల
పీకా చిన్న బాలుడు; పాప, మగ బిడ్డ
వచ్చాళో ఛావరా . అల్లరి పిల్లవాడు

4.3.1.3.2. తెలివిగల

గణ్ గణం; లెక్కించు

4.3.1.4. పేరు, పేరుప్రతిష్ఠలు, ప్రశస్తి

ఎక్కిర్ నామేన్ ఖరాప్ కరేరో ఒకరి
క్రీర్తిని కలతపరచడం
ఖరాప్ నామ్ చెడు పేరు
నామ్ జాదు క్రీర్తిగల
బల్లా సాంచేరో నీచంగా
ఆలోచించడం
హుబ్రేర్ నిలబడడం; నిలుచు;
నిలుపు స్థానం
హోదా పదవి; హోదా

4.3.1.5. ఓర్పుగల, కర్మ, రోగి,

వ్యాధిగ్రస్తుడు, సహనంగల,
సహనవంతుడు

ఒప్పియ ఓర్పు
కామ్ థిలొకర్ నెమ్మదిగా పని
చెయ్యి
గుల్ప పిడికిలి
థీలొ చాల్ నెమ్మదిగా నడుపు;
మెల్లగా నడుపు
సీ చలి

4.3.1.5.1. ఆతురపడే, ఓర్పులేని,

సహనంలేని

ఫేని లేదు
తార్ ఓపికానఁ ఖోలెరో . నీ ఓపికను
పోగొట్టడం
హుబ్రేర్ నిలబడడం; నిలుచు;
నిలుపు స్థానం

4.3.1.5.2. చిరచిరలాడే

అంగార్ వేన్ కుదేరో .. మండి పాటు
ఎక్కిర్ ఒకరి
ముండా చడాలేన్ రేర్ ముఖం
మాడ్చుకొని ఉండటం
లబారిమాతి బార్ పడేరో తప్పు
నుండి బయట పడటం

4.3.2. ఒకరిని ప్రశంసించడం

ఇజ్జత్ కర్ గౌరవించు

4.3.2.1. ఒకరిని అలక్ష్యం చెయ్యడం

ఎక్కి పరఁ బల్లా వాతే కరేర్ .. ఒకరి
గురించి చెడు మాట్లాడటం
ఎక్కిన్ దేర్ పరిత్యాగం చేయు
కమ్ కరన్ దెకేర్ చులకన చేసి
చూడటం

గాళిదేర్ చీవాట్లు
టాంగేతి మారేర్ కాలితో తన్ను
భాండేర్ చీవాట్లు పెట్టు

4.3.2.2. అణకువగల, వినయపూర్వక

మలాజేతి రేర్ అణకువ గల

4.3.2.3. అభిమానం, గర్వము

ఎక్కినఁ ఒర్ జాగేమా రకాడేర్
... ఒకరిని వారి స్థలంతో ఉంచడం

4.3.2.4. అతిశయ

ఫంకి మెరుపు దనం
నటన కరెవాళో నటించే వాడు
వాళేపర్ రకాడేర్ వాయువులపై
ఉంచడం

4.3.3. ప్రేమ

జోడికరేర్ జతపరచడం
థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
సమీపం; సామీప్యం
దేనాక్ ఇచ్చివేయడం; ఇవ్వ;
చెల్లించు; సమర్పించుకో
మన్సి పొగరు గల; బలుపు;
వ్యామోహం
వాలో నచ్చిన
హూన్ కరజికో కోరుకో
హూన్సేర్ బేటా ముద్దుల బిడ్డ

4.3.3.1. అసహించుకోవడం, అసహ్యం,
చీదర, ద్వేషించు

హడ్కార్ కసిరించుకోవడం

4.3.3.2. పట్టించుకోకపోవడం

ఈ మఁనఁ హాయి కరాయేని ... ఇది
నాకు ఇబ్బంది పెట్టదు
తార్ దగ్గట్ నీకు తగ్గట్టు
నాత్తా చెనిజిజిణో సంబంధం లేని
మన్ కుఁయితోయి లాగేని ... నాకు
ఎలా వర్తించదు
సమోర్ దేకేనిజిణో సరిగా
చూచుకోకపోవడం
హాయికర్మత్ ఇబ్బంది పడకు

4.3.3.3. విడిచిపెట్టు

ఫేటివేరో విడి పోవడం
ఫోడ్ దినెజికో ఘర్ విడిచి వెళ్ళిన
ఇల్లు
ఫోడ్ దినోజికో వదిలి వేయడం

జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వెళ్లు
దుస్త్రా పరాయి
ఫ్యాంక్ దిన్ పారవేయు
భూతేర్ గామ్ దయ్యాల ఊరు

4.3.4.

అచ్చొ కేతెరో మంచిగా
బాపించడము
అచ్చొ గొణ్ గుణవంతుడు
కామ్ ఛ పని ఉన్నది
ధర్మాతి ధర్మ గుణాలు గల

4.3.4.1. హాని చేయడం

పొసాల్దేర్ పొడుచుకోవడం

4.3.4.2. సహాయం

అసరో సహాయం

4.3.4.2.1. అడ్డగించు, ఆటంకపరువు

అడొ ఆయేవాళో ఆటంకపరుచు

4.3.4.3. సంయుక్తంగా

ఎక్కిన్ ఏక్ మంటాడేర్ . ఒకదానికి
ఒక్కటి అంటించేది
నాతో సంబంధం
పాక్తి పాక్తి భేళన్ రకాడేర్
..... ప్రక్కప్రక్కన కలిపి ఉంచడం
భళన్ కామ్ కరేర్ కలిసి పని
చేయడం
వాయార్ నాతో ... పెళ్ళి సంబంధం;
వివాహ సంబంధం

4.3.4.4. నిస్వార్థ, పరోపకార

అచ్చీవాతే మంచి మాటలు
ఇమాని నిస్వార్థపరుడు
దునేరేర్ వాసు సాంచవాళో
. ఇతరుల గురించి ఆలోచించడం
సీఖ్వాడి మంచి మాటలు

4.3.4.4.1. స్వార్థం

అచ్చొమనిక్కావాసు దెకేర్ . మంచి
వాని గురించి చూడటం

కపటేతిరేర్ స్వప్రయోజనంగా
ఉండటము

4.3.4.4.2. వ్యక్తిని ఉపయోగించడం

ఓడ్పుతికర్ నేర్పుగా చెయ్యి
చఁట్కొ ఆంగ్గి చిటికెన వేలు

4.3.4.5. ఒకరితో పంచుకోవడం

వజ్జేకితి వ్యామట్లేర్ ఒకరితో
పంచుకోవడం

4.3.4.5.1. ఆధారమవు, ఆసరాఅవు, మద్దతివు, సహాయం

ఓన్ పక్డన్ సహాయంగా
గతి సహాయంగా
దిక్కు సహాయంగా
దేమెలేర్ పంపిణీ
మద్దత్ మద్దతు; సహాయం

4.3.4.5.2. పట్టించుకోవడం

ఎకిర్ జరూరతేనఁ పూర్పాడేరో
..... ఒకరి అవసరాలను తీర్చడం

4.3.4.6. జోక్యం, మధ్యలో ప్రవేశించు

అద్దివచ్చఁ జో ... నడుమలో పోవును
ధన్ చొరబడు

4.3.4.6.1. చెడగొట్టు, చెడు, పాడుచెయ్యి, లూటీ

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
ఖరావ్ కర్ పాడు చెయ్యి
ఖరావ్ కరేర్ .. చెడగొట్టు; చెరపడం
బిగడాయేర్ . ఆటంక పరువు; కలత
కలిగించు; చెడగొట్టు; చెరువు
వెయ్యి; పాడుచెయ్యి; వికారము
చెయ్యి
మర్జాజికో చోట్ చావు దెబ్బ కొట్టు

4.3.4.7. శక్తితో ప్రవేశించడం

జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వెళ్లు
బారఁ పన్నెండు; బయట; బయటికి;
బహిరంగ; బాహ్య

4.3.4.8. వ్యక్తిని అపహరించు

భివాపరేనఁ చోరికరేర్ బిడ్డలను
దొంగలించడం

4.3.5. నిజాయితీ

మోటోనామెవాళో కీర్తిగల

4.3.5.1. అవినీతి, నాణ్యములేని, నిజాయితీలేని

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
బే ఇమాని అవినీతి
ముంజి నల్లిగా ఉండే
రాన్ ఖరాబ్ నీచమైన
వాట్ ఫేయిచాఁ దారి లేదు

4.3.5.2. నమ్మకమైన, విశ్వాసముగల, విశ్వాసపాత్రమైన

భరోసా నమ్మకం గల
భరోసా ఛజికో నమ్మకమైన
మనిమి విధేయత

4.3.5.3. విశ్వాసనీయ, విశ్వాసించదగిన

భరోసా రకాడేర్ నమ్మదగిన
విశ్వాసేతిరేర్ విశ్వాస నీయ

4.3.5.4. విశ్వాసరహిత

భరోస నమ్మకం

4.3.5.6. కపటి, దొంగభక్తి గలవాడు, నయ వంచకుడు

భక్తి ఫేనిజికో ... దొంగ బత్తి గలవాడు

4.3.6. తనను తాను అదుపులో ఉంచుకోవడం

అచ్చొదేక్ సరిగా చూడు
అచ్చొమన్ మంచి మనసు
తార్ తూజ్ రేర్ నీ అంతట నీవే
ఉండటం
భూలేర్ మతిమరుపు;
మర్చిపోవడం; విస్మృతి; స్థిమితం
లేని

హలేనిజాఁ కదలకుండా

4.3.6.1. తనను తాను అదుపులో

ఉంచుకోకపోవడం

థమేనిజుకొ ఆగని

భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;

కలసి ఉండటం; కలివిడిగా

ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;

చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం

సూరి పిలిపిల మేలి పంది పిల్లలు

పెట్టు

4.3.6.2. మంచి, ముద్దుగా ఉండే,

శుభ్రమైన

మమజూరేర్ ముద్దుగా ఉండే

4.3.6.3. శుభ్రతలేని

భిండ్ ఛాండ్ కరేర్ . చిందర వందర

చేయడం

లబారి కరేరో పద్దు మాడటం

శుభ్రం చేసి బాగు లేని

4.3.6.4. తప్పు, పొరపాటు

ఏక్ ఒక; ఒకటి

తికమక ఘాలేర్ తికమక పెట్టు

బల్లకర్ అపవిత్రం చెయ్యి; తప్పు

చెయ్యి

4.3.7. సన్నుత్యదగల, సభ్యతగల

ఆచ్చొ కిదొజుకొ బాగు చేసిన

మలాజొ ఛఁ మర్యాద గల

సూరత్ .. అందం; అందమైన; పోలిక

4.3.7.1. అమర్యాదైన

ఆచ్చొగొణ్ . మంచి తనం; మర్యాద

క్రమము

ఖత్రేమా ప్రమాదకరమైన

నసత్తో మొండి; మొరటైన;

సోమరితనమైన

బనా మలాదేరో అమర్యాదైన

4.3.7.2. దుర్బలమైన

ఎక్కిన్ వాళో జాయేదేర్ ఒకరిని

వంకరగా వెళ్ళనివ్వడం

ఖ్యాల్ తస్సి మతి చెడిన

భేళ్ భాళ్ కలగలుపడం; తారుమారు

వ్యాండేర్ జూ కరేరో పిచ్చిగా

చెయ్యడం

వ్యాండో ఎగో పిచ్చిపట్టిన

వాళో జామా వంకరగా వెళ్ళదాం

4.3.8. ప్రవర్తన మార్పుకోవడం

ఎక్కినఁ థఁయి లాయేరో ... ఒకరిని

దగ్గర తీసుకోవడం

ఎక్కినఁ బదలాయేర్ ఒకరిని

మార్చడం

ఎక్కిమాతి ఒక దాని నుండి

తార్ కణ్ణి బద్దాలఁ నీ ప్రవర్తనా

మార్పుకో

తార్ వాటేనఁ తూ సాదర్ లఁ నీ

మార్గాన్ని నీవు సరిచేసుకో

పాపేమా పడేరో పాపములో పడటం

4.3.8.1. అనురూపం చెయ్యి, ఒప్పు,

సరిపోల్చు

బరాబర్ దేక్ కచ్చితంగా చూడటం;

సరి పోల్చు

4.3.9. సంస్కృతి

అపణ్ నాగరికత (సంప్రదాయం

) నాగరికత

తీజ్ బతకమ్మ

4.3.9.1. ఆచారం, వాడుక

కామైవాళో వాడుక

4.3.9.2. అభ్యాసం, అలవాటు

కాయ్ కో ఏక్ హేవారేర్ . ఏదో ఒక

అలవాటు ఉండటం

సికేరో అభ్యేసము

హేవా అలవాటు

4.4. ఐశ్వర్యం, శ్రేయస్సు, ఇబ్బంది,

కష్టం, బాధ, శ్రమ

అమీర్ సంపన్నుడు

4.4.1. ఐశ్వర్యం, శ్రేయస్సు

అచానక్ అకస్మాత్తుగా;

అనుకోకుండా; ఆకస్మిక

ఆచ్చొ జీవ్ ఆరోగ్యం

ఆచ్చొ నసీబ్ మంచి అదృష్టం

ఆచ్చొ బంచావణి మంచి జీవితం

ఉంపర్ ఆవణో పెంపొందు

నసీవేతి అదృష్టం గల

పక్కో ఛఁ ఎక్కువగా ఉండడం

సావుకార్ వేజొ బాగుపడు

సే ఆచ్చొ వేరోఛఁ అంతా బాగానే

జరుగుతుంది

హాళియాంత్ సరళం

4.4.2. ఇబ్బంది, కష్టం, బాధ, శ్రమ

కణ్ణతి క్లిష్టం

ఖత్రా ఆపద; ప్రమాదం

ఖత్రాకర్ హాని చెయ్యి

గోసా చెమబోడ్చి

జల్లి ఇప్పుడే; తొందర; త్వరపెట్టు;

త్వరితంగా; వెంటనే;

వేగవంతమైన

మర్గో ... చావు; మరణం; మరణించు;

మరణించుట; మృతి

మారేర్ కొట్టడం; దండించు, దండన;

హింస

వ్యార్ వైరం

వేలా అవస్థ; ఇబ్బంది; ఇబ్బందిపడు;

ఇబ్బందులు

4.4.2.1. ప్రశ్న, సమస్య

భావేటి అవస్థ; సమస్య

సవాల్ ఘాంచేర్ అడగడం; అడుగు;

అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;

విచారణ

4.4.2.2. అపాయం, ప్రమాదం

ఖత్రా చేసి హాని లేని

4.4.2.3. ప్రమాదం

అచానక్ అకస్మాత్తుగా;

అనుకోకుండా; ఆకస్మిక

కాట్ గాటు

ఖత్రా ఆపద; ప్రమాదం
ఖత్రామా అట్టగ్గో ప్రమాదంతో
చిక్కుకొను

జోర్ తి అటాయి జ కో వాజా

..... గభీలుమనే ధ్వని
టక్కుర్ చెడు వైరం
నఁ కళజా ఆయేర్ విపత్తు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
బే కిన్మత్ దురదృష్టం
మోట్ వాజా గభీలున చప్పుడు

4.4.2.4. విపత్తు

ఆప్తి అత్యవసర; ఆపద
జమ్మి హాలేర్ బూకంపం
ర్పుడి తుఫాను
మోటో కామ్ ఘన కార్యం; తీవ్రమైన
పని

రంది . ఇబ్బంది పడ్డ; చింత; దిగులు;
విచార పడుట; విచారించు;
విషాదం; వ్యధ

వ్యార్ వైరం

4.4.2.5. వేరుచేయడం, ఒంటరి

ఎక్కజ్ ఒకే; ఒకేలా; ఒక్కటే;
ఒక్కరు; కేవలం

ఏక్లోజ్ రేర్ ఒంటరి ఉండడం
కూఁఆరొ అవివాహితుడు;

బ్రహ్మచారి

కొనారొ మారుమూల

నాళిరేర్ విడిగా ఉండే; వేరుగా
ఉండడం

ముని ఋషి

4.4.2.6. క్షీణించడం, శిక్షను

అనుభవించడం

ఎక్కిర్ కాణ్ హాయికరేర్ ఒకరి
గురించి నొప్పిపడటం

ఖించాయేర్ తగ్గడం

వోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ

వోటేకుటాయో జకణో దెబ్బతిన్న
వాడు

తాలో/నకామ్ అన్యాయం;
ఉచితంగా; ఉత్తగా; వట్టి భ్రమ;
వట్టిగా

దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;
చెల్లించు

పడ్గొజ్కో పడ్డవాడు

భావేకనఁ వెల వద్ద

మారేర్ కొట్టడం; దండించు, దండన;
హింస

మోల్కరేర్ బేరం; వెల లెక్కకట్టడం;
వెలను బేరంచెయ్యి

రకాడ్ ఉంచు, నియమించు;
నియమించు

వోమరేణో దానిలో ఉండటం

శిక్షవాసు రఁ ... శిక్ష కొరకు ఉండడం

సమాళ్లఁ . ఓర్పుకోను; మానించు

హెట జాయేర్ కింద వెళ్ళడం

4.4.3. కష్టానికి బదులివ్వడం

అదోడ్ కఁ .. అర్థం చెప్పు; జవాబివ్వు
జరూరతేనఁ మోటోవేర్

..... అవసరానికి ఎదగడం

హోటో కఁ ఎదురించు; బదులివ్వు

4.4.3.1. ధైర్యంగల, సాహసి

చమక్ ఫెనిజ భయం లేకుండా

చావుణుకన్ లాయేర్ కోరి
తెచ్చుకోవడం

జాడొ దొడ్డు; ధృఢమైన; బలంగా
వుండే; బలీయమైన; లావాటి

తెగింపు తెగింపు

నాయక్ . అధిపతి; నాయకుడు; పెద్ద
వ్యక్తి

నఁచఁమఁకజరేర్ ధైర్యంగా
ఉండడం

మర్జొకన్ కేర్ ఫేని చావమని చెప్పకు
మస్తీ పొగరు గల; బలుపు;

వ్యామోహం

వ్యార్ మారెవాళ్ యోధురాలు

వ్యార్ మారేర్ గోణ్ వైరం చేసే
గుణం

హటా ఎదిరించు; ఎదుర్కోవడం;
తిరగ బడిన; తిరస్కరించడం

హోటో ఎదిరించు; తిరిగి; బదులు;
వ్యతిరేకం

హిమ్మత్ ధైర్యం

హిమ్మతేతి దేకేర్ ధైర్యంగా
చూడడం

హిమ్మతేతిరేర్ . ధైర్యంలో ఉండడం

4.4.3.2. పిరికితనం

చమ్మన్ రేర్ పిరికివారిగా ఉండడం
చమ్మేవాళో పిరికి

4.4.3.3. తప్పించుకో, దూరంగా ఉంచు

ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి

పెట్టు; విడుపు; విరమించు

తపాలఁ తప్పించుకో

హోటో జో వెనక్కు మళ్ళడం

4.4.3.4. జాగరూకత, హెచ్చరిక

చెయ్యి

ధంకి ఘాల్ హెచ్చరిక చెయ్యి

ధమ్మిదేర్ హెచ్చరిక గల

ఫోడా కురుపు; బొబ్బ

4.4.3.5. సమస్య సాధించడం

అదోడ్ కేర్ జవాబు కనుగొనడం

సమస్య కరేర్ సమస్య పొందడం

సరికర్ సరిదిద్దు; సవరించు

4.4.3.6. ఒర్పుకో, సహించు

ఖమ్ లఁ ఒర్పుకో

మళావ్ వేర్ జాగ్ రచ్చబండ

హుబ్రేర్ నిలబడడం; నిలుచు;
నిలుపు స్థానం

4.4.3.7. జీవించు, బతికిబయటపడు, బ్రతుకు

బంచన్ బార్పడ్ బతికి బయటపడు

బంచ్ బ్రతుకు

నేర్ లార్ చివర

4.4.4. కష్టంలో ఉన్నవారిని

ఆదుకోవడం

ఎక్కిర్ గోసానఁ హాటా కరేర్ ఒకరి
ఇబ్బందికి బదులు ఇవ్వడం
మదత్ దేన్ జాయేర్ . సహాయానికి
వెళదాం
హాటో ... ఎదిరించు; తిరిగి; బదులు;
వ్యతిరేకం
హాటోకేర్ తిరిగి చెప్పడం;
బదులివ్వ

4.4.4.1. కనికరం, కరుణ, దయ

అలుచుదేర్ అలుసు ఇవ్వడం
దునేరేపర్ దలాచా కనికరం
ఉండడం
శిశోమనేవాళో శాంతస్వభావం

4.4.4.2. ఆధారమవ్వు, ఆసరాఅవ్వు, మద్దతివ్వు, కనికరం చూపుట

మనాదేర్ ఓదార్పు
మీటో తియ్యని; మిఠాయి
వోమాతి కాడ్ నాక్ దాని నుండి తీసి
వెయ్యి

4.4.4.3. గౌరవంగా

జత్తనేతిరేర్ జాగ్రత్తతో కూడిన
జత్తనేర్ జాగ్రత్త గల
నే దేకన్ నిశిత

4.4.4.4. కష్టమునుండి కాపాడడం

మాంటేని తాకని
ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజినామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడుపు; విరమించు
ఫోడ్ దేవాళో విడుదల చేసేవాడు
ఫోడాలేజో విడిపించుకో
ఝలన్ పట్టు
డాండ్ భాండ్ ... జరిమానా చెల్లించు
తపాలేర్ తప్పించు;
తప్పించుకోవడం
బంచ్ గొ కోలు కోవడం
బంచాడ్ . కాపలా; కాపాడు; జీవింప
చెయ్యి; బ్రతికించు

బంచాడే వాళో ఆదుకునేవాడు;
కాపాడేవాడు
బార్ కాడ్ . విసర్జించు; వెలికి తియ్యి
భూజ్జో మూత
లాబ్ గో దొరికింది
వేలమాయితి బార్ పాడేర్ ఇబ్బంది
నుండి కాపాడడం

4.4.4.5. కాపాడు, రక్షించు

చాకిదార్ చాకిదారు

4.4.4.6. సంబంధం నుండి స్వతంత్రం

ఘాటో కట్టని
నాళి రేర్ విడిగా ఉండే; వేరుగా
ఉండడం
ముండేర్ బోలి నోటి మాట
స్వతంత్రం స్వాతంత్ర్యం
హాడి ఛేనిజకో ఎదురులేని

4.4.4.7. ఊరట, సహాయం

మదత్ లేర్ . సహాయం తీసుకోవడం
మద్దత్ మద్దతు; సహాయం
రంది ఛేనిజ రజకో ఊరట
వాళ మారఁ జకణో ... గాలి వీచడం
సాంగ్గేర్ ఊరటం
నీళో వఁ ఊరుకో

4.4.4.8. ప్రమాదం

చోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ
హిమ్మత్ కర్ సాహసించు
హిమ్మతేతి కర్ తెగించి చెయ్యి

4.4.5. అవకాశం, వీలు

దేకన్ ఆదుకో; గురి; వీలు
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన

4.4.5.1. అదృష్టము

తూ హుయోకన్ మాలం ఛేని నీవు
పుట్టినవని తెలియదు
నసీవ్ ఎక్కితి అదృష్టం ఒకరితో
నసీబ్ అదృష్టం; కర్మ

4.4.5.2. దురదృష్ట

నసీవ్ అచ్చో ఛేని దురదృష్టం
బల్లా ఘడిమా హూయేర్ చెడు
నక్షత్రంలో పుట్టుట
మార్ నసీబ్ నా అదృష్టం
మార్ నసీబేమ నా అదృష్టంతో

4.5. అధికారం, అధికారి

నాయకీ .. అధికారం; నాయకత్వం;
పరిపాలన

రాజ్యం రాజ్యం
సారేతి సరిగా
హక్ హక్కు
హుక్మత్ అధికారము

4.5.1. అధికారంలో ఉన్న వ్యక్తి

గరు గురువు; వాడు
నాయక్ అధిపతి; నాయకుడు; పెద్ద
వ్యక్తి

4.5.2. అధికారం ఉండడం

నాయకీమా పదవి

4.5.3. అమలుపరిచే అధికారం

4.5.3.1. ఆధిపత్యం, నాయకత్వం
వహించు, సారధ్యం వహించు

నాయకీ కర్ నాయకత్వం వహించు

4.5.3.2. ఆజ్ఞ, ఆజ్ఞాపించు

కామ్ కరెవాళో కర్త; కార్మికుడు;
పనిచేసే వాడు; పనివాడు;
సేవకుడు
హుకుమ్ ఆజ్ఞ

4.5.3.3. క్రమశిక్షణ, విద్యావిభాగం,
నేర్పు, శిక్షణాభివృద్ధి

తరికాతిరేణో క్రమ శిక్షణ
బణా .. ఏర్పరచు; కార్యాలయాన్ని
కట్టు; తయారు చెయ్యి;
తయారు చేయు; తయారుచేయి

4.5.3.4. నియమించు, ప్రతినిధి,

రాయబారి

కేరో ఆజ్ఞ; చెప్పతున్నాడు;
వెల్లడించు

జమ్మదారి బాధ్యత గల

4.5.4. అధికారికి సమర్పించడం

నాయమేతి న్యాయ బద్ధంగా;
న్యాయంగా; న్యాయమైన

మోట్టె ఆదీనఁదేర్ అధికారికి
సమర్పించడం

4.5.4.1. అణిగి నడుచుకో,

ఆజ్ఞపాలించు, ఒప్పుకో

కఞ్జ కామ్ కర్ .. అనుగుణంగా పని
చెయ్యి

పకారేర్ ఫిర్యాదు; మొర;
వల్లించడం, చెప్పడం;

వ్యాఖ్యానం

హవాలా వేజొ .. దొరికిపో; తొంగిపో

4.5.4.2. ఆజ్ఞను ధిక్కరించు

మార్లాబడే వాళో తిరగబడేవాడు

4.5.4.3. దోహదంచెయ్యి, పనిచెయ్యి

కామ్ కర్ పనిచెయ్యి
కామ్ కరెవాళో కర్త; కార్మికుడు;

పనిచేసే వాడు; పనివాడు;

సేవకుడు

కామ్ కరేవాళ్ పనిచేసే వాళ్ళు
ఘరేమా కామ్ కరెవాళో ఛ్యారా

..... ఇంటిలో పనిచేసే బాలుడు

4.5.4.4. బానిస, దాసి, దాసుడు

ఇడ్డి ఆచారం; కట్టుబాటు;
సాంప్రదాయం

గులామ్ దాస్యం

దాసి దాసి

భక్తి కరెవాళో దాసుడు

వేలకర్ పని చేయు

4.5.4.5. అనుసరించు, వెంటాడు,

శిష్యునిగా ఉండడం

చేశా శిష్యుడు
దేకన్ కర్ అనుసరించు

4.5.4.6. అధికార దిక్కురణ

ఆడం ఆయేర్ అడ్డగించు
క్రొంతి విప్లవం

ఖమాడ్ లఁ తట్టుకో

థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపి పెట్టు;

నిలుపు; వారించు

4.5.4.7. పరతంత్రముకాని, స్వతంత్ర

ఆజాదితిరేర్ ... స్వతంత్రంగా ఉండు

4.5.5. గౌరవం

హాతోడ్ సుత్తి

4.5.5.1. పేరు, బిరుదు, శీర్షిక

పడాయి కేవాళ్ పంతులమ్మ
పురస్కార్ బిరుదు

4.5.5.2. గౌరవం కోల్పోవడం

నాకి ఘటేర్ గౌరవం కోల్పోవడం

4.5.6. అంతస్తు, దర్జా, ప్రతిష్ఠ, స్థాయి,
హూదా

ఎక్ స్థాయితి బడ్గో ఉన్నత
హోదాను దాటి పోవడం

4.5.6.1. ఉన్నత స్థాయి

ధరియా దొర
మోట్ హదొ ఉన్నత హోదా

4.5.6.2. నీచ స్థాయి

నాస్కిన్ నొకరివాళో . కింది ఉద్యోగి

4.6. ప్రభుత్వం

జనత సర్కార్ ప్రజా సర్కార్
ఝండా జెండా

నాయకీ .. అధికారం; నాయకత్వం;
పరిపాలన

రాజేరో మోర్ రాజ ముద్ర
సర్కార్ సర్కార్

4.6.1. ఏలేవాడు, పరిపాలకుడు

నాయకీకరేవాళో పరిపాలకుడు
పాక్తి ఘాల్ కిరీటం పెట్టు

రాజ్ రాజు

రాజేర్ వేన్ రాజ దుస్తులు

4.6.1.1. రాజ కుటుంబం

ఆచ్ ఉత్తమ; మంచి; మంచిది;
విశేషమైన

ఆచ్ గుళ్ గొప్పతనం

పెనారో రాజ్ మునుపటి రాజు

4.6.1.2. ప్రభుత్వాధికారి

పీసా గోకేవాళో కోశాధికారి

సభ న్యాయస్థానం; సమావేశం;
సమాహం

4.6.2. పౌరుడు

ఘరేవాళో కాపురస్థుడు; పెనిమిటి
లేదా మొగడు; మొగుడు;

యజమాని

జన్ జనం; జనాభా; జనులు; ప్రజలు,
జనం; తోకులు

జనేర్ లెక్కొ జనాభా లెక్కలు
బంఛోజ్కో నివసించేవాడు

రేవాళో నివాసి
హూయో జకో దాడేర్ కాగత్

..... పుట్టిన రోజు ధృవీకరణ పత్రం

హూయో జన్నాతి పుట్టినప్పటి
నుండి

4.6.2.1. పరదేశి, విదేశీయుడు

ఫేటిరకాడ్ వెల్లగొట్టు
దుస్త్రోదేశమేవాళో విదేశస్థుడు

దుస్త్రోదేశమేమా విదేశాలలో

నవ్వొ ఆదీమ్ కొత్త వ్యక్తి

నికాళదేర్ తిరస్కరించు; వెల్లగొట్టు

పరదేశి పరదేశి,

బారెర్ ఆదీమ్ బయటి వ్యక్తి

4.6.3. ప్రభుత్వ కార్యాలయం

దఫ్తర్ కార్యాలయం
ఫాటేరో చీలిక; చీలు
మంత్రి ఘర్ మంత్రి ఇల్లు

4.6.3.1. ప్రభుత్వ సంస్థ

తహ్సీల్ ఖాన్ న్యాయస్థానం
పార్లమెంట్ పార్లమెంట్
సర్కారేర్ సంస్థ సర్కార్
కార్యాలయ

4.6.4. పాలన

అధికారమేమా ఫజికో అధికారంతో
ఉండడం
పాలన్ పరిపాలన

4.6.5. అణచి వెయ్యడం

దమన్ అణచి వెయ్యడం

4.6.6. ప్రభుత్వ విధులు

కామ్ కాజ్ పనులు
కారబ్ దేవాళో ... తపాలా బంట్లోతు
జనేర్ కామ్ ప్రజా కార్యం
సర్కారేర్ కామ్ ... సర్కార్ పనులు

4.6.6.1. రక్షకభటులు

పోలీస్ పోలీసు
పోలీసేమార్ అధికారి పోలీస్
అధికారి
బందూక్ తుపాకి
బందూకేర్ గోళి తుపాకి గుండ్లు
సీంటి ఈల
హరాదేర్ ఓడించడం
హతేర్ కడి చేతి సంకెళ్ళు

4.6.6.1.1. నిర్బంధం, నిర్బంధించు

గిరఫ్తార్ చెర
బుర్రమార్ తాళం వెయ్యి

4.6.6.1.2. అధికారికంగా ఇవ్వని

న్యాయం

ఫాసికాడ్ ఉరి తీయి

4.6.6.2. దౌత్యం

వచ్చేల దౌత్యం, రాయబారి;
మద్యవర్తి; మాధ్యమిక

4.6.6.3. ప్రాతినిధ్యం వహించు

నాయకి కరేర్ అధికారం
చలాయించే; నాయకునిగా
వహించు
బదల్ ఆయో బదులుగా వచ్చు

4.6.6.4. ఎన్నిక

కోర్ లా ఎన్నుకో
చున్లెర్ ఎన్నిక; కోరు

4.6.6.5. రాజకీయాలు

చాల్ని సాంప్రదాయం
జోర్తికేవాళో బిగ్గరగా చెప్పేవాడు
ప్రజాస్వామ్య పార్టీ ... ప్రజాస్వామ్య
పార్టీ
మశ్వామా ఏక్ చేయునపుడు ఒకడు
రాజనీతి రాజకీయాలు

4.6.7. ప్రాంతం

జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
ధర్తి భూమి

4.6.7.2. నగరం, పట్టణం

గామ్ ఊరు; నగరం
తాండో తండా

4.6.7.3. గ్రామ ప్రాంతాలు

ఉస్కార్ బీడ్ ఎడారి
కమ్ పాణీ పడఁజుకో జాగ్ .. ఎడారి
గామేర్ ఇలాఖో గ్రామ ప్రాంతాలు

4.6.7.4. లోకులు

జన్ జనం; జనాభా; జనులు; ప్రజలు,
జనం; లోకులు

4.7. చట్టం, న్యాయం

అమల్ కర్ అమలు పరుచు
కజుకో కామ్ కర్ ... అమలు పరుచు
చట్టం చట్టం

తవ్శ్యా కేర్ తీర్పు చెప్పడం
నసాబ్ తీర్పు

4.7.1. న్యాయాలు

కోర్ లఁజుకణో కోరినది
నసాబ్ కర్ తీర్పు చెయ్యి

4.7.2. చట్టాలను అమలుపరచటం

బణా .. ఏర్పరచు; కార్యాలయాన్ని
కట్టు; తయారు చెయ్యి;
తయారు చేయు; తయారుచేయి

4.7.4. న్యాయ స్థానం

న్యాయస్థాన్ న్యాయ స్థానం

4.7.4.1. న్యాయ సిబ్బంది

అకల్ కఁ బుద్ధి చెప్పు
కవి కవి; రచయిత; లేఖకుడు; లేఖరి;
వ్రాసేవాడు
వకీల్ చోరేనఁ వుంచరో న్యాయవాది
ముద్దాయిని అడగడం
వింతి కరెవాళో పూజించేవాడు

4.7.5. పరీక్ష, మచ్చు, విచారణ

సవాల్ పూంచేర్ అడగడం; అడుగు;
అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;
విచారణ
సాయ మచ్చు

4.7.5.1. నేర విచారణ

ధూండేర్ తనిఖీ; వెతకడం

4.7.5.2. అనుమానించు, శంకించు, సందేహించు

గుమాన్ అనుమానం; సందేహం;
సందేహము
గుమానెతి రఁ అనుమానముతో
ఉండటం
తార్ గుమాన్ ఫఁజూఁ నీ
అనుమానం కలిగి ఉండు

4.7.5.3. నిందారోపణ చెయ్యి,

ఎదురప్పు, ఎదుర్కో, సమక్షముకు
తెచ్చు

బోల్చెప్పు; పలకరించు; పాడు;
మాట్లాడించు; మాట్లాడు;
మోగించు

ముఖాంగ్ ఆఎదురప్పు
వేజాఐతది
హప్పాదినో ఇరికించాడు

4.7.5.4. నిందారోపణనుండి

కాపాడడం

కాల్లర . కాపలా వహించు; కాపాడు

4.7.5.5. సాక్ష్యం, సాక్షి చెప్పు

అన్యాయఅన్యాయం
ఖబర్ పుంచాడేర్ సమాచారం
ఇవ్వడం

గవాయిసాక్షి
గవాయి క మాటలు చెప్పు

4.7.5.6. నేరారోపణ వెనక్కి

తీసుకోవడం

ఫిర్యాద్ కరేర్ చేనికన్ కేత్తో
నేరారోపణ చేయ వద్దని నిర్ణయం
తీసుకోవడం

ఫిర్యాద్ హాటో లేలనేరారోపణ
వెనక్కి తీసుకోవడం

4.7.5.7. ప్రమాణ స్వీకారం చేయడం,

వాగ్దానం

ఇమాన్ప్రమాణం
జమణో హత్ ఉంపర్ పాడ్ .. కుడి
చేయి పైకి ఎత్తడం

ధరమ్ దానం; ప్రమాణం
నఁచమక్ అభయం
పారుషమేతి వాతే కరేర్

.....పారుషంగా మాట్లాడు
లోయిర్ స్వాగన్ రక్తప్రమాణం
స్వాగన్ ప్రమాణం
స్వాగన్ కర్ ప్రమాణం చెయ్యి
స్వాగన్ కరా .. ప్రమాణం చేయించు
స్వాగన్ ఫులా ... ఒట్టు పెట్టుకొనుట

4.7.5.8. నిర్దోషిగా నిరూపించడం

సబూత్ కర్బుజువు చెయ్యి

4.7.6. తగవరి, తీర్పుచెప్పి,
న్యాయనిర్ణేత, న్యాయమూర్తి,
విచారించు

నసాబ్ దేరొ తీర్పు ఇవ్వడం

4.7.6.1. విముక్తిపొందు

ఘాట్ గో విముక్తి పొందు

4.7.6.3. తప్పు

దలత్ పక్షేర్ తప్పు పట్టు
బదనామ్ పాడేర్ తప్పు మోపు
భాండో తిట్టు

4.7.7. దండించు, శిక్షించు

గోక్ మేలేర్ నిల్వలు
చోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ
థంగేతి క్రమ శిక్షణ
మార్దినో కొట్టిన
మారేర్ కొట్టడం; దండించు, దండన;
హింస

వేచ్ అమ్ము

4.7.7.1. పారితోషికం, బహుమానం

ఇనామ్ పారితోషికం; బహుమానం
ఇనామ్ దీనో బహుకరించు

4.7.7.2. శుద్ధిచెయ్యి

జర్మాన అపరాధం
డాండ్ అపరాధం; జరిమానా;
పరిహారం
సర్కారేమాభేళ్ల సర్కారులో
చేర్చుకో

4.7.7.3. ఖైదు చెయ్యి, నిర్బంధించు

బంచాడే వాళో ఆదుకునేవాడు;
కాపాడేవాడు
బంది ఖానామాఘాల్ .. చెర చెయ్యి
ముండో భాండ్ .. నోరు కట్టి వెయ్యి;
నోరు కట్టు
సాంక్యేతి భాండ్ గొలుసులతో కట్టు

4.7.7.5. దేశ బహిష్కరణ

కాణాక్ తీసివెయ్యి
దేశమేతి బార, కాడనాకేర్ దేశ
బహిష్కరణ
మేల్దేర్ వెళ్ళగొట్టబడు

4.7.7.6. క్షమాపణ, క్షమించు,

విడుదల, విడుదల చెయ్యి

ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడుపు; విరమించు
బార, మేల్ బయట పెట్టడం;
బయటకు పంపు; బయటకు
పంపుట
శిక్షా కమ్ కర్ శిక్ష తగ్గించు

4.7.7.7. ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకో,

సరిపెట్టుకో, ఉత్తరవాదం చేయడం,
పునర్వ్యవస్థీకరించు

డాండ్ అపరాధం; జరిమానా;
పరిహారం

తపన్ తపస్సు
ఫిట్ గే చెల్లు
సాదర్ల సర్
హాటో భాండ్ తిరిగి చెల్లించు;
పునఃస్థాపించు

4.7.8. చట్టపరమైన ఒప్పందం

చట్టం కజా మాన్ లేర్ . చట్టపరమైన
ఒప్పందం
ఫందాగో కట్టబడు
వీలునామా వీలునామా

4.7.8.1. కట్టుబడు, కట్టుబాటు

అన్యాయ అన్యాయం
కట్టబడ్ కట్టుబాటు
వేచేవాళో అమ్మేవాడు; విక్రేత

4.7.9. ధర్మం, న్యాయం

ధరమ్ దానం; ప్రమాణం
సూరత్ .. అందం; అందమైన; పోలిక

4.7.9.1. నిష్పాక్షిక

ఇమానేతి నిష్పాక్షిక
 ఢీతొ . ఆలస్యం; చిన్నగా; జాగ్రత్తగా;
 నిదానంగా; నెమ్మది; మెల్లగా;
 మెల్లని
 బరాబర్ దేక్ కచ్చితంగా చూడటం;
 సరి పోల్చు

4.7.9.2. అనుచిత, అన్యాయమైన

అన్యాయ అన్యాయం
 మాంగేని కోరని

4.7.9.4. భేదమేర్పరుపు,
 వివక్షతోచూడు, వేరుగాచూడు

సూదోదేక్ నేరుగా చూడు

4.7.9.5. కఠినంగా ఉండడం

కల్థారంట్ ఫఁజకో గట్టిగా ఉన్న
 చంకాయేవాళో గద్దించే వాడు
 బర్కాయేవాళో గయ్యాళి
 బాళేనఁ కాలృటానికి; కాలృ;
 దహించు
 రళేటు రాడి

4.7.9.6. అణచివెయ్యి

జోర్తికేవాళో బిగ్గరగా చెప్పేవాడు
 దమన్కర్ అణచి వెయ్యి

4.8. విభేదం

ఫరక్ తేడా; పోల్చు
 లడ్ పోరాడు

4.8.1. పగ, యుద్ధచర్య, శతృత్వం

రీన్ కోపం; పగ

4.8.1.1. వ్యతిరేకించు

దుశ్మణ్ శత్రువు
 మర్లబడొ ఎదిరించు

4.8.2. జగడమాడు, కయ్యమాడు,
 యుద్ధం

ధకేలన్ జో తోసుకొని పో

బందుకేతి భాళేర్ తుపాకీతో
 కాలృడం

రోగిరో వకత్ రోగ కాలం
 లడాయి మారేవాళో కొట్లాడే వాడు
 లడాయిన్ బలాయేర్ ... జగడానికి
 పిలుచు
 లడాయిమారేర్ జగడమాడు
 నేనఁ ఫోకటేర్ .. అందరికీ ఉచితంగా
 హుబర్మత్ నిలబడకు

4.8.2.1. మంచి కొరకు పోరాడడం

ఆచ్చొ కామెవాసు లడాయి మార్
 మంచి కొరకు పోరాడడం
 మార్లెన్ జో కొట్టుకుని పో

4.8.2.2. చెడుకు విరుద్ధంగా
 పోట్లాడటం

తార్ జమ్మినఁ థామ్లఁ నీ భూమిని
 పట్టుకొని ఉండడం
 ఫాయదా ఫేనిజకో లాభం లేనట్లు
 సరకేని కదలని

4.8.2.3. ఆక్రమించు, దాడిచెయ్యి,
 సైబడడం

లారఁ మారేరో వెనుక కొట్టడం

4.8.2.3.1. ఆకస్మిక దాడిచెయ్యి,
 పొంచిఉండి దాడిచెయ్యి

లోట చెంబు
 హామ్లా కరెవాళొ .. పొంచిఉండి దాడి
 చెయ్యడం

4.8.2.4. కాపాడు, రక్షించు,
 సమర్థించు

బంచాడ్ . కాపలా; కాపాడు; జీవింప
 చెయ్యి; బ్రతికించు
 బార్ దికాళన్ . బయటకు చూపడం
 రేణో ఉండాలి; కావాలి
 వ్యార్ థమాడ్ వైరం ఆపడం
 హాటోకేర్ ప్రతివాదం; విమర్శ

4.8.2.5. పగతీర్చుకో,
 ప్రతికారంతీర్చుకో

శిక్ష దండన

4.8.2.6. యధేచ్ఛావర్తనం, అల్లరి,
 అల్లరి పని చెయ్యి, అల్లర్లు, పోట్లాట

ఖూందాగే తొక్కినలాట
 జోర్తి బర్కాయేర్ పెద్ద అల్లరి
 బార ఫూటేర్ బయట పగలడం
 రీకామ్ ఫేని నేడ లేని

4.8.2.7. నమ్మక ద్రోహంచెయ్యి,
 మోసంచెయ్యి

బార్ వేచేరో బయట అమ్మడం
 భూల్ జావఁజకో మనిక్కా మతి
 చెడిన వాడు
 లేజాన్ దేర్ తీసుకెళ్ళివ్వడం
 హాతేమార్లులా . చేతికి అందించడం

4.8.2.8. హింసాత్మకమైన

మోటో చోర్ గజ దొంగ

4.8.2.9. శత్రువు

అదోయి చెదలు
 దుసర్ పాక్తి వేరే దిక్కు
 బాంబ్ ఫంకావజకో మోటరే
 బాంబులు వేసే వాహనాలు
 రీన్ ఫూల్మేలే శత్రు తలంపు కలిగిన
 వ్యారి పడకూడని; వైరం; శత్రువు,
 విరోధి

4.8.3. పోరాటం, యుద్ధం

ఎక్కజ్ ఒకే; ఒకేలా; ఒక్కటే;
 ఒక్కరు; కేవలం
 హజార్ వెయ్యి
 హాటో లేలఁ ... తిరిగి తీసుకో; వాపస్
 తీసుకో

4.8.3.1. ఓడించు, పరాజయం

దాబేర్ అణచడం
 రమ్ ఆడు
 హరాదఁ ఓడించు

4.8.3.2.

పోరాటంలో/పోటీలో/పందెంలో/కృషిలో సాధించుట, గెలుపు, జయం,

విజయం

ఆంగేర్ జాగ్ మొదటి స్థానం
లడాయిమా జితేరో కొట్లాటలో
గెలవడం

4.8.3.3. పోట్లాటలో ఓడిపోవడం

కుటాలేర్ తన్నులబడు
లడాయిమా హార్ జాయేర్
..... కొట్లాటలో ఓడి పోవడం
హేటఁ జాయేర్ కిందికి పోవడం

4.8.3.4. అప్పగింత పెట్టడం, దానోహం
అను, లొంగిపో, శరణుకోరు

ఫళ్ వండు; ఫలం; ఫలము
మాయిలేర్ లోనికి తీసుకోవడం
హవాల్ అప్పగింత

4.8.3.5. యుద్ధ ఖైదీ

వ్యారేర్ ఖైదీ వైర ఖైదీ

4.8.3.6. సైనిక సంస్థ

కాల్లి కాపలా; కావలి
కాల్లి బ్యాటో కావలి కాచు
కాల్లి రేవాళో ... కాపలావాడు; కావలి
ఉండేవాడు

టకన్ రకాడ్ అదుపులో ఉంచు
పటాళం దళం
బందుకేతి ఫఁ జకో సిపాయిర్

సైన్యం ఆయుధాలతో ఉన్న
సైన్య సిబ్బంది

బలగం బలగాలు
బారేమా కళాలేర్ వివరాలు తెలియ
జెయ్యి

సిపాయి సైన్యం
సిపాయిర్ సంస్థ సైనిక కార్యాలయ
హూబ్ నిలువు

4.8.3.6.1. సేన, సైన్యం

ఘోడెవాళ్ సిపాయి . గుర్రాల దళం
బలగం బలగాలు

సిపాయిర్ ఝూంట్ సిపాయి
సైన్యం

4.8.3.6.2. నావికాదళం, నౌకాదళం

ఓడార్ సిపాయి నౌక సైన్యం
నావికా దళం నావికా దళం
పడవ పడవ
పడవార్ ఝూంట్ నౌకా దళం

4.8.3.6.3. వాయు దళం

ఆళీర్ వాట్ దికాళేవాళో ..వాడలకు
దారి చూపేవాడు

4.8.3.6.4. సిపాయి, సైనికుడు

ఘోడేపర్ చడన్ రేవాళో గుర్రం
మీద ఎక్కి ఉండేవాడు
ఛ్యాంట్ ఏకాంతం

4.8.3.6.5. గూఢచారి

ఉంపరేర్ జాసూన్ ...పై గూఢాచారి
వచ్చేల దౌత్యం, రాయబారి;
మద్యవర్తి; మాధ్యమిక

4.8.3.6.6. కోట, దుర్గం

చప్పి చిన్న పాత్ర
మాయి కన్ ఖోద్ లోపలికి తవ్వడం
లాంబోరేవాళో ఎత్తుగా ఉండు

4.8.3.7. ఆయుధం, సాధనం, వెయ్యి

కొరాడి గొడ్డలి
పిస్తోలేర్ చంచి పిస్తోలు సంచి
హత్యార్ ఆయుధం

4.8.3.8. ముఖ్యంగా యుద్ధ కాలంలో
వలె బలవంతంగా దోచుకొనుట,
కొల్లగొట్టు

లూట్లెజొ దోసుకో
సమదరేమా ఫరేవాళో చోర్
..... సముద్రంలో తిరిగే దొంగ

4.8.4. ప్రశాంతం, శాంతి

శాంతి రకాడ్ సాంతి ఉంచడం
సీళో చల్లని

4.8.4.1. చివాట్లు, చివాట్లు పెట్టు,
తిరస్కరించు, తిరస్కారం,
మందలించు, మందలించు

కోని కఁ కాదను
నికాళదేర్ తిరస్కరించు; వెల్లగొట్టు
బదనామ్ కర్ నిందించు

4.8.4.2. తప్పు ఎత్తి చూపడం

అకల్ కఁ బుద్ధి చెప్పు
గలత్ వతాయేర్ తప్పు ఎత్తి
చూపడం
గ్యాన్ కఁ బుద్ధి చెప్పు

4.8.4.3. అనిపించడం, శాంతి చెయ్యి

లాగరీచఁ అనిపించు

4.8.4.4. ఒప్పందమును గాని,
రాజీనిగాని కుదుర్చుకొనుటకు
మరొకరితో సంప్రతించుట, రాజీ,
చర్చించు, సంప్రదించు

రాజి రాజీ

4.8.4.5. తనకు రాదగినదని గట్టిగా
అర్థించుటను వదులుకొనుటకు
అంగీకరించు, ఇచ్చి వెయ్యి, ఒప్పు,
సమ్మతించు

దేనాక్ ఇచ్చివేయడం; ఇవ్వు;
చెల్లించు; సమర్పించుకో

4.8.4.6. పశ్చాత్తాపం

ఏక్ తాయి గలత్ కిదొకన్ కేలఁ
.. ఒకసారి తప్పు కానిచ్చావనుకో
సూదో జో సూటిగా వెళ్ళండి

4.8.4.6.1. క్షమాపణ వేడుకోవడం

మాఫి మాంగేర్ క్షమాపణ
వేడుకోవడం

4.8.4.8. శాంతపరువు

వచ్చెల రకాడ్ ..మద్యవర్తి ఉండడం
శాంతి రకాడ్ సాంతి ఉంచడం

సిఫోపాడ్ నిర్మల; శాంత పరువు;
సాంతి చెయ్యి
హత్యార్ గోకేర్ . ఆయుధాలు దాచి
పెట్టడం

4.8.4.8.1. పోట్లాట ఆపండి

బాత్తు ఛోడావో పోట్లాట ఆపండి
వచ్చు నడమ; నడుమగా; నడుమలో;
మధ్య; సందు

4.8.4.9. రాజీ చెయ్యి, సమాధానం

చెయ్యి, సమాధానపడు

దఁ ఇవ్వు
సంజాయేర్ రాజీ చెయ్యి
హాబో భాంద్ తిరిగి చెల్లించు;
పునఃస్థాపించు

4.9. మతం

గారడి ఇంద్రజాలం
జాత్ కులము; జాతి; మతం
దేవేర్ జగత్ ... ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచం
నంజర్ బంద్ మాయాజాలం

4.9.1. దేవుడు

దేవ్ దేవుళ్ళు
మోబో దేవ్ పెద్ద దేవుడు
రామ్ దేవ్ నింగి దేవుడు
నేతి అన్నింటి కంటే

4.9.2. అతిమానుష

ఖూబ్ ఆచొ బ్రహ్మాండమైనది
దానా రాక్షసుడు; సైతాన్
దుస్రా దేశమేవాళో విదేశస్థుడు
లోయి పీయేవాళ్ భుతడి రక్త
దయ్యం

నేతిజాప్పా అతీతమైన
హత్ దకేర్ జ్యోశ్యం

4.9.3. మతధర్మ శాస్త్రం

ఆందిమానేర్ గుడ్డి నమ్మకం
వ్యాండి పిచ్చి

4.9.3.1. పరిశుద్ధ గ్రంథం

ఆచ్ పై మంచి పుస్తకం

ఆచొ ఖబర్ మంచి వార్త
ఏసుక్రీస్తు వాళో క్రైస్తవుడు
కడి చరణం
కుషాల్ కర్ ఉత్తేజం కలిగించు
గీద్ .. గేయం, పాట; చరణం; పద్యం;
పాట; సంగీతం
జాతేవాసు ఫరేర్ మత ప్రచారం
తాకత్ శక్తి
ధరమ్ దానం; ప్రమాణం
బారఁ మేల్ బయట పెట్టడం;
బయటకు పంపు; బయటకు
పంపుట
లకోజకో రాసినది

4.9.4. అద్భుతం, ఆశ్చర్యం,

మానవాతీత శక్తి

మంత్రేర్ సీకేర్ మంత్ర విద్య
హత్ దేకేవాళో రాబోయే కాలమును
చెప్పేవాడు

4.9.4.1. ఇంద్రజాలం, మంత్రవిద్య

ఖూబ్ సూరత్ అందగాడు
మస్తీ పొగరు గల; బలుపు;
వ్యామోహం
సరావ్ తిట్టు

4.9.4.3. అనుగ్రహించు, ఆశీర్వదించు, దీవించు, వరం పొందు

ఆసీన్ దఁ దీవించు
బచన్ లఁ వరం పొందు

4.9.4.5. విధి

క్వాడి బగాయేర్ .. పాచిక వేయడం
దేవేర్ హూన్ దేవుని కోరిక

4.9.4.6. కాలజ్ఞానం, భవిష్యద్వాక్యం

ఆవజేనఁ ఆంగఁ కేదేర్ రాబోయే
దాన్ని ముందుగానే చెప్పడం

కాలజ్ఞాని కాలజ్ఞానం
జాతకం జ్యోతిష్యం

4.9.5. మతాన్ని పాటించడం

తార్ జాత్ కాఁయి నీది ఏ మతం

4.9.5.1. నైష్ఠికమైన, పవిత్రమైన

కాన్క్య కానుక
ఝమ్జాయేర్ పేరుకొపోవడం
దాడో తద్దినం; పొద్దు; రోజు;
సమయం; సూర్యుడు
మాణి మాణి నామ మాత్రం

4.9.5.2. ప్రార్థించు, వేడు

ఎక్కి వాసు న్వార కర్ లేర్ . ఒకరికై
బతిమాలుకోవడం
గోడేపరఁ బ్యానేర్ మోకాలిపై
కూర్చోవడం
తార్ ముండి నవా నీ తల వంచు
తార్ హత్ ఝల్లఁ నీ చేతులు పట్టుకో
దేవెతి వాతేకర్ . దేవునితో మాట్లాడు
న్వార కర్లఁ బతిమాలుకో;
విన్నవించుకో
పగుపడేర్ మోకరిల్లు
రామ్ రామ్ కరేరో కృతజ్ఞతలు
చెప్పడం
వింతి పూజించు
వేన్ ప్యార్ సింగారించు

4.9.5.3. ఆరాధన, ఆరాధించు,

పూజించు, పూజ్యభావం, భక్తి

ఇజ్జత్ కర్ గౌరవించు
తార్ మనేమా నీ మనస్సుతో
దేవతామా భేళేర్ దేవతలతో
చేర్చడం
ధోక్ మొక్కు
బాణం విల్లు
వింతి కరేర్ ఆరాధించు

4.9.5.4. మతపరమైన వేడుక

జాతేర్ పండుగ కరేర్ మత పండుగ
చేయడం
ధోకేర్ వేళా పూజ సమయం

4.9.5.5. నివేదన, సమర్పణ,

బలిఇవ్వ, యజ్ఞం

గోర్లి కాట్ నో .. గొర్రెను బలి ఇవ్వడం
పొలిమార్ బలి ఇవ్వ
భండారో యజ్ఞం

4.9.5.6. మత పరిశుద్ధత

ఆచోచ్ఛకర్ బాగు చెయ్యి; బాగు చేయడం
 కులానాకో చెరిపిన
 దన్నేక్ అల్పమైన; కాస్త; కొంచెం
 సేపు; కొద్ది; కొన్ని; తక్కువ;
 స్వల్ప
 ధోయేధాయె ఉతికిన
 ధోయేధాయో ఉతక బడ్డ
 భెళోభాళో కత్తి
 లగల్లే ఉతకని
 షిళోవెగో చల్లబడ్డ

4.9.5.7. రక్షణం

కాస్ట్రెర్ . కాపలా వహించు; కాపాడు
 ఘోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
 వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
 పెట్టు; విడుపు; విరమించు
 ఫరన్ ప్యాదాకరేర్ పునః
 ప్రారంభించు; పునరుత్పత్తి
 చెయ్యి

4.9.5.8. మత ప్రయోజనానికి

అంకితం

అంకిత్ కర్ అంకితం చెయ్యి
 ఓర్ హవాల్ వేజో అంకితమవు
 ఖరాప్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
 నీచంగా; పాడు
 బల్లకర్ అపవిత్రం చెయ్యి; తప్పు
 చెయ్యి
 హవాలేకర్ అప్పగించు

4.9.5.9. ఉపవాసం, పస్తుగా ఉండే

ఎక్కినఁ మత్ కఁ ఒకరిని
 నిరాకరించు
 భూకో ఉపవాసం;
 ఉపవాసం, తినకుండా
 సన్యాసి సన్యాసి

4.9.6. స్వర్గం, నరకం

ఉంచేర్ పైది
 నరకం నరకం
 పర్మల్ కేర్ సుందరి అతి లోక
 సుందరి
 మసాణ్ చితి; బొందల గడ్డ; సమాది
 మసాణేర్ బాట సమాది రాయి
 రామేపర్ రఁజకో నింగి యందు
 ఉండే
 స్వర్గమేనఁ జాయేర్ స్వర్గానికి
 వెళ్ళడం

4.9.6.1. పునరుత్థానం

మ్యాతెమాతి ఊటేర్ ... చావు నుండి
 లేవడం

4.9.7. మత పరమైన సంస్థ

ఎక్ జాత్ ఘోడన్ ఉజ్జెక్ జాతేమ
 జాయేర్ . ఒక మతం విడిచి వేరే
 మతంలో రావడం
 మియా ముస్లిం

4.9.7.1. మత పరమైన వ్యక్తి

ఆచ్చొ ఆదీ మంచి వ్యక్తి;
 మంచివాడు
 గరు గురువు; వాడు
 ఫాచ్చ రేవాళో అనుచరుడు

4.9.7.2. క్రైస్తవం

ఆచ్చొ ఖబర్ మంచి వార్త
 క్రీస్తుర్ మతం క్రైస్తవం
 నిష్టరో పవిత్ర

4.9.7.3. ముస్లిం

ఖురాన్ ఇస్లామ్ గ్రండ్ ఖురాన్
 మసీద్ ముస్లింల దేవాలయం
 మియార్ జాత్ ముస్లిం మతము

4.9.7.4. హిందూ

నవ్వొ ఉమర్ కొత్త వయసు
 ఫరేన్ హూయేర్ పునర్జన్మ
 హిందూ హిందు

4.9.7.5. బౌద్ధం

బౌద్ధ జాత్ బౌద్ధం మతం
 బౌద్ధ జాతెవాళో .. బౌద్ధ మతం వాడు

4.9.7.6. యూద

యూద జాత్ యూద
 యూద్ జాతెవాళేర్ గరు
 యూదుల గురువు

4.9.8. మతపరమైన వస్తువులు

ఘడి ... కర్మ; గడియారం; నిమిషం
 ఘుగ్రా గజ్జెలు
 థంబా స్తంభం
 మత్తర్ మంత్రం
 మంతర్ మార్ మంత్రించు
 మందోళ్యా తాయత్తు

4.9.8.1. ఆరాధ్య వ్యక్తి, ప్రతిమ, విగ్రహం

ఛాండి నీడ; ప్రతిబింబం; ప్రతిమ;
 ప్రతిరూపం
 మూరత్ ఆకారం; ఆకృతి; చిత్రం;
 నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
 రూపం; విగ్రహం

4.9.8.2. పూజా స్థలం

దేవళ్ గుడి; దేవాలయం; దేవుని
 చోటు
 దేవేర్ థల్ దేవుని గద్దె
 పూజ పూజ

4.9.9. అనాచారం

దుసరో ధర్మంవాళో అన్య మతం
 వాడు
 భరోస ఛేనిజకో ... నమ్మిక లేనివాడు

5. నిత్య జీవితం

ఎక్కి లార్ ఏక్ ఒకరి తరువాత
ఒక్కరు; క్రమమైన; వరుస
క్రమము
దాడీర్ కామ్ నిత్యకృత్యం
హర్ దాడేర్ రోజువారీ

5.1. గృహ పరికరాలు

ఆర్ని అద్దం; కటకం; గాజు పలక
కోత్తి సంచి
గాబ్ గాదె
గుమ్మి గుమ్మి
ఘరేమార్ విస్త్రా . గృహ పరికరాలు
చంచి సంచి
టోకణో బిందె
డబ్బో పీప
దీయేర్ బత్తి వత్తి
పాణీర్ గోలం నీటి ట్యాంకు
బొక్కెన బకెట్
మ్యాణేర్ దీయో కొవ్వొత్తి
వసోడేర్ ధయిలి చెత్త సంచి
వాళేన్ హతేమార్ కాడేర్ గాలిని
అదుపులో ఉంచడం
విస్త్రా ... పరికరము; వస్తువు; సరుకు;
సామాగ్రి

5.1.1. కర్ర సామానులు

లక్కిర్ విస్త్రా కర్ర సామాను
సదారన్ రకాడ్ సిద్ధ పరుచు
సాద్రి చాప

5.1.1.1. బల్ల

కాఫీర్ మేజా కాఫీ బల్ల
కోసార్ మేజా చివరి బల్ల
పలంగేర్ పాక్తిమా ఘజుకో మంచం
పక్కన ఉన్న
మేజా బల్ల
మేజాపరేర్ లతొడ్డా బల్ల బట్ట
మేజార్ కోన్ బల్ల అంచు
లకేర్ మేజా రాసుకునే బల్ల

5.1.1.2. కుర్చీ

కుర్చీ కుర్చీ
కూర్సిర్ టాంగ్ కుర్చీ కాలు
పలంగేపరేర్ నర్మో సరాణో
.... ఆసనం పై ఉంచే మెత్తటి దిండు
బ్యాన్ ఆసనం; కూర్చో;
కూర్చోవడం
మోటో పెద్ద
హతేర్ కుర్చీ చేతుల కుర్చీ
హించేరో ఊగు

5.1.1.3. పక్క, పడక, పరుపు

గొడ్డి పరుపు
ఘూంగ్డి కంబళి; గొంగళి
చెద్దర్ దుప్పటి
జంఖాన దుప్పటి
థమ్ ఆగడం; ఆగు; వేచి ఉండు
దోయిర్ పాక్తిమా ఇద్దరిపక్క
సింద్ నిద్ర
పలంగ్ మంచము
పాక్తిర్ పర్దా పక్క పరదాలు
పామణేర్ వచాణో .. చుట్టల పక్క
మాచరేర్ వల దోమతెర
రాణీ రాణి
వచాణేపరేర్ చెద్దర్ .. పక్కపై పరిచే
దుప్పటి
వచాణో పక్క; పడక
సదర్ సరి చేయడం; సర్దు
సరాణో తలగడ
సోణో నిద్రపో; పడుకో
సోయేర్ సాద్రి నిద్రించే చాప

5.1.1.4. బీరువా

అర్లా గది
అల్మార్ బీరువా
దొకాన్ దుకాణం
మాళో గూడు
విస్త్రార్ కస్త్రా సామానుల గది
వేసేర్ అల్మార్ దుస్తుల బీరువా

వైర్ అర్లా పుస్తకాల అర

5.1.2. ఇంటి అలంకరణ

ఘరేర్ సాదార్ ణో ఇంటి
అలంకరణ
మూరత్ ఆకారం; ఆకృతి; చిత్రం;
నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
రూపం; విగ్రహం
మూరత్ గీన్ చిత్రం గియ్యి
సిసీర్ కొత్త్రా గాజు పాత్ర
సాదార్ . అలంకరణ; అలంకరించు;
తయారు చెయ్యి; ముస్తాబువు;
సరిచెయ్యి; సర్దు

5.2. ఆహారం, భోజనం

కొర్రార్ దశ్వా రాగుల గడక
ఖొరాకి అన్నం ఆరగింపు; ఆహారం;
విందు
జారేర్ బాటిరేణో జొన్న రొట్టె
కావాలి
పథ్యం కర్ పథ్యం చెయ్యి
బాజిరీర్ బాటి సజ్జ రొట్టె
మక్కార్ దశ్వా మక్కజొన్న గడక
ముంగేర్ బాటి పెసరు రొట్టె
సారేర్ మంచిది
సారేర్ ఖొరాకి కోని . పోషకాహారం
కానిది

5.2.1. ఆహారం తయారు చేయడం

ఆచ్చో రాందేవాళో మంచి వంట
వ్యక్తి
ఆచ్చోసా అపురూపమైన
కమ్ ఖొరాకి రాందేవాళో మనిక్కా
..... తక్కువ వంట చేసే వ్యక్తి
ఖరాప్ రాందే వాళో చెడు వంట వ్యక్తి
ఖొరాకి కరేర్ ఆహారం చేయడం
ఖొరాకి రాందేర్ ఆహారం తయారు
చేయడం
చాలేర్ అర్లా .. వంట గది; వంటగది
తట్టిమార్ కాడ్ పళ్లెములో ఉంచు

బాటి కరెవాళో రొట్టె చేసేవాడు
మటాయి కరెవాళో మిరాయిలు
చేసేవాడు

రాందే వాళో వంట వ్యక్తి; వంటవాడు
రాందేకొని వండని
లొంగ్వాణ్ కరేర్ కూర చేయడం
సిజో కొనిజకో ఉడకని

5.2.1.1. వంట చేసే పద్ధతులు

ఉకశ్రో మసులుతుంది
ఉకశ్రో కాగు
ఉకశేర్ మరుగుట
కమ్ పాణిమా ఒకాళ్ తక్కువ
నీళ్ళలో ఉడకనివ్వు

ఖ్వాడి ఊరగాయ; తొక్కు; పచ్చడి
ఖ్వాడి ఫూల్ ఊరగాయ వెయ్యి
వోరితి కాడ్ల, దొంగతనంగా
తీసుకో

తవ్వాపర్ భూంజ్ .. ఇనుప పెనంపై
కాల్చు

తేల్ ఫూల్ నూనె పొయ్యి
భూంజ్ కాల్చు
భూంజ్ అట్టు
సీజ్ ఉడికింది

5.2.1.2. ఆహార తయారీలో మెట్టు

ఘసాయేద, అరగనివ్వు
మరొ మరొ పొడిపొడిగా
మారొ మారొ కాట్ నజ్జ నజ్జగా
కొయ్యి

జాడోవ, మందమవ్వు
ర్బుడ్ కార్ దులపడం; దులుపు
థాళి పళ్ళెం
నాన్ కవ్ కాట్ చిన్న కత్తిరింపు; నజ్జ
నజ్జగా కొయ్యి

నుజిదేర్ వెన్న నివ్వడం
పాల్డేజొ ఎత్తుకుపో
ఫోడేర్ బద్దలుగా చేయి
రమ్ ఆడు
వరాడ్ ఎగుర వెయ్యి
విస్త్రా గొళాకర్ వినేకరించడం
హుళార్ కరేర్ రేకెత్తించడం

5.2.1.2.1. తోలు, మాను, పెంకు

ఒలవడం, పొట్టు తీయడం, చర్మం

ఖాయేర్ అన్నం ఆరగింపు;
ఆహారం; తినడం; తినదగిన
ఖాళో చర్మం
ఖొరాకి అన్నం ఆరగింపు; ఆహారం;
విందు
మాయిలా లోపలికి తీసుకురావడం

5.2.1.2.2. కల్వంలో దంచడం, పొడి

చేయడం

ఆబో కరేర్ పొడి చేయడం
మాయిలా లోపలికి తీసుకురావడం

5.2.1.2.3. పిండి చేయడం

ఖాయేర్ అన్నం ఆరగింపు;
ఆహారం; తినడం; తినదగిన
ధాన్ అన్నం; ఆహారం; కూడు
మాయిలా లోపలికి తీసుకురావడం

5.2.1.3. వంట పాత్ర

ఖాయేర్ అన్నం ఆరగింపు;
ఆహారం; తినడం; తినదగిన
ఖొరాకి అన్నం ఆరగింపు; ఆహారం;
విందు

చాణ్ణి జల్లెడ
టోకణ్ణి గిన్నె
తాకతేర్ ఖొరాకి పోషకాహారం
ధాన్ అన్నం; ఆహారం; కూడు
పాటియా చిన్న కుండ, ముంత
పాణిర్ మాట్లా నీళ్ళ కుండ
మాయిలా లోపలికి తీసుకురావడం
రాందేర్ గిన్యా వంట పాత్ర

5.2.1.4. ఆహార భద్రత

జతన్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచిపెట్టడం;
దాచిన; దాచిపెట్టు; దాచు; నిలవ
చేయి; భద్రమైన
న, నడ, జ కుళ్ళి పోకుండా
బడ్ గొజ్జ కొ ధాన్ మిగిల్చిన ఆహారం
బంచాడ్ . కాపలా; కాపాడు; జీవింప
చెయ్యి; బ్రతికించు
బయిన్ కరేర్ వాదించు

సిసి గాజు; సీసా

5.2.1.5. భోజనం వడ్డించడం

ఆచ్చొ టుకడా మంచి ముక్క
కొర్పొ గంట; పెద్ద గరిటె
ఖొరాకి ఫూల్ అన్నం ఆరగింపు
వడ్డించడం

ఫూలేర్ కొర్పొ వడ్డించే గరిటె
ఫూలేర్ గిన్యా వడ్డించే పాత్ర
టేశేర్ ఖొరాకి విందు అన్నం
ఆరగింపు

దేక్ చూడు
బా, యా, జీతగాడు; పని వ్యక్తి
మాట్లా కుండ
రనెర్ గిన్యా సోర్వ పాత్ర
సవాదేర్ ఖొరాకి . రుచికర ఆహారం
హండి కుండ
హూబరేన్ ఖాయేర్ ఖొరాకి

..... నిలబడి తినే అన్నం ఆరగింపు
హోళి గిన్యా .. బరువు తక్కువ పాత్ర

5.2.2. తినివెయ్యి, తిను, భక్షించు,

భుజించు

ఎక్కిన్ ధాన్ ఫూలేర్ ఒకరికి
అన్నం ఆరగింపు పెట్టడం
ఏక్ క్వాళ్ ఒక బుక్క
ఖాల, తినెయ్యి
గజ్జో మింగు
చాట్ నాకడం

భళ్ళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పొల్గొను; విలీనత;
సంవర్కం; సంప్రదించు

ముండొ భాండ్ .. నోరు కట్టివెయ్యి;
నోరు కట్టు
హ, సా పాడ్ల, పాలు పంచుకో

5.2.2.1. కరువు, కాటు, కుట్టు,

కొరకడం, ముద్ద, నమలడం

అటావజూ, చాట్ వినిపించేట్టు
నములు
కాళో కరువు; కొరత; నలుపు
చాట్ కొరకటం; కొరుకు; నమలడం
దాంత్ చాట్ పళ్ళు కొరుకు

సిద్ధ కుట్టు

5.2.2.2. భోజనం

ఖాయేర్ వేశా ఆహారం తినే
సమయం

ఖోరాకి ఖో అన్నం ఆరగింపు చెయ్యి
నాస్తా అల్పాహారం
పత్యం పథ్యం
పూజాకరన్ ఖాయేర్ పూజించి
తినడం

బాటి రొట్టె
బాటి ఖాయేర్ రొట్టె తినడం
బార్ రాండ్ ఖాయేర్ ... వన అన్నం
ఆరగింపు

భూకో ఉపవాసం;
ఉపవాసం, తినకుండా

మనః మాప్కర్ నన్ను క్షమించు
శిరావణ్ పగటి పూట

5.2.2.3. పండుగ, మృష్టాన్న భోజనం

చెయ్యి, విందు, విందు పెట్టు

ఆంగేర్ ఖోరాకి మొదటి అన్నం
ఆరగింపు

ఖోరాకి అన్నం ఆరగింపు; ఆహారం;
విందు

పండగ పండుగ
బళిబళాయి బాటి దేర్ కాల్చిన రొట్టె
ఇవ్వడం

మోట్ ఝూంట్ పెద్ద గుంపు
రాత్ ఖోరాకిర్ పామణ్ రాత్రి
ఆహారం తినే చుట్టానికి

రాతేర్ ఖోరాకి రాత్రి అన్నం
ఆరగింపు

5.2.2.4. తినే పద్ధతి

ఓర్నయి అలాంటి; మాదిరి;
రూపకం; లాంటి

కమ్ ఖాయేర్ ... తక్కువగా తినడం
ఖాయేర్ తరికా తినే రీతి
చాకన్ దేక్ రుచిచూడు
దస్సేక్ దస్సేక్ ఖో . కొంచెం కొంచెం
తిను

వళకన్ దేక్ గుర్తించి చూడు
సవాద్ రుచి

సూరీర్ నయి ఖారొ పందిల తినడం

5.2.2.5. ఆకలి, దప్పిగొన్న, దప్పిగొన్న, దాహంగా

తరన్ .దప్పిక; దప్పిగొన్న; దాహం
తరనెతి దాహంగా
దస్సేక్ భూక్ కొంచెం ఆకలి
భూక్రేనిజ ఆకలి లేకుండా
భూకేతి ఆకలి గొను
భూకేతి దుకేర్ ఆకలి నొప్పులు
మోట్ భూక్ పెద్ద ఆకలి

5.2.2.6. తృప్తిపొందిన, నిండు, పూర్తి, సంపూర్ణంగా, సంపూర్ణమైన

బార్ రేర్ ఊడ్చడం; బయట
ఉండటం; బయట ఉండడము;
బయటి; బైటి; వెలుపలి
భరన్ రేర్ నిండుగా ఉండడం
సూజ్కో వాచింది; వాచిన

5.2.2.7. తాగు, తాగే వస్తువు, పానీయం

పాణీ ... జలజ; ద్రవం; ద్రావకం; నీరు;
పానీయం; వర్షం
పియోట్ .. తప్పతాగు; తాగుబోతు
పియేర్ విస్తా తాగే వస్తువు; త్రాగే
దాని

మన్ పాణీ దఁ నాకు పానీయం
ఇవ్వండి

మాయి గల్ లోపలికి మింగు
రాన్ దారు పి .. అదనంగా సారాయి
తాగు

సానిజ్ తరన్ లాగ్రి నిజంగా
దాహంగా ఉంది

హేటఁ బగా కిందికి వేయడం

5.2.2.8. తినడానికి ఉపయోగించే

పళ్ళెం

ధాన్ ఖాయేర్ థాళి అన్నం
ఆరగింపు చేసే పళ్ళెం
పక్కా పి అతిగా తాగు
బోటి కాటేర్ ఛఁరి మాంసం కోసే కత్తి
సిసీర్ లోట గాజు చెంబు

5.2.2.9. ఉపవాసం, తినకుండా

ఉండడం

ఖాయేని తినక,
భూక్ థామేర్ ఉపవాసం ఆపడం
భూకో ఉపవాసం;
ఉపవాసం, తినకుండా

5.2.3. ఆహార రకాలు

కాచ్చో పచ్చి
జానో పాత వాడు; పాతది;
పాతబడిన; పురాతన

నాన్కొ దాణా తృణ వరి
నొంగావణ్ కూర
నఁ ఖాయేర్ తినకూడని
పింద్యా లేత
బనాఖాయేర్ తినకూడనిది
రాందెకొనిజకో ఖోరాకి వండని
ఆహారం

5.2.3.1. మొక్కల నుండి ఆహారం

ఖాయేర్ మొల్కా తినదగిన
మొక్కలు
తర్కారి ఖాయేవాళ్ శాకాహారి
తర్బూజ పుచ్చకాయ

5.2.3.1.1. విత్తనాల నుండి ఆహారం

ఖజరి ఈత పండు
ఘోడ్ చణా బుడ్డ చెనగలు
ఘోఁ గోధుమ
చణా వేరు శనగ
చెన్గ్య నెనగలు
జ్యార్ జొన్న
జారేర్ రాడా జొన్న కండే
తల్లి నువ్వులు; పుట్టుమచ్చ
నారళ్ కొబ్బరి కాయ
బిజ్జా గింజ
భలామార్ దాళ్ జిడి పప్పు
మక్కా కంకి; మొక్కజొన్న
ముంగేర్ దాళ్ పెసరు పప్పు
రూయేర్ బిజ్జా దూది విత్తనం
వాలొళి చిక్కుడు కాయ

5.2.3.1.2. పండు నుండి ఆహారం

అనార్దానిమ్మ
 ఆంబా మామిడి కాయ
 ఎక్ ఫళ్ ఒక పండు
 కాచొ ఆంబా మామిడి కాయ
 కేళా అరటిపండు
 ఖజురా ఖర్జూరం
 జాంబు నేరేడు పండు
 పాక్కో ఆంబా మామిడి పండు
 పాక్కో బోర్ రేగుపండు
 పాక్కో లింబు నిమ్మపండు
 పాపడ్ కాయ బొప్పాయి
 లీంబు నిమ్మ; నిమ్మకాయ
 సంత్రాల్ నారింజ
 సీతాఫళ్ సీతాఫలం

5.2.3.1.3. కూరగాయలనుండి ఆహారం

కరేలా కాకర కాయ
 క్యాళా గుమ్మడి కాయ
 కాక్డి దోసకాయ
 గోర్ ఫళి గోర్చిక్కుడు కాయ
 గోర్ ఫళిర్ బిజ్జా గోర్చిక్కుడు
 గింజలు
 గోల్ దొండ కాయ
 గోలేర్ బిజ్జా ...దొండ కాయ గింజలు
 చర్చిండా పొట్ల కాయ
 తుండ్లి సార కాయ
 తూమ్మిర్ బిజ్జా .సార కాయ గింజలు
 తూరిర్ దాళి కంది పప్పు
 తోరి బీరకాయ
 తోరిర్ బిజ్జా బీరకాయ గింజలు
 దాళి పప్పు
 ఫల్చు పులుసు; రసం
 బిజ్జా గింజ
 భాజ్జి ఆకు కూర; ఆకుకూరలు; పాల
 కూర
 భిండ బెండకాయ
 భిండార్ ఝూడ్ . బెండ చెట్టు; బెండ
 జాతి మొక్క
 భిండార్ బిజ్జా . బెండకాయ గింజలు
 మర్చా మిరప కాయ; మిర్చి
 రాతడ్ మర్చ ఎర్ర మిర్చి
 వాళోళిర్ బిజ్జా చిక్కుడు గింజ

హరే మర్చ్యా పచ్చి మిర్చి

5.2.3.1.4. ఆకుల నుండి ఆహారం

ఎక్ తిరేర్ భాజ్జి ఒక తరహా
 తోటకూర
 క్యాబేజి క్యాబేజి
 క్యాళార్ పాన్ గుమ్మడి కాయ
 ఆకులు
 ధణీయార్ పాన్ కొత్తిమీర ఆకులు
 భాజ్జి ఆకు కూర; ఆకుకూరలు; పాల
 కూర
 వాడేర్ భాజ్జి బచ్చలి

5.2.3.1.5. వేరుల నుండి ఆహారం

అదరక్ అల్లం
 ఆల్ గడ్డ బంగాళా దుంప
 లస్సణ్ ఎల్లి పాయ; వెల్లుల్లి
 సక్కర్ గండ్ కందగడ్డ

5.2.3.2. జంతువుల నుండి ఆహారం

కంట్రా జల్లచేప; జెల్లలు
 క్యాంక్టో పీత
 కుక్రీర్ బోటి కోడి మాంసం
 గాస్టీర్ బోటి గొడ్డు మాంసం
 గోర్రిర్ బోటి గొర్రె మాంసం
 చిత్తిలిర్ బోటి దుప్పి మాంసం
 రీంంగా రొయ్య
 థ్యాఫ్ కిడి తెల్లని చీమ
 నాన్క కీడా చిన్న పురుగు
 పుర్ పూంచ్యా గొంగళి పురుగు
 బకరార్ బోటి ...మేకపోతు మాంసం
 బోటి ఖాయాళ్ మాంసాహారి
 బోటి ఖాయాళో . మాంస తినే వాడు
 బోటి ఖాయేర్ మాంసం తినడం
 మంగాళేర్ తేల్ తేనె
 మిట్కీర్ టాంగ్ కప్ప కాళ్ళు
 సందరేర్ మోటి మాట్టి పెద్ద
 సముద్రపు చేప

5.2.3.2.1. మాంసం

కొళ్ళో కాలేయం
 గూదెసరిక్ ఫీజ్ కొవ్వు దాని
 మార్ బొడు

5.2.3.2.2. పాల పదార్థాలు

థరి మీగడ
 దూద్ పాలు
 నూణి వెన్న
 బళి జున్ను

5.2.3.2.3. గుడ్లు వంటకాలు

ఇండాతి బాటి కరేర్ గుడ్లను రొట్టెలు
 చేయడం
 తళేజికో ఇండావేయించిన గుడ్డు
 మార్డిర్ ఇండా చేప గుడ్డు
 వకాళేజికో ఇండా ఉడకబెట్టిన గుడ్డు

5.2.3.3. వంట చేసే పదార్థాలు

ఘువుర్ ఆటో గోధుమ పిండి
 చావ్ శేర్ ఆటో బియ్యం పిండి
 వీజ్ దాని
 జాడాయేర్ లావు చేనేది
 ఫళేర్ మిటో పండ్ల తియ్యదనం
 మక్కూర్ ఆటో మొక్కజొన్న పిండి
 లక్ష్మీ పూల్ పుల్లలు బెట్టు

5.2.3.3.1. పంచదార

గోళ్ బెల్లం
 థ్యాళో సక్కర్ తెల్లని చక్కెర
 మిటో కరేర్ తీపిచేనేది
 మీటో తియ్యని; మిఠాయి
 సక్కర్ చెక్కెర
 సక్కరేర్ గిన్యా చక్కెర పాత్ర
 సక్కరేర్ దాణా చక్కెర వరి

5.2.3.3.2. ఉప్పు

నూణ్ ఉప్పు
 నూణ్ ఉప్పు
 నూణెతి ఫజికో ఉప్పుతో కూడిన
 నూణెర్ దాణా ఉప్పు వరి

5.2.3.3.3. మసాలా, సుగంధద్రవ్యం

అత్తర్ సుగంధ ద్రవ్యం
 కాళి మరేప్ప మిరియాల
 జిరో జిలకర్ర
 పక్కో పూట్ పూటైన
 పుదీనా పుదీనా

ఫల్పూర్ మసాలాసాంబార్
మసాలా
మసాలోమసాలా
లూంగాల్లవంగాలు

5.2.3.3.4. పులియబెట్టడం

గాజేర్ పులియబెట్టడం

5.2.3.3.5. వంట నూనె

తేల్ ఇంధనం; చమురు; తైలం; నూనె
తేల్ చొపడ్నూనె పుయ్యి
మిటోతేల్వంట నూనె

5.2.3.4. తయారు చేసిన ఆహారం

అచార్ పచ్చడి
అచార్ ఘోల్ ... ఊరగాయ వెయ్యి
అంగారేపర్ తాత్తొకిదిజ్కో
ఖొరాకి నిప్పు పై వెచ్చ చేసిన
ఆహారం

అస్మాన్ దాడ్ జమాన్ ఎక్కువ
కాలం నిలువ ఉంచేది

ఆవ్ ఖొరాకి మంచి వంటకం
ఉకళగీ ఉడికిన
ఏక్ భాక్యార్ బాటి ఒక రకమైన రొట్టె
కమ్ ఖొరాకి ఆహార లోపమైన; మిత
ఆహారం

కావ్ బటాణీ పచ్చి బటానీ
కాందార్ పొర ఉల్లి ఉంగరాలు
కేక్ కేకు
ఖ్వాడి ఊరగాయ; తొక్కు; పచ్చడి
గావ్ డీర్ బోటీర్ నొంగావ్ గొడ్డు
మాంసం వంటకం

ఘసేరో రాకడం
చణార్ ఆటో పల్లికాయ పిండి
జారేర్ బాటి జొన్న రొట్టె
తర్కారి కూరగాయలు
తల్ అడుగు; అడుగున ఉన్న;
వేయించు

తళితళాయి కుక్కి ... వేయించిన కోడి
తాత్ బాటి వేడి రొట్టె
థాళి పళ్ళెం
దళ్యా గడక
ధ్వాళ బాటి తెల్లటి రొట్టె
ధ్వాళో గోళ్ తెల్ల బెల్లం

నరమ్ బాటి మెత్తటి రొట్టె
పరబాతీర్ ఖొరాకి అల్పహారం
ఫల్ చు పులుసు; రసం
ఫళ్ పండు; ఫలం; ఫలము
ఫళ్ పూల్ ఖాన్ రేర్ ... ఉపాహారం
ఫళ్ చు చారు
ఫళేర్ టుకడ పళ్ళ ముక్కలు
ఫింఛ్ మేలేజ్కో ఆల్ గడ్డ ఉజ్జి రన్
..... పిసికిన ఆలు గడ్డ మరియు
సోరవా

బాటి రొట్టె
బార్ రాండ్ ఖాయేర్ వన అన్నం
ఆరగింపు

బార్ రేర్ ఊడ్చడం; బయట
ఉండటం; బయట ఉండడము;
బయటి; బైటి; వెలుపలి

బిస్కిట్ బిస్కెట్
బోటి రాందేర్ గిన్యా మాంసం వండే
గిన్నె

బోటీన్ రాందేర్ .. మాంసం వంటకం
భల్లు రాగులు
భల్లూర్ థాన్ రాగుల అన్నం
భాజ్జి ఆకు కూర; ఆకుకూరలు; పాల
కూర

భేజరార్ అచార్ ... టమాట పచ్చడి
భేజరార్ ఫళ్ళు టమాట చారు
భేజ్రా టమాట
మక్కార్ బాటి .. మక్కజొన్న రొట్టె
మటాయి మిఠాయిలు
మాండ్ గంజి; చాచు
మిట్ డబల్ రోటి ... తియ్యని డబల్
రొట్టె

మిట్ బాటి తీయటి రొట్టె
మిట్ రన్ తీయటి రసం
మిట్ మటాయి .. తీపి పిండి వంటలు
మిటో శిళో ఫిజ్ తీయటి చల్లని దాని
ముల్లంగి ముల్లంగి
రన్ రసం
రాందేజ్కో ఖొరాకి వండిన ఆహారం
రాందేర్ వంటకం
రాయి ఆవాలు
వకాళ్ ఉడికించు

శిరావణేర్ ఖొరాకి పగటి పూట
అన్నం ఆరగింపు

శివశింత శివశింత
సక్కరేర్ పాణీ చక్కెర నీళ్ళు
సదర్ సరి చేయడం; సర్దు
సుకామేలేజ్కో ఖొరాకి . ఎండబెట్టిన
ఆహారం
నేవేర్ రన్ ఆపిలు రసం

5.2.3.5. తినకూడని ఆహారం

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
నఁ ఖాయేర్ ఖొరాకి తినకూడని
ఆహారం

5.2.3.6. పానం, పానీయం

పాణీ ... జలజ; ద్రవం; ద్రావకం; నీరు;
పానీయం; వర్షం
ఫళేర్ రన్ పళ్ళరసం
సోడా సోడా

5.2.3.7. మద్య పానం

దారు మద్య పానం; సారా
బీర్ బీరు
సబూత్ నిరూపణ; రుజువు
సీంది కల్లు

5.2.3.7.1. సారా తయారీ

ఉజ్జి ఇంకా; మరియు
థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపివెట్టు;
నిలుపు; వారించు

దారు పాడేర్ సారా తయారీ
దారుర్ భట్టి సారా బట్టి
బీర్ బణా బీరు తయారు చెయ్యి
రడరో కారడం

5.2.3.7.2. తాగిన

దారు వేచేర్ జాగ్ బారు
పి తాగు
పియోట్ .. తప్పతాగు; తాగుబోతు

5.2.4. పొగాకు

చుట్టార్ కొన చుట్ట చివర

తమాకు చుట్టూర్ రాక్ పొగాకు
 చుట్ట బూడిద
 థూకేర్ డబ్బా ... ఉమ్మి వేసే డబ్బా
 థూక పకడ్ పొగపట్టు
 బుంగా గొట్టం
 సాశ్లా ముట్టించు

5.3. బట్టలు ధరించడం

సాదరేర్ అలంకరించు

5.3.1. పురుషుల దుస్తులు

కోట్ కోటు
 జాంగి చెడ్డి
 జాతే చెప్పులు
 ఝగ్లా అంగి; చొక్కా
 బోపి బోపి
 ధోతి దోతి; పంచ
 పట్టెడా బెల్టు
 పాక్కి రుమాలు
 ఫైంట్ ప్యాంటు
 బూంట్ బూట్లు,
 మర్కి చెవుల పెట్టుకునేది
 లాంబో ఫీంట్ పొడుగు లాగు
 సో పడుకో; వంద
 హాత్ ఫేనిజకో కోట్ .. చేతులు లేని
 కోటు

5.3.2. స్త్రీల దుస్తులు

ఓణ్ణి ఓణ్ణి
 కాంచీ రవిక
 గరమ్ కోట్ చలి కోటు
 ఘూంగ్ బో ముసుగు తీయడం
 చూంట్ గొ అతుక్కుని ఉండు;
 ఆనుకొని ఉండు
 జాక్కి జాకెట్, రవిక
 ఝగ్లా అంగి; చొక్కా
 భూరియ .. ముక్కు పుడక; ముక్కు
 పోగు
 మాయిర్ బాడి లోరవిక; స్త్రీలు
 లోపల వేసుకునే బాడి
 రాతేర్ గౌన్ రాత్రి గౌను
 హాతేన్ ప్యారేర్ చేతికి తొడుగు

5.3.3. సాంప్రదాయక దుస్తులు

ప్యానార్ లతోక్డా పురాతన దుస్తులు

5.3.4. ప్రత్యేక సందర్భాలకు దుస్తులు

కామేర్ లతోక్డా పని దుస్తులు
 పీర్ నాకో చింపాడు
 ఝగ్లానఁ మాయి ప్యారజకణో
 చొక్కాను లోపల వేసుకోవడం
 ఝగ్లా ఫేనిజ చొక్క లేకుండా
 బోపి చెనిజా బోపి లేకుండా
 బారఁ ఆరో బయటకు రావడం
 మాయిజో ... లోనికి పోవును; లోనికి
 వెళ్ళు
 రమ్మేర్ లతోక్డా ఆటల దుస్తులు
 వడ్గో ఎగిరి పోవడం
 సారి బూరన్ ప్యారఁజకొ వేన్
 పూర్తిగా కప్పి దుస్తులు

5.3.5. ప్రత్యేక ప్రజలకు దుస్తులు

జతన్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచిపెట్టడం;
 దాచిన; దాచిపెట్టు; దాచు; నిలవ
 చేయి; భద్రమైన
 డాక్సరేర్ లతోక్డా వైద్యుణ్ణి
 దుస్తులు
 దవఖానార్ లతోక్డా ఆసుపత్రి
 దుస్తులు
 దేవేర్ లతోక్డా దేవతల దుస్తులు
 థ్యాఫ్ లతోక్డా తెల్లని దుస్తులు
 పోలిసేర్ లతోక్డా పోలిసుల దుస్తులు
 బరాబర్ రజకొ సమానంగా
 ఉండడం
 రాజేర్ వేన్ రాజ దుస్తులు
 వ్యాంగజే రంగేర్ లతోక్డా వంకాయ
 రంగు దుస్తులు
 సైనికులేర్ వేన్ సైనికుల దుస్తులు

5.3.6. దుస్తుల భాగాలు

ఖోలి జేబు
 మాయిర్ బాడి లోరవిక; స్త్రీలు
 లోపల వేసుకునే బాడి
 రిబ్బన్ రిబ్బను
 లతోక్డార్ కొస వస్త్రాల అంచు

5.3.7. దుస్తులు ధరించడం

జిప్పు జిప్పు
 ప్యార్ ఈదడం; కట్టుకోవడం;
 తొడుగు, వేసుకోవడం;
 తొడుగుకొను; ప్రేమ; ప్రేమించు;
 ప్రేమించుకొను; ప్రేమికులు
 ప్యారేర్ కట్టుకోవడం

5.3.9. వస్త్రధారణ శోకు

గొణ్ గుణం; తీరు; ప్రవర్తన;
 లక్షణాలు; శీలం
 నవ్వో కొత్త; కొత్తగా; కొత్తదైన;
 నూతన
 బడాయి శోకు
 సాదరేరో ముస్తాబు

5.4. అలంకారం

తూ ఖూబ్ సూరత్ దికారొ ... నీవు
 అందంగా కనబడుతున్నావు
 లతోక్డా బట్టలు
 సూరత్ కరేరో . అందంగా చేయడం
 సాదార్ . అలంకరణ; అలంకరించు;
 తయారు చెయ్యి; ముస్తాబవు; సరిచెయ్యి; సర్దు

5.4.1. నగలు

కసి పట్టీలు
 కానేర్ కమ్మల్ చెవిపోగు
 కొల్లా కంకణం; కడియం
 గ్యాణ్ నగలు
 చట్కి మట్టెలు
 టాంగేర్ ఘూగ్రా కాలి గజ్జెలు
 పట్టెడాతి మార్ బెల్టుతో కొట్టు
 ఫులా ముక్కు పుడక
 బంగ్గీ గాజులు
 మూశేర్ పిన్ను జట్టు పిన్ను
 రూమాల్ తలపాగ
 వింటి ఉంగరం
 సల్వా చలువ
 హాతేర్ కడి చేతి సంకెళ్ళు
 హార్ గొలుసు; మాల; హారం
 హాన్లీ సన్నని కంటె

5.4.2. అలంకరణ వస్తువులు

ఉంచఁ రకాడ లేరోపైన
ఉంచుకోవడం
దవాయిర్ పాణీమందు నీళ్లు
ప్యార్ ఈదడం; కట్టుకోవడం;
తొడుగు, వేసుకోవడం;
తొడుగుకొను; ప్రేమ; ప్రేమించు;
ప్రేమించుకొను; ప్రేమికులు
బాయిలోగ్ మహిళలు
భుక్కి పాడి
భుక్కి కర్ పాడిచెయ్యి
సాదారేర్ విస్త్రా అలంకరణ సామగ్రి
హాటేపర్ లగాడేర్ రంగ్ లిప్సటిక్
హాటేర్ రంగ్ పెదవుల రంగు

5.4.3. వెంట్రుకలకు భద్రత

కార్లెలట్టా వంటిల జుట్టు
గుంతాగొ చిక్కుపడిన; చిక్కైన
గుంతో గాంతో అల్లిన
దీ మూళో రెండు పాయల జడ
నావి మంగలివాడు
నావీర్ ఘర్ క్షౌరశాల
నావీర్ దొకాన్ క్షౌరశాల
మూళో గూంత్ జడ అల్లు; జడ
వేయడం; జడ వేయ
రంగ్ లగాడ్ రంగు అద్దు;
రంగులెయ్యి
లట్టా ధోయేవాళో వెంట్రుకలు బాగు
చేసేవాడు
వా దువ్వు
వాయేకోని దువ్వుని
సుకాన్ ఆరిన

5.4.3.1. వెంట్రుకలు దువ్వుడం

కాంగ్ని దువ్వెన
మాంజ్ ల తోముకో
లూనాక్ బాగుపరుచు
వాయేరో దువ్వుడం

5.4.3.2. వెంట్రుకలకు జడ వేయడం

గూంత్ అల్లు
మూళో గూంత్ జడ అల్లు; జడ
వేయడం; జడ వేయ

5.4.3.3. వెంట్రుకలకు రంగు వేయడం

ఛొపడ్డ అద్దకం వెయ్యి
ధ్యాళో వేగో తెల్లబారిన
భీనో రంగ్ . చామని చాయ వర్ణమైన;
లేతరంగు
భూర్ రంగేర్ రాగి వన్నె కలసిన
భూర్ లట్టవాళ్ రాగి జుట్టు గల
రంగ్ బదల్తో రంగు వెలసిన
రాత్తో లట్టావాళో ఆద్మి ఎర్రని జుట్టు
గల వ్యక్తి
లట్టార్ రంగ్ వెంట్రుకల రంగు
లట్టార్ లగాడేరో రంగ్
..... వెంట్రుకలకు వేసే రంగు
సామ్మో రంగ్ వాళో చామని చాయ
వర్ణమైన

5.4.3.4. శిరోజాలంకరణ

రొక్కేర్ నయి అలలుగా ఉన్న
డ్వాడి కాడేరో గడ్డం గీయడం
నవన్ ఛ వంపులు తిరిగినా
నాక్కా లట్టా చిన్న వెంట్రుకలు
బీండేర్ బీండ్ ... చుట్టలు చుట్టలుగా
మాండ్ ల కార్యాలయాన్ని కట్టు
మొల్లాఫేర్ మెలి తిప్పు
లట్టాన్ సాదార్ లేరో వెంట్రుకల
లాబర్ లట్టా పాడుగు వెంట్రుకలు
వాళో ఛేని వంకర లేని
వింటన్ మేల్ చుట్టి పెట్టు
వింట్ మేలే మెలి పెట్టిన
పీంట్ల చుట్టుకో
సూదో ... చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;
వరసగా; సూటిగా

5.4.3.5. జుట్టు కత్తిరించడం

కాట్నాక్ కత్తిరించు; కోసేయ్
కొత్తెజ్కో కత్తిరించిన
మోటో కొత్తణ్ణి పెద్ద కత్తిర
లట్టా కొత్తేవాళో జుట్టు కత్తిరించేవాడు
సదర్నాక్ చక్కదిద్దు

5.4.3.6. గొరుగు, గడ్డం చేయడం

ఆచ్చొ డ్వాడి కాడేర్ బాగుగా గడ్డం
చేయడము

డ్వాడిపరేర్ ప్యాసడ్ గడ్డం నురుగు
పత్తి బ్లేడు
పాస్నా కత్తి
సబ్బు సబ్బు

5.4.4. దంత రక్షణ

కర్థోనాక్ పుక్కిలించు
ఖరాప్ వాన్ చెడు వాసన
ఖాయేర్ అన్నం ఆరగింపు;
ఆహారం; తినడం; తినదగిన
ఖూబ్ ఆచ్చొ మంచి
చొపడ్ పుయ్యి; రుద్దు
దంత మంజన్ పళ్లను తోమే దాని
దాంతణ్ పంటి పుల్ల
దాంతెనఁ హొకడేర్ పళ్ళను
తీయడం
దాంతేర్ వచ్చు పళ్ళ నడుమలో
బిగడామేర్ . ఆటంక పరుపు; కలత
కలిగించు; చెడగొట్టు; చెరుపు
వెయ్యి; పాడుచెయ్యి; వికారము
చెయ్యి
భాండ్ లీదో కట్టుకున్న
మాంజ్ ల తోముకో
మూండేన ధోయేరో రూడ్ నోటిని
బాగు చేసే ద్రావకం
హాత్ ఫోడ్ చేయి వదులు

5.4.5. తైలంతో అభిషేకించడం

ఖరాప్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
తేల్ ఘన్ నూనె పుయ్యి

5.4.7. చేతి గోళ్ళ కొరకు శ్రద్ధ

వహించడం

కొతర్ కత్తిరించు
చుంటాడొజ్కో అంటించడం;
అంటించిన

5.5. అగ్ని, అగ్ని, నిప్పు

అంగార్ అగ్ని; నిప్పు; మంట
అంగార్ ఘూల్ నిప్పు పెట్టు
అంగార్ సొళగామేర్ అగ్ని
రాజేయడం

అంగారేతి చమక్ ఫేని అగ్ని భయం
 లేని
 అంగారేనఁ ఖమ్మజికో అగ్నిని
 తట్టుకునే
 కోల కాగడా
 ఘర్ బళేర్ ఇల్లు కాలడం
 మాలేర్ అంగార్ పొయ్యి మంట
 జంగలేర్ అంగార్ అడవి మంట
 ఢిలో బళేర్ తేలికగా మండు
 బాళేనఁ కాలచటానికి; కాల్పు;
 దహించు
 వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
 ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
 వెలుతురు

5.5.1. అగ్ని ముట్టించడం

అంగార్ ఘాలేర్ మంట పెట్టడం
 ఆంచ్ జాదాకర్ మంట పెంచడం
 పిపా డబ్బా
 బళేర్ సురువేగి కాలడం మొదలైంది
 బాళేనఁ కాలచటానికి; కాల్పు;
 దహించు
 లాగ్జో అంటుకో

5.5.2. మంట మండించడం

అంగార్ సాళ్గాయేరో మంట
 మండించడం
 అంగార్ సాళ్గాయేనఁ తేల్ ఘాలేర్
 మంట మండించడం కొరకు
 ఇంధనం పెట్టడం
 అంగారేమాయేతి బార్కాడేర్
 మంట నుండి బయటకు తీయడం

5.5.3. మంటను ఆపడం

అంగారేనఁ ఓలాయేర్ గాడి . అగ్ని
 మాపక యంత్రం
 అంగారేనఁ ఓలాయేవాళో అగ్ని
 మాపకుడు
 ఓలా ఆర్పు; చల్లార్చు

5.5.4. కాలు, కాల్పు, దహించు,

నిప్పుగాయం, మండు

అంగారేర్ ఘావ్ నిప్పుగాయం

బాళన్ రాక్ కర్నాక్ కాల్చి బూడిద
 చెయ్యి

హోళి మంట; హోళి పండగ

5.5.5. మంటలు వేటిని ఉత్పత్తి

చేస్తాయి ?

అంగార్ కేన్ తయార్ కరఁ

మంటలు వేటిని ఉత్పత్తి చేస్తాయి
 కాళోకట్ వేగిజికో లక్ష్మి నాలాగ
 మారిన కర్త

కోల్యా బొగ్గు; బొగ్గులు
 కోలియార్ నయిరేగె బొగ్గుగా
 మిగలడం

జల్లిజో వేగంగా వెళ్ళు
 తాతొ కరేర్ కామ; మరగపెట్టు; వేడి
 చేయడం

దీయో లగాడ్ దీపం వెలిగించు
 ధూఁ ఆయేరో పొగ రావడం
 ధూఁ పకడ్ పొగపట్టు
 ధూఁకర్ పొగ చెయ్యి
 భాబ్రేర్ రూరా నిప్పు రవ్వలు
 రమాడేర్ ఆట పట్టించు
 రాక్ బూడిద
 వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
 ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
 వెలుతురు

విస్రానఁ జాగేపర్ మేలేర్

..... వస్తువులను బూమిపై పెట్టడం

5.5.6. ఇంధనం, వంటచెరుకు

గాస్తేల్ కిరసనాయిల్; కిరోసిన్
 చులోకరేర్ లక్ష్మి వంట చెరుకు
 చూలో పొయ్యి
 జంగలేర్ లక్ష్మి అడవి కలప
 తేల్ ఇంధనం; చమురు; తైలం; నూనె
 తేలేర్ దీయో నూనె దీపం
 తేలేర్ పింపా ఇంధనం డబ్బా
 పాణీ సరికో తేల్ ద్రావక ఇంధనం
 రాందే వాళో వంట వ్యక్తి; వంటవాడు

5.5.7. చలిమంటవేసేచీటు, పొయ్యి

తీక్రి పెంకు; పెనం
 తవ్వా పెనం
 దీయో దీపం; లాంతరు

పాణీన్ తాతొ కరజికో మిషిని

..... నీటిని వేడి చేసే యంత్రం
 బంచాడే వాళో ఆడుకునేవాడు;
 కాపాడేవాడు

బుడ్డి డబ్బా
 వొకల్లి చెత్త కుప్ప
 సీయేమా అంగార్ లగాడేవాళో
 చలిలో మంట వేసేవాడు

5.6. పరిశుద్ధం

అస్తి అసలు; ఖచ్చితమైన
 ధోయేర్ ఉత్తరడం
 లతోక్టార్ సబ్బు బట్టల సబ్బు
 సాఫ్ కర్ బాగు చేయి

5.6.1. పరిశుభ్రం, శుభ్రం చెయ్యి,

కలుషిత, మురికి, మురికిచెయ్యి,

మురికైన

కులాగో చెరపబడ్డ
 ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
 నీచంగా; పాడు
 ఖరావ్ భళిభళాయో కలుషిత
 ఖోడ్ కాడేనిజన్ వంక పెట్ట లేని
 గర్రి చెత్త; దుమ్ము
 చికణోచట్ జిడ్డుగావున్న
 పత్తఘజికో ఆచూకీ ఉన్న
 మ్యాల్ కర్ మురికి చెయ్యి
 మ్యాలేవాళో మురికైన
 మచ్చ ఫేనిజికో మచ్చలేని
 రేసేతి అలిగిన;
 ఆవేశపూరిత, ఉద్వేగపూరిత;
 కోపంతో కూడిన
 శుభ్రం కరో బాగు చెయ్యి

5.6.2. స్నానం చెయ్యి, స్నానం

చేయించు

చత్రాయి స్నానం
 తువాల ఖండువా
 మాత్తాథోయేర్ తలంటు స్నానం
 హంగోళి స్నానం
 హంగోళి కరా ... స్నానం చేయించు
 హంగోళి కరఁజికో ఆదీ .. స్నానం
 చేసే వ్యక్తి

హంగోళీర్ లతోక్లా స్నానపు
దుస్తువులు

5.6.3. పాత్రలు తోమడం

రామ్ పాత్ర
రామ్ మాంజేరో . పాత్రలు తోమడం
పాణీతి ఖోంకళ్ నీళ్ళతో రూపించు

5.6.4. బట్టలు ఉతకడం

ఇస్త్రీకరఃజకో ఫుర్ లాండ్రీ
ధడి మడత
ధోబి చాకలి
ప్యార్ ఈదడం; కట్టుకోవడం;
తొడుగు, వేసుకోవడం;
తొడుగుకొను; ప్రేమ; ప్రేమించు;
ప్రేమించుకొను; ప్రేమికులు
ప్యార్లః ధరించు
పాణీతి ఖోంకళ్ నీళ్ళతో రూపించు
ఖాండ్ మేలే జకో కట్టుకున్న
మజార్ సుకా మంచిగా ఎండబెట్టడం
లతోక్లా ధోయేవాళ్ ఛ్వారి . బట్టలు
ఉతికే అమ్మాయి
లతోక్లా ధోయేర్ .. బట్టలు ఉతకడం
లతోక్లా ధోవఃజకో ఖాట బట్టలు
ఉతికే రాయి
హాత్ మస్సళ్లః .. చేతులు నలుముకో
హేటః లేజాయేర్ కిందికి
తీసుకెళ్ళడం

5.6.5. ఊడ్చడం, కొట్టుకొనిపో,
తుడుపు, ఆరగొర్తు, పండ్లపార,
పోకిరిగా తిరుగు, పోగుజెయ్యి

పాన్ ఆకులు; పత్రం
రాసి కుప్ప
లూయేర్ తుడవడం; తుడుచు

5.6.6. తుడుపు

కులా కూల్పు; చెరుపు; చేర్పు;
తుడుపు
చీంత్రో గుడ్డ పీలిక; తట్టు
లూ తుడుపు

5.7. నిద్ర, నిద్రపో

ఆదో సిండ్ సగం నిద్ర
గ్యారోగచ్ సోజో బలంగా
నిద్రించడం
తడతేర్ తాజా
ధాప్పన్ సో తగినంతగా నిద్రపో
సిండ్ నిద్ర
బక్రో కలవరిస్తున్నావు
సోజో నిద్రపో; పడుకో
సోయ్ స్వప్నహ

5.7.1. నిద్ర పోవడం

ఎక్కినః జాగన్ రకాడేర్ ఒకరిని
మేల్కొని ఉంచడం
సిందేర్ మబ్బు నిద్ర మబ్బు
పలంగ్ చడేనః జారోవః మంచం
ఎక్కడానికి తయారవ్వడం
రాత్ ప్యారేర్ వేన్ నైటి
రాతేర్ ఫుడియా రాత్రివేళ
రాతేర్ వేన్ రాత్రిదుస్తులు
సాజాయేదః నిద్రపోనివ్వడం
సోయేన్ జాయేర్ పక్కలోకి
పోవడం

5.7.2. కల, స్వప్నం

ఆచ్చో సప్నా తీపి కలలు
నిందేమా నిద్రలో
బల్లా సప్నా చెడు కల
సపనో కల; కల్పనా

సప్నా లేరో కల గనడం

5.7.3. నిద్రలేవడం

ఘడి ... కర్మ; గడియారం; నిమిషం
జాగన్ రః మేల్కొని ఉండడం
నిందేతి ఊటేర్ నిద్ర లేవడం
సిందేతి ఊటేర్ వేళా ... నిద్ర లేచే వేళ
హుషారేతి రః ఉషారుతో;
చురుకుగా ఉండటం

5.8. గృహ నిర్వహణ

ఫుర్ ఇల్లు, నివాసం; గృహం;
నిలయం
ఫుర్ చలాయేర్ ఇంటి నిర్వహణ
ఫుర్వాళి ఇల్లాలు
ఫురేర్ కామ్ ఇంటిపని
ఫురేర్ కామ్ థామ్ ఇంటి
వ్యవహారం
ఫురేర్ మద్దత్ ఇంటి సహాయం
నొకరి ఉద్యోగం; నొకరి

5.9. జీవించు, ప్రాణములతో ఉండే,
సజీవ, ఆపు, నిలుపు

ఫురేమారః ఇంటి వద్ద ఉండటం
తకాజేమారేవాళ్ నివాసి
థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపిపెట్టు;
నిలుపు; వారించు
నివాసి కాపురస్థుడు
పామ్మణేరేర్ ఆర్తా విడిది గది
బంచన్ రేర్ జీవించు
లాద్ జో వలసపో
వన్జో నివాసం చెయ్యి
సంసారం కర్ కాపురం చెయ్యి

6. పని, కర్తవ్యం

కామ్పని
జణేర్ దుకణో ప్రసవ వేదన

6.1. పని, పని చెయ్యి

ఆప్రేశన్ శస్త్ర చికిత్స
కూలి కూలీ

6.1.1. కార్మికుడు, పనివాడు,

శ్రామికుడు

కమ్ కామ్ కరెవాళో .. తక్కువ పని
చేసేవాడు
కమార్ కమ్మరి; కుమ్మరివాడు
ఖాత్తి వడ్డంగి
నొకరిదార్ ఉద్యోగి
మడి మడులు

6.1.1.1. చేయితిరిగినవాడు,

నిపుణుడు

అనుభవం ఛేని అనుభవం లేని
జ్ఞాని తెలివి; తెలివైన
పూజారి అయ్యగారు; పూజారి
రోగాళో జబ్బు వ్యక్తి; రోగి; రోగి,
హాత్ ఫరిఫరాయో చేయి
తిరిగినవాడు

6.1.2. పద్ధతి, విధానం

కుంకన్ ఎలా
కేర్ నై ఏ రకమైన
తరిక తీరు; ధోరణి; రీతి; రూపం; స్థితి

6.1.2.1. ప్రయత్నించు, ప్రయత్నం,

యత్నం

కోశిశ్ ప్రయత్నం
గుమ్మి కొట్టం
ఫీవెల చేపట్టు; పట్టు; ముట్టు;
ముట్టుకో

6.1.2.2. ఉపయోగం, ఉపయోగపడు,
ఉపయోగించు, ప్రయోజనం, వాడు,
వాడుక

ఇస్తమాల్ వాడడము
కామ్చ ఉపయోగ పడు

6.1.2.2.1. ఉపయోగమైన,

ప్రయోజనకరమైన

అస్మాన్ ఖిమతేర అతి విలువైన
కామ్చేర్ ఉపయోగం

6.1.2.2.2. నిరుపయోగ, పనికిరాని,

వ్యర్థ

ఆచ్చో ఛేనిజికో మంచిగా లేని
జాన్ విస్త్రా పాత సామాను
జానో పాత వాడు; పాతది;
పాతబడిన; పురాతన

6.1.2.2.3. దొరికే, దొరుకుతున్న,

లభించే, లభ్యమయ్యే

తోనఁ డఁయి ఛఁ జికో నీకు
అందుబాటులో వున్న
లాబజణో దొరికే
లాబేర్ దొరకడం

6.1.2.2.4. వాడిన

కిదొజికో చేసిన; వాడినది
హేటఁ ఖోద్ కింద తవ్వు

6.1.2.2.5. ఏదైనా కాపాడుకోవడం

తకుల్ ఆచరణ; నటించు;
నిర్వహించు

6.1.2.2.6. చెత్త, దుబారాచెయ్యి,

పనికిరాని, పాడుచెయ్యి, వృధా, వ్యర్థ

ఆద్మిఛేని జికో నిర్జనమైన

కామ్దేనిజికో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగ; పనికి
రాని; వాడుకలేని

గర్ది చెత్త; దుమ్ము
ఛణిక్ చల్లడం; చల్లు; జల్లుకొట్టు;
వెదజల్లు
నకామ్ అక్కరలేని; దండగ;
దుబారా; పనికి రాని; పోగొట్టడం
బిగడామేర్ . ఆటంక పరువు; కలత
కలిగించు; చెడగొట్టు; చెరుపు
వెయ్యి; పాడుచెయ్యి; వికారము
చెయ్యి

6.1.2.3. మంచిగా పనిచేయడం

ఆచ్చో కామ్ కరేర్ మంచిగా పని
చెయ్యడం
కామేతి ఛఁజికో పనితో కూడిన

6.1.2.3.1. జాగ్రత్తతో కూడిన, నిశిత

చావ్జొకన్ కరేవాళో కావాలని
చేసేవాడు
ఢీలొకన్ సోంచలఁ జాగ్రత్త గా
ఆలోచించు
వేలతి ఛఁజికో బలంతో కూడిన

6.1.2.3.2. కష్టపడడం

అస్మాన్ అత్యంతమైన; ఎక్కువ;
చాలా; బాగా; విరివిగా
కామేమారఁ పనిలో ఉండు
జొరేతి ధకల్ గట్టిగా తొయ్యి; గట్టిగా
తోయండి
బార్ పాడే వాళో . బయట పెట్టేవాడు
వెల ఇబ్బంది

6.1.2.3.3. తీరికలేని, పనిలో ఉండు

కత్రాయికో కరేర్ ఛఁ ఎంతో
చెయ్యాల్సి వుంది
కామేపర్ రఁ పనిలో వుండు
తార్ హాత్ భరన్ నీ చేతుల నిండ

రికామ్ ఫేని తీరికలేని

6.1.2.3.4. అధికారం, విద్యుత్తు, శక్తి,
సత్తువ, బలం

కరంట్ విద్యుత్తు

6.1.2.3.5. పూర్తిచెయ్యి,
సంపూర్ణముచెయ్యి

విస్రా సదరేర్ ... సామానులు సర్దడం

6.1.2.3.6. ఆశగల, గాఢ వాంఛ కలిగిన

ఇచ్చా కోరిక

6.1.2.4. చాలా చెత్తగా పనిచేయడం

ఖరాప్ కామ్ తప్పు పని
ఫింట్ ఛాంట్ గందరగోళం; చిందర
వందర; ముక్కలుముక్కలుగా
విసరడం

6.1.2.4.1. అజాగ్రత్తతో కూడిన, అశ్రద్ధగా
ఉండే, బాధ్యతారహిత

అటక్యేతి ఫేనిజికో అజాగ్రత్తతో
కూడిన

6.1.2.4.2. బద్ధకం, సోమరి

కామ్ నఁ లజా పని పుచ్చుకోక
కాయ్ కరేనిజ .. ఏమి చేయకుండా
రూమ్ కరేర్ ఆలస్యం చెయ్యి

6.1.2.4.3. వదిలించుకోవడం

ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడువు; విరమించు

6.1.2.5. ప్రణాళిక

ఆంగ్ కేలేర్ ప్రణాళికా
ఒడుపు ప్రణాళిక

6.1.2.5.1. సంఘటనను ఏర్పాటు
చేయడం

సదర్ సరి చేయడం; సర్దు
సవలత్ ఏర్పాటు

6.1.2.6. తయారు చెయ్యి, సిద్ధపరువు

కాయితోయి బణావొ ఏదైనా
తయారుచేయడం

సాదరన్ ఫేని తయారై లేని

6.1.2.6.1. వాడకానికి ఏదైనా తయారు
చేయడం

బణా ... ఏర్పరచు; కార్యాలయాన్ని
కట్టు; తయారు చెయ్యి;
తయారు చేయు; తయారుచేయు

6.1.2.7. ఆచరణలోకి వచ్చే,

ప్రభావవంతమైన

కామేమా అవజికో ఆచరణలోకి
వచ్చే

6.1.2.8. సమర్థ, కరణం, దక్షతగల,

ప్రయోజనకరమైన

కరజికో .. కలగచేసే; చెయ్యి గలుగు

6.1.2.9. అవకాశం, తరుణం,

సమయం

సందు సందు

సరు కర్ మొదలవు; మొదలు

6.1.3. కష్టం, క్లిష్టమైన, అసంభవమైన,
అసాధ్యమైన

తాకతేతి బలంతో; బలమైన
యాన్వేని సజావుగా లేని
వేనిజికో అసంభావితమైన;
వీలవుతుంది కాని; వీలవుతుంది
కానిది

6.1.3.1. సులభమైన, సులువైన,

సంభావ్య, సాధ్యమైన

ఏనఁ కర్ సకు దీనిని చేయగలను

6.1.3.2. గెలుపొందు, ఫలించు,
విజయంసాధించు, విజయం పొందు,
వెంబడించు, సిద్ధించు

జీత్ జాయేర్ విజయం పొందేది
లార్ పడేర్ . వెంటాడు; వెంబడించు

6.1.3.3. తప్పిపోవడం, తప్పు, నిరాశ

గొలుపు, మరుచు, విఫలమవు

భూలాడి పడ్ జాయేర్ తప్పి
పోవడం

6.1.3.4. అనుకూలం, ప్రయోజనం,

లాభం, లాభం కలగచెయ్యి

తార్ సామ్ కాయితో ఛఁ నీవైపున
ఏదైనా ఉన్నది

భేళేర్ నాళికరేర్ కూడికలు
తీసివేతలు

లుల్లో అవిటిగా వున్న

6.1.4. ఉద్యోగం పై ఇష్టత

కటాళో లగాడేర్ విసుకు పుట్టించేది
నౌకరిపర్ వాలో ఉద్యోగం పై
చేయాలని

బనా నౌకరిదార్ నిరుద్యోగ

6.1.5. నిరుద్యోగస్థ, పని చేయని

కామ్ కరేని పని చేయని
కామ్ ఫేని పనిలేదు
ననల్లో మొండి; మొరటైన;
సోమరితనమైన

6.1.6. చేతితో చేసినది

హాతేతి కిదొజికో చేతితో చేసినది
హాతేర్ కామ్ కాజ్ ... చేతి పని తనం

6.1.7. కృత్రిమమైన

జంగలేర్ జీవ్రాన్ ఆటవిక
జంతువులు

మనిక్కా బణాయేర్ మానవ
కల్పితం

6.1.8. అనుభవంగల,

అనుభవశాలియైన

అనుభవ్ ఛఁజికో అనుభవం గల
మసాలో ఘూలి ఘూలాయో మసాలా
వేసిన

హేవా అలవాటు

6.1.8.1. అలవడింది

నామ్ ఆయేర్ పేరు పొందిన
హేవా వేగి అలవడింది

6.2. వ్యవసాయం

అజ్జో వాము
కరేర్ చేయడం
కాందా ఉల్లి గడ్డ; గొంతు
కాందార్ వాడి ఉల్లి తోట
ఫేత్ ఫెతారి పంట పొలాలు
ఫుణో కర్ ఎక్కువ చేయు
జ్యారేర్ ఫేత్ జొన్న చేను
తూరీర్ ఫేత్ కంది చేను
నస్సణ్ ఎల్లి గడ్డ
నస్సణేర్ ఫేత్ ఎల్లి గడ్డ తోట
బాజిర్ ఫేత్ సజ్జ చేను
మక్కార్ ఫేత్ మక్కజొన్న చేను
మర్పార్ వాడి మిర్చి తోట
ముంగేర్ ఫేత్ పెసర చేను
మెంతిర్ ఫేత్ మెంతికూర తోట
యెసామి వ్యవసాయం
రూయేర్ ఫేత్ ప్రత్తి చేను
లూంగ్ లవంగాలు
సాశేర్ కేరా వరి పొలము

6.2.1. పంటలు పండించడం

కాస్తుకర్ సాగు చెయ్యి
పచాయోజకొణో పండించినది
మడి భాందేర్ మడి చేయడం
వద్గొ ఎదుగు; పెరిగింది

6.2.1.1. ధాన్యం పండించడం

దాణా పచాయేర్ లను పండించడం
సాళ్ వరి

6.2.1.1.1. వరి పండించడం

చావళ్ బియ్యం
నాట్ గాడేర్ నాటు వేయడం

6.2.1.1.2. గోధుమ పండించడం

ఘాః పచాయేర్ గోధుమ
పండించడం

6.2.1.1.3. మొక్కజొన్న పండించడం

డాండి తొడిమ
పొర పొర

6.2.1.2. వేర్లు పండించడం

జడే వేర్లు

6.2.1.2.1. బంగాళా దుంపలు

పండించడం

ఆల్ గడ్డ బంగాళా దుంప
సక్కర్ గండ్ కందగడ్డ

6.2.1.2.2. దుంప జాతి మొక్కను

పండించడం

గడ్డార్ రూడ్ పాశేర్ ..దుంప జాతి
మొక్కను పండించడం

6.2.1.3. కూరగాయలను పండించడం

అంబాడిర్ భాజ్జి గోంగూర
కాక్డి దోసకాయ
కాందార్ పాన్ ఉల్లాకు
తర్కరీర్ వాడి ..కూరగాయల తోట
తర్కారినఁ పచాయేర్
..... కూరగాయలను పండించడం

పాల కూర పాల కూర
పుదీనా పుదీనా
మాటేర్ భాజ్జి ఆకుకూర; తోటకూర
మెత్తిర్ పాన్ మెంతి ఆకు
రజానేర్ భాజ్జి బొంతు కూర
వ్యాంగళ్ వంకాయ

6.2.1.4. ఫలం పండించడం

ఫళ్ పచాయేర్ ..ఫలం పండించడం
ఫళేర్ పాణీ పళ్ళరసం

6.2.1.4.1. ద్రాక్షలను పండించడం

అంగురానఁ పచాయేర్ ..ద్రాక్షలను
పండించడం
అంగురేర్ రన్ ద్రాక్ష రసం
అంగూర్ ద్రాక్ష
కాట్నాక్ కత్తిరించు; కోసేయ్
కొతర్ కత్తిరించు
వేట్ తీగ; వంశం; వారసుడు

6.2.1.4.2. అరటి పండించడం

పాన్ ఆకులు; పత్రం
ఫూల్ పువ్వు
ఫూలేరో పూయు

6.2.1.5. గడ్డి పెంచడం

కాటన్ సుకాయెజకో ఖడ్ కోసి
ఎండ వేసిన గడ్డి
ఖడ్ కాట్ గడ్డి కొయ్యి
ఖడ్ పాశేర్ గడ్డి పెంచడం
రాసి కుప్ప
సప్రు గడ్డి వాము; వామి
సుకొ ఖడ్ ఎండు గడ్డి

6.2.1.5.1. చెరకు పండించడం

రన్ రసం
సక్కర్ చెక్కర
సాంటా చెరుకు గడ
సాంటా పచాయేర్ చెరకు
పండించడం

6.2.1.5.2. పొగాకు పండించడం

తమాకు పొగాకు
సూకొ ఎండిన

6.2.1.6. పూల పెంపకం

ఫూల్ పువ్వు
ఫూల్ పాశేర్ పూల పెంపకం
ఫూలేర్ వాడి ..ఉద్యాన వనం; పూల
తోట
లాగే పూసింది
వాడిర్ కామ్ తోట పని

6.2.1.7. చెట్ల పెంపకం

6.2.1.7.1. కొబ్బరి పెంపకం

కాట్లి చిప్ప
నారళ్ కొబ్బరి కాయ
నారళేర్ రూడ్ పాశేర్ కొబ్బరి
పెంపకం
పొట్టు కాడ్ . పొట్టు తియ్యి; వొలుచు

6.2.1.7.2. కాఫీ పెంపకం

కాఫీ కాఫీ

వాంట్ రుబ్బ

6.2.2. నేలను సిద్ధం చేయడం

ఫేట్ సబేత్ కరేర్ చేను తయారు చేయడం

6.2.2.1. చేనును శుభ్రంగా చేయడం

ఫేతేనఁ సావ్ కరేరో చేనును బాగుగా చేయడం

బాళ్ కాల్చు

6.2.2.2. పొలం దున్నడం

ఫేత్ దూనేర్ పొలం దున్నడం
గుంట్కా గుంటక
దూన్ దున్న
దూనేర్ దున్నడం
సాల్ నాగటి సాలు

6.2.2.3. చేనులో ఎరువు వేయడం

ఫేతేమా ప్యాంటా ఫెంకాయేర్
..... చేనులో ఎరువు వేయడం
రూడ్ ఫెంకా ఎరువు వెయ్యి
రూడ్ బగా ఎరువు వెయ్యి
దవా ... ఎరువు; చెట్టు; మందు; విషం

6.2.3. భూమిలో మొక్క నాటడం

గాడ్ నాటు; పాతు; విత్తు
జతన్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచి పెట్టడం;
దాచిన; దాచి పెట్టు; దాచు; నిలవ
చేయి; భద్రమైన
రూడ్ గాడేర్ మొక్క నాటడం
రూడ్ పరేతి కాటేజకో డ్వాశా
.. చెట్టునుంచి కోసుకున్న కొమ్మ
దవా ... ఎరువు; చెట్టు; మందు; విషం
నాక్ ముక్కు; విత్తడం
నాట్ నారు
నార్ నారు

6.2.4. నేలను సాగు చేయడం

సాగు కరేర్ సాగు చేయడం

6.2.4.1. గడ్డి కొయ్యడం

ఖడ్ కాట్ గడ్డి కొయ్యి
దాల్లి కొడవలి

6.2.4.2. మొక్కలను పీకడం

కలవ్ కాడేర్ కలుపు మొక్కలు
పీకడం
కల్వేర్ రూడ్ కలుపు మొక్కల
మందు
ఖోదన్ బార్కాడ్ .. తవ్వి బయటకు
తీయ్యి
మొల్కా హాకడేర్ మొక్కలను
పీకడం
హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;
కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు

6.2.4.3. తడుపు, నీళ్లు కట్టు

పాణీ భాందేర్ నీళ్లు కట్టడం
పాణీర్ కాలవ నీటి కాలువ
బొరింగి పంపు

6.2.4.4. మొక్కలను సవరించి

కత్తిరించడం

రూడేనఁ సుదోకరన్ కాటేర్
..... మొక్కలను సవరించి
కత్తిరించడం
బార్ కాడ్ . విసర్జించు; వెలికి తీయ్యి
సుద్దొకర్ .. చక్కదిద్దు; సమంచెయ్యి

6.2.4.5. మొక్కలను అజాగ్రత్తగా

చూడడం

కలవేనఁ మోటెవేదేర్ కలుపు
మొక్కలను పెరగనివ్వడం

6.2.5. కోత, పంట, ఫలసాయం

ఆల్ గడ్డ ఖోదేర్ బంగాళాదుంప
తొవ్వడం
కాటేర్ కత్తిరించు; కరుచు; కోత;
కోయడం; నరుకు
కాటేర్ మిషిని కోత యంత్రం
ఫేత్ కాట్ పంట కొయ్యి
ఫేత్ కాటేవాళో పంట కోసేవాడు
తర్కారి కాటేర్ ... కాయగూరలేనా
కోయడం

పాగ్ పక్వమైన,
పంట పంట
ఫళ్ ఖాయేవాళో .. పండ్లు తినేవాడు

బుడాయేగో ముదిరిన
మ్యాజెకర్ అనుభవించు; ఫలం
అనుభవించు
మక్కా కాట్ మక్కజొన్న కోత
వాలోశీర్ ఫేత్ చిక్కుడు పంట
సక్కర్ గండ్ ఖోద్ కందగడ్డలు
తొవ్వడం
సాళ్ కాటేరో వరి కోత
సేవ్ తోడేర్ ఆపివే తెంపడం
హాసాలేలఁ భాగం తీసుకో

6.2.5.1. మొదటి ఫలాలు

ఆంగేర్ ఫళ్ మొదటి పండ్లు

6.2.5.2. పంట నష్టం

అస్సాన్ కమ్ పాచోచ్చ చాలా
తక్కువ ఫలసాయం
కాళ్ పడో కరువు
కాళో కరువు; కొరత; నలుపు
కులా కూల్చు; చెరువు; చేర్చు;
తుడుపు
ఖరావ్ దాణా చెడు విత్తనం
పాంట బుడ్తో పంట నష్టం
రోగ్ అనారోగ్యం; జబ్బు, రోగం;
తెగులు; రోగం
రోగ్ లాగో తెగులు పట్టు

6.2.5.3. అటవీ మొక్కలను పోగు

చేయడం

జంగలేర్ మొల్కానఁ గోళా కరేరో
..... అటవీ మొక్కలను పోగు
చేయడం
ఫళ్ కాడ్ పళ్ళను తీయడం
భళన్ కలిసి; కూడి; పోగుచేయి

6.2.5.4. మొక్కల ఉత్పాదన

గూండ్ బంక
చూలేర్ లక్టీ వంట చెరుకు
ఛాప్ కప్పు
రూడ్ పాళేర్ మొక్కల ఉత్పాదన
రూ దూది
లబ్బర్ రబ్బరు
లుయేవాళో తుడిచేవాడు
సణేర్ మొల్కా జనప మొక్క

హేటఁ ఖోద్ కింద తవ్వ

6.2.6. కోసిన పంటను సరి చేయుటకు

పొట్టువాళ్ చణా పొట్టుతో వున్న
పల్లికాయలు

మక్కమాతి బిజ్జికాడేర్

..... మొక్కజొన్న కంకి నుండి

విత్తనాలు తీయడం

మక్కార్ పొట్టు ఖోలేర్

..... మొక్కజొన్న ఒలవడం

వాలోళి చిక్కుళ్ళు

వాలోళిమాతి బిజ్జికాడేర్ చిక్కుడు

కాయనుండి గింజలు

తియ్యడము

సరికర్ సరిదిద్దు; సవరించు

6.2.6.1. ధాన్యం ఎగపోయడం

ఉంచఁ ఎత్తు; పైన

ఓల్లా గంప

పొట్టు పై పొర; పొట్టు

వరాడేర్ . ఎగ పోయడం; తుర్పాలు

పట్టడం

వరాడేర్ జాగ్ ఎగపోసే నేల

6.2.6.2. ధాన్యం గిరి పట్టించడం

గిరి గిరి

గిరి పకడామేర్ గిరి పట్టించడం

జ్యార్ జొన్న

ధాన్ అన్నం; ఆహారం; కూడు

రూప్ ఆకారం; రుబ్బు; రూపం;

రూపం, ఆకారం

సాళ్ భల్దామేర్ వరి గిరి

పట్టించడం

6.2.6.3. దంచిన

ఆటో పిండి

కూటెజికో దంచిన

గడ్ బడ్ అలజడి; అల్లరి;

గందరగోళం; చప్పుడు; ధ్వని;

మోత

చోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ

6.2.6.4. పంటను కోసి భద్రపరచడం

చంచిమా రకాడేర్ సంచులతో

ఉంచడం

థఁయి భాందేర్ దగ్గరగా కట్టడం

దాణా గింజ

పరాళేర్ వామి గడ్డి వాము

పాంటానఁ కాటన్ గోకేర్ . పంటను

కోసి జాగ్రత్తపరచడం

6.2.7. రైతు

కాల్లి కాపలా; కావలి

మునాప కరెవాళో కౌలు తీసుకున్న

రైతు

యెసామి కరెవాళో రైతు;

వ్యవసాయదారుడు

6.2.8. వ్యవసాయ పనిముట్లు

కోస అంచు; కొన; చివరి

గడ్డపారతి ఖోదేర్ గడ్డ పారతో

తవ్వడం

గొర్లు గోర్లు

దునేర్ దున్నడానికి వాడే పనిముట్లు

నాగర్ నాగలి

నాగర్ ఖ్యాంచేర్ ... నాగలి లాగడం

పలుగు పలుగు

ముట్టి పిడికిలి

యెసామి కామేర్ విస్త్రా వ్యవసాయ

పనిముట్లు

తోయేర్ టుక్డా ఇనుప ముక్క

6.2.9. వ్యవసాయ భూమి

ఆనపడి వచ్చింది

కలప్ కాడమేలేజికో జమ్మి కలుపు

తీసిన భూమి

క్యారా పొలం

కాట్మేలేజికో క్యారా కోత కోసిన

పొలం

ఖెతారీర్ జమ్మి వ్యవసాయ భూమి

ఖేత్ చెలక; చేను; పెరడు

గుత్త గుత్త

గుత్తాన్ దఁ గుత్తకు ఇవ్వ

తకుల్ ఆచరణ; నటించు;

నిర్వహించు

దూనిదునాయి జమ్మి దున్నిన

భూమి

పచాయేర్ జమ్మి సాగుచేసిన

భూమి

మొల్కా గాడేనఁ జమ్మి దూన్

మేలఁ మొక్కలు నాటడానికి

నేలను తయారు చేయడం

మొల్కా గాడేర్ మొక్కలు నాటడం

వాడి తోట; పెరడు

6.3. పశు సంవర్ధక శాఖ

గోలమ్ తొట్టి

మాల్దీర్ గిన్యా చేపల గిన్నె

మాల్దీర్ తొట్టి చేపల తొట్టి

నేవరీఘఁ పొదుగుతుంది

6.3.1. సాధు జంతువు

కొల్త్రా కుక్క

ఘెడో గుర్రం; మగ గుర్రం

పాళేర్ ఆదుకో; పాలించు; పెంపకం;

పెంపుడు

పాళేర్ జివరాన్ . పెంపుడు జంతువు

పోడ్డి బతక్ పొట్టి బాతు

బిస్సి ఆడ పిల్లి; పిల్లి

మాయి తూటో తోపలికి విరిగిన

మోట్ బతక్ పెద్ద బాతు

హేవాపడో అలవాటు పడ్డ

6.3.1.1. పశువులు

కెల్లి దూడ

కేల్లా దూడ

చరా మేపు

నాన్ కా సింగ్ పొట్టి కొమ్ములు

మోట్ సింగేవాళ్ పొడుగు కొమ్ముల

వగాళ్ మారేర్ నెమరు వేయడం

సూరీర్ బోటీర్ నోంగ్వాల్ ... పంది

మాంస వంటకం

6.3.1.2. గొర్రె

ఊన్ ఉన్ని; బొచ్చు

ఊన్ నఁరజా నస్త్రేర్ బొచ్చు

లేకుండా పొయ్యేటట్టు కత్తిరించు

కాట్మేలేజికో గోర్లి కోసిన గొర్రె

గొర్లిర్ ఊన్ గొర్రెబొచ్చు; బొచ్చు

గొర్రీర్ ఖాడు గొర్రెల మంద
 గొర్రీర్ దొడ్డి గొర్రెల దొడ్డి
 గొర్రీర్ పిల్ల గొర్రెపిల్ల
 గోర్లా గొర్రెపోతు
 గోర్లి ఆడ గొర్రె; గొర్రె
 మేత మేత

6.3.1.3. మేక

చేశీ ఆడ మేక
 చేశీ చరాయేవాళో మేకల కాపరి
 చేశీ రాంరి మేక ఆరుపు
 చేశీర్ పిల్ల మేకపిల్ల

6.3.1.4. పంది

మాండ్ గంజి; చాచు
 మేత ఘూల్ మేతపెట్టు
 సూర్ మగ పంది
 సూరి ఆడ పంది
 సూరీర్ గూనా పంది పిల్ల
 సూరీర్ ఝూంపి పంది గుడిసె
 సూరీర్ దొడ్డి పందులదొడ్డి
 సూరీర్ బోటి పంది మాంసం

6.3.1.5. కుక్క

కొత్తా కుక్క
 కొత్తా భాందేర్ ఖోడో కుక్కలా
 చావిడి
 కొత్తి ఆడ కుక్క
 కొత్తీర్ పిల్ల కుక్క పిల్ల
 ఖాజాళో కొత్తా గజ్జి కుక్క
 గామేర్ కొత్తా ఊరకుక్క
 యాండో కొత్తా పిచ్చికుక్క

6.3.1.6. పిల్లి

నాన్నిన్ లట్టా ఛజికో బిస్సి ... పొట్టి
 బూరు వున్న పిల్లి
 బిస్సా మగ పిల్లి
 బిస్సి ఆడ పిల్లి; పిల్లి
 బిస్సిర్ పిల్ల పిల్లి కూన, పిల్లి పిల్ల
 మ్యావ్ మ్యావ్
 మంగాళో గూడు
 లాంబ్ లట్టా ఛజికో బిస్సి . పొడుగు
 బూరున్న పిల్లి
 షికార్ వేట; వేటాడటం; వేటాడు

6.3.1.7. మోసే జంతువు

గద్ది ఆడ గాడిద; గాడిద
 గద్దీర్ పిల్ల గాడిద పిల్ల
 ఘోడిర్ పిల్ల గుర్రపు పిల్ల
 ఘోడో గుర్రం
 ఘోడో గుర్రం; మగ గుర్రం
 నాన్ కా ఘోడో పిల్లగుర్రం
 పాడేవాళ్ జీవరాన్ . మోసే జంతువు
 సవారీర్ ఘోడో పందెపు గుర్రం
 హాత్తి ఏనుగు
 హుంటడి ఒంటె

6.3.2. భూములలో జంతువులను

మేపడం

భేత్ చెలక; చేను; పెరడు
 భోరా తినిపించు
 గాళా తాడు; తాళ్ళు; పగ్గం
 గొలాపురియా గొల్లవాడు
 గోర్లి చరాయేవాళో .. గొర్రెల కాపరి;
 గొర్రెలు కాసే వాడు
 జీవరాన్ చరాయేర్ లక్కి జంతువులు
 కాచే కర్త
 జీవరాసేన్ చరాయేవాళో
 జంతువుల కాపరి
 జీవరాసేన్ దకేర్ జంతువులను
 చూసుకోవడం

6.3.3. పాలు, పితుకు

దూద్ పాలు
 దూద్ కాడ్ .. పాలు పితుకు; పితుకు
 దూదేర్ గిన్యా పాల పాత్ర

6.3.4. కటికోడు, కసాయివాడు,

నరుకు, సంహరించు, హత్య

కాటేర్ కత్తిరించు; కరుచు; కోత;
 కోయడం; నరుకు
 ఖటిక్ కటికోడు; కసాయివాడు
 గావడికాటేర్ ... జంతువుల నరకడం
 బార్ మేల్ . బయటికి పంపివేయుట
 బోటి కాటేర్ మాంసం కోయడం
 మార్నాకేర్ చంపడం; హత్య

6.3.5. ఉన్ని ఉత్పత్తి

ఊన్ ఉన్ని; బొచ్చు
 ఊన్ నరజ బొచ్చు లేకుండా
 గొర్రీర్ ఊన్ గొర్రెబొచ్చు; బొచ్చు

6.3.6. కోళ్ళ పెంపకం

ఇండా థయికరేర్ గుడ్లు
 నేకరించడం
 కుక్కి కోడి
 కుక్కి పాశేర్ కోళ్ళ పెంపకం
 కుక్కిర్ పిల్ల కోడి పిల్ల
 కుక్కిర్ బోటి కోడి మాంసం
 ఖోడో గూడు
 బతక్ బాతు
 మోట్ బతక్ పెద్ద బాతు

6.3.6.1. కోడిపిల్ల, కోడిమాంసం

కుక్కో కోడి వుంజు
 కూక్కిర్ ఖోడో కోళ్ళ గూడు
 మాళో గూడు

6.3.7. జంతువుల ఉత్పత్తులు

గాప్తీర్ ఖాల్దో గొడ్డు చర్మం
 దూద్ కాడ్ .. పాలు పితుకు; పితుకు
 పొంకొడార్ లట్ట ఈకలు
 మార్ బాదు

6.3.8. పశు వైద్యం

జీవరాసేర్ ఇలాజొ ... జంతు వైద్యం

6.3.8.2. విత్తులు కొట్టిన జంతువు

పొతర విత్తులు
 పొతర కూట్ మేలేజికో ఘోడో విత్తు
 కొట్టిన గుర్రం
 పొతరా కాణాక్ వృషణాలు తీసి
 వెయ్యి
 పొత్ర కూటికుటాయే జీవరాన్
 విత్తులు కొట్టిన జంతువు
 సాండియా ఆంబోతు; గిత్త

6.4. వేటాడటం, చేపలు పట్టడం

ఫందో ఉచ్చు; పన్నాగం
 షికార్ వేట; వేటాడటం; వేటాడు

6.4.1. అన్వేషించు, వేటాడు

కొత్తాతి షికార్ కరేర్ కుక్కతో
వేటాడటం

డపట్ గెదుము
ఢూండ్ కనుక్కో; కనుగొను;
వెతుకు; వెతుకు, వెతుకు,
శౌధించు; శోధించు

తల్వార్ కత్తి
తీర్ బొణం
బందుకేతి మారేర్ బందూకుతో
కాల్చడం

బరిచ్చి ఈటె; బల్లెం
బరిచ్చితి పొసడ్ ఈటతో పొడుపు
మారన్ బోట్ లాగజు కరేర్ .. కొట్టి
దెబ్బ తగిలేటట్టు చేయడం

శికారేర్ కొత్తా వేటాడే కుక్క
శికారేర్ మైదాన్ వేటాడే మైదానాలు
శికారేర్ వల వేటాడే వల

6.4.1.1. జంతువును దారికి తీసుకు

రావడం

ధవ్ అడుగు; పాదం; పాదముద్ర
లార్ పడేర్ అనుసరించు

6.4.2. బోను

ఖాడేమా పడేర్ ... గుంతలో పడటం
రూఫ్ వల
రూఫేమా హాఫ్ జాయేర్ వలలో
చిక్కించుకో

ఫందొ ఉచ్చు; పన్నాగం
బొన్ ఫూల్ బోను పెట్టడం
హుపామ్ ఉపాయం

6.4.3. వేటాడే పక్షులు

పిట్టార్ షికార్ పిట్టల వేటా
పిటిపిటాన్ పాశేర్ పిట్టలను
పెంచడం

శికారేర్ పిటిపిటా ... వేటాడే పిట్టలు

6.4.4. తేనె పెంపకం

మ్యాణ్ మైనం
మంగాశేర్ తేల్ తేనె

మంగాశేర్ తేల్ కాడేర్ తేనె
నేకరించడం

మంగాశేర్ మార్క్కి తేనెటీగ
మంగాశేర్ మాళో తేనెతెట్ట
మంగాళో పాశేర్ . తేనెతెట్ట పెంపకం

6.4.5. చేపలు పట్టడం

గళ్ గాలం
రూఫ్ వల
మాల్డి పకడేర్ చేపలు పట్టడం
మాల్డి పకడేర్ పడవ చేపలు పట్టే
పడవ
మాల్డిర్ తలాన్ది చేపల చెరువు
సూక్ ఎండిన

6.4.5.1. వలలో చేపలు

రూఫేనఁ సరికరేర్ వలను సరి
చేయడం
రూఫేమార్ మాల్డి .. వలలో చేపలు
ఫెంకాయేర్ విసరడం
మాయి భీంచేర్ ... లోపలికి లాగడం
మాల్డిర్ వల చేప వల
సుకొ వల ఎండిన వల

6.4.5.2. కొక్కెములతో ఉన్న చేప

కుదరీజుకో మాల్డినఁ పకడేర్ ఎగిరే
చేపలను పట్టడం
గళేమా ఫఁజుకొ మాల్డి ... కొక్కానికి
ఉన్న చేప

6.4.5.3. చేపలు పట్టి పరికరాలు

తడ తెప్ప
పకడన్ హుబాడేర్ పట్టుకొని
నిలపడం
మాల్డి పకడేర్ విస్తా చేపలు పట్టే
పరికరాలు

6.4.6. జంతువులకు చేసిన పనులు

కావలీర్ కొత్తా కావలి కుక్క
కుక్కడ్ బొత్తు కోళ్ళ పోట్లాట
జీవరాన్ జంతువు
ధూఁ ఫూల్ పొగవెయ్యి
పాశేర్ ఆదుకో; పాలించు; పెంపకం;
పెంపుడు

పాశేర్ జీవరాన్ . పెంపుడు జంతువు
పిట్టానఁ బలాయేర్ పిట్టను పిలవడం
పొంకొడ హొకడేర్ ఈకలు పీకడం
పోలిసేర్ కొత్తా పోలీసుల కుక్క
బళదేర్ సెర్తు ఎద్దుల పందెం
బొర్ బళో బయట కాలడం
మళావ్ .. కూటమి; గుంపు; గుబురు;
జనుల; మందగూడు; సంఘం;
సమూహం

లూయేర్ తుడవడం; తుడుచు
సవారి సవారి
సవారి కర్ స్వారి చెయ్యి

6.5. భవనాలతో పని చేయడం

ఇటిక ఇటుక
కరెవాళో చేసేవాడు
చరాయేవాళో కాసేవాడు
చిత్రకార్ చిత్రకారుడు
ఫణ పిడిక
దివార్ భాందేర్ గోడ కట్టడం
బంగ్లా భందాయేవాళో ఇంటి
నిర్మాణ వేత్త
బంగ్లా భందేవాళో మనిక్యా ... ఇంటి
నిర్మాణ కార్మికుడు
బంగ్లాతి కామ్ కరేర్ ... ఇండ్లతో పని
చేయడం
సుతారి తాపీవాడు

6.5.1. భవనం

ఉమర్ కాడేర్ జాగ్ జీవితం వెల్లదీసే
చోటు
కచేరి పోలీస్ నిలయం
కార్థానా కార్థానా
ఖూంటా కొయ్య గూటం
ఘరూమా గృహంతర
ఘరేమా ఇంట్లో
జాగీర్ సంస్థానం
జేల్ చెరసాల, కారాగారం; జైలు
రూండ్డి గుడిసె
తకాణ్ మకాం; మజిలీ; వసతి
గృహం
తప్పార్ జాగ్ న్యాయస్థానం
దమ్మాయేర్ ఘర్ సేద గృహం
దీయోఁ దీపం; పగటివెలుగు

దేవళేర్ జాగ్ పుణ్య చోటు
 ఫోకట్ రేర్ ఫుర్ సత్రం
 బడ్డో ఎత్తుకు ఎదుగు; మించు;
 మిగలడం
 బడి బడి
 బడిర్ బంగ్లా బడి గృహం
 బంగ్లా ఇల్లు; మేడ
 బంచేర్ జాగ్ జీవించే చోటు
 బనేర్ లాణో ... ప్రయాణ ప్రాంగణం
 బ్యాంక్ ఆర్థిక ఇల్లు; డబ్బులు
 ఉంచుకొనే గృహం
 బారేర్ ఫుర్ బయట ఇల్లు
 బారఁ భవంతి భాందేర్ బయట ఇల్లు
 కట్టడం
 భళన్ రేర్ జాగ్ .. కలిసి ఉండే చోటు
 మీయార్ దేవళి మసీదు
 రపియా గోకేర్ జాగ్ డబ్బులు
 దాచే చోటు
 రాజేర్ తకాణో రాజభవనం
 లకిలుకాయో భాట . శాసనం వ్రాసిన
 రాతి చోటు
 విస్సార్ కస్తూ సామానుల గది
 సబేత్ జాగ్ మైదానం
 సభ న్యాయస్థానం; సమావేశం;
 సమూహం
 సంసారం కరేర్ జాగ్ సంసారం చేసే
 ఇల్లు
 సిల్మా సినిమా
 హెటాలేమా లోతట్టు

6.5.1.1. ఇల్లు, గృహం

ఫుర్ ఇల్లు, నివాసం; గృహం;
 నిలయం

6.5.1.2. ఇళ్ళు, రకాలు

అంగేర్ అంతస్తూర్ ఒకటో అంతస్తు
 టాండ్రీర్ ఫుర్ పెండ్లం గృహం
 టాండేరేర్ ఫుర్ .. మొగడు గృహం
 తీరేర్ ఫుర్ ఇళ్ళు రకాలు
 మోటో అర్తా పెద్దగది
 రాజ్ మందిర్ రాజ మందిరం
 హేటఁ థానేర్ జాగ్ కిందికి
 పరుగెత్తే చోటు

6.5.1.3. నేల, భూమి, స్థలం, ఆస్తి,

ఫురేర్ జాగ్ ఇంటి చోటు
 జమ్మి లీదో .. భూమి తీసుకున్నాడు
 జమ్మిర్ కాగద్ దస్తావేజు
 జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
 జాగ్ జమ్మి భూభాగం
 తనేరో సొంతగాడు
 మదత్ కరెవాళో సహాయకారి
 వేచేవాళో అమ్మేవాడు; విక్రేత
 హాంసో భాగం

6.5.1.4. ఆవరణ, గజం, దొడ్డి, పెరడు

కొట్టం దొడ్డి
 గాడి హంకాలఁజుకో జాగ్ వాహనం
 నడిపే తోవ
 ఫురేర్ ఆన్ పాన్ ఇంటి ఆవరణ
 పరన్ గజం
 మండ్వా మండువా
 వాడి తోట; పెరడు

6.5.1.5. కంచెవెయ్యి, కాచు, కాపు, గరడి చెయ్యి, దడికట్టు, గోడ, ప్రహరి వెయ్యి

దడి దడి
 దివార్ ఫూల్ గోడ వెయ్యి
 దివార్ ఫజికో గోడలు గల
 ఫరారి గోడ ఫూల్ .. ప్రహరి వెయ్యి
 మోట్ వాట్ సింహద్వారం

6.5.2. భవన భాగాలు

ట్యాళిమారేర్ చమత్కారం
 లాల్ ఖాళి
 పాక్తీర్ ఆళి పక్క వీది
 బంగ్లార్ ఆంగ్ .. ఇంటి అవయవాలు
 బార్ రేర్ ఊడ్చడం; బయట
 ఉండటం; బయట ఉండడము;
 బయటి; బైటి; వెలుపలి
 మాయి అంతరం; లో; లోన; లోపల;
 లోపలి
 మాయిర్ అంగ్ అంతర
 అవయవాలు
 లాంబో ఫఁ ఎత్తుగా ఉన్న

సాకికేర్ జాగ్ రంగ చోటు
 హాసో భాగం; వాటా

6.5.2.1. గోడ

దివార్ గోడ

6.5.2.2. పైకప్పు

ఖూబ్ ఆచ్ అత్యున్నత;
 ఉత్తమమైనది
 ఫురేర్ వాసో ఇంటి వాసం
 పూంగి కొన; కొన
 వచ్చెర్ థంబా మధ్య స్తంభం
 సూర్ మగ పంది

6.5.2.3. తళ వరస వెయ్యి, నేల

జాగ్ . చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
 సాద్రి చాప

6.5.2.4. తలుపు, ద్వారం

అంగేర్ గల్మా ముందు దర్వాజ
 కడా గడప
 కవాడి తలుపు
 కసాష్టి గంట
 కాట్టో కర్ గట్టిపరుపు; బిగించు
 కాల్లిదార్ ద్వారా పాలకుడు
 కుంజి తాళం చెవి
 ఖడ్క గడియ
 గల్మా ప్రవేశం
 ఫోడ్ దినె విప్పిన
 జల్లి ఇప్పుడే; తొందర; త్వరపెట్టు;
 త్వరితంగా; వెంటనే;
 వేగవంతమైన
 ఢఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
 సమీపం; సామీప్యం
 దీ దర్వాజ రెండు దర్వాజలు
 ధకేత్ తొయ్యి; నెట్టు
 పడ్డార్ గల్మా తెర దర్వాజ
 పాక్తీర్ గల్మా పక్క దర్వాజ
 ఫాంసి ఉరి
 బుర్రమార్ తాళం వెయ్యి
 బూర్ దఁ .. పూడ్చు; మూసి వెయ్యి
 లటక్ వెలాడు
 లట్కా వేలాడదీయ్యి

లారేర్ గల్మా వెనక దర్వాజ
 లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
 వెంటడి; వెనకాలలో; వెనక్కు;
 వెనుక
 సర్కాయేర్ దర్వాజా జరిపే
 దర్వాజ
 సారి పూర్తి; మొత్తం; సంపూర్ణం;
 సర్వం
 సూదో .. చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;
 వరసగా; సూటిగా

6.5.2.5. కిటికీ

కిడికి కిటికీ
 కిడికిర్ కొన కిటికీ అంచు
 కిడికిర్ గిర్ర కిటికీ చట్రం
 కిడికిర్ పర్దా కిటికీ తెర
 ఖ్వాళ్ళఁ తెరుచుకో
 పానేర్ తలవ్ ఆకుల తలుపు
 బార్ దేకొ బయటకు చూడు
 సలాక్ కడ్డి
 సిసి గాజు; సిసా

6.5.2.6. పునాది

ఆచ్ ఫేనిజకొ బునాది ... సక్రమంగా
 లేని పునాది
 ఆచ్ తరికార్ బునాది సక్రమ పునాది
 ఆచ్ బునాది మంచి పునాది
 కాబ్ బునాది గట్టి పునాది
 ఢీల్ బునాది బలీయంగా లేని పునాది
 బున్యాది పునాది
 బునాది పునాది
 బునాది కాడ్ పునాది తియ్య
 బునాది ఖోద్ పునాది తప్పుట
 బునాది ఘూల్ పునాది వెయ్య
 బునాది భాంద్ పునాది నిర్మించు
 భాటార్ పునాది ఘూల్లఁ రాళ్ళు
 పునాది వేయడం

6.5.2.7. గది

అట్కు అటక
 కమరా గది
 కామ్ కరేరో కొట్టం పనిచేసే దొడ్డి
 ఖోరాకీర్ అర్లా ... అన్నం ఆరగింపు
 చేసే గది

గాడీర్ అర్లా వాహనాల గది
 చూలేర్ అర్లా .. వంట గది; వంటగది
 ఛుచాపర్ జణేర్ జాగ్ ప్రసూతి
 చోటు
 దికాశేర్ అర్లా ప్రదర్శన గది
 పామణేర్ అర్లా చుట్టాల గది
 పామణేర్ సోయేర్ అర్లా చుట్టానికి
 పడక గది
 పూజార్ అర్లా పూజ గది
 బ్యాసేర్ అర్లా కూర్చునే గది
 బాయిలోగేర్ అర్లా స్త్రీల గది
 మరదేర్ అర్లా మగవాని గది
 రష్మీర్ అర్లా ఆటల గది
 లతాక్లా థోయేర్ కస్త్రా బుట్టలు
 ఉతికే గది
 లాంబ్ అర్లా పాడవు గది
 లారేర్ కస్త్రా వెనక గది
 వసేర్ అర్లా నివసించే గది
 సోయేర్ కస్త్రా పడక గది

6.5.2.8. అంతస్తు, కద

ఆంగేర్ అంతస్తు .. మొదటి అంతస్తు
 ఉంపర్ చడేర్ సిడి పైకి ఎక్కి నిచ్చెన
 దీమో గడ్ రెండవ అంతస్తు
 లాత్ మేల్ అడుగు వెయ్య
 సాక్కి కద; సామెత
 హాలఁజకో ఖప్తి కదిలే మెట్లు
 హుతరేర్ జాగ్ దిగే చోటు
 హేటేర్ అంతస్తు కింది అంతస్తు
 హేటేర్ తళ్ అడుగు మట్టం
 హేటఁ హుతరేర్ నిచ్చెన కిందికి దిగే
 నిచ్చెన

6.5.3. భవన నిర్మాణ సామగ్రి

ఖడేర్ సూర్ పైకప్పు
 ఘరేర్ సూర్ ఇంటి కప్పి
 చిమ్మి సిమెంటు
 చున్నోమారేర్ సున్నం కొట్టడం
 తిక్రి పెంకు; పెనం
 తిక్రిన్ ఛాప్ పెంకుకప్పు
 తడ్కేమా సుకాన్ .. ఎండలో ఎండిన
 తళ్మేలొ వేయించిన
 దోని దోసె

పానేర్ సూర్ ఆకులతో వేసిన పై
 కప్పి
 బంగ్లా భాందేర్ విస్త్రా ఇంటి నిర్మాణ
 పరికరాలు; ఇంటి నిర్మాణ
 సామగ్రి
 భీన్ తడి
 భూంజ్ మేలేజకొ కాలిన
 మాశేర్దూడ్ బంకమన్ను
 ముండో భరన్ హాన్
 కాంతివంతంగా నవ్వు
 మూరత్ కాడ్ చిత్రించు
 లాకడ్ కొయ్య దుంగ; దూలం;
 మొద్దు
 తోయేర్ సలాక్ ఇనుప కడ్డి
 హరో ఖడ్ పచ్చ గడ్డి

6.5.3.1. భవన నిర్మాణ పరికరాలు

మరియు సంరక్షణ

ఆచ్ కిడికొనిజకొ మరమ్మతు
 చేయక పోవడం
 ఫరన్ తిరిగి; పర్యాయాలు; మళ్ళా;
 మళ్ళి
 ఫరన్ దఁ .. తిరిగి ఇవ్వు; మళ్ళి ఇవ్వు
 బంగ్లా భాందేర్ విస్త్రా ఇంటి నిర్మాణ
 పరికరాలు; ఇంటి నిర్మాణ
 సామగ్రి
 బాణ్ణి చీపురు కట్ట
 బుస్సి బూజు
 మిస్సి యంత్రం
 వారుకర్ బాగు చేయ

6.5.4. ప్రాథమిక సదుపాయాలు

కరంబ్ విద్యుత్తు
 ధర్ అగడియారేర్ సౌలత్
 ప్రాథమిక సదుపాయాలు
 పూలేర్ వాడి .. ఉద్యాన వనం; పూల
 తోట

6.5.4.1. దారి, బాట

ఆచ్ వాబ్ మంచి దారి
 ఆడ్వాబ్ .. నాలుగు దారుల కూడలి
 ఆళి గృహ సమూహం; వీది
 ఉంపరేర్ ఉపరితల; కవచం; పైన

ఖరావ్ వేగిజకొ వాట్ చెడి పోయిన దారి
 గాడీర్ ఆప్టి జాప్టి వాహనాల రాకపోకలు
 గొడ్డి పరుపు
 చాలేర్ వాట్ కాలిబాట
 చీర్కా చీలిక; పాయ
 జాయేర్ నందు వెళ్ళే నందు
 నవ్ నడక్ బగా కొత్త రహదారి వెయ్యి
 నాత్ కల్లెం
 ఫాటక్ ద్వారం
 బార్ ఆజో బయటికి రా
 బుర్ర గొట్టం; తాళం
 భావేటి అవస్థ; సమస్య
 వచ్చెర్ గీట్ నడుమ గీత
 వచాణో పక్క; పడక
 వాటేమా ఛజకొ ఖాడే బాటలో
 ఏర్పడే గుంట
 నడక్ రోడ్డు
 నవార్ద పడుకోబెట్టు
 హాటేర్ ఆళి అంగడి వీధి
 హాటేర్ ఆళి అంగడి వీధి

6.5.4.2. అవధి, పొలిమేర, సరిహద్దు

ఇలాకో పొలిమేర; ప్రాంతం
 గెట్టు అవధి; పరిధి; పొలిమేర; సరిహద్దు; హద్దు

6.6. పని, వృత్తి, వ్యాపారం

ఇసర పాడే వాళో సామాన్లు మోసేవాడు
 కమార్ కమ్మరి; కుమ్మరివాడు
 కళాల్ గొడు
 కామ్ పని
 కామ్ కరెవాళో కర్త; కార్మికుడు; పనిచేసే వాడు; పనివాడు; నేవకుడు
 కామ్ కరేర్ పని చెయ్యడం; పని నిర్వహించడం
 కావలి రేయాళో ... కావలి కాసేవాడు
 గుమస్తా గుమాస్తా
 గొలావరీయా గొల్ల

గోర్లి చరాయేవాళో .. గొర్రెల కాపరి; గొర్రెలు కాసే వాడు
 ఘడొజకొ విస్తా చేసిన వస్తువు
 జమ్మేదార్ ఆసామి; యజమాని; రైతు
 జోడేరో రచించు
 ఝిస్తా మత్స్యకారుడు
 తాడేర్ రూడ్ చడేవాళో తాటి చెట్టు ఎక్కేవాడు
 నాకరి కరేర్ ఉద్యోగం చేయడం
 నాకరి వాసు దెకేర్ ఉద్యోగం కోసం చూడటం
 పూజారి అయ్యగారు; పూజారి
 భకత్ మంత్రగాడు
 రాందే వాళో వంట వ్యక్తి; వంటవాడు
 లతోక్డా పెరాయేర్ బట్టలు వేయడం
 లతోక్డా బజాయేవాళో నేత పని చేసేవాడు
 వ్యాపారం కరేర్ వ్యాపారం చేయడం
 సేవా సేవ
 హంకాల్ నడుపు
 హవాయి చలాయేవాళో ... విమాన చోదకుడు
 హాటే వాళో అంగడివాడు

6.6.1. బట్టతో పని చేయడం

అంచున్ వాళోకరన్ గాంట్ అంచును మడిచి కుట్టు
 కొతర్నాకెజకో కత్తిరించినది
 గాంబేరో కుట్టడం
 గూంత్ అల్లు
 బొకడపర్ ఫూల్ ఫూలేర్ కామ్ గుడ్డ మీద పూలు వేసే పని
 దోర గుంతెరో నూలు అల్లడం
 దోరా కాడేర్ దారం తీయడం
 నాపేర్ కొలవడం
 మేరావాళ్ దర్జివాడు

6.6.1.2. దారం తీయడం

గాళా తాడు; తాళ్ళు; పగ్గం
 దోర దారం
 దోర కాడేర్ మిషిని దారం తీసే యంత్రం

పల్లి మారన్ ఫరేరో పల్లిలు కొడుతూ తిరగడం

6.6.1.3. అల్లడం, అల్లిక, అల్లే

గుంతెరో అల్లడం

6.6.1.4. బట్ట నేయడం

గుంతేర్ అల్లిక; నేయడం
 బొకడ తయార్ కరేర్ మిషిని మగ్గం

6.6.2. ఖనిజాలతో పని చేయడం

గనిమా కామ్ కరెవాళో గని పని వ్యక్తి

6.6.2.1. గని తవ్వకం

థాట్ ఖోదేర్ ... గని తవ్వకం; గుంట తవ్వడం
 ఫాడిగిజకణో ఖాడ్ చీలిన గని
 ఖాట ఫోడేర్ హతోడ్ .. రాళ్ళు కొట్టే సుత్తి
 మాలంకర్ లిదో కనుగొను; కనుగొన్నాను
 లోయేన మాలంకరేర్ మిషిని లోహాన్ని కనుగొనే యంత్రం
 సోనేర్ వాసు ఖోదేర్ బంగారం కోసం తవ్వడం
 సోనో బంగారం

6.6.2.2. ఖనిజం నుండి లోహాన్ని పేరు చేసి శుద్ధి చేయడం

కొల్మి కొలిమి
 పరగళాయేరో కరిగించడం
 పరగళావఁతొ లోయో వేర్ థూడ్ ... కరిగితే లోహం అయ్యే మన్ను

6.6.2.3. లోహంతో పనిచేయడం

ఫల నడుపు
 తాం తిక్ర బోళ్ళు
 లగా కొట్టు; గుద్దు; దంచు; మోగించు; మోత
 లోయేతి కామ్ కరేర్ ఇనుముతో పని చేయడం
 లోయేర్ కామ్ లోహం పని

లోయో జోడేర్ ఇనుము
అతికించడం

సనార్ కంసాలి
సోనేర్ డళి బంగారు ముద్ద

6.6.2.4. బంక మన్ను తో పని
చేయడం

మాట్లాన్ బాళేరో కుండను కల్పడం
మాట్లాన్ ఘెంకా కుండను వినరడం
మాళేర్ ధూడేతి కామ్ కరేర్
.... బంకమన్ను తో పని చేయడం

6.6.2.5. గాజు తో పని చేయడం

ఆర్సి అద్దం; కటకం; గాజు పలక
వాళే మార్ గాలి కొట్టు
సీసీతి కామ్ కరేర్ గాజు తో పని
చేయడం

6.6.2.6. నూనె మరియు వాయువు తో
పని చేయడం

జోర్తి కాడ్ గట్టిగా తియ్యి
తేల్ ఇంధనం; చమురు; తైలం; నూనె
తేలేతి వాళేతి కామ్ కరేర్ నూనె
మరియు వాయువు తో పని
చేయడం

తేలేర్ జాగ్ నూనె చోటు
తేలేర్ థాబ్ నూనె బావి
తేలేర్ లారి నూనె లారి
మిషిసీతి ఖోదేర్ యంత్రంతో
తవ్వడం

6.6.2.7. రాయి తో పని చేయడం

ఘర్ భాందేర్ కామ్ తాపీ పని
చరాయేరో కామ్ కాసె పని
భాట భాందేర్ కామ్ రాతి కట్టడం
పని
భాటాతి కామ్ కరేర్ . రాయి తో పని
చేయడం

6.6.2.8. ఇటుకలతో పని చేయడం

కామ్ పని
మేల్ పంపు

6.6.2.9. రసాయనాలతో పని చేయడం

రసాయనమేతి కామ్ కరేర్
.... రసాయనాలతో పని చేయడం

6.6.2.9.1. పేలు, పేల్చివెయ్యి,

భగ్గుమను, విస్సోటిండు, వెళ్లగొట్టు

ఫుటేర్ పగిలిన; పేలడం; పేలు;
బద్దలవ్వు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు

6.6.3. కర్తతో పని చేయడం

ఖాత్తిర్ కామ్ వడ్రంగి పని
ఛలా నడుపు
లక్కి కాటేర్ కర్త కోయడం
సుత్త్యాతి మారేర్ .. సుత్తితో కొట్టడం

6.6.3.1. కలప-నరుకు, జంజాటం,

జంజాటంగా వుండే

రూడ్ కాట్ కలప నరుకు
రూడేన హేట, పటకేర్ ... చెట్టును
కింద పడేయడము
లకడి కలప
లకడి కాటేవాళో . కట్టెలు కొట్టేవాడు

6.6.3.2. కలప, వంటచెరకు

ఛోడ్కా తొడిమ; బెరడు
పేడ్ పేడు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు

6.6.3.3. కాగితం తో పని చేయడం

కాగద్ పత్రిక
చిలుకు కాగితం; డబ్బుల పట్టి;
పత్రం; పత్రము
పత్తాల్ పేక ముక్క

6.6.4. కళలు

సపనో కల; కల్పనా
హాతేతి బణావజుకొ విస్తా హస్త
కళలు

6.6.4.1. తాళ్లు

అంటో భాందేర్ చిక్కుముడి
కణ్ దోరో మొల తాడు
గాళా తాడు; తాళ్ళు; పగ్గం
భాంద్ మేలే జకణో గాళా కట్టు కట్టిన
తాళ్ళు

6.6.4.2. బుట్టలు మరియు చాపలు

అల్లడం

తాడేర్ పాన్ తాటి ఆకు
వేల్ తీగ; వంశం; వారసుడు
వోల్దా గంప
సాద్రి చాప

6.6.4.3. తోలుతో పని చేయడం

ఖాత్తితి కామ్ కరేర్ ... చర్మంతో పని
చేయడం
ఖాత్తిర్ కాగత్ తోలు కాగితం
ఖాత్తిర్ విస్తా తోలు వస్తువులు

6.6.4.4. ఎముకతో పని చేయడం

హడ్కా ఎముక
హాడ్కాతి కామ్ కరేర్ ఎముకతో
పని చేయడం

6.6.5. కళ, విద్య

6.6.5.1. గియ్యి, చిత్రించు, రంగువెయ్యి

గీన్ గియ్యి; గీచు
బొమ్మ చిత్రం; దృశ్యం; విగ్రహం
భింజోడ్ తడుపు
రంగ్ మారెవాళో .. రంగు వేసేవాడు
లకేర్ కామ్ వ్రాసే పని
లూనాకేర్ తుడిసి వేసేది

6.6.5.2. చాయాచిత్రకళ

బొమ్మ కాడేర్ బొమ్మ తీయడం

6.6.5.3. శిల్పాలు చెక్కడం

ఫోల్ చెక్కు; చొలుచు
ఫోలే వాళో చెక్కువాడు
భాటాపర్ బొమ్మ కాడేర్ రాయిలు
చెక్కడం

6.6.6. నేలతో పని చేయడం

రథాయేర్ బండి తోపుడు బండి

6.6.7. నీటితో పని చేయడం

కాల్వా కాలువ
గిర్ర గిలక; చక్రం; చట్టం
ఛాణ్ వడకట్టు; వడపోసిన
ఛాణేరో వడకట్టు
థాబ్ ఖోదేర్ బావిని తవ్వడం
పాణీతి కామ్ కరేర్ నీటితో పని
చేయడం

ఫేరేర్ ... తిప్పి వేయడం; మల్లించడం
బోర్ మరాయె .. బోరు వేయించడం

6.6.7.1. కొళాయిమరమ్మత్తు**చేసేవాడు**

నాలో ఆచ్చొ కరెవాళో కొళాయి
మరమ్మత్తు చేసేవాడు
పాణీర్ పైవ్ నీటి గొట్టం
సుకాయేరో ఆరవేయడం

6.6.7.2. నీటి సరఫరా, నీటిని ఒక**చోటు నుండి వేరే చోటుకు పంపడం**

పాణి దెమ్లెర్ నీటి సరఫరా
పాణి డోరేర్ నీళ్ళు తోడడం
పాణీర్ కామ్ నీటి పనులు
మోటోఖాళ్యా పెద్ద కాలువ
వాళఫరేర్ గాలి తిరగలి

6.6.7.3. నీటి ప్రవాహాన్ని అదుపు**చేయడం**

పాళ భాంద్ ఆనకట్ట
వ్యారొజకొ పాణిన్ థామ్ వరద
అదుపు చేయడం
వ్యారొజకొ పాణిన్ థామేర్ నీటి
ప్రవాహాన్ని అదుపు చేయడం

6.6.7.4. సముద్రంలో పని చేయడం

సమ్మరేమా ఖోదేర్ సముద్రంలో
తవ్వడం
సమ్మరేమా మోల్కా వడేర్
... సముద్రపు మొక్కలు పెరగడం

సమ్మరేమా కామ్ కర్ . సముద్రంలో
పని చేయడం

6.6.8. యంత్రాలతో పని చేయడం

చలాయెవాళో నడిపేవాడు;
నిర్వాహకుడు
మిషిణితి కామ్ కర్ ... యంత్రాలతో
పని చేయడం
లోయేర్ విస్త్రా ఇనుప సామాన్లు;
యంత్ర పరికరం

6.6.8.1. విద్యుత్తుతో పని చేయడం

కరంట్ విద్యుత్తు
కరంట్లేతి కామ్ కర్ విద్యుత్తుతో పని
చేయడం

ముక్కితి మారేర్ .. పిడికిలితో గుద్దు

6.7. ఆయుధం, పనిముట్టు, పరికరం, సాధనం

కల్లో విస్త్రా గట్టి సరుకు
గాళార్ నిచ్చెన తాడు నిచ్చెన
గిలాన్ గ్లాసు
దాంతేవాళో గిర్ర పళ్ళ చక్రం
నిచ్చెన నిచ్చెన
లోయేర్ విస్త్రా ఇనుప సామాన్లు;
యంత్ర పరికరం
లోయేర్ విస్త్రా కొత్తి ఇనుప
సామానుల సంచి
విస్త్రా ... పరికరము; వస్తువు; సరుకు;
సామగ్రి

6.7.1. కోసే పరికరం

కాటేర్ విస్త్రా కోసే పరికరం
కొతడ్ని కత్తెర
ఖటికేర్ ఛరి కటికోని కత్తి
ఖోలిమార్ ఛరి జేబు కత్తి
ఛరి కత్తి
రంప్యా చెక్క కోసే యంత్రం
రీన్ ఆయేర్ అలుగు

6.7.1.1. రంధ్రాలు చేసే పరికరం

ఖోద్ తవ్వ
గుండు సూయి గుండు సూది
పొసడేర్ పొడవడం

ముట్టిర్ చోట్ పిడిగుద్దు
లోయో ఇనుము; లోహం,
వేజ్ పాడ్ కన్నం చెయ్యి
వేజ్ పాడేర్ విస్త్రా కన్నాలు చేసే
పరికరం

సీంక్కి పుల్ల
సూయి మార్ సూది ఇవ్వ

6.7.1.2. తవ్వే సాధనం

ఖోద్ తవ్వ
ఖోదేర్ విస్త్రా తవ్వే పరికరం
పార పార
విణేర్ ఏరడం

6.7.2. దంచే సాధనం

కూటేర్ విస్త్రా దంచే పరికరం
గాలేపర్ మారేర్ చెంప పెట్టు
చోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ
మార్ బాదు
లట్కేసి లటుక్కున
సోటా రోకలి

6.7.3. మోసే సాధనం

గాళా తాడు; తాళ్ళు; పగ్గం
తట్ట తట్ట
పాచ్చ, పాడేర్ వెనక మోయడం
పాడేర్ విస్త్రా ... ఎత్తే పరికరం; మోసే
పరికరం

ఫెంకా ఏసరు
మాతేన్ వీంట్ తలకి చుట్ట
వేన్ గోకేర్ సందుక్ దుస్తులు
దాచుకునే డబ్బా

సందుక్ పెట్టె

6.7.4. ఎత్తే సాధనం

పాడేర్ విస్త్రా ... ఎత్తే పరికరం; మోసే
పరికరం

6.7.5. జోడించే సాధనం

గాంట్ అల్లిక; కుట్టు; ముడి
గాళా తాడు; తాళ్ళు; పగ్గం
చిల్ల మార్ మేకు కొట్టు
ఛవ్కో తుటేర్ పుటుక్కున తెగు
జోడేర్ విస్త్రా జోడించే పరికరం

దోయిన్ జోడేర్ విస్తా రెంటిని కలిపే
పరికరం

నాన్కా మోలా చిన్న మేకు
పాతళో ఖిల్లి సన్నని మేకు
బుర్రమార్ తాళం వెయ్యి
ఖాండ్ మేలేజికో గాళా కట్టిన తాళ్ళు
లగాడ్ తగిలించు; వెలిగించు
వయిర్ అట్ట పుస్తకం అట్ట

6.7.6. పట్టుకునే సాధనం

చిష్టా పట్టకారు
పకడేర్ విస్తా పట్టుకునే పరికరం

6.7.7. పాత్ర

ఉండో గిన్నా తోతు గిన్నె
గిన్యా పాత్ర
చెక్కార్ సందుక్ చెక్క పెట్టె
టిన్ను క్యాను
బోకణో బిందె
రామ్ పాత్ర
థమాడేర్ అడ్డగించు; అడ్డుకో;
ఆపడం; తగ్గించడం; తట్టడం;
నిలిపి ఉండు; బ్రేకు
మాట్లా కుండ
సందుకేమా ఘూల్ పెట్టెలో పెట్టు
సిసి గాజు; సీసా

6.7.7.1. సంచి

కోత్తి సంచి
చంచి సంచి
నాన్కి చంచి చిన్న సంచి

6.7.7.2. బర

పిస్తోలేర్ చంచి పిస్తోలు సంచి

6.7.8. పరికరాల భాగాలు

జివ్ రాసేర్ టాంగేర్ నోక్
..... జంతువులా కాలిగోరు
ప్యానార్ .. పురాణం; పురాతనమైన;
ప్రాచీన; వెనకటి
పిడి పిడి; వంశం; వంశక్రమము
హింజోళో ఉయ్యాల
హూగో మొలిచింది

6.7.9. మర, యంత్రం

పాణీతలామేర్ ఇంజన్ జల
యంత్రం
పుటేర్ పగిలిన; పేలడం; పేలు;
బద్దలవ్వు
ఫేరేర్ ... తిప్పి వేయడం; మళ్లించడం
భేళేర్ ఐక్యం చేసేది/కలుపు; కలుపు;
పిచికారీ
వాళ్ మార్ పంపు కొట్టు

6.8. ద్రవ్యం, మూలధనం, విత్తం

పిస డబ్బు; పైన; పైనలు; మూలధనం

6.8.1. సంపద కలగడం

అంఘాణి భళన్ ఆయేర్ ... సంపద
కలగడం
కమాలేర్ సంపాదించడం
సంతం కర్లఁ సొంతము చేసుకో

6.8.1.1. తన, సొంత, కలిగి ఉండు,

పొందు, సొంతం చేసుకో

ఓర్ తన; తనదే; దాని; యొక్క
థఁయి కర్లఁ గింజుకో; సొంతం
చేసుకో
తార్ కర్ లఁ సొంతం చేసుకో
సోచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

హంకార్ పిలుపు

6.8.1.2. సంపన్న, సమృద్ధం

అమీర్ సంపన్నుడు
సావుకార్ సంపన్నుడు
సుకమేతి బంచేర్ ఆనందంగా
జీవించడం

6.8.1.3. పేద, పేదవారు, బీదయైన,

హీనమైన

గతిఫేని దిక్కు లేని
గరీబ్ పేదరికం; పేదవాడు; బీద
దిక్కు ఫేనిజికో దిక్కు లేని
బనా ఘరేరో గృహం లేనివాడు
భికారి యెగో దీవాలా తియ్యి
భీక్ మాంగేవాళో . అడుక్కునేవాడు

రపియా ఫేని డబ్బులు లేని

6.8.1.4. సంపద భద్రపరచడం

గోక్ దాచి పెట్టడం
చిలుకు కాగితం; డబ్బుల పట్టి;
పత్రం; పత్రము
తిజోరి డబ్బు డబ్బా
పాతిడ్యా ఆడవారు డబ్బులు
దాచుకొనే మడత సంచి
బ్యాంక్ ఆర్థిక ఇల్లు; డబ్బులు
ఉంచుకొనే గృహం
సాద్రిహేటఁ చాప కింద

6.8.1.5. ఆస్తి, కలిగి ఉండడం

జాఁయిజాత్ ఆస్తిపాస్తులు

6.8.2. సంపద కూడబెట్టడం

కమాయి సంపద

6.8.2.1. సంపద సంపాదించడం

కమాయి సంపద
దెమల్ సరఫరా
సాదరేర్ అలంకరించు
సాదార్ . అలంకరణ; అలంకరించు;
తయారు చెయ్యి; ముస్తాబవ్వు;
సరిచెయ్యి; సర్దు

6.8.2.2. లాభం వచ్చేట్లు చేయడం

ఫాయదా ఆవజి కరేర్ లాభం
వచ్చేట్లు చేయడం
మార్నాకేర్ చంపడం; హత్య

6.8.2.3. సంపద కోల్పోవడం

ఖోళ్లో కోల్పోయాడు
ఝగలా ఖోల్ దొ చొక్క
పోగొట్టుకోవడం
సుక్ సాన్ ఆయేర్ కోల్పోవడం
బాకి ఎగో బాకీ పడటం

6.8.2.4. మితప్రయముగల,

మితప్రయముగల

తార్ రపియాతి జత్తన్ రఁ నీ
డబ్బుతో జాగ్రత్త పడడం

6.8.2.5. ఆశనాతురముగల,

తిండిపోతైన, దురాశగల

ఖావుమీత్ తిండిపోతైన

6.8.2.6. వసూలు చెయ్యి,

సేకరించడం, పోగుచేయడం

థాయికరేర్ ఆకట్టుకో;
పోగుచేయడంథాయికరేవాళో సేకరించేవాడు
వసూల్ కరేర్ వసూలు చెయ్యి

6.8.2.7. ఆర్జించు, సంపాదించు

అచ్చో పీసా కమాలఁ మంచి డబ్బు
సంపాదించడంఏవడి ఇటు
కూలి కమాయేవాళో కూలీ
సంపాదించేవాడుజాప్పా కమాయి ఎక్కువ జీతం
సంపాదించడంతార్ కమాయి తూ థాయి కర్లఁ నీ
సంపాదన నువ్వు జాగ్రత్తపరచడం
దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;
చెల్లించు

బాయిరేర్ జీతం ఉండడం

6.8.3. సంపద పంచుకోవడం

కమాయి హాసాపాడేర్ సంపద
పంచుకోవడం

గరిబేన్ దేర్ పేదలకు ఇవ్వడం

దున్దేన్ దేర్ ఇతరులకు ఇవ్వడం

భీక్ ఘాల్ దానం చెయ్యి

6.8.3.1. ఇవ్వు, దానం ఇవ్వు,

విరాళమివ్వు

అబ్బరజకో ఇప్పుడు ఉండే
జాగేర్ జత్తఁ ఖర్చు కరేర్. విచ్చలవిడి గా ఖర్చు చేయడం
దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;
చెల్లించుదేవాళో ఇచ్చేవాడు; దాత
ధరమ్ దఁ దానం చేయడం
రకాడేర్ ఉంచిన; మిగల్చడం

6.8.3.3. లోభియైన

పినారి లోభియైన
హాసాలేర్ మతేకేర్

పంచుకోవడానికి నిరాకరించడం

6.8.3.4. బ్రతిమాలు, యాచించు

చున్లేర్ ఎన్నిక; కోరు
భీక్ బిచ్చం
భీక్ మాంగేర్ ... బిచ్చమెత్తుకోవడం

6.8.4. ఆర్థిక వ్యవహారాలు

అవఁ జావఁజికో పిసార్ వాతే ఆర్థిక
వ్యవహారాలు

6.8.4.1. కొను

ఖరీద్ లిదెజికో విస్త్రా . కొనుక్కొన్న
వస్తువు

దొకానేమా లిదెజికో విస్త్రా

దుకాణంలో కొనుక్కొన్న వస్తువు
లేర్ కొనడం; కొను; తీసుకోవడం;
పొందు

లేవాళో కొనుగోలు చేసేవాడు

6.8.4.2. అమ్ము

ఖరీద్ కరేనఁ దేర్ కొనుక్కోవడానికి
సమర్పించడందొకానేనఁ జామా బజారుకు వెళదాం
వేచ్ అమ్ము

6.8.4.3. ఖరీదు, వెల

ఖరవ్ ఖర్చు
భావ్ ఘటాయేరో ... వెల తగ్గించడం
భావ్ జాపాకర్ వెల పెంచడం6.8.4.3.1. ఖరీదైన, విలాసవంతమైన,
విలువైనఖరీదేర్ . విలువైన, విలాసవంతమైన,
విలువైన

6.8.4.3.2. అగ్గువ, చవుకైన, చౌక

కమ్ వేగొజికో తక్కువైనా; తగిన
సస్తా అగ్గువ; చవక

6.8.4.3.3. ఉచితంగా

తాలో/నకామ్ అన్యాయం;
ఉచితంగా; ఉత్తగా; వట్టి భ్రమ;వట్టిగా
తాలో .. ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి

6.8.4.4. బేరం, బేరం చెయ్యి

మోల్ కరేర్ బేరం; వెల లెక్కకట్టడం;
వెలను బేరంచెయ్యి

6.8.4.6. అద్దె, అద్దెకిప్పు, అద్దెకు

తీసుకో, అద్దె కూలి, కిరాయికి తీసుకో,
కూలి, కూలికి-పెట్టుకో, బాడుగకు
తీసుకోభాడిగానఁ రేర్ అద్దెకు ఉండు
భాడేన్ దఁ అద్దెకిప్పు
భాడేవాళో అద్దె కూలి
భాడో అద్దె
భాడో లేవాళో కిరాయిదారుడు
లేర్ కొనడం; కొను; తీసుకోవడం;
పొందు

6.8.4.7. ఖర్చుపెట్టు

కామ్ దేనిజికో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగ; పనికి
రాని; వాడుకలేనిఖరవ్ కర్ వ్యయం చెయ్యి
జాప్పా ఖరవ్ కరేర్ పెద్దగా ఖర్చు
చేయడంపడావ్ బీడు
రాన్ ఖర్చాకరేర్ చాలా ఖర్చు
చెయ్యడం6.8.4.8. గిడ్డంగి, సామానుల గది,
బజారు, వ్యాపారస్థలంకవి కవి; రచయిత; లేఖకుడు; లేఖరి;
వ్రాసేవాడుగోదామ్ గిడ్డంగి
దొకాన్ దుకాణం
విస్త్రా గోకజికో ఘర్ సామానుల గది
వేచేవాళో అమ్మేవాడు; విక్రేత

హాట్ అంగడి; యాత్ర
హాటేర్ జాగ్ బజారు

6.8.4.9. మారకం, మార్పిడి, వర్తకం,
వాణిజ్యం, వ్యాపారం

ఏక్ విస్తాదేన్ అజ్జేక్ విస్తాదేర్ . ఒక
వస్తువు ఇచ్చి ఇంకొక వస్తువు
ఇవ్వడం

లేణి దేణ్ణి ఇచ్చి పుచ్చుకోవడం
వేచేర్ అమ్మకం; వర్తకము

6.8.5. అప్పు-చెయ్యి, అప్పు తీసుకో

కరేరో చేయడం; చేయవలసిన; చేసేది
బాకి లఁ అప్పు తీసుకో
బాకికర్ అప్పుచెయ్యి

6.8.5.1. అప్పివ్వు, అరువివ్వు,
ఇవ్వు, రుణమివ్వు

దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;
చెల్లించు
పెట్టుబడి ఘాల్ పెట్టుబడి పెట్టు
బాకి దఁ అప్పివ్వు

6.8.5.3. అచ్చిఉండు, బకాయిపడు,
బాకిపడు, రుణపడు

బాకి అప్పు

6.8.5.4. ఋణం తిరిగి చెల్లించడం

ఫరన్ భాండ్ మళ్ళీ చెల్లించు
బాకి హాటో ఫేడేర్ ఋణం తిరిగి
చెల్లించడం

6.8.5.5. అరువు

నఁమ్మన్ నమ్మిక
లెక్కో కొలత; లెక్క

6.8.6. డబ్బు, ద్రవ్యం

నగద్ నగదు
పిస డబ్బు; పైన; పైనలు; మూలధనం

6.8.6.1. వివిధ దేశాల నాణెములకు ,
ధనానికి సంబంధించినవి

పిస డబ్బు; పైన; పైనలు; మూలధనం

సో అత్రా నూరో వంతు

6.8.7. ఖాతా రాయడం

ఖాతా ఖాతా
గణేర్ వై లెక్కల పుస్తకం

6.8.8. కప్పుం, పన్ను

దేర్ పన్ను ఇవ్వాలిన్న పన్ను
రకం నాకేర్ పన్ను వేయడం
రకం భాందేర్ పన్ను కట్టేది
రకం లేవాళో . పన్ను నేకరించేవాడు

6.8.9. నిజాయితీ లేని ఆర్థిక

వ్యవహారాలు

చోరీర్ పీసా ... నిజాయితీ లేని ఆర్థిక
వ్యవహారాలు
సే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

6.8.9.1. అపహరించు, దొంగిలించు

ఖ్యాంచన్ విసిరి
ఖోలీ మారెవాళో చోర్ .. జేబు దొంగ
తనం చేయడం

ఖోస్లఁ లాక్కో
గాడీర్ చోరి రైలు దోపిడి
ఘూంగ్ బో ముసుగు తీయడం
చోర్ దొంగ; దోసి

చోరికర్ కొల్లగొట్టు; దొంగలించు
చోరికరేవాళో దొంగ తనం చేసేవాడు
చోరిర్ విస్తా దొంగలించిన సామాను
జతన్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచిపెట్టడం;
దాచిన; దాచిపెట్టు; దాచు; నిలవ
చేయి; భద్రమైన

జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం

పాడేర్ ఎత్తడం; మోయడం; మోసేది
ఫోడన్ మాయి ఆయేర్ పగులగొట్టి
లోనికి రావడం

ఫోడన్ మాయి జాయేర్ పగుల
గొట్టి లోపలికి చొరబడటం

బ్యాంకేర్ లూటికరేర్ బ్యాంకు
దొంగ తనం చేయడం

లూట్టిదొజ్జికో దోచుకున్న వాడు

లూట్లేర్ లూటి చేయడం

లూయేర్ తుడవడం; తుడుచు
లేవెన్ థాంజాయేర్ తీసుకోని
పారిపోవడం

సపకో ఫీంచేర్ లటుక్కున లాగు
సమ్దరేమా ఫరేవాళో చోర్
..... సముద్రంలో తిరిగే దొంగ

6.8.9.2. మోసం, మోసగించు,

మోసపుచ్చు, వంచించు

వోర్ సే నిజకొ గోణ్ అసూయ

6.8.9.3. డబ్బు దండగ చేయడం

నకామ్ అక్కరలేని; దండగ;
దుబారా; పనికి రాని; పోగొట్టడం

6.8.9.4. బలవంతంగా తీసుకోవడం

ఖబ్తా కరేర్ బలవంతంగా
తీసుకోవడం

చోరికర్ కొల్లగొట్టు; దొంగలించు
లూట్లేగో కొల్లగొట్టు

6.8.9.5. లంచం

చోరితి పిసాలేర్ దొంగ తనంగా
డబ్బుతీసుకోవడం

లాంచ్ లంచం

6.9. వ్యాపార సంస్థ

వ్యాపార్ వ్యాపార కార్యాలయ
స్థాపిత్ స్థాపించినది
సే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టుగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక

6.9.1. నిర్వహణ, నిర్వాహకం,

నిర్వాహకులు, యాజమాన్యం

చలాయేర్ నడుపు; నిర్వహణ
మాలిక్ దార్ యాజమాన్యం

6.9.2. ఒకరి కోసం పని చేయడం

ఎక్కిన్ బందుకేతి మారేర్ . ఒకరిని
తుపాకీతో కాల్చడం

ఎక్కిర్ వాసు కామ్ కరేర్ ఒకరి
కోసం పని చేయడం

కామ్ థూండేర్పని వెతకడము
కామెమా ఘాలేరో పనిలోపెట్టు
తార్ నొకరి డగర్ జా .. నీ ఉద్యోగం
పోవడం
నొకరి కమాయేర్ఉద్యోగం
సంపాదించడం
నొకరి ఖ ఉద్యోగం ఉంది
నొకరి దేవాళో ఉద్యోగం ఇచ్చేవాడు
నొకరిమారేర్ఉద్యోగంలో
ఉండడం
బాఁయి జీతం

మేలేర్ పంపించడం; పెట్టిన
వాసు కామ్కరేర్కొరకు పని
చేయడం

6.9.3. అమ్మకం, క్రయవిక్రయాలు

ఛిర్లా వేచేర్చిల్లరగాఅమ్మ
వేచేర్ అమ్మకం; వర్తకము
వేచేవాళో అమ్మేవాడు; విక్రేత
నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

6.9.4. వర్తకం, వానిజ్యం

వేచేర్అమ్మకం; వర్తకము

6.9.5. అర్థశాస్త్రం

రపియా డబ్బు

6.9.6. భీమా

భీమాకర్భీమా చెయ్యి

7. భౌతిక క్రియలు

అమల్ కర్అమలు పరుచు
చర్యచర్య
హత్చెయ్యి

7.1. భంగిమ

థఁయి కర్లఁ గింజికో; సొంతం
చేసుకో
తరిక తీరు; ధోరణి; రీతి; రూపం; స్థితి
ఫేర్ ..తిప్పడం; పొర్లించు; మళ్లించు;
మార్పు
హింజర్ గోదిగులు పడు

7.1.1. నిలుచు, నిలుపు స్థలం

ఉంచఁ తార్ తూజ్ లెలేర్ పైకి నీకు
నీవు తీసుకోవడం
ఉంపర్ కాడ్ పైకి తీయడం
ఉటేర్లేచే
ఎక్కిన హూబ్ రకాడ్ఒకరిని
నిలబెట్టడం
ఎక్కినఁ వోర్ టాంగె పరఁ ఓనఁ
హూబ్ రకాడ్ఒకరిని వారి
కాళ్ళమీద వాడిని నిలబెట్టడం
ఏక్ టాంగె పరఁ హుబ్రఁ ఒంటి కాలు
పై నిలబడు
మేరన్ హుబ్రేరో . చుట్టు నిలబడటం
జాగ్ ..చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
టాంగ్ చ్వాడ్ కర్ ..కాళ్ళు వెడల్పు
చేయ్యి

టాంగెపర్ హుబ్రఁ కాళ్ళపై
నిలబడటం
టాంగెర్ ఆంగుటాపరఁ హుబ్రఁ
..... మొన వెళ్ళపై నిలబడటం
తార్ టాంగెపర్నీ కాళ్ళపై
థామజికో జాగ్నిలుపు చోటు
భళన్ హుబ్రేణో ...కలిసి నిలబడటం
హుబర్నిలబడు
హుబ్రేర్ జాగ్ నిలిచే స్థానం; నిలుపు
చోటు

7.1.2. కూర్చో

ఆన్ పాన్ బ్యాస్ట్ చుట్టు పక్కల
కూర్చోవడం
ఉంప్రఁ ఆచ్చో బ్యాన్ రోపైన
చక్కగా కూర్చోవడం
ఉంప్రఁ బ్యాన్ పైన కూర్చో
ఎక్కిన్ బ్యాసారేర్ఒకరిని
కూర్చోబెట్టడం
జాగ్ ..చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
టాంగ్ లాంబ్ కర్ కాళ్ళు చాపు
థీలొ బ్యాన్ మెల్లగా కూర్చో
నఁహాలఁజ బ్యాస్టాకదలకుండా
కూర్చోవడం
పాలక్తి మార్లెన్ బాన్ గోనీ కాళ్ళు
మెలివేసి కూర్చోవడం
బ్యాన్ ఆసనం; కూర్చో;
కూర్చోవడం

బ్యాన్ గో కూర్చున్న
బ్యాసుని కూర్చొను
బెస్కాపర్ బ్యాన్ఆసనాన్ని
అలంకరించండి
మాయి డూబ్లో .. లోపల మునగడం
రాన్ ఆచ్చో గామ్ ఉన్నతమైన
ప్రాంతం
లార బ్యాన్ గో . వెనుక కూర్చోవడం
హేటఁ పడజాయేరో కింద పడి
పోవడం
హేటఁ బ్యాన్ కింద కూర్చో

7.1.3. కింద ఒరగడం

అడ్డేర్ఒరగడం
ఉంప్రఁ ఊట్పైకి లెండి
ఎక్కిన్ హేటఁ బగాఒకరిని కింద
వేయండి
పాక్తిన్ అడక్ప్రక్కకు ఒరగడం
బ్యాసుని కూర్చొను
బార లాంబోకర్ బయటకు చాచటం
లబారి కఁ ..పద్దాడు, అసత్యం; పద్దు
చెప్పు; సాకులు చెప్పు
లార్ అడకేర్ వెనుక ఒరగడం
హేటఁ అడక్ కింద ఒరగడం
హేటఁ పడజాయేరో కింద పడి
పోవడం
హోడ్ పోటీ

7.1.4. మోకరిల్లు

ఏక గోడేపర్ హేట జో ఒక
మోకారిపై కిందికి వేళ్ళు
గొడతాణు మోకాళ్ళ దాకా
గోడేపర్ మోకాళ్ళపై
గోడేనఁ నవా మోకాలిని వంచు
గోడో మోకాలు
తార్ గోడేర్ హేటఁ ... నీ మోకాళ్ళపై
కింద ఉండడం

7.1.5. ఇంద్రధనుస్సు, నమస్కరించు, వంగు, వంచు, వందనం, విలువంపు, విల్లు

ఎక్కిర్ ముణాంగఁ నవేర్ ఒకరి
ముందు వంగడం
జమ్మిపర్ ఒలద్రో ... నేలపై పార్లడం
తార్ మాత్రెనఁ నవా నీ తలను వంచు
దస్సేక్ నవ్ కొద్దిగా వంగు
న్వారా బతిమిలాడు
నవన్ నమస్కార్ కరేర్
..... నమస్కరిస్తూ వంగడం
ఫాంక్ దఁ పడదొయ్యి
ముండి హలా తల ఊపు
సారి పగ్ పడేర్ సాష్టాంగ పడు
హేటెలగు నవ్ కింది దాకా వంగు
హేటఁ నవేర్ కిందికి వంగడం

7.1.6. ఆనుకో, వాలడం, వాలు

ఆంగఁ నవ్ గో ... ముందుకు వాలడం
బమ్రో ఎగరడం
లారఁ అడగ్గో వెనుకకు ఆనుకోవడం

7.1.7. నేరుగా ఉన్న భంగిమ

రాన్ ఉంచఁ చాలా ఎత్తు
సుదొసట్ బ్యాన్ గో నిక్క
పొడుచుకుని కూర్చోవడం
సూదో ఫఁజికో నేరుగా ఉన్న
భంగిమ

7.1.7.1. ఆరాముగా ఉన్న భంగిమ

ఆడోతెడో ఛాపేరో అడ్డదిడ్డంగా
పరుచుకో

కాయ హాయి చేనిజ హుబొ

..... ఆరాముగా ఉన్న భంగిమ
పుంచేరో కమ్ వేగో డిమాండ్
తగ్గడం
బ్యాసుని కూర్చోను
భశన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
రశేటు ఫరేరో సోమరిగా తిరుగు
లార్ అడ్కేరో ... వెనుకకు ఒరగడం
హార్గో అపజయం; ఓటమి
హుబర్ నిలబడు

7.1.8. కిందికి వంగడం

కూబ్బీ గూని; గూనిది
కూబ్బో గూని; గూనివాడు
దీమో అత్రాకర్ రెండింతలు
చేయడం
నవ్ తొమ్మిది; వంగు
లపాన్ రఁ నక్కి ఉండు
లవ్జో నక్కు
సుదొసట్ కర్ నో నిటారుగా
చేయడం
హేటాల్ ఏటవాలు; పల్లం; వంపు
హేటఁ ఉతార్ కిందికి దించు

7.1.9. శరీర భాగాన్ని కదల్చడం

ఆంకిర్ భంరాన్ ఫాడ్
..... కనురెప్పలను ఎత్తడం
కడేత్తైయి నవ్ నడుము దగ్గర
వంగడం
ఫపాయేర్ ముద్రించు
ఛావేనేనఁ సుదొసట్ కర్ వెన్నుముక
నిటారుగా చేయ్యి
తార్ హాతేన్ ఊంపర్ పాడ్ నీ
చేతులను పైకి పెట్టుకోవడం
తార్ హాతేనఁ భాండ్లఁ నీ చేతులను
కట్టుకోవడం
దీ వడి రెండవడం
ధూజేర్ కంపనం
పిట్టి పిట్టె
పూండ్ పిరుదులు
పూండ్ ఫేర్ .. పిరుదులను తిప్పడం

వేటెనఁ మాయి ఖ్యాంబ్ . కడుపును
తోపలికి గుంజడం

ఫాడ్ చింపు; చీల్చు
ఫేర్ .. తిప్పడం; పొర్లించు; మల్లించు;
మార్చు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
బట్టర్ తిమ్మిరి
బారఁ మంటాల్లఁ బయట
అంటించుకో
బారఁ పకల్లఁ .. బయట పట్టుకోవడం
ముట్టినఁ ఫేరేర్ మణికట్టును
తిప్పడం
ముండి లార్ కర్ తలను వెనక్కి
చేయండి
ముండి హలా తల ఊపు
లారఁ నవ్ వెనుకకు వంగడం
వాళ్ దఁ మెలిపెట్టు
హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;
కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు
హాత్ పాడ్ చేయి ఎత్తడం
హించేరో ఊగు

7.2. కదలు, కదిలించు, కదుల్చు, జరుగు

జరా సరక్ కొంచెం కదులు
జరా సర్కా కొంచెం కదిలించు
జాయేరో గమనం; పోయేటిది
నికళ్ గో తొలుగిపోవడం
ఫరేవాళో కదలిక గల; తిరుగు వాడు;
తిరుగుబోతు
ఫేర్ .. తిప్పడం; పొర్లించు; మల్లించు;
మార్చు
సరక్ రోవఁ కదలిక
సర్క-జికో కదిలించ గల
సర్కాయో కదిలించాడు
సర్కేరో చలనం; ప్రాకేటిది
సర్కా కదులు; జరుగు; జరుపు
హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;
కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు
హించేరో ఊగు
హుఁస్యారి కరేర్ రేకెత్తించడం

7.2.1. కదలిక పద్ధతి

చాలేర్ కదలించడం; గమనం
సర్కాయేర్ తరికా కదలిక రీతి

7.2.1.1. నడక, నడకతీరు, నడుపు

అచానక్ అకస్మాత్తుగా;
అనుకోకుండా; ఆకస్మిక
ఇంచ్ అంగుళం
ఉంప్ర, ధవ్ మేల్ పైన అడుగు
పెట్టడం
ఎక్కిన, చలాలేన్ జో ఒకరిని
నడిపించుకు పో
కుదో గంతు వెయ్యి
ఖుంద్ నాక్ తొక్కివెయ్యి
ఖూంద్ అణచు; తొక్కు
గోసాతి చాల్ బలంతో నడుచు
చాలన్ జాయేర్ కాలినడక
ప్రయాణం
చాలన్ జావో నడచి వెళ్ళండి
చాల్ .కొనసాగించు; గమనం; నడక;
నడిపించడం; నడిపించు; నడుపు;
నడుపు
చాలేర్ థంగ్ నడక తీరు
చాలేవాళో నడిచేవాడు
చాలేవాళో ఆద్మీ నడిచే వ్యక్తి
చాలో నడవండి
ఛప్ ఛప్ చాల్ ... చక చక నడుపు,
జాతర యాత్ర
జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వెళ్లు
ఝలన్ ఛాలేర్ లక్ష్మీ నడవడానికి
వాడే కర్త
టాంగేతి జాత్రాన జాయేవాళో పాద
యాత్రికుడు
టాంగేర్ ఆంగ్గిపర్ కాలి మునివేలు
టాంగేర్ ఆంగ్గిపర్ చాలేర్ ... కాలి
మునివేలిపై నడవడం
టాంగేర్ వాట్ కాళ్ళ దారి
టూంబో అంగవైకల్యం; కుంటివాడు
థీలోకన్ ఆంగ్గ జో మెల్లగా
ముందుకు సాగు

దస్సేక్ అల్పమైన; కాస్త; కొంచెం
నేపు; కొద్ది; కొన్ని; తక్కువ;
స్వల్ప
దేకన్ చాల్ జాగ్రత్తగా నడుచు
ధవ్ అడుగు; పాదం; పాదముద్ర
ధవ్ మేల్ అడుగుపెట్టు, అడుగు
వెయ్యి
ధవేర్ ఖోజ్ పాదముద్ర
పాక్తిన్ చాల్ పక్కకు నడుపు
ఫర్లో తిరిగాడు
ఫరేవాళో కదలిక గల; తిరుగు వాడు;
తిరుగుబోతు
ఫాంకావాళో లక్ష్మీ పంగ కర్త
బార చాల్ బయటకు నడువడం
బిసిర్ జా చాల్ పిల్లలా నడుపు
మస్తీ పొగరు గల; బలుపు;
వ్యామోహం
మాయి టాంగ్ మేలో లోన కాలు
పెట్టడం
మాయిర్ ఖస్తీ లోపలి మెట్టు
మోట్ జంగ మెల్లో చాల్ పెద్ద
అడుగులు వేస్తూ నడుపు
మోటో జంగా పెద్ద అంగ
రూయేతి ఫూల్ దూదితోపెట్టు
లడాయి మార్ తగువులాడు
వేలాతి కామ్కిదో కష్టపడి పని
చేసిండు
షికార్ వేట; వేటాడటం; వేటాడు
హలాన్ చలా ఊపుతూ నడుపు
హాతేర్ లక్ష్మీ ఊత కర్త
హాతేహాట, ఫూలన్ చాలేర్ లక్ష్మీ
నడిచేందుకు చంక కిందపెట్టుకొనే
కర్త
హామ్లెన్ చలాయేర్ ప్రయాసతో
నడుపు
హూయేర్ జాగ్ జనన మర్మం

7.2.1.1.1. పరిగెత్తు, పరుగు

కూద్ ఎగురు; దుముకు
ఖూందాగే తొక్కినలాట
ఘాడీర్ తాకత్ ఛజత్త థాన్ గుర్రం
తన బలం కొద్ది పరిగెత్తు
ఘాడీర్ సెర్తూర్ జాగ్ గుర్రపు
పందెం చోటు

చాల్ కొనసాగించు; గమనం; నడక;
నడిపించడం; నడిపించు; నడుపు;
నడుపు
జాదా దూరేర్ సెర్తు ఎక్కువ దూరపు
పందెం
జోర్రి థాన్ వేగం పెంచడం
థీలో థాన్ చిన్న పరుగు
దస్సే తొందరగా; త్వరగా;
లటుక్కున; వేగంగా
ధవే మేల్లో చాల్ అడుగులు
వేసుకుంటూ వెళదాం
థాన్ దౌడు తియ్యి
థాన్ జో పారిపో
థాస్లో పరుగు; పరుగెత్తిన
థానేర్ పరిగెత్తడం
ఫాడ్తాజో చించుతూ వెళ్ళండి
వచ్చళన్ పడో ఎగిరి పడటం
సివార్ పొలిమేర
సెర్తు పందెం
హస్తే పందెం
హాత్ తాజో ఊగులాడుతూ పో

7.2.1.1.2. పాకు

గోడియాపు చాల్ పాకు

7.2.1.1.3. గెంతడం, గెంతు, దుముకు, దూకడం, దూకు

ఉంప్ర, కూద్ పైన దూకడం
ఏక్ టాంగేతి కూద్ ఒంటి కాలి
దుముకు
ఖోడాతో ఖోడాతో ఊప్ర, చాల్లో
..... గెంతుకుంటూ పైన కుంటడం
ఘేరన్ కూదేర్ చుట్టు పక్కల
గెంతడం
ధక్కా ఎదురుదెబ్బ
వాళేర్ చత్రి గాలి గొడుగు
సాగేవాళో పలక సాగుడు పలక
హేట, ఉంప్ర, కూద్ కిందికి పైకి
గెంతు
7.2.1.2. తొందరగా కదలడం
అచానక్ ఉంప్ర, హఠాత్తుగా పైకి
ఏర్ చాల్ని బడ్గి దీని వేగం
పెరిగింది

కుదేరో గంతు వేయు; గెంతడం;
 దూకడం
 చాల్ .కొనసాగించు; గమనం; నడక;
 నడిపించడం; నడిపించు; నడుపు;
 నడుపు
 ఛేటి ఛేటి అవధి; ఎడం; దూరం
 దూరం; దూరంగా;
 దూరందూరంగా; విడి విడి
 జల్ది ఛాల్ తొందరగా కదలడం
 ధాన్ జో పారిపో
 పట్కె టూట్ గో .. పుటుక్కున తెగు
 బర్చి ఈటె; బల్లెం
 బర్చి ఫ్యాంక్ బల్లెం వెయ్యి
 భుకొ రఁ ఉపవాసం ఉండు
 సమ్మేకర్ తొందరగా చెయ్యి
 సవ్ కేసి ... తొందరపాటు; తొందరైన
 సాసి కూద్ నిజంగానే గెంతడం
 హజార్ వెయ్యి
 హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;
 కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు
 హించ్ ఊగు

7.2.1.2.1. మెల్లగా కదలడం

థీలొకన్ హాల్ రో మెల్లగా కదలడం
 తార్ థాంసేర్ కమ్ కర్ నీ వేగం
 తగ్గించు
 మార్ సారు దేక్ నా గురించి వేచి
 చూడు
 యేర్ రుబ్బి కమ్ వేగి దీని వేగం పడి
 పోయింది
 రుబ్బినఁ కమ్ కర్ణో .వేగం తగ్గించడం

7.2.1.3. తిరుగు, దారితప్పు

కన్నాయితోయి ఫరేవాళో సంచార
 జీవి,
 పాక్షీనఁ చాల్ పక్కల నడుపు
 ఫర్ తిరగడం; తిరుగు
 భులాటి పడ్డో దారితప్పు

7.2.1.4. సొగసైన, హుందావన

బడి సూరత్ సొగసైన, అందమైన
 మజాతి సొంపైన
 రాన్ బడో హుందా అయిన
 సావ్ కర్ చదును చెయ్యి

హుళిఘాంగ్ అనుకూలమైన,
 సులువైన
 హుళి టాంగే తేలిక కాళ్ళు

7.2.1.4.1. మొద్దుగా ఉండే, మోటైన,

వికార, వికృత

అనాడి మొరటైన
 ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
 నీచంగా; పాడు
 జాడొజట్ రఁ మొద్దుగా ఉండే
 ఫ్యామేదా లాభం
 వంగ్గెని అనారోగ్యం; చాతకాని; బలం
 లేని తనం; వల్లకాని
 హాటే మాయిర్ బళిద్ ... అంగడిలో
 ఎద్దు

7.2.1.5. కష్టంగా నడవడం

ఎక్కిన తడ్ బడ్ కరజు కరేర్
 ... ఒకరిని తడబడునట్లు చేయడం
 టాంగ్ రపట్టి కాలు జారడం
 నవ్ గి వంగిన
 పల్లి మార్ పార్లు
 లక్ష్మితి చాల్ కర్రతో నడుపు
 సాంటా చెరుకు గడ

7.2.1.5.1. జారడం, జారు, జార్పు,

తప్పిదం, తప్పుచెయ్యి, పొరపాటు

రపట్టో జారడం
 రప్టజు ఫఁజికో జారునట్లు ఉన్న

7.2.1.6. కదలకుండా పట్టు, నిలకడ,

స్థిరమైన, నిలకడలేని

కూద్ ఎగురు; దుముకు
 గాడేజికో నాటిన
 టకన్ నిమగ్నం అగు; నిలకడ;
 స్థిరమైన
 నవేని వంగని
 నఁ హాలజా పకడ్ కదలకుండా
 పట్టు
 భూలేర్ మతిమరుపు;
 మర్చిపోవడం; విస్మృతి; స్థిమితం
 లేని

హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;
 కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు
 హుబర్ నిలబడు

7.2.1.6.1. తక్కిడ, తుయ్యి, తూకం,

త్రాసు, నిలకడగా ఉండు, సమతూగు

ఎక్కజ్ జాగ్ రేర్ ఒకే దగ్గర
 ఉండడం; నిలకడగా ఉండు
 ఎక్కజాగఁ రకాడేర్ నిలకడగా
 ఉంచడం
 జోకేర్ తూయడం
 తక్కి త్రాసు
 తార్ తాక్షీనఁ ఖోల్టో నీ తక్కిడను
 పోగొట్టుకోవడం
 బరోబర్ కచ్చితంగా; సమతూగు
 మాత్తా ఫర్తా తల తిరిగే; తల
 తిరుగుట

7.2.1.7. శబ్దం చేస్తూ కదలడం

ఆవాజ్ కర్త హాలేర్ . చప్పుడు చేస్తూ
 కదలడం
 ఫీంచ్ లాగు
 ఘంటా వాజేరో గంట మోగు
 చోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ
 టప్ టప్ కన్ ఆటావఁ
 టక్కు టక్కు మనే చప్పుడు
 దన్ దన్ చాల్ గబ గబ నడుపు
 పకారేర్ ఫిర్యాదు; మొర;
 వల్లించడం, చెప్పడం;
 వ్యాఖ్యానం
 పార్రాజికో పారే
 బగా ... పారవెయ్యి; విసురు; వెయ్యి
 బస్త్రా మొరుగుతుంది
 బుగ్గి కర్ బుడగలు చెయ్యి
 బోల్ట్ చెప్పు; పలకరించు; పాడు;
 మాట్లాడించు; మాట్లాడు;
 మోగించు
 భనేరో మొరుగుడు
 మార్ బాదు
 వజా మోగించు

7.2.2. ఒక దిశలో కదలడం

ఏక్ పాక్షి సామ్ హాలేర్ .. ఒక దిశలో
 కదలడం

ఏక పాక్షిసామ్ దిశ
 ఏక సామేతి జామా ఒక దశతో
 వెళదాం
 డగర్లో పోయే, వెళ్లెను; వెళ్ళి పోవడం

7.2.2.1. ముందుకు కదలడం

ఆంగ్ల .. ఎదురు; ముందు; మొదట్లో
 ఆంగ్ల బడ్ ముందుకు సాగు
 ఆంగ్ల బడెర్ పురోగమించు;
 ముందు నడిచేది; ముందుకు
 సాగడం
 ఆంగ్ల సర్కెర్ ముందుకు కదలడం
 బయానా బయానా

7.2.2.2. వెబకకు కదలడం

ఫరన్ ఆయేర్ తిరిగి రావడం

7.2.2.3. పక్క దార్లలో కదలడం

పాక్షిన్ సరక్ పక్కకు కదులు;
 పక్కకు నడవడం
 పాక్తితి పక్కనుండి
 వాటేమాయితీ బార, చాల్ . దారిలో
 నుండి బయటకు కదులు

7.2.2.4. పైకి కదులు

ఉంచ ఉబ్ పైకి లేచు
 ఉంప్ర ఆయేర్ పైకి రావడం
 ఉంప్ర ఆయేరో ఉపరితలానికి
 రావడం
 ఉంప్ర చాల్ పైకి కదులు
 ఉంప్ర జో పైకి వెళ్లు
 ఉంప్ర పాడ్ పైకి ఎత్తు
 ఉంచ ఉబేర్ పైకి లేచు; పైకి లేపు
 ఓప్ర దానిపై
 కుదేరో గంతు వేయు; గెంతడం;
 దూకడం
 చడ్ గో ఎక్కు
 చడెర్ ఎక్కుడం
 చడేవాళో ఎక్కివాడు
 చడ్ ఎక్కు; ఎగబాకు
 యొక్కొ ఆవ అలలు వచ్చు
 పహాడ్ ఛడేవాళో పర్వతాలు
 ఎక్కివాడు
 భాట చడేవాళో ... రాళ్ళు ఎక్కివాడు

లాంబొ వడేర్ ఎత్తు పెరగడం
 వేర్ అవ్వు; ఏర్పడు
 వేలాతి ఉంప్ర చడ్ ఇబ్బందిగా
 పైకెక్కు

7.2.2.5. కిందికి కదలడం

ఉంపరేతి హేట గజేర్ . అవరోహణ
 ఎక్కిన హేట కరేర్ ఒకరిని కిందికి
 చేయడం
 హుతర్ దిగు
 హుత్రేర్ దిగడం
 హేట కూడేర్ కిందికి దూకడం
 హేట చడేర్ కిందికి ఎక్కుడం
 హేట చాలేర్ కిందికి కదలడం
 హేట జాయేర్ కిందికి పోవడం

7.2.2.5.1. పడడం, పడు

ఆవ గో వచ్చేయడం
 ఉంపర్ పడ్గో పై పడడం
 ఓమాతి పడగో . దానినుండి పడడం
 చూంట్స్ జో ... అంటుకుని పోవడం;
 అంటుకొని పో
 ఢీకొన్ డూబ్లో మెల్లగా మునగడం
 పడ్గో పడిపో
 పడేద పడనిప్పు
 పడజుకో తరిక పడే రీతి
 వట్టకరన్ థెకల్ ... తలకిందులుగా
 తొయ్యి
 వాళేర్ చత్రి గాలి గొడుగు
 హేట ఆయే కిందికి రావడం
 హేట తేల్ గో కింద తేలడం

7.2.2.6. తిప్పు, తిరగడం, తిరుగు

ఫర్ తిరగడం; తిరుగు
 ఫేర్ . తిప్పడం; పొర్లించు; మల్లించు;
 మార్పు
 లార్ ఫర్ వెనుతిరుగు
 వాట్ బదలాదినో . దారి మార్చడం
 హాటా జో వెనక్కిపో; వెనుకకు వెళ్ళు
 హాటాలేర్ ఉపసంహరణ
 హాటో దెకేర్ మళ్ళీ చూడడం

7.2.2.7. ఒక వృత్తిలో కదలడం

ఏక గోళాసాణేమా ఫరేర్ ఒక
 వృత్తిలో కదలడం

7.2.2.8. ముందుకు, వెనుకకు

కదలడం

ఆంగ్ల పాచ్చ, భాట పాడో
 ముందుకు వెనుకకు రాయి
 మోపడం
 ధుజ్ జే వణుకు
 పాచ్చ సరక్ వెనుకకు కదలడం
 ఫాడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
 బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
 భాటార్ బొమ్మ రాయి
 మార్లో కొట్టుకో; తన్నుకో
 హాల్ చిన్నగా కదలడం
 హింబేరో ఊగు

7.2.2.9. వంపు తిరగకుండా నిటారుగా

కదలడం

వడోజు ఎగిరినట్టు
 వాళో ఫరేనిజు ... వంపు తిరగకుండా

7.2.3. ఒక దాని వైపు కదలడం

ఆంగ్ల బడేరో కొనసాగడం
 జావా పోదాం
 డై ఆయేర్ దగ్గరకు రావడం
 సాదసీద వాట్ జామా ... సామాన్య
 దిశతో వెళదాం
 సామ్ హాలేర్ వైపు కదలడం

7.2.3.1. దూరంగా కదలడం

ఫేటి జావో దూరంగా కదలడం
 ఫేటి జో దూరంగా పో

7.2.3.2. పో, వెళ్లు

అత్తేతి చ్చాలో ఇక్కడి నుండి
 వెళ్లిపో
 అత్తేతి జో ఇక్కడి నుండి వెళ్లు
 ఈ జాగ్ రాల్ కరో . ఈ చోటు ఖాళి
 చెయ్యండి
 జావో వెళ్ళండి

జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వెళ్లు

7.2.3.2.1. వచ్చు, రా

అత్తఁ ఆజొ ఇక్కడికి రా
ఆ రా
ఆరి వస్తుంది
ఆరోచూఁ .రావడం; వచ్చు; వస్తాను
ఆవో రండి

7.2.3.3. త్యాగంచెయ్యి, విడువు,
వెళ్లిపో, సెలవు

వలెజాయేర్ వెళ్లిపోవడం
జో పో; పోవును; బైలు దేరు; వెళ్ళి
పో; వెళ్లు
నికళ్ తొలుగు; బయలుదేరు
బలిదాన్ త్యాగం
మర్గో ...చావు; మరణం; మరణించు;
మరణించుట; మృతి
యేన్ మార్ దీనిని కొట్టు
హాబో లేతెర్ ... ఉపసంహరించడం,
హుయి కొని కాలేదు

7.2.3.3.1. చేరు, వచ్చు

ఆన్ భళ్ గో వచ్చి చేరడం
టూట్ పడేర్ సంభవించు

7.2.3.4. లోపలికి రావడం

ధరన్ దూరు; దూర్చు
మాయిర్ పాక్తి హాల్ ... లోపలి వైపు
కదలడం

7.2.3.4.1. బయటకు వెళ్ళడం

జాయేర్ గల్మా వెళ్ళే ద్వారం
బార్ జామా బయటికి వెళదాం
బారఁ ఆ బయటకు రా
బారఁ జాయేర్ వాట్ బయటకు
వెళ్ళే దారి
బారఁ మేల్ బయట పెట్టడం;
బయటకు పంపు; బయటకు
పంపుట
వేజ్ కన్నం; తొర్ర; బెజ్జం; బొక్క

7.2.3.5. ఇప్పుడు కదలడం,

ఎక్కువగా, పూర్తైన, ముగిసిన, పూర్తై

ఆడో హాల్ అడ్డంగా కదులు
ఉంప్రఁ చాలేర్ పైన నడవడం
ఫేరన్ జామా చుట్టు వెళదాం
జాదా థాన్ .. ఎక్కువగా పరిగెత్తడం
దాట్ దాటు
పాక్తి మాన్ జామా పక్కనుండి
వెళదాం
పాక్తి మా థమర్ పక్కన ఆగడం
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
వేగి పూర్తైన
హమ్లా కట్టిడి
హించ్ ఊగు

7.2.3.6. తిరిగి ఇవ్వు, తిరిగి వచ్చు,

తిరిగి రావడం, ప్రాప్తి, రాబడి

ఆయేర్ రాబడి; వచ్చు
ఫరన్ తిరిగి; పర్యాయాలు; మళ్ళా;
మళ్ళి
ఫరన్ జో తిరిగి పోవడం
లార హాలేర్ వెనుకకు కదలడం

7.2.4. ప్రయాణం, ప్రయాణించు

ఆచ్చొ సఫర్ కిదొజ్జొ ... మంచిగా
ప్రయాణం చేసినవాడు
ఉజ్జెక్ మల్ కేన్ జో పర దేశానికి పో,
ఏక్ జాగే ఆతి అజ్జెక్ జాగే నఁ జామా
..... ఒక ప్రాంతం నుండి ఇంకొక
ప్రాంతానికి వెళదాం
గాడి థమేరి థావ్ వాహన ప్రాంగణం
గామ్ జో ఊరికి వెళ్ళు
తీరత్ గో యాత్రికుడు
వాట్ చాలు బాటసారి
సందర్శన దౌరా జాయేర్ సముద్ర
ప్రయాణం
హాట్ అంగడి; యాత్ర
హాట్ ఆహారం తినే చోటు

7.2.4.1. నేల ద్వారా ప్రయాణించడం

జమ్మిపర్ బూమిపై

ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
బార్ ఖ్యాంచ్ బయట గుంజు;
బయటకు లాగు
వాడేపర్ చాలేర్ నేలపై
ప్రయాణించడం

7.2.4.1.1. బండి, వాహనం

అబోరిజ్జా ఆబో
ఆర్చి అద్దం; కటకం; గాజు పలక
కారు కారు
గాడి మోటర్; వాహనం
హాడేర్ బండి గుర్రపు బండి
ట్రక్కు ట్రక్కు
దీగిరార్ బండి .రెండు చక్రాల బండి
ఫేర్ .. తిప్పడం; పొర్లించు; మళ్లించు;
మార్చు
బండి బండి; వాహనం
బండి ఖాండ్ బండికట్టు
ఖాడేర్ కార్ అద్దె కారు
వజన్ పాడజ్జొ బండి ... బరువులు
మోసే బండి
స్కూటర్ స్కూటరు

7.2.4.1.2. రైలుమార్గం

ఇంజిన్ ఇంజను
కరంటేతి చాల్రి జ్జొ మోటర్
..... విద్యుత్ వాహనం
గాడిపర్ జావో రైలు మీద వేళ్లు
గాడిర్ పట్ట రైలు పట్టాలు
గాడిర్ వాట్ పొగ బండ్లు పోయే
బాట; రైలు మార్గం
దౌరా జాయేర్ గాడి .. ప్రయాణికుల
రైలు
పట్టాపర్ సవారి కర్ పట్టాలపై
సవారీ చెయ్యి
పట్టాలు పట్టాలు
ఖాందేవాళో కట్టేవాడు; యాత్రికుడు
మంచం పడక, పక్క
సవారి సవారీ
సవారి కర్ స్వారి చెయ్యి
స్టేషన్ మాస్టర్ స్టేషన్ మాస్టర్

7.2.4.2. నీటి పై ప్రయాణం

చడావో ఎత్తులోకి వెళ్ళే దారి
జోయివఁ వేరుపడు
డూబ్లి మునిగింది
నంది లంగేర్ నది దాటడం
పడవపర్ జాయేర్ నౌక ప్రయాణం
పాణిమాయేర్ వాట్ ... జల మార్గం
పాణిపర్ జాయేర్ నీటిపై
ప్రయాణం
పాశేపర్ హుతర్ గట్టున దిగు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చి వెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
లంగ్ దాటు
లాలోచటక్ ముదురు ఎరుపు
సమ్మరేర్ సందు సముద్రపు సందు
హవాయి హుతర్ ... విమానం దిగు

7.2.4.2.1. నావ, పడవ

ఓడ పడవ
చాట్టు తెడ్డు
నాయక్ . అధిపతి; నాయకుడు; పెద్ద
వ్యక్తి
పడవ పడవ
పడవార్ చాట్టు పడవ తెడ్డు
స్తంభం స్తంభం

7.2.4.2.2. ఈత

పాణిహేటేన్ జాయేర్ నీటి కింద
ప్రయాణం చేయడం
మార్గో కొట్టుకో; తన్నుకో

7.2.4.2.3. దూకు, మునుగు

ఉంప్రఁ తర్రి ఉపరితలంలో తేలడం
కూడ్ ఎగురు; దుముకు
డబోళ్ ముంచడం
థాఁసన్ జాన్ కూదేర్
..... పరుగెత్తుకుంటూ దుంకడం
పాణిహేటఁ ప్యారేరో నీళ్ల కింద
ఈత కొట్టడం
పాణిమా కూడ్ నీటిలో దూకు
మాయి కూడ్ లోనికి దూకడం;
లోనికి దూకు

7.2.4.3. ఎగురు

ఘూడ్ గద్ద
ఫతంగి గాలి పటం
వాశేమా దౌరా జాయేర్ గాలిలో
ప్రయాణించడం
వాశేర్ పడవ గాలి పడవ
వాశేర్ బుడగ గాలి బుడగ
హవాయి విమానం
హవాయిర్ తకాణో విమానాశ్రయం
హవాయిర్ వాట్ విమాన రహదారి

7.2.4.4. అంతరిక్షంలో పయనించడం

ఫేర్ ఆయో తిరిగి పోవును
రామే అంతరిక్షం
రామేపర్ జాయేర్ నౌక . అంతరిక్ష
నౌక

7.2.4.5. కొత్త ఇంటికి వెళ్ళడం

ఘర్ ఫోడ్దేర్ ... ఇల్లు విడిచిపెట్టడం
ఘరేమా ధర్నేరో గృహ ప్రవేశం
ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజినామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడుపు; విరమించు
జాన్ రఁ వెళ్ళి ఉండు
నవ్వో ఘరేనఁ జావో కొత్త ఇంటికి
వెళ్ళండి
లాద్ జాయేరో వలస పోవడం

7.2.4.6. దారి, మార్గం

ఎక్కినఁ వాటేవాసు పుంచేరో
ఒకరిని మార్గం గురించి అడగడం
ఎక్కిర్ వాటేర్ బారేమాకేర్ . ఒకరి
తోవ గురించి చెప్పడం
తార్ వాటేనఁ మాలం కర్లఁ నీ
మార్గాన్ని కనుగొనడం
తూ మనఁ వాట్ దికాళిన్ కఁ నీవు
నాకు మార్గం చూపగలవా
మఁ కూకన్ జావణో నేను ఎలా
వెళ్ళాలి
వాట్ కఁ దారి చెప్పు
వాట్ దికాళి దారిచూపు

7.2.4.7. నీ మార్గాన్ని కోల్పోయావు

తార్ వాటేన్ ఫోల్టో నీ మార్గాన్ని
కోల్పోయావు
తూ కత్తఁ ఛికో మాలం ఛేని నీవు
ఎక్కడ ఉన్నావో తెలియదు

7.2.4.8. నైసర్గికపటం, పటం

ఆళీర్ నక్ష వీధి పటం
గ్లోబ్ గోళం
నిశాని . ఆనవాలు; గుర్తు; చిహ్నము;
సంకేతం
పటాల్ పటం
మూలాల్ దికాళేవాళి మిషిని
..... దిక్కుచి
రాజ్యమేన్ నక్షా రాజ్య పటం
రేఖా దికాళేర్ నక్ష రేఖాపటం
వాటేన్ గీన్ మార్గాన్ని గీయడం
సడక్ దికాళేర్ నక్ష రహదారి పటం
హుపామ్ కర్ పథకం వేయడం

7.2.5. తోడుగా వెళ్ళు, తోడు వెళ్ళు

పాక్తి పాక్తిమా పక్కపక్కన
పాక్తిమాయేన్ ఆఁ .. పక్క నుండి రా
భళన్ ప్రయాణం కరెవాళో ... కలిసి
ప్రయాణం చేసేవాడు
యేతి కామ్ కరేర్ దీనితో పని
చేయడం
సాత్ ఆజొ తోడుగా రా
సోబత్ జో తోడు వేళ్లు
హాటా జో వెనక్కిపో; వెనుకకు వెళ్ళు
హాతేమా హాత్ చేతిలో చెయి

7.2.5.1. మొదటగా వెళ్ళడం

ఆంగేర్ వర్నా అగ్ర భాగం
ఆంగఁ జాఁవాఁ . ముందుకు వెళదాం;
మొదటగా వెళదాం
ఆంగఁ థాన్ .. ముందుకు పరుగెత్తు
ఆంగఁ రఁ ముందుండు
గాడి మోటర్; వాహనం
గాడిమారఁ వాహనంలో ఉండు
నాయకీ కర్ నాయకత్వం వహించు
లేన్ జాయేవాళో తీసుకుని
పోయేవాడు

వ్యారేమా నాయక్ ఉద్యమ
నాయకుడు

7.2.5.2. అనుసరించు, వెంటాడు,

వెంటడించు

అగల్ బగ లేవాళేర్ లార్ పడేరో
..... చుట్టు పక్కల ఒకరిని
వెంటాడడం

అంగఁ ఖ్యాంచేరో ముందుకు
లాగడం

ఛెటితి లార్ పడేర్ దూరంగా
వెంటడించడం

డప్టన్ పకడ్ తరిమి పట్టు
పక్కొ థాంసేర్ ర్పుల్ వేగం
పుంజుకోవడం

పచ్చఁ జామా తర్వాత వెళదాం
బడ్జాయేర్ ఎక్కువ కావడం;
పురోగమించు

లారజ్ రేరో వెనుకనే ఉండటం
లార్ ఆయేరో వెనుక రావడం
లార్ పడ్ వెంటడించు
లార్ పడేర్ వెంటాడు
లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంటడి; వెనకాలలో; వెనక్కు;
వెనుక

లారఁ పడేర్ వెంటడించడం
వాటేర్ పాక్తిమా భాందేవాళో . దారి
వెంట కట్టుకోవడం

7.2.5.3. దారిచూపు, దారిచూపేవాడు,

పర్యవేక్షకుడు, పర్యవేక్షకురాలు,

మార్గదర్శకుడు

చాల్ . కొనసాగించు; గమనం; నడక;
నడిపించడం; నడిపించు; నడుపు;
నడుపు

దేక్ చూడు
దేకేవాళ్ చదువు రాని వారు;
పర్యవేక్షకురాలు

లేన్ జాయేవాళో తీసుకుని
పోయేవాడు

వాట్ దికాళ్ దారిచూపు
వాట్ దారి
వాటేలారఁ దారితోడు

హాటా జో వెనక్కిపో; వెనుకకు వెళ్ళు

7.2.5.4. దగ్గరికి రావడం

ఛేబ్రి ఏరు
జాఁవఁ వెళదాం
జీవరాసేర్ ఖాళ్లో జంతు చర్మం
దళ్ దండు

భరన్ ఛఁ నిండి ఉండు
భళన్ జాయేర్ కలిసి వెళదాం

భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా

ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం

భాటాతి మార్ రాయితో కొట్టు;
రాళ్లతో కొట్టు

మళావ్ . కూటమి; గుంపు; గుబురు;
జనుల; మందగూడు; సంఘం;

సమూహం

రుంగ్గి వరద
హాంక్ మారన్ బలాయేర్ కేకెసి

పిలుపు
హోళా వడగండ్లు
హోళా పాణి రాళ్ళ వర్షం

7.2.6. పట్టుదలతో ప్రయత్నించు

దేకన్ కర్ అనుసరించు
నాన్ కా చిన్న; పసి

నఁ ఛోడజ కరెవాళో పట్టుదలతో
ప్రయత్నించేవాడు

లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంటడి; వెనకాలలో; వెనక్కు;

వెనుక
షికార్ వేట; వేటాడటం; వేటాడు

7.2.6.1. పట్టు, పట్టుకో, పట్టుకోవడం

ఎక్కిన్ హాత్ కడి ఘాలేర్ ... ఒకరికి
బేడిలు వేయడం

జితలేర్ చేజిక్కించుకో
జిత్తో జయించు

పకడ్ పట్టుకో
ఫరన్ పకడ్ తిరిగి పట్టుకో

ఫరన్ హాతేమా పకడ్ మళ్ళి
చేజిక్కించుకో

రందికర్ దిగులుపడు

లగా కొట్టు; గుద్దు; దంచు;
మోగించు; మోత

లీయా తీసుకో; తెచ్చుకో
వేరాళు గెలుపొందు; జయం; వీరుడు

7.2.6.2. కదలడం నుండి ఆపడం

ఊట్ లే
కూడ్ ఎగురు; దుముకు

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు

చాలఁజేనఁ థమాడ్ కదలేవడిని ఆపు
థమాడేరో అడ్డుకో

భాందన్ తాలం ఘూల్ కదలకుండా
చేసి తాళం వేయడం

మాళేమా ఘూల్ గూటిలో పెట్టు
ముండో బూర్ నోరు మూసుకో

లాకడ్ కొయ్య దుంగ; దూలం;
మొద్దు

వాటేమా పడ్గో దారిలో పడటం
వాటేమా రకాడ్ అదుపులో ఉంచడం;

మాటల్లో ఉంచు
వాళో వంకర

హడ్కార్ కసిరించుకోవడం
హాత్ బేడి చేతి సంకెళ్లు

హాత్ కడి సంకెళ్లు
హేటఁ పకడ్ కిందికి పట్టు

7.2.6.3. తప్పించుకుపోవడం, పారిపో,
పారిపోవడం

ఎక్కిన్ చీటి దఁ ఒకరికి చిట్టి ఇవ్వడం
ఎక్కిపర్ అత్తర్ ఘ్యాంక్ ... ఒకరిపై

పరిమళ వాసన విసరడం
ఛెటి దూరం

ఛేటి థాంసన్ జో దూరంగా
పరుగెత్తు

జ్ఞానేతి తపాలిదో తెలివిగా
తప్పించుకున్నాడు

తపా తప్పించు
తపాలేన్ జాయేవాళో

..... తప్పించుకుని పోయేవాడు
తపాలేర్ తప్పించు;

తప్పించుకోవడం

తూ థాంసేర్ మాలంకర్ లఁ ... నీవు
పారిపోవడం తెలుసుకో
థాన్ జాయేర్ దూసుకుపోయే;
పారిపోవడం
థాన్ జాయేవాళో పారిపోయేవాడు
బార్ జో బయటకు పో
బుడాయేరో ఎగ్గొట్టడం; నష్టం
కలిగించడం
మోటోరఁ పెద్దగా ఉండు
సమోర్ ఫేటి డగర్ జో బాగుగా
దూరంగా వెళ్ళి పో

7.2.6.4. విడిచిపెట్టడం

ఎక్కిన్ ఫోడ్ దేరో ఒకరిని విడిచే
పెట్టడం
ఎక్కిన్ జాయేదఁ ఒకరిని
వెళ్ళనివ్వడం
ఎక్కిన్ బార్ కాడ్ ఒకరిని బహిర్గతం
చేయడం
కాడ్ తియ్యి
ఛూట్ గొజకొ మనిక్యా విడుదల
చేయ బడ్డ వ్యక్తి
ఛూటిదఁ స్వేచ్ఛ ఇవ్వు
ఛూటో కట్టని
ఛోణాకేర్ విడుదల చెయ్యి
తాటో ఏర్ ఖాళి అవ్వు
డాండ్ భాండ్ ... జరిమానా చెల్లించు
బగా ... పారవెయ్యి; విసురు; వెయ్యి
బడాన్ సాకులు
బారఁ ఆయేని బయటికి రాని
మాఫికర్ .. షమాపణ; షమించండి;
షమించు
హత్ ఫేని చేతులు లేని

7.2.7. కదులుట లేదు

టకన్ నిమగ్నం అగు; నిలకడ;
స్థిరమైన
హత్రో కోని కదులుట లేదు

7.2.7.1. కదలడం ఆగడం

ఛూటిలేన్ ఆ నిద్రకు రా
తకాణో మకాం; మజిలీ; వసతి
గృహం

7.2.7.2. ఉండడం, ఉండు, నిలుపు,

మకాం

జాగేమారేగో స్థలంలో మిగలడం
తకాణో మకాం; మజిలీ; వసతి
గృహం
థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపిపెట్టు;
నిలుపు; వారించు
బడ్గో ఎత్తుకు ఎదుగు; మించు;
మిగలడం
రఁ ఉండు; చేరి ఉండు
లార్ రేగో వెనుక మిగలడం
లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంటి; వెనకాలలో; వెనక్కు;
వెనుక
వాతేమారేర్ కట్టుబడు
హలఁనజ రఁ కదలకుండా ఉండడం
హలేనిజ స్థిరమైన, శాశ్వతమైన

7.2.7.3. ఆగు, ఎదురుచూడు,

నిరీక్షించు, వేచిఉండు

ఎక్కిన్ దేకేర్ ఒకరిని చూడటం
గండిగాసేవాళో ... కాచుకొని ఉండు
ఘడియా అతి తక్కువ సమయం
కూడా; ఒక్క నిమిషం;
సమయము
తామన్ మారెవాళో ఓర్పుగల
తార్ తాణు దేక్ నీ వంతు కోసం వేచి
చూడడం అంటే
థమ్ ఆగడం; ఆగు; వేచి ఉండు
దన్నేక్ వేశా కొంచెంసేపు; కొద్ది
సమయం
దీటో చూశాను; వేచి ఉండే
బరాబర్ ఫఁజికో సమానం గల
మాయి దెమల్ లోనికి పంపడం
మఁ అబ్బజ్ తాతి రెజావుమఁ నేను
ఇప్పుడే నీతో ఉంటాను
మఁ వాట్ జోవ్ కొని నేను వేచి
ఉండలేను
రోగాళో జబ్బు వ్యక్తి; రోగి; రోగి,
రఁ ఉండు; చేరి ఉండు
లక్కున్ రేర్ వేలాడడం

లాజ్ కరేర్ మొహమాటం;

మొహమాటపడు
వేజాకన్ కెలేవాళో అవుతుందని
అనుకునే వాడు
హాటో దేక్ ఎదురు చూడటం
హాటో దేకేవాళో ఎదురు చూసేవాడు
హారి వరుస
హారితి కత్తేర్ వరుసలో కత్తిరించడం
హారిమా హుబ్రో వరుసలో
నిలబడడం
హారిమాతి కూద్ వరుస నుండి
దూకడం

7.2.8. ఒకరిని పంపించండి

ఎక్కిన్ మేతో . ఒకరిని పంపించండి
దెమల్లఁ తరలించు; పంపించు;
బట్వాడా చెయ్యి
బలాలఁ పిలిపించు
రద్ కర్ రద్దు చెయ్యి

7.3. కదిలించడం

వలాన్ లేజో నడిపించుకుని పో
తవాదల్ బదిలీ
దెమల్లఁ తరలించు; పంపించు;
బట్వాడా చెయ్యి
సవ్ కో ఖ్యాంచ్ లఁ చివుక్కున
లాగుకో
హలా ఉప్పు; కదల్చడం; కదిలించు;
కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు

7.3.1. కొనసాగించు, మొయ్యి,

మోసుకొని వెళ్లు

ఖవేపర్ పాడేర్ బాహువులపై
మోయడం
చాల్ కొనసాగించు; గమనం; నడక;
నడిపించడం; నడిపించు; నడుపు;
నడుపు
పాడేర్ థమాల్ మోసే స్తంభం
పాశ్చేన్ జాయేవాళో మోసుకుని
పోయేవాడు
పూళి పొట్లం
బండి భాండ్ బండికట్టు
భీమారివాళేనఁ పాడేర్ మంచం
..... రోగిని మోసుకెళ్ళే పడక

లారపాడేర్ పొట్టి వెనుక మోసే

మూట

వజన్ పాడ్ బరువెత్తు

వజన్ మేల్ బరువు వెయ్యి;

బరువెయ్యి

వజనే హేటఁ బరువు కింద

విస్తా చడా సరుకు ఎక్కించు

విస్తా పాడేవాళో మనిక్యా సామాన్లు

మోసే వ్యక్తి

స్తంబమేనఁ ఉంపర్ గాడేర్ . స్తంభం

పైమోయడం

హాతేతి పాడ్ . చేతులతోమోయడం

హాలాయేనకఁ కదల్చగల

7.3.1.1. విసురు

అట్క అమర్చు

ఉంప్రఁ వరాడ్ ... పైకి ఎగర వేయడం

కాళో గూండ్ నల్లని బంక

చెండున్ బగా బంతిని విసురు

ఫింట్ ఛాంట్ గందరగోళం; చిందర

వందర; ముక్కలుముక్కలుగా

విసరడం

జోరేతి ఫెంక బలంగా విసురు

డళి ముక్క

బగా ... పారవెయ్యి; విసురు; వెయ్యి

బాంబ్ బగా బాంబులు వేయడం

రడాయేర్ దొర్లించు; పొర్లించు

లక్కిన్ ఫఁకా కర్రను విసురు

వాళేమా ఊప్రఁ ఫ్యాంక్ .. గాలిలోకి

పైకి విసురు

7.3.1.3. కదలడం, కదిలించు

ఆంగఁ పాచ్చఁ హలా ముందు

వెనుకకు కదల్చడం

ఖాళ్యా వరద; వాగు

హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;

కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు

7.3.1.4. కొట్టి పోవడం

చూరొ కారడం; చూర్ణం; పొట్టు;

స్రవించు

మార్దేన్ డగర్లో కొట్టి పోవడం

రప్టన్ పడ్తో జారి పడడం

వలోటీర్ దొర్లు

7.3.1.5. సరిగా నిలబెట్టు

జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;

రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం

సూదో హుబాడ్ సరిగా నిలబెట్టు

హుబ్రేర్ నిలబడడం; నిలుచు;

నిలుపు స్థానం

హుబ్రేర్ జాగ్ నిలిచే స్థానం; నిలుపు

చోటు

7.3.2. ఒక దిశలో కదల్చడం

ఏక్ వడి హలా ఒక దిశలో

కదల్చడం

హలా ఊపు; కదల్చడం; కదిలించు;

కదిలించు; కుదుపు; పెకిలించు

7.3.2.1. ముందు పెట్టు

ఆంగఁ జాయేదఁ ముందుకు

పోనివ్వడం

ఆంగఁ మేల్ ముందు పెట్టు

7.3.2.2. వెనక పెట్టడం

లారఁ మేల్ వెనక పెట్టడం

7.3.2.3. పక్కకు పెట్టడం

పాక్తిమామేల్ పక్కకు పెట్టడం

పాక్తిమామేల్ లఁ .. పక్కకు పెట్టుకో

పాక్తి పక్క

పాక్తీన్ మేల్ పక్కకు పెట్టు

7.3.2.4. ఎత్తడం

ఉంచఁ బడా పైకి పెంచడం; పైకెత్తు

ఉంప్రఁ ఖ్యాంచ్ పైకి లాగడం

ఉంప్రఁ మేల్ పైన పెట్టడం

ఉంచఁ ఉటేర్ పైకి లేచు; పైకి లేపు

మాత్తేపర్ ఫున్ నెత్తిన రుద్దు

మీట ఈట

7.3.2.4.1. ఉరితియ్యి, వేలాడు

ఫాంసీర్ సజా ఉరిశిక్ష

లటక్ వెలాడు

7.3.2.5. కిందికి దించు

తార్ హాతేమాయేతి రపన్గ నీ చేతుల

నుండి జారడం

హేటఁ ఉతార్ కిందికి దించు

7.3.2.6. లోపల పెట్టు

అద్దివచ్చఁ మేల్ నడమ పెట్టు

గాడ్ నాటు; పాతు; విత్తు

చడా ఎక్కించు

ధరనేదఁ చొప్పించు

ఫించ్ పిండు

భర్ నింపు

మాయి మేల్ .. లోపల పెట్టు; లోపల

వెయ్యి

మాయి హాల్ లోనికి కదులు

రన్ కాడ్ రసం తియ్యి

విస్తా భాందన్ మాయి దఁ సామాన్లు

కట్టి లోనికి ఇవ్వడం

7.3.2.7. ఒక దాని నుండి బయటకు

తీసుకెళ్ళడం

కలవ్ కాడ్ కలుపు మొక్కలు

తీయడం

కాయితోయి బారఁ లాయేర్

..... ఏదైనా బయటకు తేవడం

పూలి పుడుక

బార్ ఖ్యాంచ్ బయట గుంజ;

బయటకు లాగు

బార్ ఖోద్ బయట తవ్వు

బార్ సాఫ్ కరేర్ బయట బాగు

చేయడం

బార్ లా బయటకు తే

బారఁ కాడ్ బయటకు తియ్యి

మారేర్ కొట్టడం; దండించు, దండన;

హింస

7.3.2.8. ఈడ్చు, లాగు

ఉంచఁ భీంచ్ పైన లాగడం

కాయెకొ భీంచ్ .. ఏదయినా లాగు

కాయెతి ఖ్యాళ్ .. ఏదైనా తెరవడం

ఖ్యాంచేర్ బండి లాగుడు బండి

పాచ్చఁ లా వెనకకు తీసుకురా

7.3.2.9. తొయ్యి, నెట్టు, పొడుపు,

పోటు

ధెకల్ తొయ్యి

పోట్ పోటు; మూటు

7.3.3. ఎక్కడికైనా తీసుకెళ్ళు

కత్తితోయి లేజో ఎక్కడికైనా
తీసుకెళ్ళు

పకల్ల అందుకో

7.3.3.1. ఎక్కడి నుండైనా ఏదైనా

తీసుకెళ్ళడం

తాలోకరా ఖాళి చేయించు

7.3.3.2. ఏదైనా తిరిగి ఇవ్వడం

ఏర జాగేన హాటో ఆవ దీని
కోర్టుకు తిరిగి రావడం

ఫరన్ ఒత్త రకాడ్ .. తిరిగి స్థానంలో
ఉంచు

హాటో దేర్ తిరిగి ఇవ్వడం

7.3.3.3. పంపు

ఫోడేర్ విడుదల చేయడం;
సమర్పణ

7.3.3.4. దూరానికి వెంటాడుటం

ఫో గో పోయింది
దూర్ దూరం

దేశమేతి మేల్ దినేజికో మనిక్యా
దేశంలో నుంచి వెళ్ళగొట్టబడ్డ వాడు

7.3.3.5. సహ నడపడం

చలాయెరో నడపడం
మార్లెన్ జో కొట్టుకుని పో

ముల్లువాళ్ లక్కి ముల్లు కర్ర
సాత్ చాలేవాళ్ళో సహ నడపడం

7.3.4. ఏదైనా చేబట్టడం

కాయితోయి లేలేర్ ఏదైనా
తీసుకోవడం

7.3.4.1. అంటు, అంటుకొని ఉండు,

తాకు, ముట్టు, స్పర్శ

ఫోజానాక్ గోకివెయ్యి
గల్కేరో ఆప్యాయతతో

చుమజికో ముద్దులాడు

చూంటన్ ర అంటుకుని ఉండు

చూమ్ ముద్దు

చూమేర్ ముద్దు పెట్టడం

చూమేరో ముద్దు

భళ్ళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;

సంపర్కం; సంప్రదించు

7.3.4.2. పైకి తియ్యి

ఊంప్ర కాడ్ పైకి తియ్యి

7.3.4.3. కింద పెట్టడం

హేట మేల్ కిందికి పెట్టు

7.3.4.4. పట్టు, పట్టుకో

ఫీవ్ పట్టు; ముట్టు

పకడ్ల పట్టుకో

పోలో రుల్ వదులుగా పట్టు

7.3.4.5. చేతి చర్యలు

కొవర్ గిల్లు

ఖోర్పూ గోకు

లూటి కరేర్ దోచుకోవడం

హాతేర్ కామ్ చేతి చర్యలు

7.3.4.6. ఆధారమవ్వు, ఆసరాఅవ్వు,
మద్దతివ్వు, మొయ్యి, సహాయం

ఆసరో సహాయం

ఆస్రావ ఆధారమవ్వు

ఉంపర్ రులేర్ ... పైకి పట్టుకోవడం

రేగోజికో గోడ మిగిలిన గోడ

7.3.4.7. చాచు, పొడిగించు,

విస్తరింపజెయ్యి, వ్యాపించు

మాండ్ గంజి; చాచు

7.3.5. ఏదైనా తిప్పడం

కాయితోయి నవా ఏదైనా వంచడం

కాయితోయి ఫేర్ ఏదైనా తిప్పడం

గోళానణ్ ఫర్ ... గుండ్రంగా తిరుగు

ఫేరన్ ఫేరేర్ చుట్టు తిప్పడం

ఫర్ తిరగడం; తిరుగు

ఫేర్ . తిప్పడం; పొర్లించు; మల్లించు;
మార్పు

మాయితి బార్ ఫేర్ .. లోపలి నుండి

బయటకు తిప్పడం

మోల్లా మెలివెయ్యి

హేటఁ ఉంప్ర ఫేర్ కిందికి పైకి
తిప్పడం

7.3.6. తెరచు, తెరిచి ఉండే, తెరుచు,

తెరుచుకో

ఖ్యాళన్ రజికో .. తెరిచి ఉండే; తెరిచి
ఉన్న

7.3.6.1. ముయ్యి, మూసుకో, దగ్గర

థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
సమీపం; సామీప్యం

బుర్ల గొట్టం; తాళం

బూర్ .. కప్పడం; పూడ్చు; మూయి

7.3.6.2. అడ్డగించు, అవరోధం,

ఆటంకపరుపు, నిరోధించు

ఆడం ఆయేర్ అడ్డగించు

ఆడో అడ్డంగా; అడ్డు

ఆడో ఫర్ అడ్డగించు

ఫేర్ లో దిగ్బంధం చెయ్యి

పాళ్ భాండ్ ఆనకట్ట

వాడ్ ఘూల్ కంచె వెయ్యి

7.3.6.3. అవధి, పరిమితం, పరిమితి,

పొలిమేర, సరిహద్దు, సీమ, హద్దు

గెట్టు అవధి; పరిధి; పొలిమేర;

సరిహద్దు; హద్దు

నఁ థమజూ ఫరఁ ఆగకుండా

తిరగడం

హద్ పరిమితి

7.3.7. ముయ్యి, కప్ప, మూత

బూర్ .. కప్పడం; పూడ్చు; మూయి

భూచ్చో బిరడా; మూత

7.3.7.1. భహిరంగపరువు,

మూతతియ్యి

కేరో ఆజ్ఞ; చెప్పుతున్నాడు;

వెల్లడించు

బార్ పాడ్ బహిరంగమవ్వు

బుచ్చొ కాడ్ మాత తియ్య

7.3.7.2. కప్పకో, చుట్టబెట్టు

అట్ట అట్ట
చుట్ట చుట్ట
వింటేర్ కాగత్ చుట్టే కాగితం
పింట్మేల్ చుట్టబెట్టు

7.3.8. రవాణా

పాల్డెన్ జో మోసుకుని వేళ్లు
బండి భాండ్ బండికట్టు
భాడిగ్యా రవాణా
భాడిగ్యార్ గాడి .. రవాణా వాహనం
లారీ లారీ
వజన్ మేల్ బరువు వెయ్యి;
బరువెయ్యి
విస్రా చడా సరుకు ఎక్కించు

7.4. ఉండు, కలిగి ఉండు

7.4.1. ఇవ్వు, చేతికి అందించు

దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;
చెల్లించు
హోతేమా దఁ చేతికి ఇవ్వు

7.4.2. తీసుకో, స్వీకరించు

ఘాల్లఁ పెట్టుకో
మాన్లఁ అంగీకరించు; ఒప్పుకో
లీయా తీసుకో; తెచ్చుకో

7.4.3. తెచ్చుకో, సంపాదించు

కమా సంపాదించు
లేలెన్ ఆ తెచ్చుకోవడం

7.4.4. పంచిపెట్టు, పంచు

దెమల్లఁ తరలించు; పంపించు;
బట్వాడా చెయ్యి
భాగ్ వాటా
వ్యాంట్ పంచి పెట్టు; పంచు
హర్రాన్ వేలం
హోసా భాగం; వాటా

7.4.5. కొంచెం ఉంచడం

థామన్ రకాడే నిలిపి ఉంచు

దస్సేక్ రకాడ్ కొంచెం ఉంచు
పకళెన్ రఁ పట్టుకుని ఉండు
రకాడ్లఁ ఉంచుకో; ఉంచుకోవడం

7.4.5.1. ఏదైనా విడిచి పెట్టడం

ఈ కత్తఁకొ ఒత్తఁ ఘోడ్ . ఇది ఎక్కడ
ఉండో అక్కడ విడిచిపెట్టు
ఎన్ అత్తఁ ఘోడ్ జొ దీనిని ఇక్కడ
విడిచిపెట్టు
ఎన్ ఘోడ్ దీనిని విడిచిపెట్టు
ఎన్ భూల్జో దీనిని మర్చిపో
ఎన్ లార్ ఘోడ్ దీనిని వెనుకాల
విడిచిపెట్టు
ఎన్ హాలామత్ ... దీనిని కదిలించకు
ఘోడ్ దినేజకో .. విడిచిపెట్టిన; విడువ
బడ్డ
పూంచేర్ అడగడం; అనుమతి
లార్ ఘోడ్ వెనుక విడవడం

7.4.5.2. దూరంగా విసురు

ఉందా కుమ్మరించు
ఉంప్రేతి ఫ్యాంక్ . పై నుండి విసరడం
కాణాకేర్ తీసి వేయడం
గాడిమాయేతి విస్రా వతార్
..... వాహనం నుండి సామాను
దించడం
చాయేనికేరో నిరాకరించు
ఛేటి ఫ్యాంక్ దూరంగా విసురు
పాక్తీన్ బగా పక్కన విసురు
వజన్ హోతార్ బరువు దించు

7.4.6. లేకుండా

ఛేనిజా లేకుండా
రాల్ హోతేతి రఁ ఖాళి చేతులతో
ఉన్న
నఁ దికావజ రర్ కనబడకుండా
ఉండడం
నఁరజ లేకుండా

7.5. ఏర్పాటు చెయ్యి, క్రమపరుపు,

సర్దు

గెట్టు అవధి; పరిధి; పాలిమేర;
సరిహద్దు; హద్దు

థఁయికర్ . ఆక్రమించు; ఆర్జించుకో;
కూడ బెట్టడం; జాగ్రత్త పరుచు;
దగ్గర చెయి; పోగు; సమీకరించు
పాంత్ వరస
ఫర్ సుదోవేగో మళ్లి చక్కబడడం
ఫర్ సాదార్ మళ్లి సర్దు
బణా .. ఏర్పరచు; కార్యాలయాన్ని
కట్టు; తయారు చెయ్యి;
తయారు చేయు; తయారుచేయి
బూర్ నాక్ పాతిపెట్టు; పూడ్చు;
మూయించు; మూసి వేయడం;
సమాది చెయ్యి
మూరత్ ఆకారం; ఆకృతి; చిత్రం;
నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
రూపం; విగ్రహం
రామ్ రామ్ నమస్కరించు
సాదార్ . అలంకరణ; అలంకరించు;
తయారు చెయ్యి; ముస్తాబవుపు;
సరిచెయ్యి; సర్దు
హోరితి మేల్ క్రమంలోపెట్టు

7.5.1. కూడబెట్టు, కూడు, కూర్పు, సేకరించు

అస్మాన్ గట్లా చాలా గుట్టలు
గొళాకర్ కూడబెట్టు; వసూలు
చెయ్యి; సేకరించు
గొళావొ కూడు
జనమేతి భరాగె జనం నిండి
పోయారు
థూండ్ లా సేకరించు
ధ్యాన్ కర్ కేంద్రీకరించు
పరాళేర్ వామి గడ్డి వాము
భరాయె జకో నిండి పోయిన
భళ్ జొ కలసిపో
మూరత్ ఆకారం; ఆకృతి; చిత్రం;
నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
రూపం; విగ్రహం
రాసులు రాశులు
సప్రి గడ్డి వాము; వామి

7.5.1.1. ప్రత్యేకం, ప్రత్యేకమైన,
చిన్నపరుపు, వేరుపో, చిందర,
వెదజల్లు

గాడ్ నాటు; పాతు; విత్తు
జాయెదఁ పోనివ్వడం
టాఫ్ వేరు చెయ్యి
డపట్ దినే వెల్లగొట్టిన
రవాన ఉత్పత్తిచేయి; పంపడం
శుభ్రం కరో బాగు చెయ్యి
నూరి ఆడపంది

7.5.1.2. కలిగివుండు, చేరివుండు

భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
భేల్లఁ కలుపుకో, చేర్చుకో
రఁ ఉండు; చేరి ఉండు

7.5.1.3. అసాధారణ, ప్రత్యేక,
విశేషమైన

సమానం కోని అసమానమైన

7.5.2. కలుపు, జతకూర్పు, జోడించు,
అంటించు

ఏక్ వాతేమారఁ కట్టుబడి ఉండు
గూండ్ బంక
గొల్చు సంకెళ్ళు
మంటాడ్ అంటించు
చూంబేర్ అంటుకోవడం; స్పర్శ
ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడువు; విరమించు
జతకర్ జత చెయ్యి; జతకూర్చు
జల్లి ఇప్పుడే; తొందర; త్వరపెట్టు;
త్వరితంగా; వెంటనే;
వేగవంతమైన
థామ్ ఆపు; నిలుపు
నాళి వేరుగా
ఫరన్ ఏక్ కర్ ... తిరిగి ఏకం చెయ్యి
ఫరన్ భేళ్ తిరిగి కలుపు
ఫేర్ భళ్ మళ్ళీ కూడు
బేడం గడియ

భారో కట్ట; మోపు
సభ న్యాయస్థానం; సమావేశం;
సమూహం
సంఘం సంఘం
సులహా ఒడంబడిక
హూబ్ నిలుపు

7.5.2.1. కలుపు, గొలుసు, జోడించు,
లంకె, సంబంధం, అనుసంధించు,
చేరువు

ఏక్ జాగఁ గోళావేర్ ఒక చోట కూడు
చొరస్తా జంక్సన్
జోడ్ అతుకు
డైఁ మంటాడో .. దగ్గరగా అంటించు
డైఁ భేళ్ దగ్గర కలిపిన
భళన్ కలిసి; కూడి; పోగుచేయి
భళ్ళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;
సంపర్కం; సంప్రదించు
భేళే కలిపే; కలుపు
భేళేర్ ఐక్యం చేసేది/కలుపు; కలుపు;
పిచికారీ
మాలం వఁ పరిచయమవు
సాంకడ్ గొలుసు

7.5.2.2. దగ్గరగా అంటించడం

భీంచ్ లాగు
చూంటన్ రేర్ ఆనుకొని ఉండు
చూంట్ గొ అతుక్కుని ఉండు;
ఆనుకొని ఉండు
ఫోడేని వదలని
ఫలారం ఫలహారం

7.5.2.3. దేనికైనా కూడడం

కేనితోయి భేళేర్ .దేనికైనా కూడడం

7.5.2.4. తీసివెయ్యి, తొలగించు,
విడదీయడం

కాడ్ తియ్యి
ఖులానాక్ కూలగొట్టు; కొట్టివెయ్యి;
పాడు చెయ్యి; పాడు చేసి;
విధ్వంసం చెయ్యి

ఫేర్ ఉజ్జెక్ ఫుర్ జావఁ మరి ఒక
ఇంటికి పోవడం

వదోడ్ విప్పుట
వేలాతి కాడ్ ఇబ్బందిగా తియ్యి
హాకడ్ నాక్ ఊడదీయడం

7.5.3. కలుపు

అత్తర్ పత్తర్ కర్ ... గజబిజ చెయ్యి
కళ్ళొ క్వాళ్ గట్టి ముద్ద
గళ్ళొ కరిగినది; మెత్తబడు
నాళి నాళి రంగ్ ఫఁ జకో ... వేర్వేరు
రంగులు గల

7.5.3.1. శుద్ధమైన, స్వచ్ఛమైన,
కలియని

అస్తి అసలు; ఖచ్చితమైన
కట్టో తంట్ గట్టి; గట్టియైన
ఛాఁణ్ మేలెజ్కో మంచి
భళేని కలియని
శుభ్రం కరో బాగు చెయ్యి

7.5.4. కట్టు, బంధం, ముడి

గాంట్ అల్లిక; కుట్టు; ముడి
గాంట్ ఛూట్ గొ కట్టు ఊడిపోవడం
గాంట్ బాంధేజ్కో గాళా కట్టు కట్టిన
తాడు
గాంట్ భాండ్ . ముడి కట్టడం; ముడి
వెయ్యి
గాళా భాండ్ తాడు కట్టడం
ఫోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడువు; విరమించు
టాంగ్ హాత్ భాండ్ చేతులు కాళ్ళు
కట్టడం
తలుగు పలుపు
పగ్గమేర్ గాళా పగ్గం తాడు
పోలొ పుచ్చు; వదులు
ఫేర్ భాండ్ తిరిగి కట్టడం;
పునర్నిర్మాణం చెయ్యి
బలత్కారకరేర్ బలవంతం చెయ్యి
భాందినో అదుపులో ఉంచుకో
మనిస్యాన్ భాండ్ వ్యక్తిని కట్టడం
మూళో గూంత్ జడ అల్లు; జడ
వేయడం; జడ వేయి

7.5.4.1. తాడు, తీగ, నార, పొగు,

మాల

గాళా తాడు; తాళ్ళు; పగ్గం
 గుంతేర్ గాళా అల్లె తాడు
 గూంతేర్ పేను
 చాఁడ్లు కొరడా
 తాంత్ తీగ
 దోర దారం
 నాడ నాడ
 నాత్ కళ్ళెం
 నార పీచు
 పకళ్ళో అందుకో; పట్టివెయ్యి;
 పట్టుకోండి
 బాజా బజంత్రిలు ... బాజా బజంత్రిలు
 రిబ్బన్ రిబ్బను
 హార్ గొలుసు; మాల; హారం

7.5.4.2. చిక్కు, చిక్కుచెయ్యి

గుంతజాయేర్ చిక్కు చెయ్యి
 గుంతాగొ చిక్కుపడిన; చిక్కిన
 ఘాంచేమా ఘాలేర్ చిక్కులతో
 పెట్టు
 వొదోడ్ చిక్కు విడదీయి

7.5.5. నిర్వహించు, వ్యవస్థీకరించు

ఆంగ్ల రకాడ్ ముందుంచు
 కామ్ కేరో ఆదేశించు
 ఖాబ్ ఆవ్ అత్యున్నత;
 ఉత్తమమైనది
 తకుల్ ఆచరణ; నటించు;
 నిర్వహించు
 తరికా రీతి
 ఫేర్ భాండ్ తిరిగి కట్టడం;
 పునర్నిర్మాణం చెయ్యి
 మూరత్ ... ఆకారం; ఆకృతి; చిత్రం;
 నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
 రూపం; విగ్రహం
 సంఘం సంఘం
 నవలత్ ఏర్పాటు
 సైకిల్ సైకిల్

7.5.5.1. అవ్యవస్థీకరించిన

ఎన్ని ఒప్పికర్ తారుమారు చెయ్యి

నఁ సొంచఁజు అనాలోచితం
 భళ్ గేజికో కలిసిపోయిన

7.5.6. ప్రతినిధి, ప్రత్యామ్నాయం

ఫేర్ మేల్ మళ్ళిపెట్టు
 బదల్ దఁ బదులుగా ఇవ్వ

7.5.7. అనేక వస్తువులు కదలడం

డ్రై హలా దగ్గరగా కదల్చడం
 భడ్కాయేర్ .. చెదరగొట్టు; తరుము
 భర్ నింపు
 సభా ఘాలేర్ సమావేశ పర్చు
 సుద్దొసట్ సరకా సరళరేఖగా
 కదల్చడం

7.5.8. సామాన్య, చిక్కిన

కన్నావతోయి ఎప్పుడైనా
 జాడోజట్ చిక్కగా
 సాదసీద్ సహజంగా; సామాన్య

7.5.9. ఉంచు, పెట్టు

రకాడ్ ఉంచు, నియమించు;
 నియమించు

7.5.9.1. నింపు, బరువుచెయ్యి,
బళువు, భారం, సరుకు ఎక్కించు,
కుప్పచెయ్యి, పేరువు

కుప్ప మేల్ కుప్ప పెట్టు
 భర్ నింపు
 మసాణ్ చితి; బొందల గడ్డ; సమాది
 లటక్ వెలాడు
 వజన్ బరువు
 వజన్ మేల్ బరువు చెయ్యి;
 బరువెయ్యి
 విస్తా చడా సరుకు ఎక్కించు

7.5.9.2. నింపు, పూరించు, ముయ్యి,
కప్ప

అంగార్ ఒలా మంట ఆర్పు
 ఖిల్లి కర్రమేకు
 గాళ్ కరిగించు; నానపెట్టు; నానెయ్యి
 చెద్దర్ థాంక్ కంబళి కప్పి
 జమాయేర్ పరువు

థాంక్ కప్పి
 బుర్కా బురఖా
 బూర్ .. కప్పడం; పూడ్చు; మూయి
 భర్ నింపు
 భూచ్చొ బిరడా; మూత
 ముండ్ థాంక్ల ముసుగు వెయ్యి
 రేక్ రేకు
 రేత్ వరద
 రేత్ ఆవ వరద వచ్చు
 లోయేర్ రేక్ లోహఫలకం
 సావకర్ చదును చెయ్యి

7.6. దాగు, దాచు

గత్ భాంత్ సమాది చెయ్యి
 గోకేజికో దాచిన
 గోకేర్ జాగ్ దాచే చోటు
 ఘూన్ దాక్కో; దాగు
 ఘూన్ జో దాక్కో
 జతన్ జాగ్రత్త పరుచు; దాచిపెట్టడం;
 దాచిన; దాచిపెట్టు; దాచు; నిలవ
 చేయి; భద్రమైన
 నఁ మాలంవజ రకాడ్ రహస్యంగా
 ఉంచు
 బారఁ ఘూన్ బయట దాగడం
 బూర్ దఁ .. పూడ్చు; మూసి వెయ్యి

7.6.1. వెతుకు

ఖోజ్ కాడేర్ ఆచూకి తియ్యి
 థూండ్ కనుక్కో; కనుగొను;
 వెతుకు; వెతుకు, వెతుకు,
 శోధించు; శోధించు
 థూండేర్ వెతకడం
 దేక్ చూడు
 థూండ్ వెతుకు
 థూండేర్ తనిఖీ; వెతకడం
 మాలం హుయి తెలియు

7.6.2. కనుగొను

థూండ్ కనుక్కో; కనుగొను;
 వెతుకు; వెతుకు, వెతుకు,
 శోధించు; శోధించు
 బుచ్చొ కాడ్ మూత తియ్యి
 మాలం కర్లేర్ కనిపెట్టు;
 తెలుసుకోవడం

మాలం కర్లఁ అధ్యయనం చేసేది;
ఆరాతియ్యి; కనుక్కో; గ్రహించు;
తెలుసుకో

7.6.3. ఒడిపో, కోల్పో, నష్టపో,
పోగొట్టుకో, స్థాన భ్రంశంచెయ్యి,
స్థానాంతరంచెందు

ఖోటొ కోల్పోవడం; పోగొట్టుకోవడం
ఖోలఁ పోగొట్టుకో
హార్గొ అలసి పోయిన; ఓడు
హార్జొ ఓడిపో

7.7. భౌతిక ప్రభావం

తక్కుర్ ఆపద
మార్లొ కొట్టుకో; తన్నుకో

7.7.1. కొట్టు, తగులు

కాట్ గాటు
కూట్ దంచు
కూట్లేదే. కొట్టుకున్నారు
చాష్టితి మారేర్ కొరడాతో కొట్టడం
చాష్టెయి కొరడా
మరొకర్ చితకొట్టు; చూర్ణం
చెయ్యి

చోట్ అపాయం; గాయం; దెబ్బ
చోట్ మార్ దెబ్బ కొట్టు
చోటిచి చోట్ ఎదురుదెబ్బ
జాడి లక్కి దొడ్డు కర్త
థీలొకన్ లాగ్ మెల్లగా తట్టు
తట్టు తట్టు
నాలొ కుశాయి; నల్ల
లోయో ఇనుము; లోహం,
సందుకేమా ఘాల్ పెద్దెలొపెట్టు
సవాద్ ఘఁ రుచిగా ఉండు
సింకడ్ చీదు
హరాదఁ ఓడించు
హతేతి మార్ చెయితో కొట్టు; చేతితో
కొట్టు

7.7.2. లక్ష్యాన్ని గురిపెట్టడం

తాకేరో గురిపెట్టడం
నిషాన్ ఘాల్ గురిపెట్టు; గుర్తు
వెయ్యి; గుర్తుపెట్టు

నిసాన్ దేకెవాళో గురికాడు
బళ్లేర్ ఆంకి ఎద్దు యొక్క కన్ను

7.7.3. తన్ను

చెండునఁ వాళేమా మార్ బంతిని
గల్లితో కొట్టడం
టాంగేతి జమ్మినఁ మార్ ... కాలితో
నేల తన్ను
బూంట్ బూట్లు,

7.7.4. నొక్కు

ఇస్త్రికర్ ఇస్త్రీచెయ్యి
ఖూండ్ అణుచు; తొక్కు
దబాన్ రకాడేర్ అదుపుతోపెట్టు;
ఒత్తిడి చెయ్యి
దాట్ అణుచు; నొక్కు

7.7.5. తోము, రాపిడి, రుద్దు

ఘసారి రాపిడి
చొపడ్ పుయ్యి; రుద్దు
పూరొకర్ పూర్తి చెయ్యి; పూర్తి
చేయడం; ముగించు; ముగింపు;
వర్ణించు; సరిచెయ్యి

7.7.6. నూరిపొయ్యి, రుబ్బు, విసురు

గాళ్ నాక్ అరగదీయ్యి
మరొ మరొ పొడిపొడిగా
రూపన్ ఘాల్ నూరిపొయ్యి

7.7.7. గుర్తు, చిహ్నం, సంకేతం

ఆంగూటి వేలు ముద్ర
గాట్ పడిగి మచ్చపడు
నిశాని ఆనవాలు; గుర్తు; చిహ్నము;
సంకేతం
బొట్టు చుక్క; బిందువు; బొట్టు
మచ్చ గుర్తు; మచ్చ; మరక
మచ్చ లాయో మచ్చతెచ్చు
మచ్చపడో మచ్చపడు
మార్కుల్ ఘాల్ మార్కులు పెట్టు;
మార్కులు వెయ్యి
వళక్ గుర్తించు; గుర్తుపెట్టు

7.8. ముక్కలుగా విభజించడం

ఆదొ సగం

టొక్డా టొక్డా కర్ కైమా చెయ్యి;
ముక్కలు ముక్కలుగా చెయ్యి
వ్యాంట్ పంచిపెట్టు; పంచు

7.8.1. తెంపు, పగలకొట్టు, విరుచు

మరొకర్ చితకొట్టు; చూర్ణం
చెయ్యి
ఫింట్ ఛాంట్ కర్ చిన్న వేర్వేరుగా
చెయ్యి; చెదరగొట్టు; చెల్లా
చెదురు చేయి
టూట్ గోజకో విరిగిన;
విరిగిపోయిన
తోడ్ తెంచు; తెంపు; విరుచు
తోజాక్ తెంపు
పుటువ పోటో
పెడ్సు పెలుసైన
పూట్ గో పగలడం; పగిలిపోయింది
ఫోడ్ పగలగొట్టు; పాడు చెయ్యి;
బద్దలుకొట్టు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చివెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
బారఁ తోడేర్ బయట విరవడం
లాంబేమా తోడ్ పొడవునా
విరగొట్టడం

7.8.2. బీటిక

బీర్ చింపడం; చింపు; బీల్చు
ఫేటి వేగి ఎడబాటు
పూట్ జా బీటిక
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చివెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు
సులహా ఒడంబడిక

7.8.3. కత్తిరించు, కొయ్యి, కోయడం,
కోసిన, నరుకు

కాట్నాక్ కత్తిరించు; కోసేయ్
కాటేజకో కోసిన
కొతర్ కత్తిరించు
ఖాతర్ ఆవజి కాట్ ... కు నచ్చినట్టు
వచ్చినట్టుగా కొయ్యి
చార్ భాగ్ కర్ నాలుగు
భాగములుగా చెయ్యి
టొక్డా కాట్ ముక్కలుగా నరుకు

7.8.4. చింపి, చీల్చు

చీర్ చింపడం; చింపు; చీల్చు
చీరేర్ చింపడం

7.8.5. ఆరంభం, కన్నం చేయడం,

తెరియడం

ఖోళేర్ తెరవడం
గండి గండి
గలమా ద్వారం; ప్రవేశం
పోసడ్ గుచ్చు; పొడిచే; పాడువు
సుత్తిమార్ సుత్తికొట్టు

7.8.6. తవ్వు

ఊండో లోతు; లోతైన
ఖంద్ కం కందకం
ఖాడ్ బొంద; మడుగు
ఖోద్ తవ్వు
బార్ కాడ్ .. విసర్జించు; వెలికి తియ్యి
బూర్ నాక్ పాతిపెట్టు; పూడుపు;
మూయించు; మూసివేయడం;
సమాది చెయ్యి
మోటో సార్క్యా ఖోద్ పెద్ద
సారంగం తవ్వు
లకజన్న రానేటప్పుడు
వేచ్ అమ్ము
వేజ్ కన్నం; తొర్ర; బెజ్జం; బొక్క
సాప్ కరేర్ సమతలం చేసేది
సోర్క్యా సారంగం

7.9. తెంపు, పగలకొట్టు, విరుగు

కాణాకే తీసివేసిన; నడతిన
ఖరాప్ వేగోజకొ చెడిపోయిన

ఘాల్ మేలో వేసుకున్నా
తోడ్ తెంచు; తెంపు; విరుచు
ఘాల్ గిజకో పగిలిపోయిన
ఫోడ్ పగలగొట్టు; పాడు చెయ్యి;
బద్దలుకొట్టు
బారఁ టూట్ గి బయట విరిగిన
భాందిజకో కట్టుకున్న

7.9.1. చెరువు, నష్టం, పాడవ్వు, హాని

కులా కూల్చు; చెరువు; చేర్చు;
తుడువు
ఖరాప్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
ఖరాప్ కర్ పాడు చెయ్యి
ఖరాప్ వేగోజకో విస్త్రా . చెడిపోయిన
వస్తువులు
ఖరాప్ వేగోజకొ చెడిపోయిన
ఖులానాక్ కూలగొట్టు; కొట్టివెయ్యి;
పాడు చెయ్యి; పాడు చేసే;
విధ్వంసం చెయ్యి
మూర్ చార్ కర్ నాక్ పాడు చెయ్యి
జల్లి ఖరాప్ వేర్ అవలీలగా
చెడిపోయేది
టూట్ గి విరిగి పోయింది
పేడ్ వేడు
బుడాయేరో ఎగ్గొట్టడం; నష్టం
కలిగించడం
విధ్వంసం కరెవాళో ... విధ్వంసకుడు

7.9.2. పడగొట్టడం

కులా కూల్చు; చెరువు; చేర్చు;
తుడువు

ఖులానాక్ కూలగొట్టు; కొట్టివెయ్యి;
పాడు చెయ్యి; పాడు చేసే;
విధ్వంసం చెయ్యి
పటక్ దఁ పడగొట్టు
హాకడ్ నాక్ ఊడదీయడం

7.9.3. ధ్వంసం చెయ్యి, నాశనం చెయ్యి

కులా కూల్చు; చెరువు; చేర్చు;
తుడువు
ఖరాప్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
మాంటన్ జో .. అంటుకునిపోవడం;
అంటుకొని పో
నాశణం కర్ నాక్ పాడు చెయ్యి
ఫోడ్ నాకేవాళో పాడు చేసేవాడు
ఫోడ్ నాక్ పగలగొట్టు; పేల్చివెయ్యి;
బద్దలు చెయ్యి; బద్దలుకొట్టు

7.9.4. చక్కపెట్టు, బాగు చేయడం,

మరమ్మత్తు

ఆచ్ కర్ చక్కపెట్టు
ఆచ్చొకరెవాళో మరమ్మత్తు
చేసేవాడు
ఆచ్చొకర్ బాగు చెయ్యి; బాగు
చేయడం
గాల్దఁ నాటుకో
ఫరన్ సరుకర్ పునఃస్థాపనం
బరాబర్ ఫఁ సరియైనది
హక్ హక్కు

8. స్థితులు

కరన్ అవ్వు; చేసి
పాక్తీన్ దేక్ పక్కగా చూడు
భావ్ రేటు; వెల
రూపేర్ నయి కర్ ఆకారంగా
చెయ్యి
సర్కార్ సర్కార్
స్థితులే స్థితులు

8.1. పరిమాణం, బరువు, మానం

పరిమాణం పరిమాణం
మోజేర్ ప్రమాణం
వజన్ బరువు
సబేత్ జాగ్ సమతల

నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా
సే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టుగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక
నేర్ మాల్ ఉమ్మడి సంపద

హజార్ వెయ్యి

8.1.1. సంఖ్య

ఆంక్ అంకె; అచ్చరం
ఆంక్ లకేర్ అంకె రాయడం
ఆంకే సంఖ్య
థోగ్లా అనంత
వజ్కో . అనుకూలమైన; జరగజోయే
వట్టి వాతే వ్యతిరేక వాక్యం

8.1.1.1. లెక్కించే అంకెలు

అట్టార పద్దెనిమిది
అస్సి (85) ఎనభై
ఆట్ ఎనిమిది
ఏక్లో ఒంటరి; ఒక్కడు
ఏక్ ఒక; ఒకటి
కరోడ్ కోటి
కాయ ఏమి
గణేర్ ఆంకే లెక్కించే అంకెలు
గ్యార పదకొండు
చాళిన్ నలభై
చౌద పద్నాలుగు
ఛౌ ఆరు
తీన్ మూడు
తీన్ ముప్పై
తేర పదమూడు
దన్ పది
దన్ లాఖ్ పది లక్షలు
నవద్ తొంభై
నవ్ తొమ్మిది; వంగు
పచాన్ 50
పంద్ర పదిహేను
పాంచ్ ఐదు
బార వన్నెండు; బయట; బయటికి;
బహిరంగ; బాహ్య
లాక్ 1,00,000
వగీన్ పంతొమ్మిది
పీన్ ఇరవై
సత్తర్ డెబ్బై
సత్తర్ పదిహేడు
సాట్ అరవై
సాత్ ఏడు; తోడు; ప్రధానమైన;
సహవాసం; సహాయంగా
సో పడుకో; వంద

సో లాక్ మిలినియన్
సోళ పదహారు

8.1.1.1.1. ఒక, ఒకటి

ఎక్కిర్ గీద్ ఒక్కరు పాడే పాట
ఏక్ దాడ్ ఒక రోజు
ఏక్ వణా ఒకసారి
ఏక్తోజ్ ఒంటరిగా; ఒకడినే
ఏక్ ఒక; ఒకటి

8.1.1.1.2. రెండు

జోడి ఇద్దరి; జంట, జత; జోడు
ది రెండు
దీ ఆత్రా రెండింతలు; రెట్టింపు
దీ కర్ రెండుగా చెయ్యి
దీ తీర్ రెండు రకాలు
దీ హాసా కరేర్ రెండుగా వేరు
చేయడము
మాట్లా కుండ

8.1.1.2. వరుసలో స్థాన విలువ తెలిపే

అంకెలు

తీన్ మో భాగ్ మూడో భాగం
తోల్పూర్ మొదటి
ధర్ అగడియా తొలి; ప్రాథమిక;
ముందు చేయాలి

8.1.1.3. పర్యాయాలు, సార్లు

తీన్ త్వాయి మూడు సార్లు
తీనేర్ ఆత్రా మూడింతలు
దీ హస్త రెండు సార్లు
ఫరన్ తిరిగి; పర్యాయాలు; మళ్ళా;
మళ్ళి

8.1.1.4. సార్లు, పర్యాయాలు

తీన్ గుణ్ త్రిగుణం
తీన్ త్వాయి బడా మూడింతలు
చెయి
దీ త్వాయి రెండు సార్లు
దీ వణా రెండింతలు
ఫరన్ తిరిగి; పర్యాయాలు; మళ్ళా;
మళ్ళి

8.1.1.5. అంకెలతో కూడిన

సమూహము

ఎక్కిన ఏక్ బొక్లా ఒకరికి ఒక
ముక్క
ఎకీన్ ఏక్ ఒకరికి ఒక్కరు
చారి నలుగురు
తీన్ మనిక్యా ముగ్గురు
తీనిన్ ఏక్ టుక్ల ముగ్గురికి ఒక
ముక్క
దన్ వరన్ . పదేళ్ళ కాలము; పదేళ్ళు
దీ దీ ఏస్లా ... రెండు రెండు వస్తువులు
దోయిన ఏక్ బొక్లా ఇద్దరికి ఒక
ముక్క
పంద్ర దాడ్ పదిహేను రోజులు;
వైపున
హజార్ వరన్ వెయ్యి సంవత్సరాలు

8.1.1.6. భిన్నం

చార్ నాలుగు
పావ్ నాలుగో వంతు

8.1.1.7. అంకెల వరస

కూబ్ ఆచ్ చక్కని; సమతలం;
సరిగా; సామరస్యంగా; స్పష్టంగా
సే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టుగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక

8.1.2. లెక్క పెట్టు

ఆంక్ అంకె; అచ్చరం
ఖరావ్ లెక్కకర్ తప్పు లెక్కించు
గణ్ లెక్కించు
దామ్ విలువ; వెల

8.1.2.1. గణితశాస్త్రం

లా తెచ్చుకో; తే; తేవడం; తేవడము
లెక్కొకర్ లెక్కపెట్టు
లెక్కొకరేర్ ఏస్లా కాలికులేటర్

8.1.2.2. సంఖ్యల కూడిక

ఉజ్జి ఇంకా; మరియు
భేజీభేజాయో కూడినది
భేజేర్ (+) నిశాన్ ... కూడిక చిహ్నం

నే సరిదేకొ మొత్తం సరిచూడటం

8.1.2.3. సంఖ్యల తీసివేత

ఓర్ మాయితి దాని నుండి
ఘోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడుపు; విరమించు
మాయితి తోపలి నుంచి

8.1.2.4. సంఖ్యలను గుణించడం

మావ్ కొలుపు

8.1.2.5. సంఖ్యలను విభజించడం

మాయిజో ... తోనికి పోవును; తోనికి
వెళ్ళు

8.1.3. బహువచనం

8.1.3.1. అనేకమైన, చాలా, ఎక్కువ

అస్మాన్ అత్యంతమైన; ఎక్కువ;
చాలా; బాగా; విరివిగా
అస్మాన్ వణా చాలాసార్లు
అస్మానే అనేకమైన
తాకతేతి బలంతో; బలమైన
మాకీర్ జూ ఈగ వలే
మాంగజత్ర అడిగినన్ని
మోటో ఆంకే పెద్ద సంఖ్య
లెక్కచేనిజత్ర లెక్కలేనన్ని
విజ్ ఏరు

8.1.3.2. అల్ప, కొద్ది, కొన్ని, చిన్న

కమ్ మనిక్యా చిన్న సంఖ్యలో వున్న
జనం
కొశారి కీటకం; చీడ; పురుగు;
బొద్దింక
ఫీమత్ ఫేని విలువ లేని
గరీబ్ పేదరికం; పేదవాడు; బీద
చెంచార్ అత్రా చెంచాడు
దస్సేక్ అల్పమైన; కాస్త; కొంచెం
సేపు; కొద్ది; కొన్ని; తక్కువ;
స్వల్ప
ధస్సెకజ్ కొద్దిగా
నాన్ కా ఛ్వారా చిన్న పిల్లవాడు
మాలం ఫేనిజ .. తెలియక; తెలియని

మూండోబరన్ నోటినిడా
రాన్ నాన్కి అతి చిన్నది; అతి
సూక్ష్మమైన
సూరీర్ బోటి పంది మాంసం

8.1.3.3. విషయాల గుంపు

అస్మాన్ అత్యంతమైన; ఎక్కువ;
చాలా; బాగా; విరివిగా
రూమాండ్ గుంపు; సమూహం
డూబ్లో అస్తమించు; నిమగ్నమవడం;
మునుగు
ఫెకాదఁ విసిరి వెయ్యి
భల్లి కలిసినది
మసాన్ చితి; బొందల గడ్డ; సమాది
మాయివడిర్ తోనిది
రాసి కుప్ప
రాసిబగా కుప్ప వెయ్యి
సదర్లఁ సర్దుకో
సమ్మజ్ శకునం

8.1.4. అధికం

అజ్జి అదనం; ఇంకా
జాప్పా అదనం; అమితంగా;
ఎక్కువ; గరిష్టత; చాలా ఎక్కువ;
చాలా వరకు
పరఁ అవతల
రాన్ ఫేటి చాలా దూరం; చాలా
దూరంగా; దూరం
వోతిన ఉంపర్ అంత కన్నా పైకి
వోర్ పచ్చఁ అటుపైన; తర్వాత; దాని
తర్వాత
హావఁ అవును

8.1.4.1. తక్కువ

అత్రాకొని అంత కాదు
ఓర్ అత్రాకొని దాని అంత కాదు
కమ్ కర్ కుదింపు; తగ్గించు; నివారణ
చెయి; నివారించు

8.1.4.2. పెరుగు, వృద్ధి చెయ్యి

ఉంపర్ బడా ఎత్తు పెంచినా
గోకన్ రకాడ్ నిల్వ చెయ్యి
చ్వాడోకర్ చాచు; వెడల్పు చెయ్యి
జాదావేగో ఎక్కువవు

ధఁయి పెరుగు
పెదాకర్ ఉత్పత్తి; ఏర్పరచు
బడో పత్యార్ పెరిగిన విలువ
వద్ పెరుగు
సోనేర్ పూల్ బంగారు పూలు

8.1.4.3. తగ్గించు, తగ్గు, తగ్గుదల

ఘోడ్డేరో విరమించుకో
థఁయిఖ్యాంచాజో దగ్గరికి
ముడుచుకో పో
నవన్ వంపులు
నవన్ గో తగ్గు

8.1.5. అంతా, అందరూ, అన్నీ

తాలో .. ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి
పూరోకర్ పూర్తి చెయ్యి; పూర్తి
చేయడం; ముగించు; ముగింపు;
వర్ణించు; సరిచెయ్యి
బార్ రేర్ ఊడ్చడం; బయట
ఉండటం; బయట ఉండడము;
బయటి; బైటి; వెలుపలి
నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా
నే జాగ్ అన్ని చోట్ల; ప్రతి చోట

8.1.5.1. కొంత, కొన్ని

కత్రాయీకో అంతలేని; ఎన్నో; చాలా
కుణసితి ఏదైనా
దస్సేక్ అల్పమైన; కాస్త; కొంచెం
సేపు; కొద్ది; కొన్ని; తక్కువ;
స్వల్ప

8.1.5.2. ఏదీ కాదు, కాదు, లేదు

కళన్ ఫేనిజకో అవగతం లేనిది
కుణసికోని ఏదీ కాదు
కూణి కోని ఎవరు కాదు
చాయేని వద్దు
జాగ్ ఫేని చోటు లేదు

8.1.5.3. జంట, ద్వయం

ఏక్ ఏక్ ఒక్కొక్కడు
ది రెండు

దోయి ఇద్దరు

8.1.5.4. అత్యంత, అత్యధిక,
అధికమైన, ఎక్కువ, చాలావరకు

జాపా అదనం; అమితంగా;
ఎక్కువ; గరిష్ఠత; చాలా ఎక్కువ;
చాలా వరకు

రాస్ ఎక్కువ; చాలా మట్టుకు; బాగా
రాస్ తాణు చాలా వరకు

8.1.5.5. అతి చిన్న, అతి పెద్ద

జాపా అదనం; అమితంగా;
ఎక్కువ; గరిష్ఠత; చాలా ఎక్కువ;
చాలా వరకు

నేతికమ్ అతి తక్కువ

8.1.5.6. ఇంచు-మించు

థాయి థాయి ఇంచు మించు; దగ్గర
దగ్గరగా

దస్సేక్ థాయి కొంచెం దగ్గర
దస్సేకో కమ్ కొంచెం తక్కువగా

8.1.5.7. మాత్రం

ఎక్కజ్ ఒకే; ఒకేలా; ఒక్కటే;
ఒక్కరు; కేవలం

ఎక్కజ్ ఏక్ ఒకే ఒక
ఏక్లోజ్ ఒంటరిగా; ఒకడినే

కూబ్ ఆచ్ చక్కని; సమతలం;
సరిగా; సామరస్యంగా; స్పష్టంగా

తార్ తూజ్ నీ అంతట నీవు; నీ
అంతట నువ్వే; నీకు నువ్వు;
స్వంతంగా; స్వయంగా నువ్వు

సిర్ఫ కేవలం

8.1.5.8. సరియైన

ఛజు ఉన్నట్లుగా; ఉన్నదున్నట్టు
పకడన్ పూంచేర్ పట్టి అడుగు
బరోబర్ కచ్చితంగా; సమతూగు
లగా కొట్టు; గుడ్డు; దంచు;
మోగించు; మోత

సరి తగిన; తగు

సరికొ నమూనా; పోలిక; మక్కికి
మక్కి; మాదిరి; రీతి; లాగా;
వంటి; వంటిది

8.1.5.8.1. సుమారుగా

థాయి థాయిసి సుమారుగా
బూర్లేన్ రజకో మూసుకొని ఉండే
సెర్మాజాగ్ బహిరంగంగా

8.1.5.9. సగటు, సరాసరి

థాయి థాయిసి సుమారుగా
వచ్చేల దౌత్యం, రాయబారి;
మద్యవర్తి; మాధ్యమిక

8.1.6. మొత్తం, సంపూర్ణ

ఖుటాడ్ పూర్తి చెయ్యి; ముగించు
పూరోకర్ పూర్తి చెయ్యి; పూర్తి
చేయడం; ముగించు; ముగింపు;

వర్ణించు; సరిచెయ్యి

భరన్ నిండా; సంపూర్ణమైన
నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

8.1.6.1. భాగం, ముక్క

కాడ్మలెజకణ్ తీసినది
ఘరేపర్ ఘర్ అంతస్తు
తారేమా భేళ్ళు ఇముడ్చుకో

ముండేర్ సూరత్ ముఖ కవళిక;
ముఖం యొక్క ఆకారము

లెక్కె కొలత; లెక్క
సీక్ ల నేర్చుకో
హాసా భాగం; వాటా

8.1.6.2. ముక్క

టొక్టా తునక; ముక్క; వక్క
పుటేర్ పగిలిన; పేలడం; పేలు;

బద్దలవ్వు
బాటీర్ టొక్టా రొట్టెముక్క
మోటో టొక్టా పెద్ద ముక్క
రపసన్ జారడం

8.1.7. తగినంత

కొసాన్ కోని చివర కాదు
భేవలేర్ ఓర్పుకోగలగటం
చావజుత్రా తగినంత

దేర్ అందించు; ఇవ్వడం; చెల్లించడం;

చెల్లించు
పూర్వోకోని చాలని

8.1.7.1. అధికం, అదనం, ఎక్కువ

అజ్జి అదనం; ఇంకా
జాపా అదనం; అమితంగా;
ఎక్కువ; గరిష్ఠత; చాలా ఎక్కువ;

చాలా వరకు

జాపా ఛ అదనంగా ఉండడం;
ఎక్కువగా ఉండడం

ఝులన్ పట్టు
బడేర్ ఎక్కువ

8.1.7.2. లేనిది

కమ్ ఛజికో తక్కువగా ఉండే
ఖోడ్/ఖోట్ లోపం
గరీబ్ పేదరికం; పేదవాడు; బీద

8.1.7.3. అవసరం, ఆవశ్యకం

చావనో అవసరం
జల్దీర్ అత్యవసర
లేల తీసుకొనుము; తీసుకో;
పుచ్చుకోవడం

8.1.7.4. మిగిలిన, శేషం, శిథిలం

బంచన్ బార్పడో బతికి బయట
పడటం
హతేన్ హతాయికోని చేతికి
దొరకని

8.1.8. నిండు, పూర్తి, సంపూర్ణం

ఆప్రియాయె ఉబ్బింది
ఫరన్ భర్ మళ్ళి నింపు
పూట్ గో పగలడం; పగిలిపోయింది
మాయి ఫూల్ లోపల వెయ్యి
రకాడ్ ఉంచు, నియమించు;
నియమించు

సబూత్ నిరూపణ; రుజువు
సారి భరన్ పూర్తిగా నిండి
సూయి ద సూది ఇవ్వు

8.1.8.1. ఖాళీ

అత్తఁ ఒత్తఁ కుణి ఛేని అక్కడ ఇక్కడ
ఎవరు లేరు
ఆదో రాతో సగం ఖాళి
జాగ్ ..చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
రాతో .. ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి
సూన్ ఖాళీ

8.2. పెద్ద

అచ్చో గుణ్ గొప్పతనం
ఎలాన్ కరేర్ ప్రచారం చేయి
కత్తా మోటో ఎంత పెద్దది
జాదా ఫ్యాలేర్ వ్యాకోచించు;
సాగడియ్యి
జాప్పా అదనం; అమితంగా;
ఎక్కువ; గరిష్టత; చాలా ఎక్కువ;
చాలా వరకు
జాప్పా తాకతేవాళో మహా
బలవంతుడు
జాప్పా వాతెకర్ విస్తారంగా
మాట్లాడు
పక్కో విస్తారంగా; విస్తృతం
బడాయేర్ పొడిగించడం;
పొడిగించు; వృద్ధి
బడో గొప్ప; చాలా మంచిగా
బరాబర్ ఛేని సమానంగా లేదు; సరి
సమానం కాని
బరాబర్ దఁ సరాసరి ఇవ్వు
మోటో హాత్ పెద్ద చెయ్యి
మోటోసా పెద్ద ఎత్తున
వాళేతి భర్ గాలితో నింపు;
వాయువుతో నింపు
వికసించ్ వికసించు
సగాయేరో సాగ దీయగల
నే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక

8.2.1. చిన్న

అచ్ మటాయి రుచికరమైన
మిరాయి

కత్తా నాన్ని ఎంత చిన్నది
ధర్ అగడియా తొలి; ప్రాథమిక;
ముందు చేయాలి
నాన్క విస్రాన్ దెకేర్ అతి చిన్న
వాటిని చూసేది
నాన్ క్యాసా చిన్నదైనా
పోటియా పొట్టి; మరుగుజ్జు
రాన్ నాన్ని అతి చిన్నది; అతి
సూక్ష్మ మైన

8.2.2. నిడివి, పొడవైన

కీర్ గీత
ఛేటి ఛేటి అవధి; ఎడం; దూరం
దూరం; దూరంగా;
దూరందూరంగా; విడి విడి
లేటెతాణు చిరకాలం
పేరి వెలికణువు
మర్గో .. చావు; మరణం; మరణించు;
మరణించుట; మృతి
లాంబోసో పొడవుగా

8.2.2.1. పొట్టి, కురుచ, అల్పం, స్రాస్య

కత్తా పొట్టా ఎంత పొట్టిది
పొట్టా పొట్టితనం
పోటియా పొట్టి; మరుగుజ్జు
పోడ్గా కురుచ; పొట్టి; మరుగుజ్జు
సేతి పొట్టా అతి పొట్టి

8.2.2.2. ఎత్తైన, పొడుగైన

అస్మాన్ లాంబన్ ... అతి పొడుగుది
అస్మాన్ లాంబో అతి పొడవైన
ఉంప్రఁ ఉపరితలం; ఎత్తైన
కత్తా లాంబో ఎంత పొడుగు
ఛో ధప్ లాంబో ఆరు అడుగుల
పొడుగు
టాంగాళో ఎత్తైన వ్యక్తి,
దన్ పరన్ లాంబో ఛఁ .. పది మీటర్ల
ఎత్తు ఉన్న
లాంబన్ పొడుగుది
లాంబో ఆదీ పొడుగు వ్యక్తి
లాంబోసా రఁజికో ... ఎత్తుగా వుండే
లాంబోసో పొడవుగా
వద్దో పెరుగుతున్న; పెరుగుదల

8.2.2.3. కురుచ, పొట్టి, పొడుగు కానిది

ఖూబ్ సూరతేతి చూడముచ్చటగా
వున్న
దీపేరీర్ పోడ్గా ..రెండించుల పొట్టిగా
ఉండటం
నాన్కాకరేర్ పొట్టిగా చేయడం

8.2.3. దళసరి, మందం

కల్లోవేగో గట్టిపడు
చిక్కో .. చిక్కని; జిగట; జిగురు; జిడ్డు
జాడో దొడ్డు; భృతమైన; బలంగా
వుండే; బలీయమైన; లావాటి
జాడో వేగో జికో దళసరి అయిన

8.2.3.1. పలుచని/సన్నని వస్తువు

రాలో .. ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి
పాతళో కరేర్ సన్నగా చేయడం
హోళితి తెలికగా

8.2.3.2. బలిసిన/బొడ్డుగా/లావు వ్యక్తి

మోళోసాణ్ గుండ్రని
జాడో ఆదీ లావు వ్యక్తి
జాడోవేర్ లావు అవడం
జాదా భారి అధిక బరువు
పోడ్గా కురుచ; పొట్టి; మరుగుజ్జు
పోటో వేగోజికో వదులైన
బార్ భరేర్ బయట నింపడం
భరన్ నిండా; సంపూర్ణమైన
వజన్ బడ్ గో బరువు పెరగడం
సారి పూర్తి; మొత్తం; సంపూర్ణం;
సర్వం

8.2.3.3. సన్న / బక్క పలచ/ పీల

వ్యక్తి

మంటా ఛాంటా పేట్ సన్నని
కడుపు
పాతళన్ సన్నపాటి
పాతోవేగో బక్క చిక్కిన
భారి బరువు
సుందర్ నాజుగ్గా

8.2.4.

వెడల్పైన/విశాలమైన/పెద్దదైన

కత్తా చ్వాడో ఎంత వెడల్పు
 చ్వాడో కర్ చాచు; వెడల్పు చెయ్యి
 దన్ ధపే చ్వాడో ఛఁ జకో పది
 అడుగులు వెడల్పు వున్న
 వేజ్ కన్నం; తొర్ర; బెజ్జం; బొక్క
 నేతి చ్వాడో అతి వెడల్పైన

8.2.4.1. ఇరుకైన, సుంకుచిత

ఏక్ ఈంచ్ చ్వాడో ఛఁ జకో ఒక
 ఇంచు వెడల్పు వున్న
 థఁయి చఁ జకో ఇరుకైన
 పక్కొ థఁయి ఛఁ జకో చాలా
 దగ్గరగా వున్న
 పక్కొ నోవోయేర్ ... గట్టిగా పిండిన
 సాంక్టో అంటిపెట్టుకొని; ఇరుకైన

8.2.5. పెద్ద ప్రదేశం/స్థలం

అస్మాన్ అత్యంతమైన; ఎక్కువ;
 చాలా; బాగా; విరివిగా
 ఎకర్ ఎకరం
 జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
 జాగేన్ మాపేర్ . చోటును కొలవడం
 థాంక్టి మూత
 మోట్ పెద్దది
 మోట్ మైదాన్ పెద్ద ప్రాంతం

8.2.5.1. పెద్ద పాత్ర, పరిమాణం

ఛీవలఁ చేపట్టు; పట్టు; ముట్టు;
 ముట్టుకో
 బోటి తొట్టి
 పక్కొ చ్వాడో విస్తారమైన
 పాణీనఁ మాపేరో నీటికొలత
 బందుకేర్ గొట్టం తుపాకి గొట్టం
 భాటాతి మార్ రాయితో కొట్టు;
 రాళ్లతో కొట్టు
 మాపేర్ గిన్నా కొలిచే గిన్నె
 మాపేర్ చఁట్టి కొలిచే చంచా
 మోటో భోగోనా పెద్ద పాత్ర

8.2.6. దూరం

చేటి చేటి అవధి; ఎడం; దూరం
 దూరం; దూరంగా;
 దూరందూరంగా; విడి విడి
 పర్లేవుడి అవతలికి
 రాన్ చేటి చాలా దూరం; చాలా
 దూరంగా; దూరం
 లగు, తాణు దాకా; పరిధి
 సూదో ... చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;
 వరసగా; సూటిగా

8.2.6.1. దూరం

అంకీర్ నజరెమా చేని .. కను చూపు
 మేరలో లేదు
 చేటి చేటి అవధి; ఎడం; దూరం
 దూరం; దూరంగా;
 దూరందూరంగా; విడి విడి
 చేటి మేల్ దూరంగా పెట్టడం
 చేటి రేర్ దూరంగా ఉండడం
 థఁయి ఆమత్ దగ్గరికి రాకు
 థఁయి జొమత్ దగ్గరికి వెళ్ళకు
 తుఁచేటి రకాడ్ ... దూరంగా ఉంచు;
 నీవు దూరంగా ఉంచడం
 నికళ్ తొలుగు; బయలుదేరు
 రాన్ చేటి అల్లంత దూరాన
 రాన్ చేటి చాలా దూరం; చాలా
 దూరంగా; దూరం
 సేర్ అందరి
 హాటా జో వెనక్కిపో; వెనుకకు వెళ్ళు
 హుబ్రనజా నిలబడలేకపోవడం

8.2.6.2. దగ్గర

థైఁయి దగ్గర
 థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
 సమీపం; సామీప్యం
 థఁయిరో సాన్నిహిత్యం
 దస్సేక్ కమ్ .. కింది హోదా; కొంచెం
 తక్కువ; చాలా తక్కువ;
 స్వల్పమైన
 బక్డి కౌగిలి
 బూర్ నాక్ పాతిపెట్టు; పూడ్పు;
 మూయించు; మూసి వేయడం;
 సమాది చెయ్యి

భళ్ళే కలిసారు; కలుపు; కలుసు;
 చేరిక; చేరు; పొల్గొను; విలీనత;
 సంవర్కం; సంప్రదించు
 మూణాంగ్ ముందు

8.2.6.3. ఉన్నతం, ఎత్తైన

ఉంచఁ ఛఁ ఎత్తున ఉన్న
 ఉంపర్ కర్ ఎత్తుచెయ్యి
 జాదాబడేర్ బాగుపడు
 బడాయేర్ పొడిగించడం;
 పొడిగించు; వృద్ధి
 మోట్ హదో కమాయేర్
 ఉన్నతస్థాయి పొందడం
 రామేఅత్రా లాంబో ఆకసం ఎత్తు
 రాన్ ఉంపర్ ఎత్తైన
 వాళే ఉంపర్ గాలిలో పైన
 సేర్ ఆంగఁ అందరి ముందు
 సో మీటర్ ఉంపర్ వంద మీటర్ల
 ఎత్తు

8.2.6.4. తక్కువ-స్థాయి, నాసిరకం, తగ్గిన

అస్మాన్ హేటేర్ ... తక్కువ హోదా
 హేటేర్ వాళ్ క్రింది గాలి
 హేటఁ ఛఁ జకో కిందికి ఉన్న
 హాతార్ దించు

8.2.6.5. లోతు, లోతులేని

ఉండో కర్ లోతుగా చెయ్యి
 ఉండో చేని లోతులేని
 ఉంపరేర్ ఉపరితల; కవచం; పైన
 ఊండో లోతు; లోతైన
 కడె అత్రా ఉండో నడుము దాకా
 ఉన్న లోతు
 కత్తా ఉండో ఎంత లోతు
 గొడెతాణు ఉండో ... మోకాలి లోతు
 చేని లేదు
 పుటిక్కా పూడిక
 బారఁ పన్నెండు; బయట; బయటికి;
 బహిరంగ; బాహ్య

8.2.7. ఔచిత్యం, తగిన, యోగ్య,

ప్రమాణం

దౌరాప్రయాణం

8.2.7.1. బిగువు

కన్బిగించు

8.2.7.3. ఇరుక్కున్న, చిక్కుకున్న

అట్టగ్గో చిక్కుకున్న

హళజాగి చిక్కుకున్నది

హళజాగో చిక్కుకున్న

8.2.8. కొలవడం

ఉండోదేక్ తోతు చూడు

ప్యానో కొలత

మాపేర్ కొలత; తూకం

లకన్ రకాడ్ వ్రాసిపెట్టు

వాయిద గడువు

పింట్ల చుట్టుకో

8.2.9. తూకం, తూయడం

తోలేర్ జోకడం; తూకం

8.2.9.1. భారమైన, బరువైన

రాన్ భారి అధిక బరువు

వజన్ బరువు

వజన్ జాపాకరేర్ బరువు

పెంచుకోవడం

8.2.9.2. తేలిక బరువు

కత్రా హాళి ఎంత తేలిక

దీయో దీపం; లాంతరు

పొంకడ అత్రా హాళి .. ఈక లాగా

తేలిక

హూళి తేలిక బరువు

8.3. గుణం, లక్షణం

అజ్జిత్రా మరిన్ని

చత్రాయి స్నానం

పక్కా ఎలాగైనా; తప్పక

8.3.1. ఆకృతి, ఆకారం, రూపం

ఛాండి నీడ; ప్రతిబింబం; ప్రతిమ;

ప్రతిరూపం

రూప్ ఆకారం; రుబ్బు; రూపం;

రూపం, ఆకారం

8.3.1.1. ప్రత్యేకాంశం, బిందువు

గాట్ పడిగి మచ్చపడు

టికొ లగాడ్ బొట్టు పెట్టు

తల్లి నువ్వులు; పుట్టుమచ్చ

బొట్టు చుక్క; బిందువు; బొట్టు

సపకే తొందరగా

8.3.1.3. సరళంగా, తిన్నగా, నేరుగా,

వంకరలేని

వాళో ఛేని వంకర లేని

సూదో ... చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;

వరసగా; సూటిగా

8.3.1.3.1. చదును, సమతలం

ఖాంచా ఖొబా ... ఎగుడు దిగుడుగా

ఉన్న

ముద్దకర్ ముద్దగా చెయ్యి

వలబ్రొజ్జకో దొర్లుతున్న

సబేత్ . చదును; సమతలం; సమానం

8.3.1.4. చదునుగా, సమాంతరంగా

బార్ ఝడి పాడేర్ .. బాగుపరచడం

భళ్ళె కలిసారు; కలుపు; కలుసు;

చేరిక; చేరు; పాల్గొను; విలీనత;

సంపర్కం; సంప్రదించు

మట్రంగి మట్టం చేయడం

లబారి కఁ .. పద్దాడు, అసత్యం; పద్దు

చెప్పు; సాకులు చెప్పు

లా తెచ్చుకో; తే; తేవడం; తేవడము

సబేత్ . చదును; సమతలం; సమానం

8.3.1.4.1. నిట్టనిలువు, నిలువు,

లంబం

జాప్పాకర్ పెంచు

వాళో ఛేని వంకర లేని

సూద్ సట్ నిక్కబొడిసిన

హుబాడ్ నిలబెట్టు

8.3.1.4.2. వంగిన, ఏటవాలుగా

వుండే, వాలు

గళ్ళ బగా గాలం వెయ్యి

నవన్ ఛఁ వంపులు తిరిగినా

నవ్ తొమ్మిది; వంగు

పాడేర్ ఎత్తడం; మోయడం; మోసేది

భమేరో వాలడం

సవకేసి తొందరపాటు; తొందరైన

హుత్తేర్ దిగడం

8.3.1.5. వంగు, వంచు

ఘేరన్ ఫరన్ జో చుట్టు తిరిగిపో

జాడో దొడ్డు; ధృఢమైన; బలంగా

వుండే; బలీయమైన; లావాటి

నవాదఁ వాలుచు

వంక్యా ఛఁ జికో వంకరగా ఉండే

వాళ్ మార్ గాలికొట్టు

వాళ్ సాళ్ మలుపులు గల

సాపేర్ నయి ఛఁ జికో .. పాము వలే

ఉండే

8.3.1.5.1. పైకి దొర్లించడం

మేళ్ మెలి వేయడం

రడాయేర్ దొర్లించు; పొర్లించు

వింట్లో చుట్టడం

పింట్ చుట్టడం

8.3.1.5.2. మెలిపెట్టు, నులుముకో,

నొక్కు, పిండు

నచో పిండు

లతోడ్డా నచో బట్టలు పిండు

వడి ఘలిఘలాయో మెలివేయ బడ్డ

8.3.1.5.3. మడత

ధడికర్ మడత చెయ్యి

మడత పడో ముడతలు పడ్డ

వాళ్ లఁ మడచుకో; మడుచుకో

8.3.1.6. గుండ్రన, వృత్తాకార

గోళాసో గుండ్రంగా; గోళం

చెండు బంతి

సిలిండర్ ... బండి ఇరుసకు రాసే ఒక

రకమైన నల్ల నూనె

సున్న సున్న

8.3.1.6.2. కుంభాకార

ముజాగ్ మాండ్ . ముందుకు చాచు
సుజరో వాపు

8.3.1.6.3. బోలుగావుండే

రాతో . ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి
భోల్ గా తొర్ర

8.3.1.7. చతురస్రం, చదరం

చార్ కోనేర్ చతురస్రం

8.3.1.8. మాదిరి, స్థూలరూపం

భాందేర్ తరికా నిర్మాణ రీతి
సరికొ నమూనా; పోలిక; మక్కికి
మక్కి; మాదిరి; రీతి; లాగా;
వంటి; వంటిది

8.3.1.8.1. సమతలం

సబేత్ చదును; సమతలం; సమానం
సబేత్ కర్ సమానం చెయి; సమానం
చెయ్యి

8.3.1.9. సాగదయ్య

చ్యాడో కర్ చాచు; వెడల్పు చెయ్యి
జాదాఫ్యాలేర్ వ్యాకోచించు;
సాగదయ్య
బడేని సాగని

8.3.2. అల్లిక, నేత

8.3.2.2. గరుకైన

ఖాంచాళో గరుకైన

8.3.2.3. పదును

అళా పదునుపెట్టు

8.3.2.3.1. మొనదేలిన

తిక్కొ మొన
తిక్కొ ధలచ్ మొనగల
బొట్టు చుక్క; బిందువు; బొట్టు

8.3.2.4. మొద్దుబారిన

బ్యారో భన్ మొద్దుబారిన

8.3.2.5. చాలు, చాలుకొట్టు, నాగటిచాలు

కాబేర్ కత్తిరించు; కరుచు; కోత;
కోయడం; నరుకు
ఖండ్ కం కందకం
నాగరేర్ సాల్ నాగటి సాలు

8.3.3. కాంతి, వెలుతురు

జోత్ కాంతి
దీయోఁ పగలు
వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
వెలుతురు
వజాళో వాసు లగాడేర్ కాంతి
కొరకు వెలిగించడం

8.3.3.1. ప్రకాశించు

అంగార్ అగ్ని; నిప్పు; మంట
ఝగ్ ఝగ్ ఝాంకేర్ తళ తళ
మెరుపు; నిగ నిగ లాడు
ఝాంకేర్ మెరవడం; వెలుగు

8.3.3.1.1. కాంతి మూలం

ఓలాయేర్ ఆర్పేయడం
జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
దీయో మేలేర్ దీపాలు పెట్టడం
దీయోఁ దీపం; పగటి వెలుగు
వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
వెలుతురు

సాళ్లా ముట్టించు
హేటఁ గీజకో కిందికి వెళ్ళినది

8.3.3.1.2. ప్రకాశవంతమైన,

కాంతివంతమైన, తేజోవంతం

ఝగ్ ఝగ్ ఝాంకేర్ తళ తళ
మెరుపు; నిగ నిగ లాడు

వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
వెలుతురు

8.3.3.2. చీకటి

అందారేమా చీకటిలో
అందారో వేగో చీకటి పడింది
అందారో వేత్తా చీకటిగా వుండే
దన్నేక్ కమ్ .. కింది హోదా; కొంచెం
తక్కువ; చాలా తక్కువ;
స్వల్పమైన
మ్యాల్ మురికి; మురికైన

8.3.3.2.1. నీడ

ఛాండి నీడ; ప్రతిబింబం; ప్రతిమ;
ప్రతిరూపం

8.3.3.3. రంగు

అందారో చీకటి; మసక
జీవేర్ రంగ్ దేహ వర్ణం
బగాయేర్ వినరడం
భళన్ జాయేర్ కలిసి వెళదాం
భీనారంగ్ చామనిచాయ రంగ్;
తేతరంగు
భేళమేలే కలిపిన
రంగ్ రంగు
రంగ్ లగాడ్ రంగు అద్దు;
రంగులెయ్యి
హరో ఆకు పచ్చ

8.3.3.3.1. తెల్ల

దాంత్ దంతం
ధ్యాళో తెలుపు; తెల్ల; తెల్లని
ధ్యాళో భాట తెల్ల రాయి; పాల
రాయి

ఫాట్టోజకో వెల వెల బోయే

8.3.3.3.2. నల్ల

కాళో కరువు; కొరత; నలుపు
కాళో కర్ నాలాగ చెయ్యి

8.3.3.3.3. బూడిదరంగు

రాకే సరిక్ బూడిద లాగా
రాకేర్ రంగ్ బూడిద రంగు

8.3.3.3.4. రంగుల పటలం

ఆంగ్ల మారేర్ రంగ్ . మొదలు వేసే
రంగు
గొలాల్ రంగ్ గులాబీ రంగు
ఛాండి నీడ; ప్రతిబింబం; ప్రతిమ;
ప్రతిరూపం
జమ్మీర్ రంగ్ భూమి రంగు
నీలొ నీలం
పిశోరంగ్ పసుపు రంగు
పిశోజరత్ పసుపు పచ్చగా
రూపో వెండి
లీంబు నిమ్మ; నిమ్మకాయ
సంత్రాల్ నారింజ
సోనో బంగారం

8.3.3.3.5. జంతువు యొక్క రంగు,
గుర్తులు

జీవరాసేర్ రంగ్ . జంతువు యొక్క
రంగు
మచ్చ ఫజకో మచ్చలుగల
మాలం ఫజకో ఆచూకి వున్న;
పరిచయాత్మక; మూర్త భావన;
సుపరిచితుడు

8.3.3.3.6. రంగు మార్పు

కాళో కర్ నాలాగ చెయ్యి
ధ్యాళో కర్ తెలుపు చెయ్యి
రంగ్ బదలా రంగు మారింది
లాజ్ కరెర్ సిగ్గుపడు

8.3.3.3.7. వివిధ రంగులు గల

రంగెవాళ్ రంగులు గల

8.3.3.4. మెరుస్తున్న,

ప్రకాశమానమైన

చమ్ చమ్ కరేర్ .. మిణుకు మిణుకు
మనే
ఝళకే ఝాంకేర్ తళుక్కున
మెరవడం
ధగ్ ధగ్ ఝాంకేరో . నిగ నిగ లాడే
సీసి సరికో గాజును పోలిన

8.3.4. ఉష్ణమైన, వేడి

ఉక్కో మారేర్ ఉక్క పోత
ఉక్కు మరుగు
ఉమన్ ఉక్క పోత
గర్మో గోరు వెచ్చని
డిగ్రి డిగ్రీ
తాతో వేడి; వేడిగా
బల్లోచ మండుతుంది
బల్లోజకో మండే
రినేతి ఫజకో కోపంతో ఉన్న
హోళిలాగన్ అగ్ని మయమైన

8.3.4.1. చలి, చల్లగా ఉన్న

గడ్డ భందన్ గడ్డకట్టి
మర్నా మిరప కాయ; మిర్చి
లాగ్రోచ తాకుతుంది
శిశోకర్ ... చల్ల బర్చు; చల్లబడేటట్టు
చెయ్యి

8.3.5. తరహా, నమూనా, మాదిరి,
రకం, రీతి

ఓర్ సరికో . అటువంటి; పోలి ఉండు
కణ్ణి బుద్ధి; రీతి
జాత్ కులము; జాతి; మతం
రకాడ్ మేల్ కలిగి ఉండు
సరికో నమూనా; పోలిన; మక్కికి
మక్కి; మాదిరి; రీతి; లాగా;
వంటి; వంటిది

8.3.5.1. స్వభావం, శీలం

గొణ్ గుణం; తీరు; ప్రవర్తన;
లక్షణాలు; శీలం

8.3.5.2. పోల్చు

ఫరక్ తేడా; పోల్చు

8.3.5.2.1. అదే, ఒకేలా

అస్మాన్ తీర్ చాలా రకాలు
ఊజ్ అస్మాన్ ఎక్కువగా అదే
ఎక్కజ్ ఒకే; ఒకేలా; ఒక్కటే;
ఒక్కరు; కేవలం
ఎక్కజ్ తీర్ ఒకే రకమైన

ఎక్కజ్ తీర్ ఫజకో ఒకే రూపంలో
ఉన్న
ఎక్కజ్ సొంచజకో .. ఒకే రకమైన
ఆలోచనలు ఉన్న
ఎక్కిన అజ్జేక్ బూరన్ రజకో ఒక
దానిని ఇంకొకటి కప్పి ఉంచుట
ఎక్క ఒదోడ్ ఒకే అర్థం
ఓర్ తన; తనదే; దాని; యొక్క
ఖబర్ దేర్ వార్తలు పంపు
గోణ్ ఎక్క తీర్ గా ఫజకో గుణాలు
ఒకేలా ఉన్న
బరాబర్ కర్ సమానం చెయ్యి
మాన్ ల అంగీకరించు; ఒప్పుకో
రతోయ్ ఉన్నప్పటికీ
వతోయ్ అయిన
సబేత్ కర్ సమానం చెయ్యి; సమానం
చెయ్యి

8.3.5.2.2. మాదిరి, లా, ఒకే, పోలిన,
వంటి, సజాతి, అలాంటి, సమానమైన

అస్మాన్ ఎక్కజ్ తీర్ చజకో
..... చాలా ఒకే తీరుగా ఉన్న
ఎక్కజ్ ఒకే; ఒకేలా; ఒక్కటే;
ఒక్కరు; కేవలం
ఎక్క తీర్ గా దికాయేర్ ఒకేలా
కనిపించడం
ఏక్ జాత్ సజాతి
ఓర్నయ్ అలాంటి; మాదిరి;
రూపకం; లాంటి
దీ తీరేర్ రెండు రీతులుగా
బంచేర్ గుణం ఫజకో జీవించే గుణం
ఉన్న
సరికో ... నమూనా; పోలిన; మక్కికి
మక్కి; మాదిరి; రీతి; లాగా;
వంటి; వంటిది

8.3.5.2.3. భిన్నంగా ఉన్న, విభిన్న,
వేర్వేరు, వ్యత్యాసమైన

దుసర్ దుసర్ ఇతరేతర;
వేరువేరుగా; వేర్వేరు
నాళి ఫజకో వేర్వేరుగా ఉన్న
నాళి నాళి వేర్వేరు
బదలాయేర్ .. మారడం; మార్పడం

బరాబర్ ఛేని సమానంగా లేదు; సరి
సమానం కాని

8.3.5.2.4. మరొక

ఘరేపర్మేడమీద
దూస్తే ఇతర
నాళి వేరు

8.3.5.2.5. బిన్నంగా ఉన్న, విబిన్న, వివిధ, వేరువేరుగా

దుసర్ దుసర్ ఇతరేతర;
వేరువేరుగా; వేర్వేరు

8.3.5.2.6. వ్యతిరేక

వట్టా ఉల్టా; తలకిందులైన; తేడా
చూపించు; వ్యతిరేకించు
హాటా వ్యతిరేకంగా

8.3.5.3. సాధారణమైన

8.3.5.3.3. అద్వితీయ,
అసమానమైన, ప్రత్యేక, విలక్షణ,
విశిష్ట

బరాబర్ ఛేనిజకో అసమానమైన

8.3.5.3.4. అపరిచితమైన

చమకఁజన్ కలత చెందించే
జనేదాడేర్ పాతకాలపు
నఁ అన్ జాన్ అపరిచితమైన
హఁసాఁజకో నవ్వించదగిన
హఁసాడఁజకో నవ్వించే

8.3.5.4. క్రమం, నమూనా,

ఉదాహరణ

ఉదాహరార్ ఉదాహరణ
ఓర్ సరిక్ దానిలాగా; మాదిరి
ఖాబ్ ఆబ్ అత్యున్నత;
ఉత్తమమైనది

గిరఘార్ చెర
ఖాందేర్ తీర్ నిర్మాణ రీతి
వేరాళు గెలుపొందు; జయం; వీరుడు

8.3.5.5. అనుకరించు

ఓర్నయి కర్ అనుకరించు
నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా
హనూజ్ కరేర్ అలా చేయడం

8.3.5.6. నకలు

దీ వణ బడా రెండింతలు చెయ్యి
దేకన్ లకేర్ చీటి రాత; నకలు
ఫర్ బణావో పునరుత్పత్తి చెయ్యి
మూరత్ ... ఆకారం; ఆకృతి; చిత్రం;
నమూనా; ప్రతిరూపం; బొమ్మ;
రూపం; విగ్రహం

8.3.6. పదార్థం, తో తయారయింది

ఓతీన్ తో; తోటి
బణాయెజకో చీజ్ .చేయబడి ఉన్న
దాని
మాతి నా నుండి
విస్తా ... పరికరము; వస్తువు; సరుకు;
సామగ్రి

8.3.6.1. ప్రబల, బలమైన, బలీయం, పెళుసు

కల్థో రంట్ గట్టి; గట్టియైన
తాకతేతి బలంతో; బలమైన
ధాపన్ బలంగా

8.3.6.2. గట్టిగా వుండే

కల్థో కఠిన; గట్టి
ఖాట సరికో రాయిగా ఉండు
మాలంఛజకో తెలిసినా

8.3.6.3. బిగుతుగా, వందదగిన

నవఁజకో వంచదగిన

8.3.6.4. దట్టమైన, మందమైన

గ్యారోగచ్ గుబురుగా; దట్టమైన
చిక్ష్ణో .. చిక్కని; జిగట; జిగురు; జిడ్డు

8.3.6.5. మెత్తని, సౌమ్యంగా, పసులేని

ఉంపర్ ఉంపర్ మెత్తని

గిలొ మెత్తని
గిలొవేగో మెత్తపడు
నరమోకచ్ మెత్తగా

8.3.7. మంచి

ఆవొ కిదే మంచిగా కానిచ్చారు
నియత్ నీతి; న్యాయం
సువాఁళ్ మృదువైన

8.3.7.1. చెడ్డ

ఖరావ్ చెడగొట్టు; చెడు; తప్పు;
నీచంగా; పాడు
ఖరావ్ ఖాక్య నాసిరకం

8.3.7.2. మెరుగ్గా

అస్సాన్ అత్యంతమైన; ఎక్కువ;
చాలా; బాగా; విరివిగా

8.3.7.2.1. నీచమైన

బనాగతేరో దిక్కు మాలిన;
దొర్భాగ్యుడు; నీచుడు
బూడ్గో నష్టం; పతనం

8.3.7.3. నిర్దుష్టమైన, బాగా

ఉన్నదాన్ని

గలత్ ఛేనిజ తప్పు లేకుండా
పక్కో ఛఁ జకో ఎక్కువ ఉన్న

8.3.7.4. మధ్యస్థమైన, మామూలు,

సామాన్య సామర్థ్యంగల

అద్ది వచ్చేర్ నడుమ అయిన
బరాబర్ సమం; సమానమైన;
సరాసరి

8.3.7.5. ముఖ్యమైన

బడి ఆవొ గొప్పదైన

8.3.7.5.1. ప్రధానమైన, మూల

చావణోజకో అవసరమైన
సాత్ ఏడు; తోడు; ప్రధానమైన;
సహవాసం; సహాయంగా

8.3.7.6. అభివృద్ధిచెయ్యి,

అభివృద్ధియవ్వు

ఉంపర్ లా అభివృద్ధి చెయ్యి
బడావ్ ణో అభివృద్ధి చెయ్యి
సరుకర్ ప్రారంభించు

8.3.7.7. సరిఅయినది, సరిగ్గా, తగిన

ఓర్ సరికో . అటువంటి; పోలి ఉండు
ఖాడ్ బొంద; మడుగు
జమణే వడి కుడివైపున
థామేర్ కేటాయించు
నాయం న్యాయం
నియతె వాళో సీతిగల
ఫోక్ బేర్ ఉచిత
బాకి అప్పు
లాగ్రో మంట మండు; మండు
వేళానఁ సమయానికి
సాస్సి నిజం
సే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టుగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక
హక్కు హక్కు
హుశార్ .. ఆనందంతో; ఉత్సాహం;
సంబరం

8.3.7.7.1. తప్ప, దోషం, సరికాని

అన్యాయ అన్యాయం
గలత్ పొరపాటు
బనా లత్తవాళ్ అశ్లిలంగా
బార్ పాడేని బయట పెట్టని
లాజ్ ఫేనిజ్కో సిగ్గుమాలిన
సమోరఫేని సరికాని

8.3.7.7.2. అనుకూలమైన

థఁయి రజ్కో అందుబాటులో వున్న;
దగ్గరగా ఉండు

8.3.7.7.3. సంగతమైన

ఆచ్ జోడి భళిచఁ మంచిగా జత
కుదిరిన
ఎక్కిర్ వాసు ఏక్ .. ఒకరికి ఒక్కరు
చావజత్రా తగిన; సరిపడు
జోడి వేగే జత అయిన

భళన్ ఆవ్చాకామ్ కరేర్ కలిసి
మంచిగా పని చెయ్యడం

8.3.7.8. కుళ్లిపో, క్షయం, నశించడం,
తరిగిపోవడం

ఖరావ్ కరేర్ .. చెడగొట్టు; చెరపడం
ఖరావ్ వేర్ చెడిపోవడం
పడావ్ పడ్డి శిథిలావస్థ
సడ్ జో కుళ్లిపోయిన

8.3.7.8.1. తుప్పు

ఖాదేజ్కో తనివేసిన
చిలం తుప్పు
జంగు తుప్పు

8.3.7.8.2. కళంకం

ఖులానాక్ కూలగొట్టు; కొట్టివెయ్యి;
పాడు చెయ్యి; పాడు చేసే;
విధ్వంసం చెయ్యి
నాన్ కా చుక్క చిన్న చుక్క
మరక కర్ మరక చెయ్యి
రంగ్ లగాడ్ రంగు అద్దు;
రంగులెయ్యి

8.3.7.8.3. చెత్త

ఉందా కుమ్మరించు
కాష్టేనిజ్కో విస్త్రా పనికి మాలిన
వస్తువు
ఘావ్ గాయం
చెత్తార్ లారి చెత్త లారి
తలా కుమ్మరించు
బండి బండి; వాహనం
బార్ కాడ్ . విసర్జించు; వెలికి తియ్యి
బాఁయాఁ జీతగాడు; పని వ్యక్తి
బూర్ . కప్పడం; పూడ్చు; మూయి
బూర్ నాక్ పాతిపెట్టు; పూడ్చు;
మూయించు; మూసి వేయడం;
సమాది చెయ్యి

వసాళో చెత్త
వసాళో చెత్త

8.3.7.8.4. కాపాడు, భద్రపరుపు

కావ్విరఁ . కాపలా వహించు; కాపాడు
ఖమేర్ కట్టి టికెట్లు తీసుకో

గోకేర్ జాగ్రత్తపరచిన; నిలువ చెయ్యి
థఁయి కర్ . ఆక్రమించు; ఆర్జించుకో;
కూడ బెట్టడం; జాగ్రత్త పరుచు;
దగ్గర చెయి; పోగు; సమీకరించు
వణ్యా హనూజ్ రేణో ఆకారం
అలాగే ఉండటం
శిళోకర్ ... చల్ల బర్చు; చల్లబడేటట్టు
చెయ్యి

8.3.7.9. విలువ

కావ్దఁజ్కో పనికి రాబోయే; పనికి
వచ్చే
భీమత్ విలువ
తాహత్ యోగ్యత
దామ్ విలువ; వెల
భావ్ రేటు; వెల
వాళ్ కాడ్ గాలి తియ్యి
వాళ్ డగ్గర్రి గాలి పోయింది
వాళేతి భర్ గాలితో నింపు;
వాయువుతో నింపు
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

8.3.8. అలంకరించిన

గ్యాణో నగలు
పూలేతి తయార్ కరజ్కో పూలతో
అలంకరించ బడ్డ
సదారేర్ అలంకరించిన
సువాళ్ మృదువైన

8.3.8.1. సామాన్య, సమమైన,

స్పష్టంగా

తాలో .. ఉండదు; ఉత్త; ఖాళి; పసలేని;
వట్టి
సాదసీద సహజంగా; సామాన్య

8.4. కాలం, వేళ, సమయం

కుణన్ వేళా ఏ సమయంలో
లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంబడి; వెనకాలలో; వెనక్కు;
వెనుక
వేళా కాలం; గడువు; సందర్భం

8.4.1. సమయం, కాలం

ఘడి ఘడినఁ గంట గంటకు
జర్రాక్ వళా కొంచెం నేపు
తాణు గడువు
దన్ వరన్ .పదేశ్య కాలము; పదేశ్య
దాడ్ దినం; రోజులు
మదత్ వఁ సహాయపడు
మీనా నెల
వేళా కాలం; గడువు; సందర్భం
నే వారం ప్రతి వారం

8.4.1.1. కాలసూచి

తారిక్ తారీఖు; తేది
తారిక్ ఘాత్ తేది వెయ్యి

8.4.1.2. దినం, రోజు

ఏక్ దాడ్ ఒక రోజు
ఏక్ ఒక; ఒకటి
కుణ్ సికొ ఏక్ దాడ్ . ఒకానొక రోజు
దాడేర్ దినం
దాడో తద్దినం; పొద్దు; రోజు;
సమయం; సూర్యుడు
దీయోఁ దీపం; పగటి వెలుగు
పర్బాతి ఉదయము; తెల్లవారు

8.4.1.2.1. రాత్రి

ఈ రాత్ ఈ రాత్రి
కాలేర్ రాత్ నిన్న రాత్రి
దీ రాతేర్ పచ్చఁ రెండు రాత్రుల
వెనక
రాత్ రాత్రి
రాతేర్ ఘడి రాత్రి పూట
సవార్ రాత్ రేపు రాత్రి
సాయిరాత్ రాత్రి అంతా
హర్ రాత్ ప్రతి రాత్రి

8.4.1.2.2. నిన్న, ఇవాళ, ఈరోజు,

నేడు, రేపు

ఆజ్ ఇవాళ; ఈ రోజు; నేడు
కాల్ నిన్న
సవార్ రేపు

8.4.1.2.3. రోజు యొక్క సమయం

ఊటేర్ వేళా మేల్కొనే సమయం
ఏక్ దాడేర్ వేళా రోజు యొక్క
సమయం
ఘడి .. కర్మ; గడియారం; నిమిషం
దాడో ధళ్ళో పొద్దు పోవడం
దీయే వళా పట్టపగలు
దొప్పేర్ పగటి పూట
నాన్ కా ఘడియారం చిన్న
గడియారం
పర్బాతి ఉదయము; తెల్లవారు
పర్బాతి ప్సార్ తెల్లవారు జాము
పర్బాతి పూజా తెల్లవారి పూజ
పర్బాతి తెల్లవారు
రాత్ ఢీలొకన్ రాత్రికి ఆలస్యంగా
వేళా కాలం; గడువు; సందర్భం
సవారో వేగో పొద్దు పొడుపు
సవారో ఉదయం; వేకువ

8.4.1.3. వారం

వారం వారం
నే వారం ప్రతి వారం

8.4.1.3.1. వారం యొక్క రోజులు

థావర్ శనివారము
దిత్వార్ ఆదివారం
బద్వార్ బుధవారం
మంగళ వార్ మంగళవారం
వరన్ పత్ గురువారం
వారం దాడ్ వారం రోజులు
సవార్దఁ పడుకోబెట్టు

8.4.1.4. నెల

పున్నం పున్నమి రాత్రి
మీనా నెల
మీనామా నెలసరి

8.4.1.4.1. సంవత్సరం యొక్క నెలలు

ఛోమో మీనా ఆరో నెల
వరసేర్ సే మీనా సంవత్సరం
యొక్క నెలలు
సాత్ మే మీనా ఏడో నెల

8.4.1.5. ఋతువు

ఆచ్చొ ఉందాళో మంచి ఎండా కాలం
ఉందాళో ఎండాకాలం, వేసవి
ఫేత్ కాటేర్ దాడ్ .. కోత కోసే కాలం
రూడ్ గాడేర్ దాడ్ మొక్కలు
నాటు కాలం
పాన్ రుడేర్ దాడ్ ఆకు రాలు
కాలం
వంగారో తాళిపు
వేళా కాలం; గడువు; సందర్భం
శియాళో ... చలి కాలం, చలి కాలం;
చలికాలం
హింజోళో ఉయ్యాల
హూగో మొలిచింది

8.4.1.6. ఏడాది, సంవత్సరం

బారిమాన్ ప్రతి సంవత్సరం
వరన్ ఏడాది; సంవత్సరము

8.4.1.8. ప్రత్యేకమైన రోజులు

కామేర్ దాడ్ పని దినం
కామేర్ వారం పని వారం
ఖాన్ దాడ్ ప్రత్యేకమైన రోజులు
ఘట్టి నెలపు
వారం భరో వారాంతం

8.4.2. సమయం తీసుకో

వేళా మాలంకర్ సమయం
తెలుసుకోండి
వేళా లేలఁ సమయము తీసుకో
వేళానఁ సమయానికి
వేళామా కర్ సమయంలో చెయ్యండి

8.4.2.1. స్వల్ప కాలం

కమ్ వేళా స్వల్పకాలం
ఘడియా ... అతి తక్కువ సమయం
కూడా; ఒక్క నిమిషం;
సమయము
జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
జన్నార్ జన్న పీ జకో
..... అప్పటికప్పుడే జరిగిన

జాపాన్ వేళా లమత్చాలా
సమయం తీసుకోకు

8.4.2.2. దీర్ఘకాలం, చాలా సేపు

ఆస్మాన్ దాడేతిచాలా కాలంగా
ఆస్మాన్ వళాచాలాసేపు
ఏనఁ కొసాన్ కరో దీనిని చివరగా
చెయ్యండి

కన్నావతోయిఎప్పుడైనా
ఖమ్లేర్ ఓర్పుకోవడం

8.4.2.3. శాశ్వతంగా

కన్నావతోయిఎప్పుడైనా
థమ్మత్ఆగకు
పురొకర్మత్ముగించకు
పూరోవేనిజకొముగియని
మర్మత్చావకు
మరెనిజకో చావులేని

8.4.2.4. తాత్కాలిక

ఘడికెసారు తాత్కాలిక
నఁ టఁకఁజనిలకడ లేని

8.4.3. అనిశ్చితమైన సమయం

ఓ వేళామాఆ సమయంలో
జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
నే హత్త ప్రతి సారి

8.4.4. సమయాన్ని చెప్పడం

లకన్ రకాడ్ వ్రాసిపెట్టు
వేళాకేని సమయాన్ని చెప్పండి
వేళా రకాడ్ సమయం ఉంచండి
వేళాకేర్ సమయాన్ని చెప్పడం
వేళానఁ దికాళ్ సమయాన్ని
గుర్తించండి
వేళానఁ నావ్ ... సమయం కొలవండి
వేళానఁ లక్నాక్ సమయం నమోదు
చేయి
సాక్కి కథ; సామెత

8.4.4.1. కాల ప్రణాళిక చేయడం

వేళాకాలం; గడువు; సందర్భం

8.4.4.2. గోడ/పెద్ద గడియారం, చేతి
గడియారం,

హాటా దేక్ ఎదురు చూడటం
హాతేర్ ఘడియారం చేతి
గడియారం

8.4.5. సంబంధించిన సమయం

ఈజ్ ఇదే
లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంబడి; వెనకాలతో; వెనక్కు;
వెనుక

8.4.5.1. ఆజ్ఞ, ఉత్తర్వు, క్రమం,

అనుక్రమం

జాగ్ ..చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
సైకిల్ సైకిల్
హాతితి ఛేనిజకొ వరుస క్రమంతో లేని

8.4.5.1.1. క్రమం, శ్రేణి

ఎక్కి లార్ ఏక్ హుబాడేర్
..... వరుసగా నిలుపు
ఎక్కి లారఁ ఏక్ ఆయేర్ ... ఒక్కటి
వెంబడి ఒక్కటి రావడం
పాంత్ వరస
వాళో ఛేని వంకర లేని

8.4.5.1.2. ఆది, తొలి, తొలుత,

ప్రథమం, మొదటగా, మొదటి

ఆంగేర్ మొదటి
ఆంగేర్ హాడియా తొలి చూపుతోనే
ధర్ ఆగిడియా తొలి; పూర్వం;
ముందరి; మొదటి
పురాజో ప్రాచీన
సరుకరేర్ లేవొ . పెట్టడం తీసుకోండి
సురు మొదలు
నేతి ఆంగేర్ ప్రప్రథమం

8.4.5.1.3. తరువాతి, మరుసటి

పాచ్చు వెనక
పేన సమియార్ వెనుకటి
లారఁ రేర్ కడపటి; చివర; మరుసటి;
మిగత; వెనక ఉండటము

8.4.5.1.4. చివరి

ఆఖర్ కడపటి; పూర్తి
కొనానఁ చివరతో
కోస అంచు; కొన; చివరి
లార్ ఆయేర్ చివరన రావడం
లారఁ రేర్ కడపటి; చివర; మరుసటి;
మిగత; వెనక ఉండటము

8.4.5.1.5. క్రమబద్ధమైన, క్రమమైన

దాడీరో క్రమబద్ధమైన; రోజువారీ
నే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా
నే దాడేర్ ప్రతి దినపు

8.4.5.1.6. ప్రత్యామ్నాయం, బదులైన

ఫరన్ కరతో మళ్ళీ చేసిన
బదల్ ప్రత్యామ్నాయం
హాసా భాగం; వాటా

8.4.5.2. ముందుగా

అగ్గీరో మొదటిది
ఆంగజ్ అప్పటికే
ఆంగేర్ దాడ్ ముందు రోజు
ఆంగఁ ఆయేజకో ముందు వచ్చిన;
ముందుకు వచ్చిన
ఆంగఁ ఆయేర్ ముందు వచ్చే
ఆంగఁ కాఁయితోయి కరో మొదలు
ఏదైనా చెయ్యండి
ఆంగఁ కేజా ముందు పేర్కొన్న
ఆంగఁ కేదినే ముందు చెప్పిన
ఆంగఁ జాయేవాళో ముందుగా
పోయేవాడు
ఆంగఁ రో ముందుగా ఉండండి
ఓర్ ఆంగజ్ అంతకు ముందు
ప్యానారో గతంతో; పురాతన;
పూర్వం; పూర్వీకుడు; ప్రాచీన
పేనా పూర్వం
ముజాగ్ థాఁనెవాళో ముందు
పరుగెత్తేవాడు
వచ్చు నడమ; నడుమగా; నడుమతో;
మద్య; సందు

వారం దాడేర్ ఆంగ్ .. వారం రోజుల
ముందే
హాటో దేక్ ఎదురు చూడటం

8.4.5.2.1. తర్వాత

పచ్చేర్ తర్వాతి; మరుసటి
లార్ ఆయోజికో వెంట వచ్చిన
వాడు
వేల్ తీగ; వంశం; వారసుడు
వోర్ పచ్చ, అటుపైన; తర్వాత; దాని
తర్వాత
సిల్మా సినిమా

8.4.5.2.2. అదే సమయాన

ఏక్ వెజాయేర్ ఒకే మాటపైన
నిలబడు
ఏక్ వేళామా వేర్ ఒకే కాలంలో
జరుగు
ఒజ్ వక్తేమా అదే సమయాన
భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
వచ్చేసి ఆ నడుమలో; ఇటీవల
హను అట్లా; ఇలా

8.4.5.2.3. అప్పుడు, మధ్య కాలం

జన్న అప్పుడు
మాయిజ్ లోబడి

8.4.5.3. సరియైన సమయం

ఆచ్ వక్తేమా సరియైన సమయం
ఆచ్ వేళా కోని మంచి సమయం
కాదు
ఏక్ ఆచ్ వకత్ ఒక మంచి వేళ
ఖరాప్ ఘడి దుర్మహుర్తం
ఘాచారం తప్పు సమయం
వేళా ఛజన్న సమయమున
వేళా ఛేని సమయం లేదు

8.4.5.3.1. పూర్వ, ముందరి, ముందుగా

ఆచ్ వక్తేమా మంచి వేళలో
ఆంగ్ ఛజికో ముందుగా ఉన్న

ధర్ అగిడియా తొలి; పూర్వం;
ముందరి; మొదటి
వేళార్ ఆంగ్ . సమయానికి ముందే

8.4.5.3.2. సమయానికి

జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
వేళామా సమయంలో
వేళామా వజికో సమయానికి
జరిగేది

8.4.5.3.3. ఆలస్యంగా, ఆలస్యమైన

రాజేతి థాన్సేర్ ఆలస్యంగా
పరిగెత్తడం
రాత్ ఆకర్ విస్త్రా రాత్రికి చివరి
వస్తువు
రాన్ థీలో చాలా ఆలస్యం
లార, రేర్ కడపటి; చివర; మరుసటి;
మిగత; వెనక ఉండటము
వేళామా ఆయేని సమయానికి రాని
సే ఘడియామా అన్ని గంటల
వరకు

8.4.5.3.4. ఆలస్యం చెయ్యి

ఆల్చంకర్ ఆలస్యం చెయ్యి
రూమ్ ఆలస్యంగా
థీలో నెమ్మది
థీలో .. ఆలస్యం; చిన్నగా; జాగ్రత్తగా;
నిదానంగా; నెమ్మది; మెల్లగా;
మెల్లని
వాయిదా ఘాల్ వాయిదా చెయ్యి

8.4.5.3.5. వాయిదా చెయ్యి

వాయిదా ఘాల్ వాయిదా చెయ్యి
వాయిదో వాయిదా

8.4.6. దశలవారీ కాలం

హస్త సారి

8.4.6.1. ఏదైనా మొదలు పెట్టడం

కుణిసితోయి మొదల్ కరేర్ ఏదైనా
మొదలు పెట్టడం
నిసర్ బయలుదేరు
పరిచో పరిచయం

ఫరన్ దఁ .. తిరిగి ఇవ్వు; మళ్ళీ ఇవ్వు
బంచాడేర్ జీవింప చెయ్యి; బ్రతికించు
బారఁ పన్నెండు; బయట; బయటికి;
బహిరంగ; బాహ్య
మోటో పడవ పెద్ద పడవ
సందరేమా సముద్రంలోకి

8.4.6.1.1. ప్రారంభం, మూలం, మొదటిభాగం

ఆంగేర్ భాగ్ మొదటి భాగం
ఆంగేర్ పడి . ఎదుటి భాగం; మొదటి
భాగం
ఆంగ్ ... ఎదురు; ముందు; మొదట్లో
ఈ కఠా చాల్ ఇది చేద్దాం పద
జామా చాఁ పోదాం పద
పైచానొకరేరో ప్రవేశ పెట్టు
మాయి ఖోదేర్ లోన తవ్వడం
సరు కర్ మొదలవ్వు; మొదలు

8.4.6.1.2. ఏదైనా ఆపడం

ఆఖర్ కడపటి; పూర్తి
ఎక్కిర్ జీవఁజేనఁ కాణాకేర్ . ఒకరి
జీవితాన్ని అంతం చేయడం
కాయితోయి థమాడేర్ ఏదైనా
ఆపడం
ఘోడ్ తిరస్కరించు; రాజీనామా;
వదిలి వెయ్యి; వదిలిపెట్టు; విడిచి
పెట్టు; విడువు; విరమించు
థమ్ జాయేర్ ఆగిపోవడం
థమాడేర్ అడ్డగించు; అడ్డుకో;
ఆపడం; తగ్గించడం; తట్టడం;
నిలిపి ఉండు; బ్రేకు
థమాడేర్ జాగ్ ఆపే చోటు
నఁ థమజా జాయేర్ ఆగకుండా
పోవడం
నఁహాలజా కదలకుండా
లార, రేర్ కడపటి; చివర; మరుసటి;
మిగత; వెనక ఉండటము
లోయి రడేరో థమ్నో .. రక్తం కారడం
ఆగింది
హూబ్ నిలుపు

8.4.6.1.3. అంత్యం, చివర,
పూర్తిచెయ్యి, ముగించు, ముగింపు,
ముగియు

ఫేటీర్ భాగ్ దూరపు భాగం
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
లారేర్ భాగ్ తుది భాగం
వాళ్ ఫోడ్ గాలి వదులు
వేళా వేగి సమయం ఐనది

8.4.6.1.4. దాకా

అత్తేతి ముణాంగఁ ఇక్కడి నుండి
ముందుకు
అంగజ్ అప్పటికే
ఓత్తెతాణు అందాక
తీ ద్వారా; నుండి; వైపు
లగు, తాణు దాకా; పరిధి

8.4.6.1.5. నించి, నుంచి, నుండి

అబ్బజ్ సురు వఁచఁ ఇప్పుడు
మొదలౌతుంది
అబ్బేతి ఇప్పటి నుండి
అబ్బేతి పురు వఁచఁ .. ఇప్పటి నుండి
మొదలౌతుంది
అంగేతి ముందు నుంచి
ఏ వేళార్ ముణాగేతి .. ఈ సమయం
ముందు నుండి
ఓ వేళాతి ఆ సమయం నుండి
జన్నాతి అప్పటి నుండి
వోర్ పచ్చఁ అటుపైన; తర్వాత; దాని
తర్వాత
సరువేరిచఁ మొదలౌతుంది

8.4.6.2. కొంతకాలం నుంచి, గడచిన,
గతం, భూత

అపణ్ డోక్రిడొక్రార్ దాడుమా మన
పూర్వీకుల కాలంలో
అంగజ్ అప్పటికే
కర్నాకి చేసింది
దనేక్ దాడేతి కొంతకాలం నుండి
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
బుజర్ గొజ్జి గడిచిన

హమార్ దాడుమా ... మా కాలంలో
హమార్ దాదార్ దాడుమా ... మన
తాత కాలంలో
హమార్ బాపేర్ దాడుమా మన
నాన్న కాలంలో

8.4.6.2.1. ఇటీవలి

అబ్బేసిజ్ ఇటీవల
ఈ మీనామా ఈ నెలలో
ఈ వేళామా ఈ నిమిషమే
ఏ వారమేమా ఇప్పటి వారంలో
గేజ్కో దన్నేక్ మీనామా ... పోయిన
కొద్ది నెలలకు
గేజ్కో దన్నేక్ వారమేవుమా
..... పోయిన కొద్ది వారాలలో
గోజ్కో దన్నేక్ వారమేవుమా . కొద్ది
వారాల క్రితం
థోడానే మీనామా కొద్ది నేలలో
దన్నేక్ వేళార్ అంగఁ కొద్ది
సమయం క్రితమే
నవ్వో కొత్త; కొత్తగా; కొత్తదైన;
నూతన

8.4.6.3. ప్రస్తుతం, వర్తమాన,
వర్తమానకాలం

అబ్బ్ ప్రస్తుతం
అబ్బఁ ఇప్పుడు; ప్రస్తుతం
కర్రేచఁ చేస్తున్నారు
వేరోచఁ జరుగుతుంది

8.4.6.3.1. ఇప్పుడు

అబ్బఁ రజ్జికో ఇప్పుడు ఉండే
ఈ దాడుమా ఈ రోజుల్లో

8.4.6.4. భవిష్యత్కాలం, భవిష్యత్తు,
రాబోయ్యే

అపణ్ చిచాపర్ ఫఁజె వేళామా
.. మన పిల్లలు ఉన్న సమయంలో
ఆన్ వచ్చి
ఆవజ్కో దాడుమా . రాబోయే కాలం
ఆవజ్కో రానున్న; వస్తున్న
రచఁ ఉంటాయి; ఉంటుంది

8.4.6.4.1. త్వరగా, వెంటనే

అబ్బఁ కుణసె ఘడియామతోయి
..... ఇప్పుడు ఏ క్షణానైనా
ఫవ్కో త్వరలో
ఫవ్కేసి ... ఆకస్మికమైన; చురుకైన;
త్వరగా
జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
జాప్పా వేళాకోని ... ఎక్కువ కాలం
కాదు
థైఁ థైఁసి ఇంచు మించు; దాదాపు
థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
సమీపం; సామీప్యం
దన్నే తొందరగా; త్వరగా;
లటుక్కున; వేగంగా
వజ్జి అనుకూలమైన; జరగబోయే
వే వాళోచఁ జరగబోతుంది
సూదో .. చక్కగా; తిన్నగా; నేరుగా;
వరసగా; సూటిగా

8.4.6.4.2. ఇంకా కాదు

అబ్బఁ కోని ఇప్పుడు కాదు
ఈ అజ్జి దన్నేక్ వేళా లాగఁచఁ ఇది
ఇంకా కొంచెం సేపు అవుతుంది
ఉజ్జి ఇంకా; మరియు
ఉజ్జి వాట్ జోయేర్ జరూరత్ ఫఁ
.. ఇంకా వేచి చూసే అవసరం ఉంది

8.4.6.4.3. కడకు, చివరికి, తుదకు,
ఫలితంగా

కొసాన్ కడకు
వేళానఁ సమయానికి

8.4.6.4.4. తక్షణం, వెంటనే

జన్న అప్పుడు
జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
జన్నార్ జన్న అప్పటికప్పుడే;
ఎప్పటికప్పుడు
థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
సమీపం; సామీప్యం
థఁయివాళ్ సన్నిహిత

వేళానఁ రజన్నా .. అసలే సమయం
లేనప్పుడు; సమయం లేనప్పుడు
నవ్వుకొనఁవజూ తొందరగా కాకుండ

8.4.6.5. యుగం, వయసు

ఈడ్ వయసు
ఉమర్ జీవితం; వయసు
ఎక్కజ్ ఉమర్ ఒకే వయసు
కత్రా ఉమర్ ఎంత వయసు
దన్ ఛ పది ఉన్న
దన్ వరన్ బడ్జాన్ పది
సంవత్సరాలు దాటిన
దన్ వరన్ ఛావరా పది ఏళ్ళ
కుర్రవాడు
దన్ వరన్ ఉమర్ ఛజుకో పది
ఏళ్ళ వయసు ఉన్న
దనితి కమ్ ఛజుకో . పదికి తక్కువ
ఉన్న వాళ్ళు

8.4.6.5.1. చిన్న, యువ

జత్తన్ గొకమేలేజుకో చక్కగా
జాగ్రత్తపరిచిన
నాన్కి భ్యాన్ చిన్న చెల్లెలు
నాన్కా చిన్న; పసి
నాన్కా భాయి చిన్న తమ్ముడు
బుడొకోని ముదురు కాని
మొట్టూర్ ఛజుకో ఆదీ
..... పుసులోపున్న వారు

8.4.6.5.2. పాత, పూర్వ, ప్రాచీన,

ముసలి, వృద్ధ, యువత కాక

అస్మాన్ డోక్రా . చాలా ముసలివారు
అస్మాన్ మోటో చాలా పెద్ద
ఉమర్ మోటోవేగి వయసు పెరగడం
జానో పాత వాడు; పాతది;
పాతబడిన; పురాతన
ప్యానారో గతంలో; పురాతన;
పూర్వం; పూర్వీకుడు; ప్రాచీన
మోటో పెద్ద

8.4.6.5.3. కొత్త, నవ, నవ్య

నవ్వో కొత్త; కొత్తగా; కొత్తదన;
నూతన
నవ్వో బణాయెజుకో .. కొత్తగా చేసిన

నవ్వో లాబోజుకో . కొత్తగా దొరికినా
నవ్వో హూయో కొత్తగా పుట్టిన
నవ్వోనక్కోర్ సరికొత్త
ఫరన్ కామ్ కర్రజు కర్ తిరిగి పని
చేసేట్లు చేయడం
ఫరన్ ప్యాదాకరేర్ పునః
ప్రారంభించు; పునరుత్పత్తి
చెయ్యి
సాకీర్ జూ ఆయోజుకో కథగా
వచ్చిన

8.4.6.5.4. పాత, పూర్వ, ప్రాచీన,

ముసలి, వృద్ధ

అస్మాన్ వరన్ బంచెర్ ఎక్కువ
కాలం జీవించు
జాన్ టోపి పాత టోపి
జానో పాత వాడు; పాతది;
పాతబడిన; పురాతన
జానో వేగి పాతబడిన
జానో హాత్ పాత హస్తం
దాడ్ పడగే దీనాలు పడ్డ
ధర్ అగడియార్ దాడూమా . ఆది
యుగము
ప్యానారేనఁ పూర్వీకులు
ప్యారజుకణో తొడుగుకున్న
ప్యారేలేజుకో
..... తొడుగుకున్న, వేసుకున్నా
బారఁ ప్యార్ బయట తొడుగుకొను
బారఁ బంచ్ బయట జీవించు
బారఁ వడేరో బయట పెరుగు
బుడొజోరో పతనమవ్వడం
భనగే పాసిపోయిన
మర్గోజుకో చచ్చిన; చనిపోయిన
మూత్ మూత్రం పొయ్యి,

8.4.6.5.5. ఆధునిక, కొత్త

ఆంగఁ ఆయేజుకో . ముందు వచ్చిన;
ముందుకు వచ్చిన
నవ్వో కొత్త; కొత్తగా; కొత్తదన;
నూతన

8.4.6.5.6. పాత ముస్తాబు అయిన

కామ్ దేనిజు పనికి రాకుండా

కామ్ దేనిజుకో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగం; పనికి
రాని; వాడుకలేని

చాల్చిమ చేని వాడుకలో లేని
జాన్ వేగేజుకో పాత బడి పోయిన
ప్యానారో .. పురాణం; పురాతనమైన;
ప్రాచీన; వెనకటి
ప్యారేలేజుకో కోని తొడుగుకున్నవి
కావు

మర్జా చనిపో; చావు
లంగ్ జో దాటిపో; లొంగిపో

8.4.6.6. ఒకసారి

ఏక్ తవాయి ఒక సారి
ఏక్ తాయి ఒకప్పుడు; ఒకసారి
ఏక్ దాడ్ ఒక రోజు

8.4.6.6.1. మళ్ళా, మళ్ళిమళ్ళి

ఉజ్జి ఫరన్ ఇంకా మళ్ళి
ఘడి ఘడి మళ్ళి మళ్ళి
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
ఫరన్ తిరిగి; పర్యాయాలు; మళ్ళా;
మళ్ళి
ఫరన్ ఏక్ హస్త మళ్ళి ఒకసారి
ఫరన్ కరేరో తిరిగి చేయడం
ఫరన్ కాఁయితోయి కరేవాసు
..... మళ్ళి ఏదైనా చేయడం
ఫరన్ దమ్ ఆయో ... మళ్ళి ప్రాణం
వచ్చు
ఫరన్ నవోసో మళ్ళి కొత్తగా
ఫరన్ ప్యాదాకరేర్ పునః
ప్రారంభించు; పునరుత్పత్తి
చెయ్యి
ఫరన్ బ్యాజ్జో తిరిగి కూర్చో
ఫరన్ లేలఁ తిరిగి తీసుకో; మళ్ళి
పుచ్చుకో
లార్ లేన్ ఆజో ... వెంట తీసుకొనిరా
లారఁ జాఁమా వెనకకు వెళదాం
లారఁ లియావో . వెంట తీసుకురండి
లేలఁ తీసుకొనుము; తీసుకో;
పుచ్చుకోవడం

హాటో లేలఁ తిరిగి తీసుకో; వాపస్
తీసుకో

8.4.6.6.2. కొన్ని సార్లు

ఏకేక్ తాయి ఒక్కొక్కసారి
జన్న జన్న కొన్ని సార్లు

8.4.6.6.3. తరచు

కన్న కన్న ఎప్పుడెప్పుడు
జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
వద్ గొజా పెరిగినట్లుగా
వేశార్ పచ్చ, వేశా సమయం
తరువాత సమయం
సో హస్త వందల సార్లు
హేవావేగోవఁ అలవాటైంది

8.4.6.6.4. ఎల్ల వేళలా

కన్నాయితోయి ఎల్లవేళలా
పూరోవేశా పూర్తి సమయం
సారి దాడొ పగలు; రోజు అంత
సారివారం వారమంతా

8.4.6.6.5. ప్రతి సారి

కన్నావతోయి ఎప్పుడైనా
దాడి ప్రతి రోజు; రోజు
నేతాయి ప్రతిసారి

8.4.6.6.6. ఎప్పటికినీ కాదు

ఏక్ తాయి ఒకసారి
వేసి కాదు
వేశా నఁ రజన్నా .. అసలే సమయం
లేనప్పుడు; సమయం లేనప్పుడు

8.4.7. ఎడ తెగక జరుగు, కొనసాగు, పట్టుదలతో వుండు

అస్మాన్ దాడ్ రేణో ఎక్కువ కాలం
ఉండాలి
చార్తిరేర్ కొనసాగు
జాతోరేణు వెళుతూ ఉండు
థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపి పెట్టు;
నిలుపు; వారించు
బంచాడ్ నాక్ ణో రక్షించడం

8.4.7.1. అడ్డగించు, భంగం కలిగించు, విప్పు-కలిగించు

ఆడం ఆయేర్ అడ్డగించు
థమాడ్ అడ్డగించు; అదుపు చెయ్యి;
ఆపండి; ఆపు; నిలిపి పెట్టు;
నిలుపు; వారించు
మాయి ఫోడన్ ధరన్ జో .. తోపలికి
పగలగొట్టి జొరబడటం

8.4.7.2. మళ్ళీ మొదలుపెట్టడం

పూరొకర్ పూర్తి చెయ్యి; పూర్తి
చేయడం; ముగించు; ముగింపు;
వర్జించు; సరిచెయ్యి
ఫరన్ మొదల్ కరేర్ మళ్ళీ మొదలు
పెట్టడం

8.4.7.3. విరామం

వచ్చేసి ఆ నడుమలో; ఇటీవల

8.4.8. గతి, తొందర, త్వరగాపో, త్వరచెయ్యి, త్వరితగతిన, వేగం, శీఘ్రం

ఛమ్మె తొందర
ఛమ్మె కర్ త్వరగా చెయ్యి
ఛమ్మె జో త్వరగా పో

8.4.8.1. చురుకుగా, చురుకైన, తొందర, వేగవంతమైన

ఎక్కినఁ సమ్మే కేర్ ఒకరిని
తొందరపెట్టడం
ఛమ్మె తొందరగా
ఛవేకేసి ... ఆకస్మికమైన; చురుకైన;
త్వరగా
ధరన్ జాయేర్ చొరబడడం
సమ్మె తొందరగా
హుషారేతి రఁ ఉషారుతో;
చురుకుగా ఉండటం

8.4.8.2. జాప్యంచేసి, మెల్లని

లార పకడ్ లేన్ రఁ వెనుకకు
పట్టుకుని ఉండు

8.4.8.3. ఆకస్మికమైన

ఆంగఁ నఁ కజా హెచ్చరిక లేకుండా
ఛవేకేసి ... ఆకస్మికమైన; చురుకైన;
త్వరగా

8.5. స్థానం

ఇలాకో పొలిమేర; ప్రాంతం
ఎక్కిర్ థఁయి రేరో .. వద్ద ఉండటం
జాగ్ . చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
సమీపం; సామీప్యం
మళాయేర్ జాగ్ విచారణ చోటు
రకాడేజకో ఉంచిన
లారఁ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
వెంబడి; వెనకాలలో; వెనక్కు;
వెనుక

8.5.1. ఇక్కడ, అక్కడ

అత్తజ్ ఇక్కడే
అత్తఁ ఇక్కడ
ఏ జాగేమా ఈ స్థలంలో
ఒత్తి అక్కడి నుండి
ఒత్తె అక్కడ
ఒత్తఁ అక్కడ
ఒత్తఁ ఒత్తఁ అక్కడక్కడ
కత్తఁ వతోయి ఎక్కడైనా
ఛేటి ఛేటి అవధి; ఎడం; దూరం
దూరం; దూరంగా;
దూరందూరంగా; విడి విడి

జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే

8.5.1.1. ఎదురుగా

ఆంగేర్ జాగేమా ... ముందు స్థలంలో
ఆంగఁ రేర్ ముందు ఉండడం
ఎక్కిర్ ఏక్ సమ్మగ్ ఒకరికి
ఒక్కరు ఎదురుగా
ధర్ అగడియా తొలి; ప్రాథమిక;
ముందు చేయాలి
బార్ సమ్మగ్ రఁ బయట ఎదురుగా
ఉండు
మాతే తల

8.5.1.1.1. వెనక, వెనకగా

పాచ్చెవడివెనక వైపు; వెనకకు
 పాచ్చేన్వెనకగా
 పాచ్చు వెనక
 లారేర్ ఖబర్ .. కిందటి సమాచారం
 లారేర్ జాగ్ వెనక చోటు
 లారేర్ వాట్ వెనక దారి
 లార అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
 వెంటడి; వెనకాలతో; వెనక్కు;
 వెనుక

8.5.1.2. పక్కన

ఓతీన్ తో; తోటి
 డాయేవడి ఎడమ వైపు
 తార్ సామ్ నీ వైపు
 పాక్తిమా పక్కన
 పాక్తిమా ఛజికో పక్కన ఉన్న
 పాచ్చు వెనక
 లాంబేమా పొడుగుతో

8.5.1.2.1. చుట్టు, చొప్పున

ఆగల్ బగల్ ఇరుగు పొరుగు; చుట్టు
 పక్కల
 పింట్లేన్ ర చుట్టుకొని ఉన్న

8.5.1.2.2. నడమ, మద్య

అద్దివచ్చేర్ వాట్ నడి దారి
 ఆద్ వాట్ సగం దారి
 ఓత్తేతి అక్కడ నుంచి
 ఓమా అందుతో
 చార్ కోనేమా నలు దిక్కులా
 వచ్చు నడమ; నడుమగా; నడుమలో;
 మద్య; సందు
 వచ్చు ఛజికో నడుమలో ఉన్న
 సారి పూర్తి; మొత్తం; సంపూర్ణం;
 సర్వం
 నేవడి అంతటా

8.5.1.3. పైన, మీద

ఉంపర్ రజ పైన ఉండు
 ఉంపరేర్ వడి పైవైపు; పైపక్క
 ఉంపర్ పై; పైన; పైన, పైకి

8.5.1.3.1. పైన, మీద

ఓతీన్ ఉంచ కన్న ఎత్తైనది
 జాప్పా అదనం; అమితంగా;
 ఎక్కువ; గరిష్టత; చాలా ఎక్కువ;
 చాలా వరకు

8.5.1.3.2. కిందగా

ఉండేమా తోతు
 కమ్ కర్ కుదింపు; తగ్గించు; నివారణ
 చెయి; నివారించు
 తళ్ అడుగు; అడుగున ఉన్న;
 వేయించు

హేటేర్ పాక్తిమా దిగువ భాగాన
 హేట ఛజికో కిందికి ఉన్న

8.5.1.4. అంతరభాగం, లోన, లోపల,
లోపల్లోపల

మాయి అంతరం; లో; లోన; లోపల;
 లోపలి
 మాయి ఛజికో లోపల ఉన్న

8.5.1.4.1. అవతలికి, బైటకి, బైటికి,
వెలుపల బైట

పర అవతల
 బార్ రేర్ ఊడ్చడం; బయట
 ఉండటం; బయట ఉండడము;
 బయటి; బైటి; వెలుపలి
 బార్ ఛజికో .. బయట ఉన్న వాడు

8.5.1.5. జాలి పుట్టించే, తగలడం,
సంపర్కం, స్పర్శ, కలవడం

ఏక్ కొసాతి ఉజ్జెక్ కొస తాణు .. ఒక
 చివర నుండి ఇంకో చివరకు
 ఘసారి రాపిడి
 ఛీవ్ తాకు
 థయి ఆవో దగ్గరికి రండి
 పరిచో వ పరిచయమగు
 భళేన ఆవో కలవడాని రండి
 భేళే కలిపే; కలుపు

8.5.1.5.1. కు తర్వాత

నతో గాక; లేదా
 పాక్తి పాక్తిమా పక్కపక్కన

వోర్ పచ్చు అటుపైన; తర్వాత; దాని
 తర్వాత

8.5.1.6. అడ్డంగా, అవతల

ఆడో అడ్డంగా; అడ్డు
 ఓన్ది అటు
 పర అవతల
 లంగన్ దాటి

8.5.1.7. అనిశ్చితమైన స్థలం

అత్త, ఒత్త ఇక్కడ అక్కడ; చెదురు
 మదురు
 కత్తికో మాలంఛజికో ఎక్కడో
 తెలిసిన వారు
 కత్తివతోయ్ ఎక్కడైనా
 కత్త, కత్త ఎక్కడెక్కడ
 కత్త, వజత్త ఎక్కడ పడితే అక్కడ
 కుణినితోయి ఏక్ జాగ్ ఏదో ఒక
 చోటు
 కుణినితోయి జాన్ జాగ్ ఏదైనా
 పాత చోటు
 మాలంకరేనిజికో జాగ్ .. బహిర్గతం
 చెయ్యని చోటు
 మాలంఛేనిజికో జాగ్ తెలియని
 చోటు
 లెక్కొనరజిన్ జాగ్ ... అసంఖ్యాక
 చోటు

8.5.2. దిశ

చాల్ కొనసాగించు; గమనం; నడక;
 నడిపించడం; నడిపించు; నడుపు;
 నడుపు
 థయి ఆవజ సమీపించు
 భడ్కాయేర్ .. చెదరగొట్టు; తరుము
 ముండొ దికాళ్ .. మొఖం చూపించు
 వడి వైపు

8.5.2.1. ముందుకు

ఆంగ ఎదురు; ముందు; మొదట్లో
 ఆంగ, జావా ముందుకు వెళదాం;
 మొదటగా వెళదాం

8.5.2.2. వెనకబడ్డ, వెనక్కు

పర్ పుట్ పరోక్షంగా

లార్ పడ్డో వెనకబడ్డ
 లార్ అంత్యం; తో ఉండు; వెంట;
 వెంటడి; వెనకాలతో; వెనక్కు;
 వెనుక

8.5.2.3. కుడి, ఎడమ

జమణో కుడి
 జమణో హాతేర్ కామ్ కుడి చేతి
 వాటం గల
 డావ్ ఎడమ
 డావ్ వడి ఎడమ వైపు
 డావ్ హాతేర్ చోట్ ఎడమ చేతి
 వాటం గల

8.5.2.4. పైకి, పైన

ఉంపర్ జామా పైకి
 దూసుకుపోవడం; పైకి వెళదాం
 ఉంప్ర హేట పైన కింది కి
 ఉంపర్ పై; పైన; పైన, పైకి
 ఖప్తి మెట్టు
 గట్లాపర్ కొండపైకి
 చడ్ ఎక్కు; ఎగబాకు
 బంగ్లా ఇల్లు; మేడ

8.5.2.5. కిందికి

గట్లార్ హేట కొండ కింద; గుట్ట
 క్రింద భాగం

8.5.2.6. నుండి దూరంగా

తీ ద్వారా; నుండి; వైపు
 దూర్ దూరంగా
 మాయివడి లోపల వైపు

8.5.2.7. దిశగా

తీ ద్వారా; నుండి; వైపు
 సామ్ ... ఇరుగు పొరుగు; కు; ప్రక్క;
 వైపు

8.5.2.8. ఉత్తరం, దక్షిణం, తూర్పు, పడమర

ఉంప్ర లంకా పైకి ఉత్తరంగా
 ఉంచాల్ పడమర
 ఉంచాల్ సామ్ పడమర వైపు
 ఉంచాలే వాళ్ పడమర వారు

లచ్ మణ్ దక్షిణం
 లచ్చణే వాళ్ దక్షిణం వారు
 లచ్ మణేసామ్ దక్షిణంగా
 లంకా ఉత్తరం
 లంకా వాళ్ లంక వారు
 లంకాసామ్ ఉత్తరంవైపు
 హేటాల్ ఏటవాలు; పల్లం; వంపు
 హేటాల్ సామ్ తూర్పువైపు
 హేటాలే వాళ్ తూర్పు వారు

8.5.3. స్థలంలో ఉండడం

ఆచ్ జాగేమా సంస్కారమైన
 స్థలంలో
 ఇలకేర్ బార చోటు బయట
 జాగేమా ప్రాంతాలలో; స్థలంలో
 తార్ జాగేమా నీ స్థలంలో
 భళన్ ఫజకో చేరి ఉన్న;
 సంయుక్తమైన
 మేలేర్ పంపించడం; పెట్టిన
 రకాడేర్ ఉంచిన; మిగల్చడం

8.5.3.1. హాజరు కాని

అజ్జ కత్తకో ఇంక ఎక్కడో
 అత్త నరజా ఇక్కడ లేకుండా
 ఎక్కిన కాణాక్ ఒకరిని తీసివేసి
 ఒత్త ఫేని అక్కడ లేని
 కత్తిదికాయేని ... ఎక్కడ కనిపించని
 ఫేనిజా లేకుండా
 నాకాల్ హాజరు కాని
 ఫరాగత్ ఆనందంగా; నిర్మూలమైన;
 పూర్తిస్వేచ్ఛ
 బార్ రేర్ ఊడ్చడం; బయట
 ఉండటం; బయట ఉండడము;
 బయటి; బైటి; వెలుపలి
 మాయి ఫేనిజకో లోపల లేని

8.5.4. ప్రదేశం

జాగ్ .. చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం

8.5.4.1. సమీపం, దగ్గరగా

ఆన్ పాన్ ... చుట్టు పక్కల; పరిసరం
 ఆన్ పానేర్ జాగ్ చుట్టు పక్క
 ప్రాంతాలు

థయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
 సమీపం; సామీప్యం
 థయి రేర్ సాన్నిహిత్యం

8.5.4.2. స్థలాన్ని ఆక్రమించడం

జాగేన్ థమాడేర్ చోటును
 ఆక్రమించడం
 జాగేన్ బూరేర్ .. చోటును కప్పడం
 జాగేన్ లేర్ ... చోటును తీసుకోవడం

8.5.4.3. అంతరిక్షం, ఎడం, చోటు,

ఖాళీప్రదేశం, గది, స్థలం

ఫేటి ఫేటి అవధి; ఎడం; దూరం
 దూరం; దూరంగా;
 దూరందూరంగా; విడి విడి
 జాగ్ . చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
 వాట్ కర్ దారి చెయ్యి
 వాటేమాతి బార్ కాడేర్ దారి నుండి
 బయటికి తీయడం

8.5.4.4. మధ్యంతరం, విరామం,

అంతరిక్షం, చోటు

ఓరజ్ వాసు ప్రత్యేకంగా
 జాగ్ . చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
 రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
 తోడ్ తెంచు; తెంపు; విరుచు

8.5.5. అంతరిక్ష సంబంధాలు

అజ్జ కత్తకో ఇంక ఎక్కడో
 ఊజ్ జాగేమా అదే చోటులో
 ఎక్కజ్ జాగేమా ఒకే స్థలంలో

8.6. వస్తువుల భాగాలు

అంగ్ అవయవాలు
 కత్తో పకడ్ గట్టిపట్టు
 గిర్ర గిలక; చక్రం; చక్రం
 టొక్డా తునక; ముక్క; వక్క
 డాంక్టి మూత
 దన్నేక్ అల్పమైన; కాస్త; కొంచెం
 నేపు; కొద్ది; కొన్ని; తక్కువ;
 స్వల్ప
 ధకేల్ తొయ్యి; నెట్టు
 రకాత్తిదినో తీసుకున్నాను

విస్తార భాగాల్ వస్తువుల
అవయవాలు
హేటఁ క్రింద

8.6.1. ముందు భాగం, ఎదుటిభాగం

అంగేర్ వడి ఎదుటి భాగం
ధర్తాగడియా తొలి; ప్రాథమిక;
ముందు చేయాలి
ముఖాగేర్ భాగ్ ముందు భాగం
సమ్నాక్ ఎదురు
హటొఫర్ వెనుదిరుగు

8.6.1.1. వీపు, వెనక, వెనకకు,

వెనకటికి

కోసానఁ ఆయో చివర వచ్చే
ప్యానార్ .. పురాణం; పురాతనమైన;
ప్రాచీన; వెనకటి
పాచ్చేర్ పాల్ వెనక భాగం
పాచ్చఁ వెనక
పూటొ వీపు

8.6.2. అగ్రభాగం, పైభాగం, శిఖరం

ఉంపరేర్ ఉపరితల; కవచం; పైన
ఉంపరేర్ వడి పైవైపు; పైపక్క

8.6.2.1. అట్టడుగు, అడుగు, క్రింద,
క్రింది

ఏడి మడమ
సేతి హేటఁ అట్టడుగు
హేటేర్ పాక్తి కింది పక్క

8.6.3. పక్క

జమణో పాక్తి కుడిపక్క
డావ్ పాక్తి ఎడమ పక్క

8.6.4. అంతర్ భాగం

ఫేడార్ లోతట్టు
మాయి అంతరం; లో; లోన; లోపల;
లోపలి
మాయర్ అంగ్ అంతర్ భాగం

8.6.4.1. బాహ్య భాగం

ఊంపరేర్ జాగ్ ఉపరి తలం; పై
భాగం
పొట్టు కాడ్ . పొట్టు తియ్య; వొలుచు
బార్ రేర్ ఊడ్పడం; బయట
ఉండటం; బయట ఉండడము;
బయటి; బైటి; వెలుపలి

8.6.5. నడిమి, నడుమ, మధ్య,
మధ్యన

ఆద్ వాట్ సగం దారి
వచ్చేరో నడిమి; నడుమ
వచ్చఁ నడమ; నడుమగా; నడుమలో;
మధ్య; సందు

8.6.6. అంచు

కొసాన్ వాళన్ గాంట్ అంచును
మడిచి కుట్టు
కోస అంచు; కొన; చివరి
గెట్టు అవధి; పరిధి; పొలిమేర;
సరిహద్దు; హద్దు
దరి ఒడ్డు
బాయిర్ లతోక్తా సిడేవాళో స్త్రీల
దుస్తులు కుట్టే వాడు
మూల దిశ; మూల
హోట్ పెదవి

8.6.7. అంత్యం, చివర, పూర్తిచెయ్యి,
ముగించు, బిందువు, మొన దేరువు,
సూదిమొన

కోస అంచు; కొన; చివరి
సూయిరో మొన సూది మొన

9. వ్యాకరణం

తేజేతి బోల్ .. స్పష్టంగా ఉచ్చరించు
నామేన్ వతాయెర్ ... నామవాచకం
రేదఁ ఉంచు
హుయో పుట్టిన

9.1. సామాన్య పదాలు

మఁ మూలం కర్లదొజకో
తోనఁమూలం నేను అవగతం
చేసుకున్నది నీకు తెలుసు
లకెని రాయని
సాదాసీద వాతే .. సామాన్య పదాలు

9.1.1. అవ్యయ, ఉండు, ఐవుండు

ఓర్ హంసేర్ ఆయేరో .. బదులుగా
వచ్చు

పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
రఁ ఉండు; చేరి ఉండు
వేగోవియఁ ఐవుండు
సాదర్లేన్ రఁ తయారై ఉండు

9.1.1.1. ఉండు, జీవించు

ఒత్తఁ ఛఁ అక్కడ ఉన్నాయి;
అల్లక్కడ
ఒత్తఁ బంబ్రీవఁ అక్కడ
జీవిస్తున్నాయి
ఒత్తఁ లాబి అక్కడ దొరికింది
ఒర్సరిక్ ఫేని అలాంటిది లేదు
బంచన్ బార్పడ్ బతికి బయటపడు
బంచన్ రేదఁ బతికి ఉండని

ముండిపాడ్ తలెత్తు
వేగో అయిపోయింది; అయ్యింది
సిళోవేగో చల్లారిన

9.1.1.2. అవ్యయ, స్థితి మారడం

కరన్ అవ్యయ; చేసి
జాగ్ బదల్ గీ స్థితి మారడం
జితలఁ సాధించు
ఫళ్ పండు; ఫలం; ఫలము
మాయి ఫర్రి లోనికి తిరగడం
మాయికర్ లోనికి చెయ్యి
లా తెచ్చుకో; తే; తేవడం; తేవడము
లాయోజికో తీసుకు వచ్చిన
వేర్ అవ్యయ; ఏర్పడు
హను ఆయి ఇలా వచ్చింది

9.1.1.3. ఉండు, కలిగి ఉండు, గా ఉండు

ఓర్నయి రఁ గా ఉండు
రచఁ ఉంటాయి; ఉంటుంది
రఁ ఉండు; చేరి ఉండు

9.1.1.4. ఆపాదించుట

పాప్ పట్కేర్ . పాపం ఆపాదించుట
రాన్ వడి ఛఁ జకో ఎక్కువ
మార్గాలలో ఉన్న
హను థుండాయే అలా వెతకబడింది
హను బదల్లి అలా మారింది

9.1.2. చెయ్యి, చేసుకో

కజకో కర్ నాక్ ణో అమలు పరువు
కర్ చేయడం
కర్లఁ చేసుకో
కామ్ కర్ పనిచెయ్యి
భేద కాడు గూఢాచారి
ఘడొజకో విస్త్రా చేసిన వస్తువు
ఛలా నడుపు
తూ కాఁయి కర్తొచి నువ్వు ఏం
చేస్తున్నావు
పూరోకర్ పూర్తి చెయ్యి; పూర్తి
చేయడం; ముగించు; ముగింపు;
వర్ణించు; సరిచెయ్యి
మోటో కామ్ ఘన కార్మం; తీవ్రమైన
పని
హుఁస్యారి ఉషారు

9.1.2.1. జరుగు, సంభవించు

పడ్గొ పడింది; పడు
వఁజకో జరుగు

9.1.2.2. ప్రతిస్పందించు, ప్రతికారం

చెయ్యి, జవాబివ్వు, బదులివ్వు

కారబ్ ఉత్తరం
బదల్ దఁ బదులుగా ఇవ్వు
హోటో పెరన్ దేర్ వెనక్కి తిరిగి
ఇవ్వడం
హోటో ఫరన్ దేర్ జవాబివ్వు,
బదులివ్వు
హోల్ చిన్నగా కదలడం

9.1.2.3. స్పృష్టించు

ఉద్దేశ్ ఉద్దేశ్యం
ఘడ్ రాజ భవనం
జోడేరో రచించు
పెదాకర్ ఉత్పత్తి; ఏర్పరచు
బణాయెజకో . ఏర్పరచు; తయారు
చేసిన
సప్నోలఁ కలగను

9.1.2.4. నమూనా, స్థూలరూపం

ఆద్మీ కిదోజకో మానవ కల్పితం
ఒడుపు ప్రణాళిక
ఘడ్ రాజ భవనం
ఘడెవాళొ నమూనాకారుడు
ఘర్ భందాయెవాళో ఇల్లు
నిర్మాణవేత్త
బడాయి శోకు
బణాయెజకో . ఏర్పరచు; తయారు
చేసిన
భాందేవాళో కట్టేవాడు; యాంత్రికుడు
భేశేర్ ఐక్యం చేసేది/కలుపు; కలుపు;
పిచికారీ
వాస్తు కేవాళో వాస్తు చెప్పేవాడు

9.1.2.5. తయారీ, తయారుచెయ్యి,

నిర్మించు

ఘడెవాళొ నమూనాకారుడు
బణేర్ తయారీ

9.1.2.6. ఏదైనా మార్పు

కరేర్ తరికా చేసే రీతి
కుణనితోయి కాడన్ ఘూల్ ఏదైనా
మార్పు
జోర్పార్ తి . పరాక్రమం; బలవంతం
దస్సేక్ కమ్ .. కింది హోదా; కొంచెం
తక్కువ; చాలా తక్కువ;
స్వల్పమైన
దాడి దాడి ప్రక్రమం
నాళి కర్ ... విడతయ్యి; విడదయ్యి;
విడదీయు; వేరు చెయ్యి; వేరు
చేయడం
బదలావఁజన్ మారదగిన
రాన్ నాన్ కా అతి చిన్న

హోటో అచ్చోవేజాయేర్ మళ్ళీ
చక్కబడడం

9.1.2.7. సంఘటన క్రియ కర్త గల

పదాల రూపాలు

కన్ అని
కఁజూఁ చెప్పినట్లు

9.1.3. వస్తువు

ఈ ఇతను; ఇది
ఈ కాఁయి ఇది ఏమిటి
ఊన్ ఊ అది మరియు అది
ఏర్ నామ్ కాఁయి దీనిపేరేమిటి
తున్నా తున్నా తునకలుగా
రేదఁ ఉంచు
విస్త్రా పరికరము; వస్తువు; సరుకు;
సామగ్రి

9.1.3.1. భౌతిక, సహజమైన

కామ్దేనిజకో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగ; పనికి
రాని; వాడుకలేని
తన్ జీవితం
దం ఊపిరి; ప్రాణం
మనిక్యార్ జివ్వా మానవ దేహం
మాలం ఛేనిజ .. తెలియక; తెలియని
మాళాయేర్ నాయక్ దండులో
నాయకుడు

వ్యాండ్ మతి స్థిమితం లేనివాడు
విస్త్రా పరికరము; వస్తువు; సరుకు;
సామగ్రి

సేమా అచ్చోఫజ ప్రయోజనం కలిగి
ఉండు

హుయో పుట్టిన
హేటేర్ క్రింది

9.1.3.2. స్థలం, స్థితి

కాఁయి వేరీచఁ .. ఏమి జరుగుతుంది
చూట్ పాట్ పరిసరం
ఛజూఁ ఉన్నట్లు
జాగ్ . చోటు; నేల; ప్రాంతం; భూమి;
రచ్చబండ; స్థలము; స్థానం
తరిక తిరు; ధోరణి; రీతి; రూపం; స్థితి

మాండెజకో కట్టిన
వాళ్ కుంకన్ ఆవచ, ఏ రకంగా గాలి
వస్తుంది
హోదా పదవి; హోదా

9.1.4. సామాన్య విశేషణాలు

ఓర్ జూ ఆ రకంగా
ఓర్ సరిక్ దానిలాగా; మాదిరి

9.1.5. సామాన్య విశేష్యాలు

ఈ తరికామా ఈ రీతితో
ఊ తీర్ జూ ఆ రీతిగా
ఓ వాటేమా ఆ మార్గంలో
కుణన్ తరికా ఏ తీరుగా
హనుకన్ అందుకని; అందుచేత

9.2. వ్యాకరణ భాగాలు

వ్యాకరణ భాగాల్ వ్యాకరణ
అవయవాలు

9.2.1. విశేషణములు

కాళోకట్ నల్లని
జ్ఞాన్ దార్ తెలివి గలవాడు
నాళి వేరు
మోటోసా పెద్ద ఎత్తున
రాత్తో ఎరుపు; ఎర్ర
రీసేతి అరిగిన;
ఆవేశపూరిత, ఉద్వేగపూరిత;
కోపంతో కూడిన

9.2.2. విశేష్యాలు

దన్కె తొందరగా; త్వరగా;
లటుక్కున; వేగంగా

9.2.3. సర్వనామాలు

అప్ జొ మనది
ఆపణ్ మనం; మనది
ఆపణ్ కజుంచ్ మనం చెప్పిన
రకంగా
ఈ ఇతను; ఇది
ఊ అతను, ఆయన; అది
ఓర్ తన; తనదే; దాని; యొక్క
ఓర్ జీవేతి ఊజ్ అతని అంతట
అతను; సహజ

తమ్ మీరు
తమార్ మీకు చెందిన
తూ నువ్వు
మార్ మజ్ .. నా అంతట నేనే; నాకు
నేను

మ నేను
మ, కోజు నేను చెప్పిన రకంగా
యే ఇవి; వీళ్ళు, వీరు
పూ అతడు
వోర్ ఆమె
హమ్ మేము

9.2.3.1. వెను తిరిగే సర్వనామాలు

ఎక్కిన్ ఏక్ ఒకరి కొకరు
తార్ తూజ్ నీ అంతట నీవు; నీ
అంతట నువ్వే; నీకు నువ్వు;
స్వంతంగా; స్వయంగా నువ్వు
తూజ్ నువ్వే
మార్ మజ్ .. నా అంతట నేనే; నాకు
నేను
హరేక్ ప్రతి ఒక్కరు

9.2.3.2. ఖచ్చితం కాని సర్వనామాలు

కత్తికోని ఎక్కడ కాదు
కత్తికో ఎక్కడో
కత్తికో ఒత్త ఎక్కడో అక్కడ
కత్త, కత్త ఎక్కడెక్కడ
కత్త, వజుత్త ఎక్కడ పడితే అక్కడ
కత్తా తోయి ఎంతైనా
కన్న ఎప్పుడు
కన్నాయి కోని ఎప్పుడు కాదు
కన్నావతోయి ఎప్పుడైనా
కన్నేన ఎందువల్ల
కాయకతో ఏమిటంటే
కాయకో ఏక్ ఏదో ఒక్కటి
కాయతోయి ఏమైనా
కుణితి ఎవరైనా
కుణివతోయి ఎవరైనా
కుయితి ఎలాగైనా
కూణితో ఏక్ ఎవరైనా ఒకరు
వేజా ఐతది
సే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

నే జాగ్ అన్ని చోట్ల; ప్రతి చోట
నే హస్త ప్రతి సారి
హరి ఏక్ విస్త్రా ప్రతి వస్తువు
హరేక్ ప్రతి ఒక్కరు

9.2.3.3. సంబంధవాచక

సర్వనామాలు

ఘా ఉన్న; ఉన్నాను
హనూజ్ అలాగే

9.2.3.4. ప్రశ్నార్థక పదాలు

కత్త ఎక్కడ
కత్తి ఎన్ని
కాయకన ఎందువల్ల; కారణం,
ఎందుకు
కూజ్ ఎవరు
కేవ్వి ఎటు
సవాలేరి వాతె ప్రశ్నార్థక పదాలు

9.2.3.5. సూచించే సర్వనామాలు

ఈ ఇతను; ఇది
ఏక్ ఒక; ఒకటి
ఓ వారు
యే ఇవి; వీళ్ళు, వీరు

9.2.3.6. వ్యక్తిగతంగా, స్వయంగా

ఓర్ ఊజ్ ఆమెకు ఆమె;
వ్యక్తిగతంగా, స్వయంగా
హతేతి చేతితో

9.2.4. విభక్త్యర్థక అవ్యయాలు

అత్తేతి ఇక్కడ నుండి
ఊంపర్ పై; పైన; పైన, పైకి
పరల్ పాక్తి అవతల పక్కన

9.2.5. అనుబంధ అవ్యయాలు

నరతో లేకపోతే; లేకుంటే
లపణ్ కానీ
వజ్జి మరియు

9.2.5.1. పదబంధ అనుబంధ

అవ్యయాలు

కోని...కోని కాదు...కాదు

హాటో ... ఎదిరించు; తిరిగి; బదులు;
వ్యతిరేకం

9.2.5.2. ఉపవాక్య అనుబంధ

అవ్యయాలు

లా తెచ్చుకో; తే; తేవడం; తేవడము
హనుకన్ అందుకని; అందుచేత

9.2.6. భాగాలు

ఆళిర్ ఆడో రేరోవఁ . వీధికి అడ్డంగా
ఉన్నాడు
భాగే అవయవాలు

9.2.6.1. వర్గీకరణలు

టాళ్ నాకేర్ వర్గీకరణలు
మోట్ గాడి పెద్ద వాహనం
లాంబో విస్త్రా పొడవైన వస్తువులు
సావ్ గా ఛఁ జికో విస్త్రా బల్లపరుపుగా
ఉన్న వస్తువులు

9.2.8. వైయుక్తిక వర్ణాలు

కాష్టేనిజికో వాతె వైయుక్తిక పదాలు
తాలివాతే కరెవాళో పనికి రాని
ప్రసంగం
దుశ్మణ్ శత్రువు
ధోకా కరేర్ గోణ్ .. దగాకోరు తనం

9.2.9. ప్రత్యయాలు

9.2.9.1. క్రియా ప్రత్యయాలు

ఘాఁ ఉన్న; ఉన్నాను

9.2.9.2. నామ వాచక ప్రత్యయాలు

జగతి ప్రపంచం; సమాజం
రామ్ లక్ష్మణ్ రామలక్ష్మణులు

9.3. చాలా, చాలాసార్లు

ఏక్లోజ్ ఒంటరిగా; ఒకడినే
కత్త్రాయికో అంతులేని; ఎన్నో; చాలా
కత్త్రాయికో తాయి చాలాసార్లు
రాన్ జాప్పా అపారమైన; చాలా
హను అట్లా; ఇలా

9.3.1. డిగ్రీ, కోటి, శ్రేణి, స్థాయి

జన్నాజ్ అందు వల్ల; అందుకని;
అప్పటికే; తరుచు; వెంటనే
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
రాన్ తాయి చాలా సార్లు
హను అట్లా; ఇలా

9.3.1.1. పెద్ద డిగ్రీకి / స్థాయికి

మొటియార్ యుక్త వయసు
రాన్ జాప్పా అపారమైన; చాలా

9.3.1.2. చిన్న డిగ్రీకి / స్థాయికి

కమ్ తక్కువ
నట్టమ్ బొత్తిగా
నాన్ కా చిన్న; పసి
వజాళో కాంతి; కాంతివంతమైన;
ప్రకాశవంతమైన; వెలుగు;
వెలుతురు

9.3.1.3. పెద్ద శ్రేణికి

జాదాఁ ఎక్కువ
ధఁయి పెరుగు
ఫాయేదొ లాభం
ఫోణాక్ పగలగొట్టు; పేల్చివేయి

9.3.1.4. చిన్న శ్రేణికి

కమ్ వేర్ తగ్గడం; తరుగుదల
కంసె కం కన్న తక్కువ
నవన్ వంపులు
బొట్టు చుక్క; బిందువు; బొట్టు
రడ్డై పడ్డో దొర్లిపడు
హేటఁ ఉతార్ కిందికి దించు

9.3.2. పూర్తిగా

పూరో వేగో పూర్తిగా
బారఁ బారఁ బయట బయట
బోలేర్ పలకడం
భరన్ నిండా; సంపూర్ణమైన
సీక్ నిండా
సే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

సే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టుగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక
సే వాటేమా ప్రతి మార్గంలో

9.3.3. పాక్షికంగా

కష్టతి కుట్రతో
ఖిష్టిర్ పచ్చఁ ఖిష్టి ... మెట్టు తర్వాత
మెట్టు
బొక్కా బొక్కా ముక్కలు ముక్కలుగా
దన్నేక్ వణా కొంత వరకు
రేతురేతు క్రమ క్రమముగా
హారిత క్రమముగా

9.3.4. తదేకంగా / అత్యధికంగా

చేయడాన్ని

ఫగ్గం ఫగ్గం తదేకంగా
రాన్ భతో చాలా ఎక్కువగా

9.4. క్రియలకు సంబంధించిన

అర్థవంత భాగాలు

తపాలేని తప్పించుకోలేని

9.4.1. కాలం (భూత, భవిష్యత్,

వర్తమాన కాలాలు) మరియు అంశం

హుయోజికో దాడో పుట్టిన రోజు

9.4.1.1. కాలము (భూత, భవిష్యత్,

వర్తమాన కాలాలు),

కాలాన్ని సూచకం

వేళా కాలం; గడువు; సందర్భం

9.4.1.2. అంశం-చురుకైన క్రియలు

జల్లి ఇప్పుడే; తొందర; త్వరపెట్టు;
త్వరితంగా; వెంటనే;
వేగవంతమైన
పూరోకర్ పూర్తి చెయ్యి; పూర్తి
చేయడం; ముగించు; ముగింపు;
వర్ణించు; సరిచెయ్యి
భందాయోజికో సంస్థాపకుడు
మాయి ఖోదేర్ తోన తవ్వడం

9.4.1.3. సందర్భం-స్థితి తెలిపే క్రియలు

అబ్బు కామ్ కర్రికోని .. ఇప్పుడు పని చేయట్లేదు

9.4.1.4. సంబంధం ఉన్న

కాలాలు (భూత, భవిష్యత్, వర్తమాన కాలాలు)

అబ్బుఁ ఁ ప్రస్తుతం ఉన్న ఉజ్జ కర్తృమఁ ఇంకా చేస్తున్నాను

9.4.2. బదులుగా పనిచేసే

మొదలీటిలు

కర్ను చేయాలి
కర్లెణు చేసుకోవాలి
ప్రయత్నం కరేర్ .. ప్రయత్నించడం
మాంగేర్ కోరడం; కోరు
లాయెసారు తెచ్చుకోవచ్చు
లేరి తీసుకుంటుంది
హూంస్కరేర్ ఇష్ట పడడం

9.4.2.1. చెయ్యగలుగు

ఆయినత్ స్తోమత
కరజికో .. కలగచేసే; చెయ్యగలుగు
కూకర్నోకొమాలం ఎలా చేయాలో
తెలుసు
తాకత్ శక్తి
తాకత్ ఁజికో నేర్పు ఉన్న
వంగైని అనారోగ్యం; చాతకాని; బలం
లేని తనం; వల్లకాని

9.4.2.2. చేయలేని

విస్తానరజ వస్తువులు లేకుండా

9.4.2.3. అగత్యమైనది, అనివార్య,

అవశ్య, తప్పనిసరి, అవసరం

కామ్దేనిజికో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగ; పనికి
రాని; వాడుకలేని

చాయెనిజికో అనవసరం
జరూరత్ ఫేని అవసరం లేని
జరూరత్ ఁ అవసరమవు

దన్కే తొందరగా; త్వరగా;
లటుక్కున; వేగంగా

నఁ తపావజ తప్పించకూడని
బలాయెనిజ పిలువని
రేణోజికో కావలసి ఉన్న

9.4.3. మనఃస్థితులు

ఎక్కిన్ ఏక్ పకల్తేన్ ... ఒకరినొకరు
పట్టుకొని

9.4.3.2. ప్రేరకమైన

బనా కరేర్ చేయకూడని

9.4.4. బయటకు కనిపించే మనః

స్థితులు

ఖరాఖండితిరేణో కచ్చితంగా
ఉండాలి

రేవాసు ఉండవచ్చు

9.4.4.1. ఖచ్చితంగా, తప్పనిసరిగా,

రూఢిగా, నిర్దిష్టంగా

ఈ తోనఁ పసంద్ కఁ కోని ఇది నీకు
నచ్చిందా లేదా

ఊదేక్ అది చూడు
ఎక్కజ్ జాగ్ రేర్ ఒకే దగ్గర
ఉండడం; నిలకడగా ఉండు

కన్నాయి వేని ఎప్పుడు జరగదు

కూయితి ఎట్టైనా; తప్పకుండా

ఘణ్ గొ తేటగా; తేటపడు

నసిబేతి అదృష్టంతో కూడిన

పూర్వేనిజికో తీరని

బూరన్ ఁజికో కప్పబడిన

భర్ పూర్ సంపూర్ణంగా

భీమాకర్ భీమాచెయ్యి

మోఖాఫేని అవకాశం లేదు

లడాయితి ఫేటిరేర్ పొట్లాటకు
దురంగా ఉండడం

వశ్కాని నఁ ఆవఁజ గుర్తు
పట్టుకుండా

వాట్ ఫేని మార్గం లేదు

వేరో అవుతుంది

నమజ్ వజా అర్థవంతంగా ఉన్న

హాతో నఁ ఫెరజ రజికో తిరస్కారం
చేయకుండా

9.4.4.2. ఖచ్చితమైన, తప్పకుండా,

నిశ్చయమైన, నిస్సందేహంగా,

నిస్సందేహమైన

తోనఁ ఖాతర్ ఆవజ కఁ నీకు కు

నచ్చినట్టు వచ్చింది చెప్పండి

మఁ స్వాగన్ కరూఁమఁ నేను

ప్రమాణ స్వీకారం చేయగలను

మఁ సెర్తు భాందో నేను పందెం

కట్టాను

రాన్ అచ్చొమాలం చాలా మంచిగా

తెలియడం

విశ్వాన్ నమ్ము

9.4.4.3. బహుశా

అందాజొ బహుశా

ఈ సరఁకజా దికావఁచఁ ఇది

జరిగేటట్టు అనిపిస్తుంది

ఏక్ ఆచ్ మోఖ్ ఁ ఒక మంచి

అవకాశం ఉంది

చాలఁజేపర్ ఁ నడవడం పై ఉంది

మఁ సోంచ్ ణు నేను ఆలోచించాలి

వేన్ వేలా ఫేని జరగడానికి వీలు లేని

సేమా వజ అన్నిట్లో జరిగినట్లు

9.4.4.4. సాధ్యమైన

కరజికో .. కలగచేసే; చెయ్యగలుగు

కరేవాసు చేయవచ్చు

కాయికో ఏదో; ఏమో

మఁ హను సోంబ్లిదో నేను అలా

ఊహించుచున్నాను

వేవాసు కావచ్చు

9.4.4.5. అనిశ్చయమైన, అనిశ్చిత,

సంశయ

ఒత్తఁ నఁరఁజా ఁ అక్కడ

అనిశ్చయంగా ఉంది

ఒత్తఁ పచాన్-పచాన్ శాతం మోకా

ఁ అక్కడ 50 50 శాతం

అవకాశం ఉంది

సవాల్ పూంచేర్ అడగదగిన

9.4.4.6. ఖచ్చితంకాదు

కూయితోయి వేసి ఖచ్చితం కాదు
గుమాన్ ఉటాడేర్ ... అనుమానాలు
రేకెత్తిస్తుంది
గుమాన్ ఘాల్లో ... అనుమానిస్తున్న

9.4.4.6.1. ఆలోచించు

మనః మాలంభజేతాణు నాకు
తెలిసినంత వరకు
మః సోంచ్రాచు నేను
ఆలోచిస్తున్నాను
యేనః మః లేలుచు నేను దీనిని
తీసుకుంటాను
సోంచ్ అంచనా వెయ్యి; ఆలోచించు;
ఊహించు

9.4.4.6.2. కావచ్చు, బహుశ

ఓత్తః ఏక్ మోకా ఛః అక్కడ ఒక
అవకాశం ఉంది
వచకాయకో కావచ్చు

9.4.4.6.3. కనబడు

ఈ దెకేర్ కోని ఇది చూసేది కాదు
ఎక్కిన్ మారేర్ ఒకరిని కొట్టడం
తో ఈ హను దికారిచః అయితే ఇది
అలా కనిపిస్తుంది
దేక్ చూడు
ధోకా కిదే మోసం చేసే
నంజర్ చూపు; దిష్టి; దృశ్యం
మాలంవెగో తెలిసినది
వజా మోగించు
సే ఖోజే ఛః అన్ని గుర్తులు ఉన్న

9.4.4.7. ఇప్పుడే, కొద్దిగా, తగిన,

న్యాయమైన, సరిగ్గా, సరియైన,
పూర్తిగా కాదు

అఖ్టాల్ ఇప్పుడే
కాయ ఏమి
జర్రామా డగర్రి కొద్దిగా తప్పింది
జల్ది ఇప్పుడే; తొందర; త్వరపెట్టు;
త్వరితంగా; వెంటనే;
వేగవంతమైన

9.4.4.8. ఊహించలేక, దీనిని

సందేహించడం

మః సోంచుని నేను ఆలోచించను
మః హను వఃచకన్ కెల్తోకొని . నేను
అలా ఊహించలేను
సోంచుని ఆలోచించను
సోంచెకొని ఊహించలేక

9.4.4.9. అసంభవమైన, అసాధ్యమైన

అస్సల్ వేనిజకొ అసంభవమైన,
అసాధ్యమైన
ఊ హార్గి అది ఓడింది
ఓత్తః వాట్ ఛేని అక్కడ మార్గం లేదు
కమ్ కర్ కుదింపు; తగ్గించు; నివారణ
చెయి; నివారించు
ఛేని లేదు
ఢయి ఛేనిజకొ అందుబాటులో లేని
భరోస నమ్మకం
వంగైని అనారోగ్యం; చాతకాని; బలం
లేని తనం; వల్లకాని
వేనిజకొ అసంభావితమైన;
వీలవుతుంది కాని; వీలవుతుంది
కానిది

9.4.5. నిరూపణలు

ఆపణ్ ప్యానార్ సమియార్
ఆద్మిర్ జూ . మన పూర్వీకుల (
రకంగా) సహాయంగా
ఊ సికావణి వాతేర్జ ఛః అది
చెప్పుడు మాటగా ఉంది
గవాయి సాక్షి
మః ఊ పురోకర్నాకు నేను అది
ముగిస్తున్నాను
మః ఊ సామ్ళో నేను అది విన్నాను
మః ఓత్తః చూః నేను అక్కడ
ఉన్నాను
మః ఓత్తః ఛూని లపణ్ నేను అక్కడ
లేను కాని
మః ఓన్ కేల్తో నేను అతనిని
అనుకున్నాను
మః మార్ అంకితి దీబో నేను నా
కళ్ళతో తిలకించాను

మః మార్ కానేతి సామ్ళో నేను నా
చెవులతో విన్నాను

9.4.6. ఔను

ఈ సాసి ఇది నిజం
ఊ సాసిజ్ . అది నిజం, అది వాస్తవం
మాస్లిదో ఒప్పుకున్న
మాన్లః అంగీకరించు; ఒప్పుకో
సాస్సికెర్ రూఢిగా చెప్పు
సే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

9.4.6.1. ఏదీకాదు, కాదు, లేదు

కత్తి ఛేని ఎక్కడా లేదు
కాయి ఛేని ఏదీ కాదు,
కాయ ఏమి
కుణి ఛేని ఎవరు లేని; ఎవరు లేరు
చాయేని వద్దు
ఛేని లేదు
తార్ మాత్తా హలా నీ తల ఊపు
బంద్ కర్నాకే తొలగింప
మత్కెడినో నిరాకరించడం
మత్ ఖండించుట; వద్దు

9.4.6.3. వ్యతిరేక సమాధానం

సూచించే చిహ్నాలు

ఊల్టావాతే మాలంకరేర్ నిషాని
..... వ్యతిరేక జవాబు సూచించే
చిహ్నాలు

9.4.8. విశేష్య పదబంధాలు

కాయకతో ఏమిటంటే

9.5. కారకం, విభక్తి, సందర్భం, స్థితి

కారణ్ విభక్తి
వేళా కాలం; గడువు; సందర్భం

9.5.1. ప్రాథమిక విభక్తులు

9.5.1.1. సంఘటన యొక్క

లబ్ధిదారుడు

ఘాయదా వాసు లబ్ధి కొరకు

9.5.1.2. సాధనం

ఇష్టమాలకరన్ ఉపయోగించి
సాత్ ఏడు; తోడు; ప్రధానమైన;
సహవాసం; సహాయంగా

9.5.1.4. దారి, మార్గం, ప్రవర్తన, రీతి

ఈ తరికాతి ఈ రీతిగా
ఏర్ జ ఇట్లా; ఇలా
కణ్ణి బుద్ధి; రీతి
కుంకన్ ఎలా
కూఁ ఎట్లా; ఎలా
మాయి . అంతరం; లో; లోన; లోపల;
లోపలి
రోవణి ఏడ్పు; శోకు
వాటేమా దారిలో; మార్గాన
వాళేతి గాలితో
సాదరేరా ముస్తాబు
హను అట్లా; ఇలా
హనుకన్ అందుకని; అందుచేత

9.5.1.6. అంతరిక్ష సంఘటనా స్థలం

థఁయి ఆసన్న; ఇరుకైన; దగ్గర; వద్ద;
సమీపం; సామీప్యం
మాయి . అంతరం; లో; లోన; లోపల;
లోపలి

9.5.1.6.1. (ఉద్యమం) మూలం

సాత్ ఏడు; తోడు; ప్రధానమైన;
సహవాసం; సహాయంగా

9.5.1.6.2. (ఉద్యమ) మార్గము

వాటేమా దారిలో; మార్గాన

9.5.1.6.3. (ఉద్యమ) లక్ష్యం

పూంచేర్ జాగ్ ... చేరవలసిన చోటు

9.5.1.6.4. వ్యక్తి యొక్క జన్మ స్థలం

రేరెజకొ గామ్ . నివసిస్తున్న పట్టణం

9.5.2. అర్థవంతంగా ఉన్న ఒకే

విధమైన సంఘటనలు

అర్థం ఛఁ జకో ఏక్ తిరేర్ కామ్
. అర్థవంతంగా ఉన్న ఒకే రకమైన
సంఘటనలు

9.5.2.2. తో, తోటి, తోన, తో ఉండడం

ఎక్కిర్ సహాయమేమా . ఒకరి సహ
చర్యంతో
ఏక్ హాజర్ హుయోజన . ఒక్కరు
హాజరైనప్పుడు
తొ అయితే
భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
సాతి తోటి

9.5.2.3. తో, ఎవరితో నైనా చేయడం

పాక్తిమా టాంగేతి మారేర్ . పక్కన
కాలుతో తినడం
మాయి థంకల్లెన్ జాయేర్ .. లోనికి
చొచ్చుకుని పోవడం
మాయి మార్లేర్ లోనికి
కొట్టుకోవడం
వాటాదార్ భాగస్వామి, వాటాదారు

9.5.2.4. ఒకరి కొకరు పరస్పరం

ఊంపరేతిహేటఁ .. పై నుండి కిందికి
పక్కొ ప్రేమాతి అన్యోన్యంగా
బదల్ దఁ బదులుగా ఇవ్వ

9.5.2.5. సామూహికంగా

మాయి అంతరం; లో; లోన; లోపల;
లోపలి

9.5.3. రోగికి సంబంధించిన

సందర్భాలు

తావ్ జ్వరం

9.5.3.1. (రోగి) లబ్ధిదారుడు

వాసు అతనికోసం; కొరకు; కోసం

9.5.3.3. రోగితో

ఓర్ సాత్ తో కలిసి; తో పాటు
మాయి భళన్ ఛఁ లోనికి కలిసి ఉన్న

9.6. సంబంధించిన

నాతొ భేళేర్ సంబంధం కల్పించు
పామణ్ చుట్టరికం
భళన్ రేర్ అనుకూలంగా ఉండడం;
కలిసి ఉండటం; కలివిడిగా
ఉండు; కలిసి ఉండు; కలిసి ఉన్న;
చనువు; చెంది ఉన్న; సహచర్యం
సంఘమేతి భళన్ రేర్ సంఘంతో
ఉన్న
సేవ పొదగడం; సహాయం
హాత్ భేళన్ ... చేయి కలుపుకుంటూ

9.6.1. సహకార సంబంధాలు

ఏర్ సాత్ దీనితో పాటు
ఫర్ ఫర్ పదే పదే

9.6.1.1. మరియు, కూడా

ఉణ్ణి ఇంకా; మరియు
దుసర్ సదా వేరే కూడా
నతొ మఁకఁ అయితే నేనా
నతో ఊఁ అయితే ఆమె/తేకుంటే
నసిబేమా అదృష్టవశాత్తూ
నేతి ఆంగఁ అందరికంటే ముందు
హాటో ఎదిరించు; తిరిగి; బదులు;
వ్యతిరేకం

9.6.1.2. ఇదైనా అదైనా, ఏదో ఒక, కైనా, గానో

నికాణ్ కాకపోతే; లేదా

9.6.1.3. సంఘం

ఉందుమా వాటిలో
ఓర్ సాత్ తో కలిసి; తో పాటు
సేతి భళన్ అందరితో కలిసి

9.6.1.4. ఏదో ఒక విషయానికి

సంబంధించి ఏర్పడిన కూటమి

భళన్ కలిసి; కూడి; పోగుచేయి

9.6.1.5. కానీ

ఎక్కడ వేశా ఒకే వేశ
చాలేనిజుకొ కదలని
తోయి అయినప్పటికీ
దుశ్మణ్ శత్రువు
నపణ్ కాని
రేగోజుకో మిగిలిన
వతో అయితే
నరకేనిజుకొ నిశ్చల
సే బొబ్బర్ అంతా సమానమే;
ఐకమత్యం
సే భళన్ అంతా కలిసి; ఏకమైన;
ఐక్యత; కలిసి కట్టుగా; సంఘం;
సముచితంగా; సామూహిక

9.6.1.5.1. తక్కిన, తొలగించు,

మిగిలిన, మినహాయించు,

విడిచిపెట్టు

ఘోణాకేర్ విడుదల చెయ్యి
సారు కొరకు; కోసం

9.6.1.5.2. ప్రత్యామ్నాయంగా,

బదులుగా

ఉందూర్ వారి
సారు కొరకు; కోసం

9.6.1.6. వేరు చేయుట

కోని కాదు
ఫేటికర్ విడదీయి

9.6.1.7. పంపిణీ

ఏక్ ఏక్ ఒక్కొక్కడు
ఫేటి ఫేటి అవధి; ఎడం; దూరం
దూరం; దూరంగా;
దూరందూరంగా; విడి విడి
పచ్చేర్ తర్వాతి; మరుసటి
సే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా
సే వేగి పూర్తై

9.6.1.8. సమతుల్యత

ఒర్ వొదోడ్ దాని అవగతం

9.6.2. ఆధారిత సంబంధాలు

9.6.2.1. ఉత్పన్నమవడం

ఆయేర్ రాబడి; వచ్చు
మంగాయేర్ తెప్పించు
హూయేర్ పుట్టడం; పుట్టుక

9.6.2.2. విషయ పరిమితులు

ఆచ్ ఉత్తమ; మంచి; మంచిది;
విశేషమైన
కళాన్ వివరంగా
మాయి అంతరం; తో; తోన; తోపల;
తోపలి
సమజ్ వజు వాతెకర్ వివరంగా
తెలియ చెయ్యి

9.6.2.2.1. సాధారణంగా

అస్మాన్ వక్తేమా చాలా
సందర్భాలలో
సేభేళన్ మొత్తానికి

9.6.2.3. మాట ముచ్చట్లతో కలిగి

ఉన్న సంబంధాలు

ఓతీన్ రకాడేర్ తో కొనసాగించడం
ఖబర్ విషయం; సమాచారం
రేణూజుత్రా తగినంతగా

9.6.2.4. ఆధారం

తూకేనఁ సామ్ కర్లిదో నీవు దేన్ని
సహాయంగా చేసుకున్నావు
బున్యాది పునాది

9.6.2.5. కారణం, హేతువ

కాగతేర్ లారేవడి కాగితానికి మరో
వైపు
సవాల్ పూంచేర్ అడగడం; అడుగు;
అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;
విచారణ

9.6.2.5.1. కారణం

సవాల్ పూంచేర్ అడగడం; అడుగు;
అనుమతి; కారణం; ప్రశ్న;
విచారణ

9.6.2.5.2. కారణం లేకుండా

అదోడ్ చేనిజుకొ అర్థంలేని
కాయ ఆస్రా చేని .. సహాయంగా లేని
యేతి దీనితో

9.6.2.6. ఫలితం

డాండ్ అపరాధం; జరిమానా;
పరిహారం
పావోజుకొ పాంటా .. పంట దిగుబడి
పూర్ వేగో అయింది; పూర్తి అవడం;
ముగియు; ముగిసిన
మాయి దీని తోపల ఇచ్చింది
వతో అయితే
వతో ఊఁ అయితే అది
వాట్ కాడి దారి తీసింది
వేగోజుకొ ముగిసిన
వేనఁ అవడానికి
సే అంత; అంతా; అందరూ; అన్ని;
పూర్తిగా; ప్రతీది; మొత్తంగా;
సంపూర్ణంగా; సర్వం; సర్వదా

9.6.2.6.1. నిష్ఫలితం

కామ్దేనిజుకో అడ్డమైన; అనవసరం;
చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
రాకుండా, నిరుపయోగం; పనికి
రాని; వాడుకలేని
కాయ చేనిజు రేగి ఏమి లేకుండా
మిగిలింది
భీమత్ చేని విలువ లేని
నఁలఁజు పొందకుండా
ప్రభావం నఁ రజు ప్రభావం లేక

9.6.2.7. ఉద్దేశం

సారు కొరకు; కోసం

9.6.2.7.1. ఉద్దేశ్యం లేకుండా

బూంట్లొ మొనలేని
మత్ లబ్ చేనిజుకొ ... విషయరహిత

9.6.2.8. నిబంధన

లపణ్ తూ కోని .. కాని నువ్వు కాదు

9.6.3. కథన/వాక్య సంబంధ

సూచకాలు

అచ్చ మంచి
 ఇష్టపడ్డొకకో అభిమాని
 తోన్ మాలం నీకు తెలుసు
 నాయమేతి న్యాయ బద్ధంగా;
 న్యాయంగా; న్యాయమైన
 హను అట్లా; ఇలా
 హావ అవును

9.6.3.1. ఒక వైపు నుండి ఇంకొక

వైపుకు వెళ్ళే చిహ్నాలు

హను వేగి ఇలా జరిగింది

9.6.3.2. నొక్కి వక్కానించే చిహ్నాలు

గుమాన్ ఛేనిజ . సందేహం లేకుండా
 తోన్ మాలంఫజ నీకు తెలిసినట్లు
 తోన్ హర్తే ఛేనిక .. నీకు గుర్తు లేదా
 తోన మాలం తూ కరేనిన్ క .. నీకు
 తెలుసు నీవు చేయవా

9.6.3.3. హాజరుకు సమయపాలకులు

అబ్బు ఈ సామ్మో ఇప్పుడు ఇది
 వినండి
 ఓన్ తూదేక్ సకన్క .. దాన్ని నీవు
 చూడగలవా
 ఛూ ఉన్న; ఉన్నాను
 దేక్ చూడు
 పకళ్ళో అందుకో; పట్టివెయ్యి;
 పట్టుకోండి
 మాలం ఎరిగిన, తెలిపిన; తెలిసి;
 పరిచయం
 ముజాగ్ జాయెద ముందుకు
 సాగనివ్వండి
 వాటెమాయేతి బారలా మార్గం
 నుండి బయటికి తీసుకురా
 సీంటి ఈల
 నే సామ్మో అందరూ వినండి
 హాత్ ఉంపర్ పాడో చేయి పైకి
 ఎత్తండి

9.6.3.4. నేరుగా వెళ్ళే చిరునామా

చిహ్నాలు

ఓన్ దేకో దానిని చూడండి
 తంసే సామ్మో . మీరందరూ వినండి
 మరద్మానా ఓర్ భాయిబంద్
 మగవారు మరియు
 సహోదరులు

9.6.3.5. గుర్తించబడే మరియు

వర్ణించబడే పదబంధాల చిహ్నాలు

ఊ కాఁయి దికాళరిచ కతో ... అది
 ఏమి చూపిస్తుందంటే
 ఊ కేన అది చెప్పడానికి
 ఓర్నయి అలాంటి; మాదిరి;
 రూపకం; లాంటి
 పలంగేనరీక్ పక్కలాగా
 మనః జరా ధర్నద నన్ను కొద్దిగా
 చొరనివ్వండి
 మనః భేళ్ళో ... నన్ను కూడనివ్వండి
 మనః వగాయెదో నన్ను
 వర్ణించనివ్వండి
 మః కళొజకో కాఁయికతో నేను
 అవగతం చేసుకున్నది ఏమిటంటే
 మః తోనఁ ఏక్ ఉదాహరణ దేదఁ
 నన్ను నీకు ఒక ఉదాహరణ
 ఇవ్వనివ్వండి
 హేటఁ చఱజా కింది రకంగా

9.6.3.6. దృష్టి సారింపు యొక్క

చిహ్నాలు

ఖాన్ మత్లబ్ గొప్ప విషయం
 రాన్ భలేతాణూ చాలా మట్టుకు

9.6.3.7. తడబడుతూ

మాట్లాడేటప్పుడు చేసే ధ్వనులు

ఏక్ ఘడియా థమన్ దేకో ఒక
 నిమిషం వేచి ఉండండి
 మన్ దెకేదో ... నన్ను చూడనివ్వండి
 మన్ సొంచేదో నన్ను
 ఆలోచించనీయండి

9.6.3.8. గౌరవ వాచకాలు

అనియాయి అన్యాయం

కామ్దేనిజకో అడ్డమైన; అనవసరం;

చెత్త; పనికి మాలిన; పనికి
 రాకుండా, నిరుపయోగ; పనికి
 రాని; వాడుకలేని

తోన్ భళేర్ మనః ఖుశాల్ ఛఁ

..... నిన్ను కలవడం నాకు
 ఆనందంగా ఉంది

తోనఁ మావ్కర్ కన్ వినతి

కర్తొచుఁ నిన్ను క్షమించమని
 వేడుకుంటున్నాను

విచారేతి విచారకరంగా

9.7. పేరు, పేరు ఇవ్వడం

9.7.1. వ్యక్తి పేరు

అద్దివచ్చేర్ నామ్ నడుమ పేరు
 ఆగ్గియార్ నామ్ మొదటి పేరు
 ఆచ్చోనామ్ మంచి పేరు
 ఆద్మీర్ నామ్ వ్యక్తి పేరు
 ఓర్ నామ్ అతని పేరు
 కొసార్ నామ్ చివరి పేరు
 ఘరేర్ నామ్ ఇంటి పేరు
 జాతేర్ నామ్ కులం పేరు
 నామ్ పాడేర్ పేరు పెట్టడం
 బడోనామ్ ఖ్యాతి
 బల్ల నామ్ చెడ్డ పేరు
 లాడేర్ నామ్ ముద్దు పేరు

9.7.1.1. వ్యక్తుల పేర్లు

నామ్ పేరు

9.7.1.2. కుటుంబాల పేర్లు

జమాయిర్ ఘర్ అల్లుడి ఇల్లు
 దాదీర్ ఘర్ నాన్నమ్మ ఇల్లు
 నాని నానార్ ఘర్ అమ్మమ్మ తాత
 ఇల్లు
 ఫుపిర్ మేనత్త
 బాయి భనోయిర్ ఘర్ అక్క, బావ
 ఇల్లు
 బేటా కొడుకు
 బేటి కుమార్తె; కూతురు; బిడ్డ,
 భ్యాన్ చెల్లె; సోదరి
 భాయిర్ ఘర్ తమ్ముని ఇల్లు

భీయా, భౌజాయీర్ ఘర్ అన్న,
వదిన ఇల్లు
మామి మేనత్త
మామి మామార్ ఘర్ మేనత్త,
మేనమామ ఇల్లు
స్వాకేర్ సవతి తల్లి
సాడూర్ సడ్డకుడు
సాళి ఆడ నక్క; మరదలు
సాళేర్ ఘర్ బామర్ది ఇల్లు

9.7.1.5. భాషల పేర్లు

ఇంగ్లీష్ ఆంగ్లము
తెలుగు తెలుగు
బంజార గిరిజన; బంజారా భాష

9.7.1.6. మారు పేరు

ఛార్వా అబ్బాయి; బాలుడు

9.7.1.7. ప్రీతిని తెలిపే పేర్లు

ఖాతర్ ఆసక్తి

9.7.2. ప్రదేశం పేరు

జాగేర్ నామ్ ప్రాంతం పేరు

9.7.2.1. దేశాల పేర్లు

అమెరికా అమెరికా
ఇంగ్లాండ్ ఇంగ్లాండ్

9.7.2.2. ప్రాంతాల పేర్లు

బాలాజీ దేవళ్ తిరుపతి గుడి
షార్ పట్టణం

9.7.2.3. నగరాల పేర్లు

షార్ పట్టణం

9.7.2.4. వీధుల పేర్లు

బంజారార్ ఆళి బంజారా వీధి

9.7.2.5. ఆకాశమందుండే ఇతర

నక్షత్రాదుల పేర్లు

పాల పుంత పాల పుంత

9.7.2.6. ఖండాల/మహా ద్వీపాల పేర్లు

అంటార్కిటిక్ ఖండం
..... అంటార్కిటిక్ ఖండం
ఆఫ్రికా ఖండం ఆఫ్రికా ఖండం
ఆసియా ఖండం . ఆసియా ఖండం

9.7.2.7. పర్వతాల పేర్లు

వింద్య పర్వతాలు వింద్య
పర్వతాలు

9.7.2.8. మహా సముద్రాల మరియు

సరస్సుల పేర్లు

అట్లాంటిక్ మహా సముద్రం
..... అట్లాంటిక్ మహా సముద్రం
ఆర్కిటిక్ మహా సముద్రం
..... ఆర్కిటిక్ మహా సముద్రం
పసిఫిక్ మహా సముద్రం పసిఫిక్
మహా సముద్రం
హిందూ మహా సముద్రం .. హిందూ
మహా సముద్రం

9.7.2.9. నదుల పేర్లు

కృష్ణా నది కృష్ణా నది
గంగా నది గంగా నది
గోదావరి నది గోదావరి నది
నందిర్ నామ్ నదుల పేర్లు
బ్రహ్మపుత్ర నది బ్రహ్మపుత్ర నది
యమున నది యమున నది

9.7.3. వస్తువు పేరు

ఇరుసు ఇరుసు
ఉక్కి రోకలి
ఉలి ఉలి
కమ్మి కమ్మి
కాట్టు కత్తిపీట
కాన్ని కాడి
కొట్టో అన్నం డిప్ప
కొడిచ్చి గంటె
కొడొచ్చి అన్నం గంటె
కొరాడి గొడ్డలి
గడ్డపార గడ్డపార
గుదేలి కలుపు తీసే పరికరం
చిల్ల చీల; బల్లెం, మేకు

థాళి పళ్ళెం
డాత్లా పెద్ద కొడవలి
నామ్ కాడ్రే పేరు తెచ్చుట
నామేమా పేరులో
పీడ పీట
ఫర్ నామ్ పాడ్ ... మళ్ళి పేరు పెట్టు
బర్మ కన్నాలు చేసే పరికరం; బర్మా
బార్నా బాడిసె
సూయి టీకా; సూది
సూయో దబ్బలం
సోటా రోకలి

9.7.3.1. జంతువుల పేర్లు

ఇంగ్లికం ఇంగ్లికం
ఉందర్ ఎలుక
కాన్ కొత్తా జెర్రి
కిర్కిండి ఆడ తొండ
కిర్కిండి తొండ; మగ తొండ
కుదెవాళ్ మిట్కి ఎగిరే కప్ప
కొత్తా కుక్క
గద్ద మగ గాడిద
గద్ది ఆడ గాడిద; గాడిద
గద్ది ఉడుత
గోయి ఉడుము
హెడి ఆడ గుర్రం
హెడో గుర్రం; మగ గుర్రం
చింత్రు ఇసుక దంతు
చుంచుందర్ సుందెలుక
ఫప్పి బల్లి
జంగలేర్ గోర్లి కొండ గొర్రె
జంగలేర్ బిస్సి ఆడవి పిల్లి; జంగ
పిల్లి
జనావర్ ... ఆడ పులి; పులి; పెద్ద పులి
డాక్టో హెడో ఊసరవెల్లి
డిండు నీరు కట్టి
థూన్ పందికొక్కు
థొక్కియా మొట్టలు
ధావ్ మిట్కి తెల్ల కప్ప
ధావ్ సావ్ జెర్రిగొడ్డు పాము
పళ్ళే కొండ చిలువ
పాల్లు వాలుగా
బిస్సి ఆడ పిల్లి; పిల్లి
భడ్డే పరకలు

భాట చాటెవాళ్ మాల్ది బండలు నాకే
 చాప
 భేడియా తోడేలు
 మంగర్ మొసలి
 మళ్లా బొమ్మచేప
 మిట్కా మగ కప్ప
 మిట్కి ఆడ కప్ప
 రీంచ్ గుడ్డెలు, ఎలుగు బంటి
 లోడె బొమ్మెర్లు,
 వాందర్ మగ కోతి

వాంద్రి ఆడ కోతి; కోతి
 వించు తేలు
 సస్యా కుందేలు
 సాప్ సర్పం, పాము
 సాప్ గర్ గోళి పాల పిందె
 సాప్ సపోళియ వానపాము
 సామర్ మణ్బోత్
 సాళ్యా గుంట నక్క; నక్క; మగ
 నక్క
 సాళి ఆడ నక్క; మరదలు

సింకోన్ సింహం
 సూర్ మగ పంది
 సూరి ఆడ పంది
 హరో సాప్ పచ్చ పాము
 హొత్తి ఏనుగు

9.7.3.2. భవనాల పేర్లు

ధ్వళో ఘర్ తెల్ల ఇల్లు

